

ORĘDZIE OJCA ŚWIĘTEGO NA 54. ŚWIATOWY DZIEŃ MODLITWY O POWOŁANIA

07 maja 2014 – IV Niedziela Wielkanocna

Temat: Pobudzeni Duchem Świętym na misję

Wszyscy chrześcijanie są ustanowieni misjonarzami Ewangelii! Uczeń bowiem, nie otrzymuje daru Bożej miłości dla prywatnego pocieszenia. Nie jest wezwany do niesienia siebie samego ani też do troski o interesy jakiejś firmy – pisze papież Franciszek w orędziu na 54. Światowy Dzień Modlitw o Powołania.

Drodzy bracia i siostry!

W minionych latach mogliśmy zastanowić się nad dwoma aspektami odnoszącymi się do powołania chrześcijańskiego: nad wezwaniem do „wyjścia ze swoich ograniczeń”, aby usłyszeć głos Pana i znaczenia wspólnoty kościelnej, jako uprzywilejowanego miejsca, w którym Boże powołanie się rodzi, umacnia i wyraża.

Obecnie, z okazji 54. Światowego Dnia Modlitw o Powołania chcę poruszyć wymiar misyjny powołania chrześcijańskiego. Człowiek, którego pociągnął głos Boga i poszedł za Jezusem, wkrótce odkrywa w swoim wnętrzu nieodpartą chęć niesienia Dobrej Nowiny braciom, poprzez ewangelizację i posługę miłości. Wszyscy chrześcijanie są ustanowieni misjonarzami Ewangelii! Uczeń bowiem, nie otrzymuje daru Bożej miłości dla prywatnego pocieszenia. Nie jest wezwany do niesienia siebie samego ani też do troski o interesy jakiejś firmy. Dotknęło go i przemieniło po prostu poczucie radości z powodu bycia kochanym przez Boga i nie może zatrzymać tego doświadczenia tylko dla siebie: „Radość Ewangelii, wypełniająca życie wspólnoty uczniów, jest radością misyjną” (Adhort. ap. Ewangelii gaudium, 21).

Zatem działalność misyjna nie jest czymś, co może być dodatkiem do życia chrześcijańskiego, jakby była jakąś ozdobą, lecz przeciwnie, znajduje się w samym sercu wiary: relacja z Panem pociąga za sobą bycie posłanymi w świat, jako prorocy Jego Słowa i świadkowie Jego miłości.

Chociaż nawet doświadczamy w sobie wielu słabości i możemy czasami czuć się zniechęceni, musimy wnieść głowę ku Bogu, nie pozwalając, by nas przygniotło poczucie nieadekwatności lub popada-

nie w pesymizm, czyniący nas biernymi obserwatorami życia znużonego i rutynowego. Nie ma miejsca na lęk: to sam Bóg przychodzi, aby oczyścić nasze „nieczyste wargi”, czyniąc nas zdolnymi do misji: „Twoja wina jest zmazana, zgładzony twój grzech. I usłyszałem głos Pana mówiącego: «Kogo mam posłać? Kto by Nam poszedł?» Odpowiedziałem: «Oto ja, poslij mnie!»” (Iz 6,7-8).

Każdy uczeń-misjonarz słyszy w swoim sercu ten Boży głos wzywający go do „przejścia” wśród ludzi, jak Jezus, „dobrze czyniąc i uzdrawiając wszystkich” (por. Dz 10,38). Miałem już okazję, by przypomnieć, że na mocy chrztu „każdy chrześcijanin jest «Cristoforo»”, to znaczy tym, kto niesie Chrystusa” (Katecheza, 30 stycznia 2016). Jest to szczególnie ważne dla osób powołanych do życia w szczególnej konsekracji, a także dla kapłanów, którzy wspomniałomyślnie odpowiedzieli: „Oto ja, poslij mnie!”. Są oni powołani, aby z nowym zapałem misyjnym opuścić święte mury świątyni i umożliwić czułości Boga niezwykle obfite wylewanie się na rzecz ludzi (por. Homilia podczas Mszy św. Krzyżma, 24 marca 2016). Kościół potrzebuje takich kapłanów: ufnych i pogodnych, bo odkryli prawdziwy skarb, pragnących żarliwie wyjść, aby z radością dali go poznać wszystkim! (por. Mt 13,44).

Oczywiście, jest wiele pytań, które rodzą się, gdy mówimy o misji chrześcijańskiej: co to znaczy być misjonarzem Ewangelii? Kto daje nam siłę i odwagę głoszenia? Jaka jest ewangeliczna logika, którą inspiruje się misja? Na te pytania możemy odpowiedzieć rozważając trzy sceny ewangeliczne: początek misji Jezusa w synagodze w Nazarecie (por. Łk 4,16-30); droga jaką przemierza On jako Zmartwychwstały obok uczniów z Emaus (por. Łk

24,13-35); i wreszcie przypowieść o ziarnie (por. Mk 4,26-27).

Jezus jest namaszczonej przez Ducha i posłany. Bycie uczniem-misjonarzem oznacza aktywne uczestnictwo w misji Chrystusa, którą sam Jezus opisuje w synagodze w Nazarecie: „Duch Pański spoczywa na Mnie, ponieważ Mnie namaścił i posłał Mnie, abym ubogim niósł dobrą nowinę, więźniom głosił wolność, a niewidomym przejrzenie; abym uciśnionych odsyłał wolnymi, abym obwoływał rok łaski od Pana” (Łk 4,18-19). Jest to także nasza misja: bycie namaszczonymi przez Ducha i wyjście do braci, aby głosić Słowo, stając się dla nich narzędziem zbawienia.

Jezus dołącza do naszej drogi. W obliczu pytań wypływających z serca człowieka i wyzwania, które wynikają z rzeczywistości możemy mieć poczucie zagubienia i dostrzegać brak energii i nadziei. Istnieje niebezpieczeństwo, że misja chrześcijańska będzie się jawiła jako czysta utopia niemożliwa do realizacji, lub tak czy owak rzeczywistość przekraczająca nasze siły. Ale jeśli będziemy kontemplanować Jezusa zmartwychwstałego, idącego obok uczniów z Emaus (por. Łk 24,13-15), to nasze zaufanie może ożyć na nowo. W tej scenie Ewangelii mamy prawdziwą „liturgię drogi”, która poprzedza liturgię Słowa i Chleba łamanego i mówi nam, że w każdym naszym kroku Jezus jest obok nas! Dwaj uczniowie, zranieni skandalem krzyża powracają do domu przemierzając drogę porażki: niosą w sercu zawiedzioną nadzieję i niespełnione marzenia. Ich smutek zajął miejsce radości Ewangelii. Co czyni Jezus? Nie osądza ich, przemierza z nimi ich drogę i zamiast wznosić mur, zdobywa na nowo ich serca. Powoli przemienia ich zniechęcenie, sprawia, że ich serca palają i otwiera im oczy, głosząc Słowo i łamiąc Chleb. Podobnie, chrześcijanin nie niesie sam trudu misji, ale doświadcza także w trudach i nieporozumieniach „że Jezus kroczy z nim, rozmawia z nim, oddycha z nim, pracuje z nim. Dostrzega Jezusa żywego towarzyszącego mu pośród całego zaangażowania misyjnego” (Adhort. ap. Ewangelii gaudium, 266).

Jezus sprawia, że ziarno kiełkuje. Wreszcie ważne jest nauczenie się z Ewangelii stylu przepowiadania. Nierzadko może się bowiem zdarzyć, nawet przy najlepszych intencjach, uleganie pewnej manii władzy, prozelityzmowi lub nietolerancyjnemu fanatyzmowi. Natomiast Ewangelia wzywa nas do odrzucenia bałwochwalstwa sukcesu i władzy, nadmiernej troski o struktury i pewnego niepokoju, odpowiadającego bardziej duchowi podboju niż duchowi służby. Ziarno Królestwa, chociaż jest małe, niewidoczne i czasem mało znaczące, wzrasta po cichu, dzięki nieustannemu działaniu Boga: „Z królestwem Bożym dzieje się tak, jak gdyby ktoś na-

sienie wrzucił w ziemię. Czy śpi, czy czuwa, we dnie i w nocy nasienie kiełkuje i rośnie, on sam nie wie jak” (Mk 4,26-27). To jest nasza pierwsza pewność: Bóg przewyższa nasze oczekiwania i zaskakuje nas swoją szczodrością, sprawiając kiełkowanie owoców naszej pracy wykraczające poza oceny ludzkiej skuteczności.

Z tą ewangeliczną ufnością otwieramy się na milczące działanie Ducha Świętego, które jest podstawą misji. Nigdy nie może być duszpasterstwa powołaniowego ani też misji chrześcijańskiej bez modlitwy nieustannej i kontemplacyjnej. Aby to uczynić należy posilać życie chrześcijańskie przez słuchanie Słowa Bożego, a przede wszystkim dbać o osobistą relację z Panem w adoracji eucharystycznej, będącej uprzywilejowanym „miejscem” spotkania z Bogiem.

Pragnę gorąco zachęcić do tej wewnętrznej przyjaźni z Panem, przede wszystkim dlatego, aby wypraszać od Boga nowe powołania do kapłaństwa i życia konsekrowanego. Lud Boży potrzebuje prowadzenia przez pasterzy poświęcających swoje życie w służbie Ewangelii. Dlatego proszę wspólnoty parafialne, stowarzyszenia i wiele grup modlitewnych obecnych w Kościele: wbrew pokusie zniechęcenia stale módlcie się do Pana, aby posłał robotników na żniwo swoje i dał nam kapłanów rozmaitościowych w Ewangelii, zdolnych do stawiania się bliskimi wobec braci i bycia w ten sposób żywym znakiem miłości miłosiernej Boga.

Drodzy bracia i siostry, także i dziś możemy odnaleźć zapał przepowiadania i proponować zwłaszcza ludziom młodym naśladowanie Chrystusa. W obliczu rozpowszechnionego poczucia wiary znużonej lub sprowadzonej do zwykłych „obowiązków, jakie trzeba spełnić”, nasi młodzi mają pragnienie odkrywania nieustannie aktualnej fascynacji postacią Jezusa, by Jego słowa i gesty stawiały im pytania i wyzwania, a wreszcie także dzięki Niemu, mają marzenia o życiu w pełni ludzkim, radosnym, gdyż może spalać się w miłości.

Najświętsza Maryja Panna, Matka naszego Zbawiciela, miała odwagę, by przyjąć to marzenie Boga, składając swoją młodość i swój entuzjazm w Jego rękach. Niech Jej wstawiennictwo wyjedna nam tę samą otwartość serca, gotowość wypowiedzenia naszego „Oto jestem” na wezwanie Pana, i radość wyruszenia w drogę (por. Łk 1,39), tak jak Ona, aby głosić Go całemu światu.

Watykan, 27 listopada 2016 r.
Pierwsza niedziela Adwentu

FRANCESCO

LIST OJCA ŚWIĘTEGO FRANCISZKA DO UCZESTNIKÓW II MIĘDZYNARODOWEGO SYMPOZJUM

(Uniwersytet Papieski Antonianum, 25-27 listopada 2016)

„W wierności charyzmatowi – nowe spojrzenie na ekonomię w Zgromadzeniach życia konsekrowanego i w Instytutach życia apostołskiego”

Droży bracia i siostry

Dziękuję wam, że przybyliście na to spotkanie, aby razem modlić się i zastanawiać nad tematem tak istotnym dla życia konsekrowanego, jakim jest prowadzenie waszych dzieł. Dziękuję Kongregacji Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostołskiego za przygotowanie tego drugiego Sympozjum. Zwracając się do was posłużę się słowami, które zawarte są w tytule waszego spotkania: charyzmat, wierność, nowe spojrzenie na ekonomię.

Charyzmat

Charyzmaty w Kościele nie są czymś statycznym, sztywnym, nie są też „eksponatami muzealnymi”. Są raczej „rzekami wody żywej” (por. J 7,37-39), które przepływają przez grunt historii, aby go ożywić i sprawić wzrost nasion Dobra. Czasami, w wyniku sterylnej nostalgii, możemy być kuszeni do uprawiania „charyzmatycznej archeologii”. Obyśmy nie ulegli tej pokusie! Charyzmat jest rzeczywistością zawsze żywą i właśnie dlatego jest wezwany do przynoszenia owocu. Mówi nam o tym przypowieść o minach, które król przekazał swoim sługom (por. Łk 19,11-26), aby je z kreatywną wiernością rozwijali, o czym również Kościół ciągle nam przypomina (por. Jan Paweł II, *Vita consecrata*, 37).

Życie zakonne, ze swojej natury, jest znakiem i zapowiedzią Królestwa Bożego. Dlatego tej podwójnej roli charyzmatycznej nie może zabraknąć, byśmy jako osoby konsekrowane w dzisiejszych czasach, pozostali czujni i uważni w wypatrywaniu horyzontów w naszym życiu. Dzięki takiej postawie nasze charyzmaty, podarowane przez Pana dla Kościoła poprzez naszych założycieli i założycielki, utrzymują się żywe i mogą odpowiedzieć na konkretne sytuacje w miejscach i w czasie, w którym zostaliśmy wezwani do dzielenia się i dawania świadectwa o pięknie kroczenia za Chrystusem.

Mówić o charyzmacie znaczy mówić o darze, darmość i o łasce: znaczy to poruszanie się w szczególnej przestrzeni, rozświetlonej przez sam korzeń słowa „charis”. Zdaję sobie sprawę, że dla wielu osób zajmujących się ekonomią te słowa mogą nie mieć szczególnego znaczenia i odnosić się

tylko do sfery prywatnej i religijnej. Ale jest wiadomo, również wśród ekonomistów, że społeczność bez „charis” nie może dobrze funkcjonować i prowadzi jedynie do „odczłowieczenia się”. Ekonomia i sposób zarządzania nie są nigdy obojętne, ani z etycznego, ani z antropologicznego punktu widzenia. Albo przyczyniają się do budowania sprawiedliwości i solidarności, albo powodują sytuacje wykluczenia i odrzucenia.

Jako osoby konsekrowane jesteśmy wezwani, by stać się znakiem profetycznym, zaczynając od naszego życia przepełnionego „charis”, „logiką daru” i „darmość”. Jesteśmy wezwani do tworzenia braterstwa, komunii, solidarności z najbiedniejszymi i potrzebującymi. Tak, jak przypominał o tym Papież Benedykt XVI, pisząc, że jeśli chcemy być prawdziwie ludzcy, musimy „zrobić miejsce postawie darmość, bezinteresowności, jako sposobowi wyrażenia braterstwa” (por. *Caritas in veritate*, 34).

Ale ewangeliczna logika daru domaga się przyjęcia postawy wewnętrznej otwartości na rzeczywistość i na słuchanie Boga, który przez nią do nas mówi. Musimy się zapytać, czy jesteśmy gotowi „pobrudzić sobie ręce” pracując w dzisiejszej historii. Czy nasze oczy umiemy rozeznaczyć znaki Królestwa Bożego pośród zranień, spowodowanych różnymi i złożonymi doświadczeniami, a przez które Bóg chce błogosławić i zbawiać? Czy jesteśmy rzeczywiście towarzyszami drogi dla kobiet i mężczyzn naszych czasów, szczególnie tych, którzy leżą zranieni wzdłuż drogi, abyśmy mogli dzielić ich oczekiwania, lęki, nadzieje ale również i to, co otrzymaliśmy, a co nie do końca jest nasze, bo jest własnością wszystkich.

Czy pokonujemy diabelską logikę zarobku (diabeł często zagląda do portfela i do kart kredytowych), czy się bronimy i nie uciekamy przed tym, czego nie rozumiemy, albo umiemy iść za tym, z mocą Chrystusowej obietnicy, z Jego dobroczynnym spojrzeniem, z Jego wzruszającym miłosierdziem, stając się dobrym samarytaninem dla biednych i odrzuconych.

Czytać pytania, aby odpowiadać; słuchać płacz, aby pocieszać; uznać niesprawiedliwość, aby podzielić się naszymi środkami; rozeznaczyć braki zabezpieczeń

stwa, aby ofiarować pokój; patrzeć na lęki, aby uspokoić. To są te różne twarze wieloaspektowego skarbu, jakim jest życie konsekrowane. Uznajemy, że nie zawsze mamy odpowiedzi na wszystkie pytania i czasami pozostajemy w milczeniu, może i nawet wątpimy, ale nigdy, przenigdy nie jesteśmy pozbawieni nadziei.

Wierność.

Być wiernym, to znaczy zapytać się Pana, kim chce, abyśmy byli i co robili dzisiaj, w tej konkretnej sytuacji. Bycie wiernymi zobowiązuje nas do wytrwałej pracy rozeznawania, aby nasze dzieła, zgodne z charyzmatem, mogły być ciągle skutecznymi narzędziami przybliżania ludziom czułości Boga.

Nasze dzieła, którymi zajmuje się to Sympozjum, nie są tylko środkami zapewniającymi zabezpieczenie dla Instytutu, ale służą do rozszerzania naszego charyzmatu. Dlatego powinniśmy się zapytać, czy nasze dzieła przedstawiają nasz charyzmat, który ślubowaliśmy; czy odpowiadają naszej misji, jaka została nam powierzona przez Kościół. Podstawowym kryterium oceny naszych dzieł nie jest ich dochodowość ale to, czy odpowiadają charyzmatowi i misji, do wypełnienia której Instytut został powołany.

Bycie wiernym wymaga czasami odwagi. To nie znaczy, że mamy wszystko sprzedać czy rozdać, ale przeprowadzić poważne rozeznanie, trzymając wzrok utkwiony na Chrystusie, uszy otwarte zarówno na Słowo Boże ale i na głos ubogich. W ten sposób nasze dzieła mogą równocześnie przynosić owoce i wyrażać pierwszeństwo Boga wobec ubogich.

Nowe spojrzenie na ekonomie

Poprzez uważną lekturę Słowa Bożego i historii musimy zrozumieć o co Chrystus dzisiaj nas prosi, a po zrozumieniu tego, zareagować z nadzieją na Bożą Opatrzność, którą mieli nasi założyciele i założycielki. Czasami rozeznanie może nam podpowiedzieć, że trzeba utrzymywać dzieła, które przynoszą straty, ale przywracają godność osobom porzuconym i słabym. Prawdą jest, że są problemy związane ze starzeniem się członków i z coraz większymi trudnościami w prowadzeniu niektórych dzieł, ale dyspozycyjność Boga pomoże znaleźć nam rozwiązania.

Możliwe, że rozeznanie podpowie nam przeorganizowanie dzieła, które może stało się już zbyt duże i złożone, ale możemy znaleźć formę współpracy z innymi Instytutami lub możliwość przekształcenie tego dzieła w taki sposób, by mogło funkcjonować jako dzieło Kościoła. Dlatego tak ważna jest komunikacja i współpraca wewnątrz Instytutu i pomię-

dzy różnymi Instytutami, jak i z Kościołem lokalnym. Wewnątrz Instytutu różne Prowincje nie mogą uważać siebie za niezależne, jakby każda żyła dla samej siebie, ale też zarządy generalne muszą brać pod uwagę różne uwarunkowania.

Logika indywidualizmu może dotyczyć również naszych wspólnot. Napięcie pomiędzy rzeczywistością lokalną i generalną, które istnieje na poziomie inkulturacji charyzmatu, istnieje również na poziomie ekonomicznym, ale nie musi napawać nas lękiem. Trzeba to podjąć i znaleźć rozwiązanie. Należy pogłębić współpracę pomiędzy różnymi Instytutami. Należy również poznać dobrze dostępne nam narzędzia: prawne i ekonomiczne, jakie pozwalają dzisiaj stworzyć „siatkę”, która pomogłaby znaleźć odpowiedzi, by wzmocnić siły, profesjonalność i możliwości Instytutów w służbie Królestwa i ludzkości. Należy również pamiętać o dialogu z Kościołem lokalnym, aby, na ile to możliwe, dobra kościelne mogły pozostać dobrami Kościoła.

Nowe spojrzenie na ekonomie ma na celu rozeznanie aktualnych wyborów ekonomicznych podejmowanych przez Instytuty życia konsekrowanego: ich kierunek, cele, znaczenie i ich skutki socjalne i kościelne. Rozeznanie, które najpierw bierze pod uwagę możliwości ekonomiczne pochodzące z zasobów finansowych i ludzkich; które wykorzystuje pracę specjalistów w zakresie korzystania z narzędzi umożliwiających staranne zarządzanie i zapewnia kontrolę, by to zarządzanie nie było improvizowane; które działa w poszanowaniu praw i ma na uwadze ekologię. Rozeznawanie, które przede wszystkim idzie pod prąd, ponieważ „posługuje się pieniądzem”, ale w żadnym wypadku nie służy pieniądzu, nawet w celach słusznych i świętych. W tym wypadku byłoby „diabelskim nasieniem”, jak mówili święci Ojcowie.

Nowe spojrzenie na ekonomie wymaga kompetencji i specyficznych umiejętności; jest to dynamika, która nas wszystkich dotyczy. Nie jest to zadanie, do którego możemy oddelegować kogoś; jest to pełna odpowiedzialność każdej i każdego z nas. Stoimy tutaj też przed wyzwaniem formacyjnym, które nie może ominąć osób konsekrowanych. Wyzwania, które oczywiście w pierwszym rzędzie dotyczą ekonomów i tych, którzy bezpośrednio są odpowiedzialni za decyzje w Zgromadzeniu. Od nich wymaga się, by byli roztropni jak węże a nieskazitelni jak gołębie (Mt 10,16). Chrześcijańska przeczność pomaga rozróżnić wilka od owcy, ponieważ wiele wilków jest przebranych za owce, przede wszystkim wtedy, kiedy w grę wchodzi pieniądze.

Nie możemy przemilczeć prawdy, że Instytuty życia konsekrowanego nie są pozbawione niebezpieczeństw, jak jest to ukazane w Encyklice *Laudato*

si. Cel pozyskiwania jak największych zysków, które prowadzą do odizolowania się od innych, jest wykrzywieniem ekonomii. Ile jeszcze i dzisiaj jest osób zakonnych, które uważają, że prawa ekonomii są niezależne od aspektów etycznych? Ile razy rozważamy możliwość przemiany lub sprzedaży jakiegoś dzieła w kluczu zysku i straty? Oby Bóg uchronił nas od tego ducha funkcjonalizmu i od wpadania w pułapkę skapstwa. Poza tym musimy wychowywać się do odpowiedzialnego ascetyzmu. Nie wystarczy złożyć śluby zakonne, by być ubogim. Nie można też chować się za stwierdzeniem, że nic nie posiadam ponieważ jestem zakonnikiem czy zakonnicą, jeśli równocześnie zgromadzenie pozwala mi zarządzać albo cieszyć się wszystkimi dobrami, których zapragnę; jeśli mogę kontrolować świeckie Fundacje, które są zakładane, aby utrzymywać własne dzieła, unikając w ten sposób kontroli ze strony Kościoła. Hipokryzja osób konsekrowanych, które żyją jak bogaci, rani sumienia wiernych i wyrządza szkodę Kościołowi.

Należy zacząć od małych codziennych wyborów. Każdy jest wezwany do spełnienia swojego obowiązku, do używania dóbr poprzez dokonywanie solidnych wyborów, do szanowania naturalnego środowiska, do konfrontacji z ubóstwem rodzin, które zapewne obok nas żyją. Chodzi o wypracowanie takiej postawy, stylu, które są wyrazem

sprawiedliwości i solidarności. Chodzi o to, by starać się, pomimo przeciwności, o dokonywanie uczciwych wyborów, pamiętając, że spełniliśmy tylko to, co powinniśmy zrobić (por. Łk 17,10).

Bracia i siostry, przychodzą mi na myśl dwa teksty biblijne, które chciałbym zostawić wam do refleksji. Jan w swoim Pierwszym Liście pisze: Czyż może trwać miłość Boga w człowieku, który będąc posiadaczem dóbr tego świata, zamyka swe serce na widok brata cierpiącego niedostatek? Dzieci nie miłujcie tylko słowem i językiem, lecz czynem i prawdą (1 J 3,17-18). Drugi tekst jest dobrze znany. Odwołuje się do św. Mateusza 25,31-46: „Wszystko to, co uczyniliście jednemu z braci moich najmniejszych, mnie uczyniliście (...) Czegokolwiek nie uczyniliście jednemu tylko z braci moich najmniejszych, mnie nie uczyniliście”. Spójrzcie na nowo na ekonomię w wierności charyzmatowi.

Dziękuję Wam. Nie zapominajcie o modlitwie za mnie. Niech Pan wam błogosławi a Maryja Dziewica niech ma was w opiece.

Franciszek

Watykan, 25 listopada 2016

tl. S. Daniela Tupaj

SYMPOZJUM EKONOMÓW i EKONOMEK

Rzym, 25-27 listopada 2016

„W wierności charyzmatowi – nowe spojrzenie na ekonomię”.

Symposium, przeznaczone dla ekonomów i ekonomek generalnych, zostało zorganizowane przez Kongregację ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego. Wzięło w nim udział ponad 600 osób odpowiedzialnych za zarządzanie dobrami w instytutach życia konsekrowanego na całym świecie. Spotkanie odbywało się w auli głównej Papieskiego Uniwersytetu Antonianum na Lateranie. Z Polski była obecna grupa siostr z kilku zgromadzeń.

Praca trwała dwa dni i była bardzo intensywna. Wykłady były tłumaczone na pięć języki. W trakcie pracy niemal zawsze był obecny Prefekt Kongregacji João Braz de Aviz i Sekretarz abp José Rodríguez Carballo. Podsekretarze Kongregacji, o. Sebastiano Paciolla i s. Nicola Spezzati, a także pracownicy prowadzili kolejne sesje sympozjum.

Bogactwem wiedzy i doświadczenia życia zakonnego, na płaszczyźnie Ewangelii i ekonomii dzieliło się 21 prelegentów. Byli to przedstawiciele Kongregacji, przełożone generalne, osoby pracujące z chorymi i ubogimi, prowadzące dzieła dobroczynne, wykładowcy z uniwersytetów katolickich z dziedziny socjologii, finansów i etyki. Wśród prelegentów była Misjonarka Miłości – siostra Dismas - przełożona wspólnoty sióstr Matki Teresy z Kalkuty z Łodzi. Dzieliła się spojrzeniem na ślub ubóstwa i rozumieniem ekonomii w świetle wierności i radykalizmu charyzmatowi swojego zgromadzenia. Wypowiedź siostry wywołała gromkie brawa. Misjonarki Miłości są bardzo czytelnym znakiem życia Ewangelii. „Prawda w słowach jest wtedy, kiedy jest pokrycie w życiu” – taka wypowiedź wywołała zainteresowanie, ale też głęboką refleksję.

Słowa, które często pojawiały się w czasie sympozjum to: charyzmat, misja, wierność, świadectwo i nowe spojrzenie na ekonomię. Celem tego rocznego sympozjum, była refleksja nad tematem finansów w dziełach apostoelskich prowadzonych przez zakony w świetle wierności zasadom Ewangelii i charyzmatu Założycieli.

Na początku, **Kardynał Prefect Kongregacji de Aviz** – uroczyście przeczytał specjalne przesłanie Papieża Franciszka do uczestników tego sympozjum, które było zaproszeniem do wspólnej modlitwy i zastanowieniem się nad tematem tak istotnym dla życia konsekrowanego, jakim jest prowadzenie dzieł zakonnych. W swoim przesłaniu Ojciec Święty posłużył się słowami, zawartymi w tytule sympozjum:

charyzmat, wierność, nowe spojrzenie na ekonomię.

W tym też kluczu były podzielone bloki tematyczne sympozjum. Było to nawiązanie do nauczania Ojca Świętego, ubogacone w wykłady, poparte wypowiedziami i doświadczeniem profesjonalistów z dziedziny ekonomii i osób życia konsekrowanego, a zakończone pracą w grupach na konkretny temat.

Charyzmat

Ojciec Święty przyrównał charyzmat do „rzeki wody żywej” i nazwał go żywą rzeczywistością, otwartą na to, co dzieje się wokół.

Charyzmat to dar, bezinteresowność i łaska.

Przypomniał, że osoby konsekrowane:

- powinny być wierne charyzmatowi instytutu,
- być świadkami łaski,
- solidaryzować się z ubogimi w wymiarze duchowym i materialnym,
- a nade wszystko powinny być otwarte na działanie Słowa Bożego w każdym wymiarze życia. Styl ich życia nie powinien budzić sprzeciwu wiernych.

Charyzmat to:

- **rzeczywistość żywa – wezwanie do przynoszenia owocu,**
- **to dar, darmość i łaska,**
- **to poruszanie się w przestrzeni, rozświetlonej przez łaskę. Te terminy nie są prywatne i tylko religijne, ale dotyczą też ekonomii w życiu konsekrowanym**

Ekonomia i sposób zarządzania nie są nigdy obojętne, ani z etycznego, ani z antropologicznego punktu widzenia. Albo przyczyniają się do budo-

wania sprawiedliwości i solidarności, albo powodują sytuacje wykluczenia i odrzucenia – na to zwrócił szczególnie uwagę Ojciec Święty.

Jako osoby konsekrowane jesteśmy wezwane, by stać się znakiem profetycznym, zaczynając od naszego życia przepełnionego łaską, „logiką daru” i „darmowości”. Jesteśmy wezwani do tworzenia braterstwa, komunii, solidarności z najbiedniejszymi i potrzebującymi.

Ewangeliczna logika takiego daru wymaga przyjęcia postawy wewnętrznej otwartości na rzeczywistość i na słuchanie Boga.

Musimy ciągle się pytać:

Czy jesteśmy gotowi do poświęcenia?

Czy nasze oczy umieją rozróżnić znaki Królestwa Bożego wśród zranień, spowodowanych różnymi i złożonymi doświadczeniami, a przez które Bóg chce błogosławić i zbawiać?

Czy dostrzegamy potrzeby serca ludzi żyjących obok, czy jesteśmy gotowe by towarzyszyć im w lęku i obawach?

Czy jesteśmy gotowi oddać im czas, dobre słowo, które niesie umocnienie, pozostawić im nadzieję?

Czy nie ulegamy logice zysku i zarobku, zapominając o biednych i odrzuconych?

Czy nie uciekamy przed tym czego nie rozumiemy, ale umiemy zawierzyć mocy Chrystusowej i iść nie o własnych siłach?

Czy umiemy podzielić się skarbami życia konsekrowanego i pozostawiać zawsze nadzieję?

Pokornie trzeba przyznać, że nie zawsze mamy gotowe odpowiedzi na wszystkie pytania i czasami pozostajemy w milczeniu, może i nawet wątpimy, ale nigdy, przenigdy nie jesteśmy pozbawieni nadziei.

Wierność.

Być wiernym, to znaczy zapytać się Pana, kim chce, abyśmy byli i co robili dzisiaj, w tej konkretnej sytuacji.

Bycie wiernymi zobowiązuje nas do wytrwałej pracy rozeznawania, aby nasze dzieła, zgodne z charyzmatem, mogły być ciągle skutecznymi narzędziami przybliżania ludziom miłości Boga.

Ojciec Święty zauważył, że nasze dzieła, nie są tylko środkami zapewniającymi zabezpieczenie dla Instytutu, ale służą do pogłębiania naszego charyzmatu.

Dlatego powinniśmy się zapytać, czy nasze dzieła przedstawiają nasz charyzmat, który ślubowali-

śmy, czy odpowiadają naszej misji, jaka została nam powierzona przez Kościół.

Podstawowym kryterium oceny naszych dzieł nie jest ich dochodowość ale to, czy odpowiadają charyzmatowi i misji, do wypełnienia której Instytut został powołany.

Bycie wiernym wymaga czasami odwagi.

To nie znaczy, że mamy wszystko sprzedać czy rozdać, ale przeprowadzić poważne rozeznanie, trzymając wzrok utkwiony na Chrystusie, uszy otwarte zarówno na Słowo Boże, ale i na głos ubogich. W ten sposób nasze dzieła mogą równocześnie: przynosić owoce i wyrażać pierwszeństwo Boga wobec ubogich.

Nowe spojrzenie na ekonomię

Poprzez uważną lekturę Słowa Bożego i historii musimy **zrozumieć o co Chrystus dzisiaj nas prosi**, a po zrozumieniu tego, **zareagować z nadzieją na Bożą Opatrzność**, którą mieli nasi założyciele i założycielki.

Czasami rozeznanie może nam podpowiedzieć, że trzeba utrzymywać dzieła, które przynoszą straty, ale przywracają godność osobom porzucenym i słabym. Możliwe, że rozeznanie podpowie nam przeorganizowanie dzieła, które może stało się już zbyt duże i złożone, ale możemy znaleźć formę współpracy z innymi Instytutami lub możliwość przekształcenia tego dzieła w taki sposób, by mogło funkcjonować jako dzieło Kościoła. Ważna jest **kommunikacja i współpraca** wewnątrz Instytutu i pomiędzy różnymi Instytutami, jak i z Kościołem lokalnym. Wewnątrz Instytutu różne Prowincje nie mogą uważać siebie za niezależne, jakby każda żyła dla samej siebie, ale też zarządy generalne muszą brać pod uwagę różne uwarunkowania. Logika indywidualizmu może dotyczyć również naszych wspólnot.

Nowe spojrzenie na ekonomię ma na celu rozeznanie aktualnych wyborów ekonomicznych podejmowanych przez Instytuty życia konsekrowanego: ich kierunek, cele, znaczenie i ich skutki socjalne i kościelne:

- rozeznanie, które najpierw bierze pod uwagę możliwości ekonomiczne pochodzące z zasobów finansowych i ludzkich; które wykorzystuje pracę specjalistów w zakresie korzystania z narzędzi umożliwiających staranne zarządzanie i zapewnia kontrolę, by to zarządzanie nie było improwizowane; które działa w poszanowaniu praw,
- rozeznawanie, które przede wszystkim idzie pod prąd, ponieważ „posługuje się pieniądzem”, ale w

żadnym wypadku nie służy pieniądzu, nawet w celach słuszych i świętych,

- rozeznawanie wymagające kompetencji i specyficznych umiejętności; jest to dynamika, która nas wszystkich dotyczy. Jest to pełna odpowiedzialność. Stoimy tutaj też przed **wyzwaniem formacyjnym**, które nie może ominąć osób konsekrowanych.

Są to wyzwania, które oczywiście w pierwszym rzędzie dotyczą ekonomów i tych, którzy bezpośrednio są odpowiedzialni za decyzje w Zgromadzeniu. Od nich wymaga się, by byli roztropni i uczciwi. Chrześcijańska przezorność pomaga odróżnić wilka od owcy, kiedy w grę wchodzi pieniądze.

Ojciec Święty zwrócił uwagę na niebezpieczeństwa w życiu konsekrowanym:

- cel pozyskiwania jak największych zysków, prowadzi do odizolowania się od innych, jest wykrzywieniem ekonomii,
- osoby zakonne, które uważają, że prawa ekonomii są niezależne od aspektów etycznych,
- możliwość przemiany lub sprzedaży jakiegoś dzieła w kluczu zysku i straty,
- pułapka skąpstwa,
- podejście, że wystarczy złożyć śluby zakonne, by być ubogim,
- stwierdzenie, że nic nie posiadam ponieważ jestem zakonnikiem czy zakonnicą, jeśli równocześnie zgromadzenie pozwala mi cieszyć się wszystkimi dobrami, których zapagnę,
- osoby konsekrowane, które żyją jak bogaci, rani sumienia wiernych i wyrządza szkodę Kościołowi.

powiedział jak właściwie formować się w codzienności:

- należy zacząć od małych codziennych wyborów,
- każdy jest wezwany do spełnienia swojego obowiązku, do używania dóbr poprzez dokonywanie solidnych wyborów, do szanowania naturalnego środowiska, do konfrontacji z ubóstwem rodzin, które zapewne obok nas żyją,
- chodzi o wypracowanie takiej postawy, stylu, które są wyrazem sprawiedliwości i solidarności. Chodzi o to, by starać się, pomimo przeciwności, dokonywać uczciwych wyborów, pamiętać, że spełniliśmy tylko to, co powinniśmy zrobić.

Na koniec Ojciec Święty przytoczył dwa teksty biblijne – jako zaproszenie do refleksji:

Św. Jan w swoim Pierwszym Liście pisze: *Czyż może trwać miłość Boga w człowieku, który będąc posiadaczem dóbr tego świata, zamyka swe serce na widok brata cierpiącego niedostatek? Dzieci nie miłujcie tylko słowem i językiem, lecz czynem i prawdą* (1 J 3,17-18). Drugi tekst jest również dobrze nam wszystkim znany: „*Wszystko to, co uczyniliście jednemu z braci moich najmniejszych, mnie uczyniliście (....) Czegokolwiek nie uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, mnie nie uczyniliście*” św. Mateusz 25,31-46. Zakończył swoje przesłanie, zdaniem, które jednocześnie powinno bardzo głęboko utkwąć w naszym umyśle, naszych sercach, naszym wnętrzu: *Spójrzcie na nowo na ekonomię w kontekście wierności waszych charyzmatów.*

Następnie rozpoczęły się wystąpienia, które w poszczególnych blokach tematycznych były rozwinięciem wymienionych treści w Przesłaniu Ojca Świętego Franciszka:

1. Sekretarz Kongregacji – Arcybiskup Carballo zachęcił, by być hojnym w charyzmacie i nawiązał do nauczania Papieża Franciszka na płaszczyźnie charyzmatu, pracy i zarządzania pieniędzem. Według niego należy być profesjonalnie przygotowanym do pełnienia swojej funkcji, ale jednocześnie być: ofiarnym, kreatywnym, być świadkiem i wiernym nauczaniu założycieli – pytać dokąd idziemy? Ktoś kto jest przywiązany do pieniądza nie może być ani ekonomem ani zarządcą.

Pieniądze: mają służyć, a nie koncentrować na sobie, dawać bezpieczeństwo, wspierać charyzmat, rozwijać osoby, uczyć zaufania Opatrzności, nie mogą być oddzielone od misji. Musimy też mieć świadomość, że żyjemy w świecie globalizacji i jesteśmy wciągani w mechanizmy dzisiejszego świata: konsumpcję i rywalizację.

Trzeba być wiernym Ewangelii. Nigdy nie możemy zapominać o solidarności z biednymi i potrzebującymi wokół. Ile pieniędzy z naszych budżetów wydajemy na ten cel? Nie wystarczy żyć dla biednych, ale trzeba być ubogim. Dzisiaj nie wystarczy mieć tytuł, ale trzeba być, codziennie się formować.

2. Nawiązaniem do tego wystąpienia, były świadectwa wierności charyzmatowi:

- misjonarki Miłości z Łodzi o wierności Miłości ubogiego Jezusa do każdego człowieka bez wyjątku. Mówiła o wiernej służbie najbiedniejszym, doświadczając ich życia, by być z nimi i rozumieć ich,

- przełożonego generalnego Braci Szkolnych – wierność charyzmatowi wychowywania w duchu chrześcijańskim,

- matki generalnej Zgromadzenie Sióstr Św. Kamila – świadectwo wierności Bożej Miłości w posłudze chorym.

3. Kardynał Francesco Montenegro – Przewodniczący Komisji Biskupów do spraw pomocy ubogim mówił o świadectwie życia Zgromadzeń Zakonnych. Zachęcał by być świadkiem otwartym na działanie Ducha Świętego, umieć pełnić apostołat połączony z miłosierdziem:

- Dobra nie mają wartości same w sobie. Nabierają wartości w zależności od tego, jak są używane. Nie chodzi o to, by mieć więcej, lecz by służyć lepiej. Ważne, by mieć wystarczająco, by się podzielić.

- Zrobić wszystko, by Zgromadzenie pogłębiło w sobie pragnienie wzrastania w dzieleniu się dobami: „przyszłość ma gołe stopy”...

- Naszym celem powinno być pragnienie posadzenia przy naszym stole Łazarza.

- Pomagajcie biednym z waszych parafii. Czasami jednak biedni, boją się wejść do waszych domów, by ich nie pobrudzić.

- Ekonomia nie znaczy gromadzenie pieniędzy ale stworzenie dobrobytu dla tych, którzy go nigdy nie mieli. Ekonomia to nie tylko prowadzenie rachunków. Kalkulator jest ważny, ale ważniejsza jest Ewangelia.

- Nie pokładajcie nadziei w budynkach. Nie pokładajcie nadziei w logice. Św. Benedykt: «Oby nasze dzieła były żywe i mówiły o naszym charyzmacie i służyły wzrastaniu w wierze».

4. Profesor Luigino Bruni – mówił o zarządzaniu otwartym na działanie Ducha Św.

Mówił o ekonomii duszy – jego zdaniem, w naszej pracy celem jest Ewangelia.

Zbawienie nie przychodzi od wielkich tego świata, ale z Betlejem. Nie zrozumiemy zbawienia, jeśli nasze zawierzenie będzie większe w pieniądzach, w naszej przewidywalności niż w Bożej Opatrzności. Pieniądz nie jest problemem, ale staje się nim wtedy, kiedy jest najważniejszy.

Poprzez świadectwo życia i naszą pracę możemy dotrzeć do niewierzących i przybliżyć ich do Boga. Ludzie do nas nie lgną, jeśli nie żyjemy charyzmatem.

Musimy umieć zobaczyć nowe obszary ewangelizacji – ludzi spragnionych nie tylko chleba, ale

miłości. Mówimy o braku powołań – dużo młodych ludzi jest zablokowanych przez brak miłości. Trzeba otwierać się na potrzeby czasu i rzeczywistość w której żyjemy.

5. **Profesor Nava** z Papieskiego Wydziału do spraw Edukacji mówił o współpracy między przełożonym generalnym a ekonomem.

Ważne jest aby być otwartym na to czego chce Bóg:

- przy podejmowaniu decyzji musimy umieć wykorzystać zasoby osób, które pełnią poszczególne zadania,
- ważne jest też zaufanie, że ktoś może mieć też światło – pytać czego chce Bóg?
- otwartość na dialog w podejmowaniu decyzji,
- zadanie ekonomy: odpowiedzialność, przejrzystość w dokonywaniu wyborów,
- uczyć się współpracy razem – mając odpowiedzialność na innych odcinkach,
- motywacja – brak biurokracji – to co jest autentyczne – co jest w sercu,
- ekonomka i przełożona generalna to nie dwie różne osoby – muszą budować relację, wizję i misję administracji razem,
- musi być czysta wizja by iść dalej i mnożyć owoce oparte na zaufaniu i współpracy.

6. **Enoc Mariella** – członek Papieskiej Komisji do spraw Duszpasterstwa Służby Zdrowia oraz **Anielli Franco** – rektor Katolickiego Uniwersytetu w Mediolanie – mówili o przejrzystości i czujności w finansach, a szczególnie w sprawozdaniach finansowych.

- Przejrzystość i kontrola są konieczne do właściwej administracji. Przejrzystość jest kontrolą. Do kontroli trzeba się przyzwyczaić.
- Wszyscy musimy być przejrzysti.
- Prawdziwym skandalem nie są nasze dzieła, które przynoszą straty, ale dzieła, które są powodem skandalu.
- Obojętność i niedoinformowanie jest często powodem wielkich kryzysów w naszych dziełach.
- Trzeba się uczyć sztuki komunikacji. Naszą siłą jest współpraca i dialog.
- Największym skandalem jest brak dawania świadectwa.

7. **Kardynał Prefekt Kongregacji de Aviz** mówił o jedności współpracy różnych charyzmatów. Zwrócił uwagę na zaufanie i nadzieję w globaliza-

cji. Maryja była uboga jak wiele ludzi. Była biedna ale ufała. Powinien nas jednoczyć Jezus, który kocha każdego z nas.

Można **przejsć ponad problemami**, różnicami w świecie. Przykładem jest Jan Paweł II. To Nowy świadek, który uczy nas **nowego spojrzenia**:

- otwarcie na dialog, zmianę siebie, znaleźć Boga w człowieku, patrzeć oczami Jezusa,
- mam kochać i służyć – zatrzymać się na miłości Jezusa na krzyżu to jest miłość,
- **Bóg jedynie ma relację z nami w miłości – dlatego Bóg nas łączy.**

8. **Podsumowania dokonał Sekretarz Kongregacji Arcybiskup Carballo:**

Kryteria, które muszą stanowić podstawę dla przyszłych decyzji:

- **Wierność charyzmatowi:** wykorzystanie apostołów oraz zasobów Instytutu w służbie charyzmatowi.
- **Zabezpieczenie dóbr kościelnych:** stałe chronienie dziedzictwa (wszystkich dóbr potrzebnych do zagwarantowania ekonomicznej samowystarczalności Instytutu, jak również zapewnienia kontynuacji jego celów).
- **Zrównoważony rozwój dzieł:** rozumiany jako potrzeba uprzedniego sprawdzenia i zwerifikowania możliwości utrzymania dzieł, a jednocześnie wierności charyzmatowi oraz ekonomicznej równowagi.
- **Zakres odpowiedzialności:** wskazanie celów i określenie praktycznych sposobów ich osiągnięcia; poszanowanie dla prawa kanonicznego i cywilnego; świadomość odpowiedzialności za zarządzanie.
- **Uboństwo:** wykorzystanie dóbr zgodnie z celami, do jakich są przeznaczone; oderwanie się od pojęcia posiadania dóbr; troska o ubogich i o dawanie świadectwa ubogiego życia.

Pierwsze Sympozjum, które miało miejsce w 2014 roku było zacychem kontynuacji tematów i problemów podjętych obecnie. Stało się początkiem głębszej formacji całej wspólnoty w zakresie spraw ekonomicznych.

Obecne sympozjum:

- *pomogło szerzej spojrzeć na ekonomię w wymiarze duchowym wierności charyzmatowi,*
- *doświadczyć różnorodności tematyki związanej z funkcją ekonomki,*

- *bardziej otworzyć się na potrzeby Kościoła, poprzez uświadomienie sytuacji człowieka w dzisiejszym świecie globalizacji, szczególnie na biednych i potrzebujących nie tylko dóbr materialnych, ale cierpiących z powodu braku miłości, zrozumienia czy odrzucenia,*
- *otworzyć się na inne wspólnoty zakonne we wzajemnej współpracy i wymianie doświadczeń,*
- *uświadomiło postrzeganie własnego Zgromadzenia jako części Kościoła, a nie tylko w obrębie jego spraw – wraz z innymi Zgromadzeniami tworzymy wspólny cel – dla Boga –*

On jest właścicielem dóbr jakie posiadamy – jesteśmy tylko po to by Mu służyć,

- *uwrażliwiło na misyjność i potrzeby całego Kościoła na poszczególnych kontynentach.*

Drugie Międzynarodowe Sympozjum: „W wierności charyzmatowi – nowe spojrzenie na ekonomię w Zgromadzeniach życia konsekrowanego i w Instytutach życia apostołskiego” zostało zamknięte przez Prefekta Kongregacji Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostołskiego – Kardynała de Aviz i zakończone modlitwą

DZIEŃ ŻYCIA KONSEKROWANEGO – 2 LUTY 2017 r.

HOMILIA Ojca Świętego Franciszka - na Dzień Życia Konsekrowanego

---

Przed „pokusą przetrwania”, która czyni życie konsekrowane bezpłodnym przestrzegł papież Franciszek w homilii podczas Mszy św., jaką odprawił w Bazylice św. Piotra w Watykanie w Światowym Dniu Życia Konsekrowanego. Wskazał, że pokusa przetrwania odbiera moc zakonnym charyzmatom, a także przemienia osoby konsekrowane w aktywistów wiary i „specjalistów od sacrum”.

Kiedy rodzice Jezusa przynieśli Dzieciątka, aby wypełnić wymagania Prawa Symeon, „za natchnieniem Ducha” (Łk 2,27), wziął Dzieciątka w objęcia i zaczął uwielbiać Boga. Jest to hymn błogosławieństwa i uwielbienia: „Bo moje oczy ujrzały Twoje zbawienie, któreś przygotował wobec wszystkich narodów: światło na oświecenie pogan i chwałę ludu Twego, Izraela” (Łk 2,30-32). Symeon mógł nie tylko zobaczyć, ale miał również przywilej, by wziąć w objęcia wytęsknioną nadzieję, a to sprawiło, że triumfuje z radości. Jego serce raduje się, bo Bóg zamieszkał pośród swego ludu; odczuwa Go jako ciało ze swego ciała.

Dzisiejsza liturgia mówi nam, że poprzez ten obrzęd (czterdzieści dni po narodzeniu), „Jezus nie tylko wypełnił przepis prawa Starego Testamentu, ale spotkał się ze swoim ludem, który z wiarą Go oczekiwał” (Mszał Rzymski, 2 lutego, wstępna zachęta Mszy św.). Spotkanie Boga z Jego ludem budzi radość i odnawia nadzieję.

Kantyk Symeona jest pieśnią człowieka wierzącego, który pod koniec swoich dni może powiedzieć: to prawda, nadzieja w Bogu nigdy nie zawodzi (por. Rz 5,5), nie wprowadza w błąd. Symeon i Anna będący w podeszłym wieku są zdolni do nowej płodności i świadczą o tym śpiewając: życie jest warte, by przeżywać je z nadzieją, bo Pan dotrzymuje swojej obietnicy. Później sam Jezus wyjaśni tę obietnicę w synagodze w Nazarecie: cho-

rzy, więźniowie, samotni, ubodzy, starcy, grzesznicy są również zaproszeni, by śpiewać tę samą pieśń nadziei: Jezus jest z nimi, jest z nami (por. Łk 4,18-19).

Ten śpiew nadziei odziedziczyliśmy od naszych ojców. Oni wprowadzili nas w tę „dynamikę”. W ich obliczach, w ich życiu, w ich codziennym i stałym poświęceniu mogliśmy zobaczyć, jak ta chwala stała się ciałem. Jesteśmy dziedzicami marzeń naszych ojców, spadkobiercami nadziei, która nie zawiodła naszych matek i ojców założycieli, naszych starszych braci. Jesteśmy dziedzicami naszych starców, którzy mieli odwagę marzyć. I tak jak oni, chcemy też dzisiaj śpiewać: Bóg nie wprowadza w błąd, nadzieja w Nim pokładana nie zawodzi. Bóg przychodzi, aby spotkać swój lud. I chcemy śpiewać, zagłębiając się w prorocztwie Joela: „Wyleję potem Ducha mego na wszelkie ciało, a synowie wasi i córki wasze prorokować będą, starcy wasi będą śnili, a młodzieńcy wasi będą mieli widzenia” (Jl 3,1).

Dobrze przyjąć marzenie naszych ojców, aby móc dziś prorokować i na nowo odnaleźć to, co niegdyś rozpało nasze serce. Zarówno marzenie jak i prorokowanie. Pamięć o tym, jak marzyli nasi starcy, nasi ojcowie i matki oraz odwaga, aby zrealizować proroczo to marzenie.

Taka postawa uczyni nas płodnymi, ale przede wszystkim zachowa od pewnej pokusy, która może

uczynić nasze życie konsekrowane bezpłodnym: pokusa przetrwania. Pewnego zła, które może stopniowo zagościć w nas, w naszych wspólnotach. Postawa przetrwania sprawia, że stajemy się reakcyjnymi, lęklivymi, zamyka nas powoli i po cichu w naszych domach i w naszych schematach. Przenosi nas z powrotem ku chwalebnym czynom – ale minionym – które zamiast wzbudzić proroczą kreatywność, zrodzoną z marzeń naszych założycieli, poszukuje skrótów, aby uciec od wyzwań pukających dziś do naszych drzwi. Psychologia przetrwania odbiera moc naszym charyzmatom, ponieważ prowadzi nas do „oswojenia się z nimi”, aby uczynić je „w zasięgu ręki”, ale pozbawiając ich tej siły twórczej, którą zapoczątkowują. Sprawia, że wolimy chronić przestrzeń, budynki lub struktury, bardziej niż umożliwić nowe procesy. Pokusa przetrwania sprawia, że zapominamy o łasce, przemienia nas w zawodowców od sacrum, ale nie w ojców, matki i braci nadziei, do której prorokowania zostaliśmy powołani. Ten klimat przetrwania wysusza serce naszych staruszków, pozbawiając ich zdolności do marzeń i tym samym pozbawia płodności prorocstwo, do którego głoszenia i realizowania powołani są najmłodsi. Mówiąc najprościej, pokusa przetrwania zamienia w niebezpieczeństwo, zagrożenie, tragedię to, co Pan nam przedstawia, jako sposobność do misji. Taka postawa nie jest właściwa jedynie życiu konsekrowanemu, ale jesteśmy szczególnie zachęceni, byśmy wystrzegali się popadania w nią.

Powróćmy do fragmentu Ewangelii i ponownie rozważmy scenę w świątyni. Z pewnością tym, co wzbudziło w Symeonie i Annie pieśń uwielbienia, to nie spojrzenie na samych siebie, analizowanie i przegląd swojej sytuacji osobistej. Nie było to trwanie w zamknięciu z obawy, że może się im przytrafić coś złego. Ich kanytka rozbudziła nadzieję, ta nadzieja, która ich podtrzymywała w podeszłym wieku. Ta nadzieja, która dostrzegała swoją nagrodę w spotkaniu z Jezusem. Kiedy Maryja złożyła w ramionach Symeona Syna Obietnicy, starzec zaczyna wyśpiewywać swoje marzenia. Kiedy umieszcza Jezusa pośród swego ludu, odnajduje on radość. Tak, tylko to może nam przywrócić radość i nadzieję, tylko to nas ocali od życia w postawie przetrwania. Tylko to uczyni nasze życie owocnym i utrzyma nasze serce przy życiu. Umieszczenie Jezusa tam, gdzie powinien przebywać: pośród swego ludu.

Wszyscy jesteśmy świadomi przeżywanej przez nas transformacji wielokulturowej. Nikt jej nie kwestionuje. Stąd wypływa konieczność, aby kon-

sekrowani mężczyźni i kobiety byli wraz z Jezusem włączeni w życie, w centrum tych wielkich przemian. Misja – zgodnie z wszelkim szczególnym charyzmatem – to ta, która nam przypomina, że zostaliśmy zaproszeni, aby być zaczynem tego konkretnego ciasta. Z pewnością może być lepsza „mąka”, ale Pan nas zaprosił, abyśmy byli zaczynem tu i teraz, z nasuwającymi się wyzwaniem. Nie z postawą obronną, nie poruszeni naszymi lękami, ale z rękoma na pługu, starając się, aby wzrosło ziarno wiele razy zasiane pośród kąkol. Umieszczenie Jezusa pośród swego ludu oznacza posiadanie serca kontemplacyjnego, zdolnego do rozpoznania, jak Bóg podąża drogami naszych miast, naszych krajów, naszych dzielnic. Umieszczenie Jezusa pośród swego ludu oznacza branie na siebie i pragnienie pomóc w niesieniu krzyża naszych braci. To chęć dotknięcia ran Jezusa w ranach świata poranionego, tęskniącego i błagającego o wskrzeszenie.

Wraz z Jezusem stanąć pośród swego ludu! Nie jako aktywiści wiary, ale jako mężczyźni i kobiety, którzy nieustannie otrzymują przebaczenie, mężczyźni i kobiety namaszczeni w chrzcie, aby dzielić się tym namaszczeniem i pocieszeniem Boga z innymi.

Stanąć wraz z Jezusem pośród swego ludu, bo „stajemy przed wyzwaniem, by odkryć i przekazać «mystykę» życia razem, wymieszania się, spotkania, wzięcia za rękę, uczestnictwa w tej nieco chaotycznej masie, która [z Bogiem] może zamienić się w prawdziwe doświadczenie braterstwa, w solidarną karawanę, w święte pielgrzymowanie. [...] Gdybyśmy mogli iść tą drogą, byłoby to rzecz tak dobrą, tak uzdrawiającą, tak wyzwalającą, tak bardzo rodzącą nadzieję! Dobrze wyjść poza siebie, by przyłączyć się do innych” (adhort. ap. „Ewangelii gaudium”, 87). Nie tylko dobrze, ale przemienia to nasze życie i naszą nadzieję w pieśń uwielbienia. Ale możemy tak uczynić tylko wtedy, gdy przeżyjemy marzenia naszych starców i przekształcimy je w prorocstwo.

Towarzyszymy Jezusowi w spotkaniu ze swoim ludem, żeby być pośród Jego ludu. Nie w narzekaniu czy niepokoju tych, którzy zapomnieli prorokować, bo nie wzięli na siebie marzeń swoich ojców, ale w chwale i pokoju ducha; nie we wzburzeniu, ale cierpliwości tych, którzy pokładają ufność w Duchu Świętym, Panu marzeń i prorocstwa. W ten sposób dzielimy się tym, co do nas należy: śpiewem rodzącym się z nadziei.

Za KAI

LIST KOMISJI KEP ds. INSTYTUTÓW ŻYCIA ZAKONNEGO I STOWARZYSZEŃ ŻYCIA APOSTOLSKIEGO NA DZIEŃ ŻYCIA KONSEKROWANEGO

2 lutego 2017 roku

Życie konsekrowane i Chrzest Polski - 1050 lat wspólnych dziejów

W tegoroczny Dzień Życia Konsekrowanego, który tradycyjnie obchodzimy w święto Ofiarowania Pańskiego, mając za sobą obchody 1050-lecia Chrztu Polski, warto ukazać, w kontekście polskich dziejów, związek konsekracji zakonnej i konsekracji chrzcielnej. Sobór Watykański II w Dekrecie o odnowie życia zakonnego stwierdza, że członkowie wszystkich instytutów powinni sobie uświadamiać, iż całe swe życie oddali na służbę Bogu, „co stanowi jakąś szczególną konsekrację, która korzeniami sięga głęboko w konsekrację chrztu i pełniej ją wyraża” (nr 5).

1. Konsekracja chrztu i konsekracja zakonna

Do Kościoła zostajemy włączeni poprzez sakrament chrztu. Bóg pragnie, aby łaska chrzcielna rozwijała się w nas na różne sposoby. Jedną z konkretnych dróg tego rozwoju jest życie konsekrowane. Z drugiej strony można stwierdzić, że istotą konsekracji zakonnej jest osobista więź z Chrystusem we wspólnocie z innymi. A skoro konsekracja chrztu jest podstawą osobistej więzi z Chrystusem we wspólnocie Kościoła, to życie konsekrowane w niej właśnie znajduje swój fundament.

Z tego zakorzenienia wszystkich możliwych form chrześcijańskiego życia w sakramentalnej łasce chrztu wynika równa godność chrześcijan, o której w adhortacji „Vita consecrata” tak pisał Jan Paweł II: „Równa godność wszystkich członków Kościoła jest dziełem Ducha, opiera się na chrzcie i bierzmowaniu, a umacnia się dzięki Eucharystii. Jednakże dziełem Ducha jest także wielość form. To On buduje Kościół jako organiczną komunie, obejmującą wielorakie powołania, charyzmaty i posługi” (nr 31).

Na ziemiach Polski owo budowanie Kościoła spłotło się, począwszy od chrztu Mieszka, z budowaniem polskiej państwowości. Częścią tej historii jest obecność osób konsekrowanych, biorących współodpowiedzialność za budowanie dobra Ojczyzny. Z tego wielkiego bogactwa dziejów przypomnijmy tylko niektóre osoby i wydarzenia.

2. Osoby konsekrowane w dziejach ochrzczonego narodu

Chryścianizacja Polski, po 966 roku, dokonywała się przy współudziale osób zakonnych. Św. Wojciech, zanim został biskupem, był benedyktynem. Podobnie bp Bruno z Kwerfurtu. Obydwaj zginęli śmiercią męczeńską, głosząc Ewangelię. Męczennikami było też Pięciu Braci Międzyrzeckich z opactwa benedyktyńskiego ufundowanego przez Bolesława Chrobrego. W kronice Thietmara znajdujemy wzmiankę, że córka Chrobrego była opatką. A zatem od początku istniały na ziemiach polskich także żeńskie formy życia konsekrowanego.

Klasztory benedyktynów, jak i przybyłych do Polski w XII wieku cystersów, były ośrodkami ewangelizacji i katechizacji, ale także kultury, rolnictwa, gospodarki. Cystersem był bł. Wincenty Kadłubek, pierwszy dziejopisarz Polski. XIII i XIV wiek, to na ziemiach polskich czas dynamicznego rozwój augustianów, franciszkanów oraz dominikanów, na czele z tak wybitnymi postaciami jak św. Jacek i bł. Czesław. W tym okresie powstają w Polsce klasztory klarysek z takimi osobowościami jak święte księżne: Kinga i Jolanta. Pod koniec XIV wieku zostają sprowadzeni do Polski paulini, których klasztor na Jasnej Górze stał się duchową stolicą Polski i punktem odniesienia w najtrudniejszych momentach polskiej historii. Później, w wiekach XVI-XVIII, jezuita, a także pijarzy ze Stanisławem Konarskim na czele, tworzą w Polsce nowoczesne szkolnictwo. Kształcą kolejne pokolenia w miłości do Polski i Kościoła. Jakub Wujek tłumaczy Biblię, przez co m.in. przyczynia się do rozwoju nowożytnej polskiej mowy. Piotr Skarga natomiast uczy Polaków, poczynając od sprawujących władzę, patriotyzmu i dobrych obyczajów. Jego „Żywoty świętych” stają się najpoczytniejszą polską lekturą. W tym okresie urodzona w Braniewie Regina Protmann zakłada zgromadzenie katarzynek, które podejmuje dzieła miłosierdzia. Charyzmatyczna benedyktynka Magdalena Mortęska, pisarka i tłumaczka, kładzie nacisk na wykształcenie, wymagając od mniszek pisania po polsku i po łacinie. Jest autorką dwóch wybitnych dzieł, które wchodzą do kanonu barokowej literatury religijno-mistycznej. Założycielka pretek Zofia Czeska tworzy model życia konsekrowanego kobiet zaangażowanych aktywnie w życie społeczne, szczególnie na polu edukacji. W 1612 roku przybywają do polski karmeli-

tanki, których klasztory stają się promieniującymi ośrodkami modlitwy. Jedną z pierwszych polskich karmelitanek, mistyczka Marianna Marchocka, jest autorką pierwszej autobiografii napisanej przez Polkę.

W czasie zaborów zakony, jako ośrodki katolicyzmu i polskości, były szykanowane i zamykane. Życie konsekrowane jednak nie zamarło, a nawet powstawały jego nowe formy. Kapucyn Honorat Koźmiński założył 14 żeńskich zgromadzeń zakonnych, tzw. skrytek, gdyż ich członkinie nie chodziły w habitach, by ominąć rosyjskie zakazy dotyczące zgromadzeń po powstaniu styczniowym. Poświęcały się głównie pracy wychowawczej i charytatywnej. Albert Chmielowski, sługa ubogich, założyciel albertynów i albertynek, był powstańcem styczniowym odznaczonym pośmiertnie przez prezydenta Mościckiego „za wybitne zasługi w działalności niepodległościowej i na polu pracy społecznej”. Pośmiertnie przez tegoż samego prezydenta została odznaczona za pracę na rzecz Ojczyzny Aniela Róża Godecka, współzałożycielka sióstr honoratek. Innym znanym zakonnikiem okresu zaborów był Rafał Kalinowski, powstaniec, sybirak, a potem kapłan karmelita, który zasłynął jako gorliwy spowiednik. W czasach zaborów powstają niepokalanki, które wychowywały pokolenia polskich dziewcząt w duchu patriotyzmu.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości zakony włączyły się w dzieło odbudowywania polskiej państwowości. Potem osoby konsekrowane wraz z całym narodem opierały się hitlerowskiej i stalinowskiej napaści, płacąc za to często najwyższą cenę, czego symbolem jest Maksymilian Kolbe, a także 11 nazaretanek zamordowanych przez okupanta niemieckiego w Nowogródku, czy też niepokalanki, które zginęły z rąk UPA. W czasach komunizmu zakony, dzięki mądrości Prymasa Wyszyńskiego, nie tylko przetrwały, ale stanowiły przestrzeń wolności i nadziei.

3. Osoby konsekrowane ambasadorami Polski

Różnorakie formy życia konsekrowanego charakteryzują się m.in. tym, że są międzynarodowe. Osoby konsekrowane z zagranicy żyją i pracują w Polsce, a z drugiej strony zakonnice i zakonnicy z Polski są obecni w wielu krajach na świecie. Pełnią tam niekiedy rolę swoistych ambasadorów naszego kraju. Czyniąc dobro, dają świadectwo o Polakach i Polsce, a zarazem są oparciem dla miejscowej Polonii. Nie brakuje wśród nich świętych i błogosławionych, również w naszych czasach, jak dwaj zamordowani w Peru franciszkanie, Zbigniew Strzałkowski i Michał Tomaszek. Wielu innych oddało się posłudze chorym, w tym trędowatym, jak werbista Marian Żelazek, misjonarz Indii, mianowany do pokojowej Nagrody Nobla, czy też bł. Jan Beyzym, posługacz trędowatych na Madagaskarze.

Szczególny charyzmat pracy wśród Polaków żyjących poza granicami Polski mają chrystusowcy, którzy idąc z posługą kapłańską stają się niejednokrotnie ważnym punktem odniesienia w konkretnych relacjach między Polską a innymi krajami. Inne zgromadzenie, zmartwychwstańcy, narodziło się z polskiej Wielkiej Emigracji. W Rzymie byli nieformalną ambasadą nieistniejącej na mapach Polski. Przypomnijmy też Urszulę Ledóchowską, założycielkę urszulanek szarych, która podczas I wojny światowej przebywała w Skandynawii, a znając kilkanaście języków głosiła konferencje, w których podejmowała kwestię niepodległości Polski. Za te zasługi została odznaczona Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Będąc ambasadorami polskości w innych krajach, osoby konsekrowane są przede wszystkim ambasadorami u Boga. Omadlają od wieków polskie sprawy. Znana dziś na całym świecie Siostra Faustyna zanotowała w swoim „Dzienniczku”: „Ojczyzna moja kochana, Polsko, o gdybyś wiedziała, ile ofiar i modłów za ciebie do Boga zanoszę. Ale uważaj i oddawaj chwałę Bogu, Bóg cię wywyższa i wyszczególnia, ale umiej być wdzięczna” (Dz. 1038).

4. Papież Franciszek na Jasnej Górze i w Krakowie na Białych Morzach

O związanych z Kościołem dziejach Polski mówił na Jasnej Górze papież Franciszek: „Wasza historia, uformowana przez Ewangelię, Krzyż i wierność Kościołowi, była świadkiem pozytywnego wpływu autentycznej wiary, przekazywanej z rodziny do rodziny, z ojca na syna”. Można powiedzieć, że częścią tej historii są rodziny zakonne, konsekrowani siostry i bracia, którzy przekazując z pokolenia na pokolenia swe charyzmaty, przekazują wiarę. Papież wskazał na rolę Maryi w polskich dziejach: „Mogliście – stwierdził – namacalnie dotknąć konkretnej i przezornej czułości Matki wszystkich, której przybyłem tutaj oddać cześć jako pielgrzym”. Oddanie Matki i Królowej Polski była inspiracją dla wielu form życia konsekrowanego.

W sanktuarium Jana Pawła II na Białych Morzach k. Łagiewnik, zwracając się do duchownych i osób konsekrowanych, Franciszek wskazał na konieczność podejmowania tu i teraz wielkiego dziedzictwa przeszłości. „Można powiedzieć – zauważył papież – że Ewangelia, żywa księga Bożego miłosierdzia, [...] ma wciąż na końcu białe karty: pozostaje księgą otwartą, do której pisania jesteśmy powołani – tym samym stylem, to znaczy wypełniając dzieła miłosierdzia”.

5. Odnowić ofiarowanie

Słowa Ojca św. wypowiedziane na Jasnej Górze i w Krakowie są zaproszeniem do odnowienia konsekracji chrztu i konsekracji zakonnych, do ponowienia ofiarowania siebie w służbie Bogu i ludziom. Maryja i Józef, zgodnie z prawem Mojżeszowym, przynieśli Jezusa, by Go przedstawić, poświęcić Panu. A Jezus – prawdziwy Bóg i prawdziwy człowiek – przeszedł przez ziemię ofiarowując siebie Bogu Ojcu za nasze zbawienie. Konsekracja chrzcielna i wypływające z niej życie konsekrowane są wezwaniem, ale przede wszystkim łaską, by iść śladami Chrystusa do wieczystej Ojczyzny, do domu Boga Ojca, gdzie każda konsekracja znajdzie swe spełnienie w Trójcy Przenajświętszej.

+ Kazimierz Gurda
Przewodniczący Komisji
ds. Instytutów Życia Konsekrowanego
i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego KEP

List stanowi materiał do wykorzystania duszpasterskiego zgodnie z wolą biskupa diecezjalnego.

HOMILIA na Dzień Życia Konsekrowanego

wyłoszona w Bazylice św. Krzyża w Warszawie

„Przypatrzcie się, bracia i siostry, powołaniu waszemu.”

Drodzy Bracia i Siostry, zgromadzeni przy ołtarzu Chrystusa Pana w bazylice świętokrzyskiej pod przewodnictwem biskupa Kazimierza, Drodzy Radiosłuchacze, szczególnie Chorzy i ich Opiekunowie, wszystkie osoby oddane Bogu przez konsekrację swojego życia.

„Przypatrzcie się, bracia [i siostry], powołaniu waszemu.” (1 Kor 1, 26)

„Powołanie”, to – można powiedzieć – „pobożne” słowo, którego znaczenie w języku kościelnym najłatwiej sprowadzić do wezwania i do podjęcia służby Bożej przez niektórych, wybranych chrześcijan. Jednak zaproszenie, które dziś brzmi w liturgii, aby się przypatrzeć powołaniu „swojemu”, nie dotyczy jedynie księży, zakonników i sióstr zakonnych. Święty Paweł pisze o tym do Koryntian, a poprzez nich do każdego członka Kościoła, bo my wszyscy przez dar chrztu świętego jesteśmy wezwani – powołani, poświęceni – konsekrowani do życia w Bogu, w Jego łasce przez Jezusa Chrystusa. Godność i piękno naszego chrześcijańskiego powołania – i także człowieczego, nie pochodzi od nas, nie jest naszą zasługą.

Apostoł Narodów nie pozwala żyć pozorami: niewielu jest wśród was wielkich tego świata – pisze, bo Bóg wybrał to, co małe, dosłownie – to, co „głupie” w oczach świata, by zawstydzić tych, co łudzą się swoim znaczeniem, wielkością, opartą tylko na ludzkich kalkulacjach. Prorok Sofoniasz poucza w mocniejszych jeszcze słowach: tacy mają zwodniczy język, a swoją pozorną wielkość próbują budować na kłamstwach. Trzeba jednak przyznać, że jeśli ktoś cieszący się w naszej społeczności prestiżem i autorytetem, ktoś szlachetny i mądry, wyznaje

odważnie swoją chrześcijańską wiarę i postępuje zgodnie z zasadami Ewangelii, to takie świadectwo ma wyjątkowe znaczenie i jego wartość jest nie do przecenienia.

Konsekracja chrzcielna znajduje dopełnienie i szczyt w świętości, niekoniecznie uroczystości kanonizowanej czy beatyfikowanej. Świętość jest oczywistym i pełnym owocem chrztu. Do takiego stanu powołani są wszyscy chrześcijanie bez wyjątku i to już tu, na ziemi. Byłoby wielkim nieporozumieniem, gdyby człowiek wszczepiony poprzez chrzest w Boże życie, nie osiągnął pełni doskonałości.

Dzisiejszy fragment Ewangelii według świętego Mateusza o Błogosławieństwach, które Jezus przedstawił swoim uczniom na górze, zawiera „przepis” na święte życie chrześcijanina. To osiem kolumn, na których Pan osadził budowane przez siebie Królestwo Boże. Tak to odczytuje Kościół i dlatego tę ewangeliczną perykopę o ośmiu Błogosławieństwach głosi się każdego roku w Uroczystość Wszystkich Świętych, a nieraz też mogą ją usłyszeć uczestnicy liturgii pogrzebowej, bo w takich okolicznościach niezwykle mocno przemawia pouczenie o sensie i celu ludzkiego życia.

Kładąc fundament pod Królestwo Boże, ogłaszając osiem Błogosławieństw, Mistrz z Nazaretu obnaża konkretne i bolesne właściwości ludzkiej egzystencji. Przecież nigdy nie brakowało nam ludzi ubogich i smutnych. niesprawiedliwość i prześladowania dotyczyły wszystkich pokoleń, a agresywny świat, który zwykł pogardzać ludźmi cichymi i czystego serca, boleśnie tęskni za pokojem i spragniony jest miłosierdzia. Zbawiciel nie błogosławi tego, co ludzki grzech zniszczył i w czym się sprzeniewie-

rzył pięknu Bożego stworzenia, ale bierze na siebie cały ciężar zepsutego świata, aby go wyzwolić od zła. Błogosławieni są ci, którzy pójdą za Nim Jego śladami, przemieniając świat od środka tak, jak drożdże przetwarzają ciasto. Jezus chętnie wziął na siebie krzyż, bo wiedział, że znajdzie naśladowców i współpracowników w dziele zbawienia.

Ekscelencjo, Drodzy Bracia i Siostry, w przeddzień beatyfikacji świętego Jana Pawła II jedna z gazet szwedzkich opublikowała artykuł, w którym znalazło się stwierdzenie, że do tej pory on sam ogłaszał świętych, a teraz stoi, jako następny w kolejce do świętości. Papież Polak w czasie swojego pontyfikatu ukazał świętość prawie dwóch tysięcy chrześcijan, mężczyzn i kobiet, duchownych i świeckich, dorosłych i dzieci, męczenników i wyznawców na wszystkich kontynentach. Święci są wśród nas i mają zbawienny wpływ nie tylko na ludzi, ale także na ich problemy, przynoszą odpowiedź na różne, czasem dramatyczne egzystencjalne pytania. Osobista świętość chrześcijanina należy do istoty chrześcijańskiego życia, nie jest sprawą prywatną. Ma znaczenie wspólnotowe, społeczne, ma wymiar publiczny, nawet państwowy. Jest jak miły aromat drogocennego olejku nardowego, który napełnił cały dom, gdy namaszczone nim Jezusa... Błogosławieństwa są dla wszystkich!

W czerwcu ubiegłego roku Sejm Rzeczypospolitej Polskiej podjął uchwałę w sprawie ustanowienia roku 2017, rokiem świętego Alberta Chmielowskiego i błogosławionego Honorata Koźmińskiego. Okazją dla uroczystego uhonorowania tych dwóch postaci stała się setna rocznica ich śmierci – obaj zmarli w grudniu 1916 roku – a motywem stała się potrzeba ukazania ich „wybitnych zasług w działalności niepodległościowej oraz na polu pracy społecznej i artystycznej”. Sejm wyraził przekonanie o szczególnym znaczeniu ich dorobku dla dziedzictwa narodowego. Obu patronów ukazał w chwale ołtarzy święty Jan Paweł II. Obaj swoim życiem doskonale zinterpretowali osiem Błogosławieństw ewangelicznych. Każdy z nich miał swoją własną, niepowtarzalną ścieżkę życia, ale też łączy ich wiele podobieństw. Być może, tu jest ukryta tajemnica świętości?

Święty Albert był o szesnaście lat młodszy od błogosławionego Honorata. Wychowani zostali w katolickich rodzinach, które dziś nazwalibyśmy wielodzietnymi. Wrażliwi na piękno i niezwykle twórczy w działaniu, podjęli naukę w szkołach, które tę kreatywność pomogły im jeszcze rozwinąć. Obaj studiowali w warszawskiej Szkole Sztuk Pięknych, Honorat – architekturę, a Albert malarstwo, w którym później doskonalił się jeszcze w Paryżu i w Monachium. Przecierpiali udrękę carskiego więzienia, jako konsekwencję swego patriotyzmu. W mło-

dości każdy z nich na swój sposób przeżył duchowo ciemną noc wiary, tak wstrząsającą próbę relacji z Bogiem, że Honorat wspominając ją po latach, napisał: „byłem bliski obłędu”. To doświadczenie duchowej walki, rozświetliło ciemności ich serca, oczyściło i uporządkowało wewnętrzny nieład. Po odprawieniu spowiedzi generalnej z całego życia, obaj przyszli święci odkryli nową motywację dla swego powołania. Przyjęła ona postać Chrystusa, ukazaną przez przykład Jego doskonałego naśladowcy, Świętego Franciszka z Asyżu. Albert został odziany w szary habit w kościele kapucynów w Krakowie, założył własny zakon oparty na regule trzeciego zakonu franciszkańskiego i został pierwszym jego członkiem. Dzięki niemu powstała też żeńska gałąź zakonna sióstr albertynek. Honorat poprosił w Warszawie o przyjęcie do zakonu kapucynów.

W uzasadnieniu uchwały sejmowej napisano: „Wielki talent [Brata Alberta] oraz poświęcenie dla drugiego człowieka przyczyniły się do utrwalenia wśród Polaków najważniejszych postaw społecznych oraz dały im nadzieję na niepodległość i sprawiedliwość społeczną na kolejne dziesięciolecia.” Od młodości Adam Chmielowski, nasz święty Albert, oddał się służbie wartościom najszlachetniejszym, sztuce, miłości do ojczyzny, która go kosztowała kalectwo, oddał się tak intensywnemu poszukiwaniu Chrystusa, Boga – Człowieka, że w końcu odnalazł Go w najuboższych, wydziedziczonych i bezdomnych. Im się w zupełności, bez reszty poświęcił. Gdy przyjaciel ubolewał nad marnowaniem geniuszu malarzkiego, odpowiedział, że gdyby miał drugą duszę, to by tę oddał sztuce, ale duszę ma tylko jedną...

Błogosławiony Honorat, jak przypomina akt sejmowy, „całym swoim życiem dowiódł, że wartości, którymi się kierował i działania, jakie podejmował służyć miały drugiemu człowiekowi, a zwłaszcza temu najbiedniejszemu, najbardziej potrzebującemu – jego rozwojowi zarówno duchowemu, jak i społecznemu. Rozwojowi tak istotnemu, zwłaszcza w trudnych latach niewoli narodowej i niezbędnemu dla podtrzymania, za wszelką cenę, polskiej wspólnoty narodowej, zarówno w sferze duchowej, jak i materialnej.” Nie został architektem, który projektuje domy, drogi i mosty, ale nikt mu nie odmówi wybitnego udziału w budowaniu Królestwa Bożego. Nieprzeliczonej rzeszy ludzi wskazał drogę do Boga przez wyczerpującą, wielogodzinną służbę w konfesjonale, przez twórczość pisarską, przez powołanie do istnienia ponad dwudziestu zgromadzeń zakonnych, ukrytych przed wrogą carską władzą. Doskonale rozpoznawał znaki czasu i odpowiadał na nie tworząc szeroki front działań na rzecz społeczeństwa, rodzin, dla ocalenia polskość i wiary katolickiej.

kiej. W poczuciu własnej słabości, pamiętając o błędach młodości i świadomy miłości Boga, mówił o sobie paradoksalnie: „jestem największym grzesznikiem na ziemi i człowiekiem na ziemi najszczęśliwszym”.

Przypominamy dziś sylwetki tych dwóch świętych Polaków, zakonników i założycieli zakonów, bo w tym tygodniu, w najbliższy czwartek, 2 lutego, w święto Ofiarowania Pańskiego, będziemy obchodzić w Kościele po raz 21. Dzień Życia Konsekrowanego, święto zakonników, sióstr zakonnych i świeckich osób konsekrowanych, którzy przez publiczne zobowiązanie do życia według Ewangelii, praktykują radykalne zachowanie trzech rad ewangelicznych, czystości, ubóstwa i posłuszeństwa.

W współczesnej teologii znajdujemy stwierdzenie, że życie konsekrowane należy do samego serca Kościoła, że ma decydujące znaczenie dla jego misji, ponieważ „wyraża najgłębszą istotę powołania chrześcijańskiego”. Błogosławiony Honorat był przekonany, że bez życia zakonnego Kościół nie wypełniłby należycie swojej misji.

Kiedy przed dwudziestu laty święty papież Jan Paweł II zainicjował i ustanowił coroczne obchody Dnia Życia Konsekrowanego, w orędziu wydanym z tej okazji, odkrył trzy motywy swojej decyzji. Najpierw pojawia się potrzeba uwielbienia Boga i dziękczynienia za ten rodzaj życia, który ubogaca wspólnotę chrześcijańską licznymi charyzmatami i przynosi dojrzałe owoce świętości w duszach ludzi. Jan Paweł II powtórzył w tym miejscu retoryczne pytanie Świętej Teresy: „Czym byłby świat, gdyby nie było zakonników?”

Nie mniej ważnym powodem jest sposobność pełniejszego poznania przez wierzących wartości tego

rodzaju życia. Jest ono w swojej istocie formą stałego i wiernego naśladowania Jezusa Chrystusa w Jego najpełniejszej więzi z Ojcem niebieskim.

Trzeci motyw odnosi się wprost do osób konsekrowanych, „które zanurzone – jak pisze Jan Paweł II, w tym tak często chaotycznym i niepewnym świecie, zajęte wieloma dręczącymi sprawami, otrzymają również pomoc z obchodów [...], aby powrócić do źródeł swojego powołania, aby dokonać bilansu własnego życia, oraz aby odnowić własną konsekrację.”

Konsekracja życia w Kościele i poprzez Kościół, która urzeczywistnia się w instytutach zakonnych i świeckich, w powołaniu pustelników i dziewic, jest jednym wielkich charyzmatów Ducha Świętego. Zostawia On ten dar wspólnocie Ludu Bożego, aby każdy z nas mógł głębiej i pełniej rozpoznać własną tożsamość, swoje powołanie do najściślejzego zjednoczenia z Bogiem. Jest po to, by chrześcijanom nieustannie przypominać, że „należy świętością odpowiadać na miłość Bożą, rozlaną w naszych sercach”, że „świat nie może się przemienić i ofiarować Bogu bez ducha ewangelicznych Błogosławieństw”.

Dzień Życia Konsekrowanego to nasze dziedzictwo pontyfikatu świętego Jana Pawła II. Niech wszystkim wiernym ukaże się w nim nieznane może piękno Kościoła, dla osób konsekrowanych niech będzie źródłem radości i duchowej odnowy, a dla młodych, dla dziewcząt i chłopców, inspirującym pytaniem o własną drogę do świętości, pytaniem o życiowe powołanie. Amen.

Piotr Stasiński OFM Cap

SPOTKANIE PAPIEŻA FRANCISZKA Z KSIEŻMI I OSOBAMI KONSEKROWANYMI

Mediolan, 25 marca 2017, katedra.

Pytanie 3 – Matka M. Paola Paganoni, OSC. *Ojcze Święty, jestem Matką Pawłą od Sióstr Urszulanek i jestem tutaj jako przedstawicielka życia konsekrowanego w Kościele mediolańskim, ale też w całej Lombardii. Dziękujemy za obecność, ale przede wszystkim za świadectwo życia, które nam (Ojciec Święty) daje. Od świętej Marceliny, siostry Ambrożego, życie konsekrowane w Kościele mediolańskim aż do dziś było obecnością żywą, znaczącą, w swych antycznych formach – które widziałeś tutaj Ojcze*

święty – i w formach nowych. Pragniemy zapytać Cię, Ojcze, jak być, dzisiaj, dla współczesnego człowieka świadkami proroctwa, jak mówisz: strażnikami podziwu i świadczyć naszym ubogim życiem ubogim, ale życiem, które pragnie być posłuszne, dziewicze, ubogie i braterskie? I dalej, biorąc pod uwagę niewielkie – wydaje się, że jest nas dużo, ale wiek jest zaawansowany – biorąc pod uwagę nasze niewielkie siły, jakie peryferie egzystencjalne, jakie wybierać środowiska, mniejszości w społeczeństwie

i mniejszości w Kościele? Dziękuję i zapewniamy o naszej modlitwie.

Papież Franciszek: Dziękuję. Podobają mi się. I podobają mi się słowa „mniejszość”. Jest to po prawdzie charyzmat franciszkanów, ale my wszyscy powinniśmy być „mniejsi”; jest to postawa duchowa, mniejszość, jest to jakby pieczęć chrześcijanina. Podobają mi się to, że Siostra użyła tego słowa. I zacznę od tego ostatniego słowa: mniejszość, być w mniejszości. Normalnie rzecz biorąc – ale nie chodzi mi tu o Siostrę – jest to słowo, któremu towarzyszy uczucie” Wydaje się że jest nas tak dużo, ale tak liczne są osoby starsze, jest nas mało...” Jakiego typu odczucia są u podstaw? Zniechęcenie, rezygnacja. To złe uczucie. Bez zdawania sobie sprawy z tego, ilekroć myślimy czy stwierdzamy, że jest nas mało, że dużo osób starszych, że czujemy ciężar, naszą kruchość bardziej niż piękno, świetność, naszego ducha koroduje, niszczy zniechęcenie. A zniechęcenie prowadzi potem do gnuśności.... Proszę, jeśli macie czas przeczytajcie to, co Ojcowie pustyni mówią o gnuśności: jest to rzecz tak bardzo dziś aktualna. Myślę, że stąd wypływa pierwsze działanie, na które musimy zwrócić uwagę: nieliczni, tak, w mniejszości – tak, starsi tak, zrezygnowani nie! Są to linie bardzo delikatne, rozpoznawalne tylko wobec Pana wtedy gdy dokonujemy refleksji nad naszym wnętrzem. Wtedy gdy mówił Kardynał powiedział dwa słowa, które mnie bardzo uderzyły. Mówiąc o miłosierdziu powiedział, że miłosierdzie „wzmacnia i daje pokój” Dobrym lekarstwem na zniechęcenie jest to miłosierdzie, które wzmacnia i daje pokój. Wtedy gdy wpadamy w zniechęcenie, oddalamy się od miłosierdzia i trzeba, abyśmy szli szybko do kogoś, do Pana prosić Go o miłosierdzie, aby udzielił nam wzmocnienia i pokoju. Kiedy wpadamy w zniechęcenie wyobrażamy sobie naszą chwalebą przeszłość, daleko od chwili rozbudzenia się naszego charyzmatu i wtedy nachodzi nas coraz bardziej spirala egzystencjalnej ociężałości. Wszystko staje się trudne i trudne do uniesienia. I tutaj pewna rzecz, której nie napisałem, ale powiem, ponieważ to trochę brzydko o tym mówić, ale wybaczone mi, zdarza się, więc powiem. Zaczynają ciążyć puste struktury, nie wiemy co z nimi zrobić i myślimy, aby je sprzedać i mieć pieniądze, pieniądze na starość.... Zaczynają nam ciążyć pieniądze, które mamy w banku... A ubóstwo gdzie ono jest? Ale Pan jest dobry, i kiedy któreś zgromadzenie nie idzie drogą

ślubu ubóstwa, zwykle posyła mu ekonoma lub ekonomkę złą, którzy doprowadzają wszystko do ruiny! I to jest łaska! [śmiech, klaskanie]. Mówiłem o tym, że wszystko staje się ciężkie i trudne do udźwignięcia. I zawsze istnieje pokusa, aby szukać ludzkich pewności. Mówiłem o pieniądzach, które są najbliższą leżącą ludzką pewnością. Dlatego też dobrze nam zrobi odwiedzenie naszych początków, pielgrzymka do źródeł, do początków, pamięć o nich i to ratuje nas od jakiegokolwiek chwałebnego ale nie prawdziwego wyobrażenia o przeszłości. *„Spojrzenie wiary zdolne jest rozpoznać światło, które Duch Święty zawsze wnosi pośród mroków – mówi Ewangelii gaudium – nie zapominając, że „gdzie [...] wzógł się grzech, tam jeszcze obficie rozlała się łaska” (Rz 5,20). Nasza wiara wezwana jest, by dostrzec wino, w które może być przemieniona woda i odkryć ziarno rosnące pośród kłólu”* (nr 84). Nasi ojcowie i założyciele nigdy nie myśleli, aby nas było bardzo dużo, albo znacząca większość. Nasi założyciele poczuli się jakby poruszeni przez Ducha Świętego w konkretnym momencie historii, aby być radosną obecnością Ewangelii dla braci; aby odnowić i budować Kościół jako czyn w masie, jak sól i światło świata. Mam tu zdanie jednego z założycieli, ale wielu z nich mówiło to samo: „bójcie się wielkiej liczby [powołań]”. Niech nie przychodzi ich tak dużo, z lęku, że nie będziemy w stanie uformować ich dobrze, że nie przekazemy im charyzmatu... Jeden z nich mówił „turba multa”. *Nie. Myśleli oni po prostu aby nieść Ewangelię, charyzmat. Myślę, że jeden z motywów, który nas hamuje, niepokoju, odbiera radość jest właśnie w tym. Nasze zgromadzenia nie powstały aby być masą, ale trochę solą, trochę zaczynem, które dałyby swój wkład w to, aby masa rosła; aby Lud Boży miał te „przyprawy”, których mu brakowało. Przez wiele lat mieliśmy pokusę aby wierzyć i wielu z nas dorastało w przekonaniu, że zgromadzenia zakonne powinny zajmować przede wszystkim przestrzenie bardziej niż zapoczątkowywać procesy. I to jest pokusa. My musimy inicjować procesy, a nie zajmować przestrzenie. Boje się statystyk, ponieważ często oszukują nas, często. Zajmować przede wszystkim przestrzenie a nie inicjować procesy. Z jednej strony mówią nam prawdę, ale potem przychodzi rozczarowanie i oszukują nas. Zajmować przestrzenie bardziej niż inicjować procesy: byliśmy kuszeni przez taką (postawę) ponieważ myśleliśmy, że ponieważ było nas dużo, konflikt mógłby wziąć górę*

nad jednością; że idee (lub nasza niezdolność do zmiany) są ważniejsze niż rzeczywistość; albo że część (nasza mała część albo wizja świata) jest wyższa ponad wszystko to co eklezjalne (por. tamże 222-237). Jest to pokusa. Nie widziałem nigdy piekarza w pizzerii, który by dla zrobienia jednej pizzy wziął pół kilo drożdży i 100 gramów mąki, nie. Przeciwnie. Mało drożdży, aby mąka mogła urosnąć. Dzisiejsza rzeczywistość interpeluje nas, wzywa do tego, abyśmy byli na nowo trochę zaczynem, trochę solą. Wczoraj wieczorem l'Osservatore Romano (...) opisało pożegnanie ostatnich dwóch Małych Sióstr Jezusa, które opuszczały Afganistan, (po latach pobytu) wśród muzułmanów, ponieważ nie ma sióstr i one już wiekowe, musiały wrócić. Kochane przez wszystkich: muzułmanów, katolików, chrześcijan.... Dlaczego? Dlatego, że były świadkami. Dlaczego? Dlatego, że poświęcone Bogu, Ojcu wszystkim. I myślałem, i powiedziałem Bogu w trakcie czytania (...) „Ale Jezu, dlaczego pozostawiasz tych ludzi ot tak!?”. I przypomniałem sobie o ludzie koreańskim, który na początku miał trzech-czterech misjonarzy chińskich, a potem przepowiadanie było kontynuowane przez świeckich. Drogi Pana są takie, jakie on chce, aby były. Ale wszystkim nam dobrze zrobi dokonanie aktu ufności: to On kieruje historią! Naprawdę. Robimy wszystko, aby wzrastać, aby być silni... Ale nie zniechęcenie. Inicjować procesy. Dziś rzeczywistość interpeluje nas – powtarzam – rzeczywistość zaprasza nas, abyśmy byli na nowo trochę zaczynem, trochę solą.

Możecie wyobrazić sobie posiłek bez soli? Nikt by go nie zjadł. Dzisiaj, nasza rzeczywistość – z wielu przyczyn, których nie możemy tu analizować – wzywa nas do inicjowania procesów bardziej niż zajmowania przestrzeni, do walki o jedność bardziej niż do przywiązywania się do minionych konfliktów, do wsłuchiwania się w rzeczywistość, do otwarcia się na „masę”, na święty Lud wierny Bogu, wszystkim co eklezjalne. Otworzyć się na wszystko co eklezjalne. Błogosławiona mniejszość, która jest zaproszona do tego, aby być zaczynem, być zaczynem w harmonii z tym co Duch Święty zainspirował w sercach waszych założycieli i w waszych sercach. Tego nam dziś potrzeba.

Przechodzę do innej sprawy. Nie miałbym odwagi, aby wam powiedzieć ku jakim peryferiom egzystencjalnym ma kierować się wasza misja, ponieważ

zwykle to Duch Święty inspirował charyzmaty w kierunku peryferii, do pójścia w miejsca, w zakątki zwykle opuszczone. Myślę, że Papież nie może wam powiedzieć: zajmijcie się tym, albo tamtym. To, co Papież może wam powiedzieć to jest: jest was mało, jest was mało, jesteście tymi, którymi jesteście, idźcie na peryferie, idźcie na granice aby spotkać się z Panem, aby odnowić misję początków, idźcie do Galilei pierwszego spotkania, wróćcie do Galilei pierwszego spotkania! I to wszystkim nam dobrze zrobi, pozwoli nam wzrastać i uczyni z nas mnóstwo, rzeszę. Przychodzi mi do głowy pomieszanie, jakiego doznał Ojciec Abraham: Kazali mu spojrzeć w niebo: „policz gwiazdy!” – nie był w stanie – „tal liczne będzie twoje potomstwo”. I potem: „Twój jedyny syn”, jedyny, ponieważ ten drugi już odszedł, ale posiadał obietnicę – „zabierz go na górę i daj mi go w ofierze”. Od tej niezliczoności gwiazd – do złożenia w ofierze własnego syna: nie sposób zrozumieć logiki Bożej. Trzeba tylko być posłusznym. I to jest droga, którą macie iść. Wybierajcie peryferie, rozbudzajcie procesy, rozpalajcie zgaszoną nadzieję w społeczeństwie, które stało się nie wrażliwe na ból, cierpienie innych. W naszej kruchości jako zgromadzenia możemy stawać się bardziej uważni i wrażliwi na tyle kruchości, które nas otaczają i przemieniać je w przestrzenie błogosławieństwa. Będzie to moment, w którym Pan wam powie: „Zatrzymaj się, jest tu koźlatko. Nie dawaj w ofierze twego jedynego syna”. Idźcie i nieście „namaszczenie” Chrystusa, idźcie. Nie wyrzucam was! Mówię tylko: idźcie aby nieść misję Chrystusa, wasz charyzmat. I nie zapominajmy, że, „kiedy Jezus wchodzi między swój lud, lud odnajduje radość. Tak, to tylko będzie mogło oddać nam naszą radość i nadzieję, to tylko wybawi nas od życia w postawie przetrwania. Proszę, nie, to była by rezygnacja. Nie przetrwać, ale żyć! To tylko uczyni płodne nasze życie i utrzyma żywym nasze serce. Zaprosić Jezusa tam, gdzie być powinien: wśród swego ludu” [Homilia w święto Ofiarowania, 2 lutego 2017]. To jest wasze zadanie.

Dziękuję, Matko. Dziękuję. A teraz pomódlmy się razem. Udzielę wam błogosławieństwa i proszę Was, abyście modlili się za mnie ponieważ potrzebuję wsparcia modlitwy Ludu Bożego, konsekrowanych i kapłanów. Dziękuję.

[tł.sj]

ZEBRANIE PLENARNE KWPZZZ

„100-lecie Objawień fatimskich. Maryjność w życiu żeńskich zgromadzeń zakonnych”

135. Zebranie Plenarne Konferencji odbyło się w Warszawie, w gmachu Konferencji Episkopatu Polski w dniach 25-27 kwietnia 2017r. i miało charakter sprawozdawczo-wyborczy. Zebranie rozpoczęło się Mszą świętą, której przewodniczył i homilię wygłosił abp Salvatore Pennacchio, Nuncjusz Apostolski w Polsce. M. Maksymilla Pliszka, Przewodnicząca Konferencji WPZZZ, wprowadziła w tematykę Zebrania Plenarnego i powitała nowe członkinie Konferencji. Następnie przedstawiła szczegółowe sprawozdanie z trzyletniej pracy Konsulty. Działalność poszczególnych Komisji przedstawiły ich opiekunki, którymi są Konsultorki. Teksty sprawozdań zamieszczamy poniżej.

W drugim dniu spotkania Mszę św. odprawił i homilię wygłosił ks. Tomasz Ślesik, Sekretarz Przewodniczącego KEP. Po Mszy św. Przełożone podjęły refleksję nad zasadniczym tematem spotkania, którym było 100-lecie Objawień fatimskich w życiu ŻZZ. Wykład poprowadziła m. Krystyna Dębowska, franciszkanka od cierpiących, kolejny wykład w tym temacie podjął o. prof. dr hab. Grzegorz Bartosik, OFMCon, natomiast s. Benigna Kania OSU przedstawiła temat *Maryjności i form Kultu Najświętszej Maryi Panny w Zakonie Urszulanek Unii Rzymskiej*. Ten dzień - 26 kwietnia - był dniem wyborczym nowej Konsulty (patrz str. 85).

W trzecim dniu bp Artur Miziński, Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski oraz bp Jacek Kiciński Przewodniczący Komisji KEP ds. Instytutów Życia Konsekwowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego odprawili Mszę św. w Sanktuarium Miłosierdzia Bożego i św. Faustyny. Następnie w Sali Plenarnej ks. bp A. Miziński zapoznał Przełożone wyższe z bieżącymi sprawami Kościoła w Polsce i Kościoła Powszechnego. Natomiast ks. bp J. Kiciński spotkał się z członkiniami Konferencji po raz pierwszy w roli Przewodniczącego. W swoim wystąpieniu powiedział o Życiu konsekrowanym na podstawie Listu Kongregacji IŻ-KiSZA „Kontemplujcie”. Kolejnym punktem była relacja ze spotkania z - Sympozjum Ekonomów i Ekonomek w Rzymie, którą przedstawiła s. Dorota Godlewska ekonomka MChR (teksty na ss.3-10). Ponadto przedstawiono bieżące sprawy Konferencji i plany na najbliższą przyszłość. Każdy dzień kończono wspólną modlitwą Nieszporów.

Kolejne Zebranie Plenarne odbędzie się w Warszawie, w dniach 10-12 października 2017.

Warszawa, 25-27 kwietnia 2017
Sekretariat KEP, Skwer Kard. Wyszyńskiego 6

25 kwietnia, wtorek

26 kwietnia, środa

20

13.00 – 15.00	Obiad
	Odpoczynek
15.00	Maryjność naszych Zgromadzeń na przykładzie Urszulanek UR i wprowadzenie do dyskusji - s. <i>Benigna Kania UUR</i>
15.45 – 16.15	Przerwa
16.15	Praca w grupach [ew. kontynuowanie głosowań i ogłoszenie wyników wyborów]
	Sprawozdania z Komisji
18.30	Nieszpory

27 kwietnia, czwartek

8.00	Msza św. – Ks. Bp A. Miziński, Sekretarz Generalny KEP i Ks. Bp Jacek Kiciński, Przewodniczący Komisji KEP ds. Życia Konsekrowanego (w kościele Miłosierdzia Bożego)
9.00	Aktualne sprawy Kościoła - Ks. Bp A. Miziński, Sekretarz Generalny KEP
9.45 – 10.00	Przerwa
10.00	Ks. Bp J. Kiciński – Przewodniczący Komisji KEP do spraw Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego
	Sprawozdanie z sympozjum ekonomów w Rzymie (jesień 2016) - s. <i>Dorota Galewska, ekonomka MChR</i>
	Informacja z Rady do spraw Duszpasterstwa Kobiet (KEP) - <i>Maria Wilczek</i>
	Komunikaty z Komisji i Sekretariatu KWPZZZ
13.00	Zakończenie Zebrania Plenarnego

Abp Salvatore Pennacchio, Nuncjusz Apostolski w Polsce

Warszawa, 25 kwietnia 2017 r.

Wielebne i Drogie Siostry Przełożone,

Okres paschalny, radosny, wokół ołtarza siostry przełożone polskich wspólnot zakonnych, osoby odpowiedzialne za swoje współsiostry i za siebie, włączone w prowadzenie i ukierunkowywanie wielkich dzieł w Kościele w Polsce. Cieszę się, że mogę być z wami na Mszy świętej i podzielić się kilkoma słowami homilii, tym bardziej, że dziś przypada święto świętego Marka, radosnego głosiciela Ewangelii.

1. Jednym z wielkich nieporozumień w rozumieniu Dobrej Nowiny jest pojęcie pokory; Święty Piotr podejmuje ten temat w pierwszym czytaniu. Jako synonimu pokory, często używa słowa „uniżanie się”, który niekiedy wręcz jest utożsamiany z „poniżaniem”. Czy rzeczywiście świętemu Piotrowi chodziło o poniżanie się wobec innych? Tkwi tu wielkie niebezpieczeństwo, bo – jak same zapewne to zauważyłyście – pojęcia pokory można używać jako manipulacji wobec innych; to się zdarzało także w Kościele, także w zakonach. Słyszano: masz być pokorna, masz się uniażać, nie możesz się wychylać, twoje zdanie się nie liczy. Jak wiele osób zostało w ten sposób skrzywdzonych i to rzekomo pod sztandarem Ewangelii.

Często pojęcie pokory jest nadużywane przez ludzi cynicznych bądź sfrustrowanych. Sami nie byli w stanie zrobić niczego konstruktywnego, a potem, gdy ktoś inny chce się wykazać inwencją i dynamizmem, podcina mu się skrzydła przez szafowanie zarzutem o braku pokory. A przecież mamy tutaj pewien zgrzyt, niespójność, bo Jezus mówi wprost: *Nie zapala się też światła i nie stawia pod korcem, ale na świeczniku, aby świeciło wszystkim, którzy są w domu. Tak niech świeci wasze światło przed ludźmi, aby widzieli wasze dobre uczynki i chwalili Ojca waszego, który jest w niebie* [Mt 5, 15-16].

2. Jak więc ewangelicznie rozumieć pokorę, której rolę w relacjach międzyludzkich tak akcentował święty Piotr? O samym sobie Jezus mówi: *Jestem cichy i pokorny sercem*. Aby dojść do pokory, nie wystarczy napinać się w myślach i ciągle wmawiać sobie, że jestem gorsza od innych. Albo, o zgrozo, odnaleźć w sobie misję uczenia pokory innych. Do pokory dochodzi się drogą, której owocem jest życie, o ona sama jest... PRAWDĄ. Pokora

w chrześcijańskim rozumieniu to PRAWDA. A bardziej szczegółowo, jest to zwłaszcza prawda o sobie samym. Jedno z fundamentalnych pytań, jakie zadaje nam to, co w nas szczerze duchowe: kim jestem? Jak trudno jest odpowiedzieć na to pytanie, wiedzą Ci, którzy w swoim rozwoju duchowym odkryli fałsz masek ubieranych na co dzień; już przy porannej toalecie przyjmuje się odpowiednią pozę – cynizmu, osoby sfrustrowanej, śmiesznej, smutnej, wesołej, dobrej przełożonej, reformatorki, przyjaciółki... W takim kontekście lepiej możemy zrozumieć biblijne pojęcia grzechu: greckie *hamartia* oznacza minienie się z celem, chybienie celu. W kontekście człowieka grzech rozumiany jest jako odejście od pierwotnej prawdy o sobie samym, minienie się z celem własnej egzystencji, prawdą własnego jestestwa. Bardzo dobrze problem grzechu rozumie teologia wschodnia – jako chorobę duszy człowieka. Być człowiekiem grzesznym znaczy, że jest się chorym i potrzebuje lekarza: człowiek idzie więc do spowiedzi jak do szpitala. Życie w kłamstwie to choroba. Często ta duchowa terapia jest bolesna, bo trzeba skonfrontować się z sobą samym. Wtedy staje się w świetle Prawdy – w świetle Jezusa o przenikliwym, ale pełnym miłosierdzia wzroku. Często Pan daje nam doświadczyć przebicia tego balonu bufonady, którym się człowiek otacza. Jest też doświadczenie cierpienia, którego nigdy nie zgłębimy. Ale trzeba leczyć się prawdą, bo fałszem można się w końcu udusić.

3. Prawda z natury jest delikatna, subtelna i do końca niezgłębiona. Pamiętajcie o tym, Drogie Siostry Przełożone, w kierowaniu kobietami powierzonymi waszej trosce. Miałem sporo do czynienia z jezuitami i wiem, że oni mają doskonałe narzędzia rozpoznawania. Istnieje taka zasada świętego Ignacego, którą siostry pewnie też dobrze znają: zasada *praesupponendum*: *Abyśmy bardziej pomagali sobie wzajemnie i postępowali [w dobrem], trzeba z góry założyć, że każdy dobry człowiek winien być bardziej skory do ocalenia wypowiedzi bliźniego, niż do jej potępienia. A jeśli nie może jej ocalić, niech spyta go, jak on ją rozumie; a jeśli on rozumie ją źle, niech go poprawi z miłością; a jeśli to nie wystarczy, niech szuka wszelkich środków stosownych do tego, aby on, dobrze ją rozumiejąc, mógł się ocalić*. Widać tutaj rozwagę Ignacego nie tylko w kierownictwie duchowym, ale także w prowadzeniu zako-

nu, który założył. Być *bardziej skorym obronić zdania drugiego niż je potępić*, to jest bardzo trudne, ale bardzo, bardzo mądre. Każdy z nas myśli, że jego zdanie jest najważniejsze. A czasami warto zwątpić w swoje racje, bo nie raz już się pomyliłam; może teraz też się mylę. Świadomość tego, że mogę się mylić, to dobry krok na drodze do prawdy. Najważniejszym krokiem jest jednak modlitwa. Nie mówię tego jako kaznodziejski slogan, ale z przekonania. Modlitwa jest staniem w świetle Pana, który wypala plastry fałszu przyklejone do naszej duszy. Gorąco zachęcam was, drogie siostry, do modlitwy, do kontemplacji: rozważajcie Słowo, a chodzi mi o Słowo wcielone. Kontemplujcie Jego zachowania, to jak postępował z ludźmi, jego gesty, serdeczność, łagodność, cierpliwość. Kontemplacja

Bp Artur Miziński, Sekretarz Generalny KEP

Warszawa, 27 kwietnia 2017 r.

Czcigodne i Drogie Siostry w Chrystusie Panu!

Nasze dzisiejsze spotkanie w ramach Zebrania Plenarnego Konferencji Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych (KWPZZZ) skłania nas do pochylenia się nad istotą życia konsekrowanego, nad tą szczególną relacją z Bogiem, która domaga się poświęcenia Mu życia bez reszty, jako jednemu Oblubieńcowi i Panu.

Pozwólcie, że przewodniczką w dzisiejszym rozważaniu będzie nam św. Faustyna, która właśnie tu, na Żytniej, rozpoczęła swoją drogę rad ewangelicznych, która doprowadziła ją do świętości. Nasza świątynia, będąca wcześniej kaplicą zakonną, została w ubiegłą niedzielę uroczystie pobłogosławiona i podniesiona do rangi sanktuarium św. Faustyny. Wiele osób pielgrzymuje do tego miejsca pamiętając, że to tu dwudziestoletnia Helena Kowalska rozpoczęła postulat i przeżyła w sumie blisko półtora roku w różnych okresach swojego życia.

Patrząc na życiorys św. Faustyny możemy łatwo dostrzec obecność Boga w jej życiu i dziełach, które jej zlecił. Sam Chrystus wybrał tę pokorną dziewczynę, aby stała się apostołką i sekretarką Bożego Miłosierdzia; wzorem, jak być miłosiernym dla bliźnich i narzędziem do ponownego ukazania Bożego planu miłosierdzia dla świata. Mówił do niej Chrystus: *W sta-*

jest modlitwą głębi, smakowaniem obecności Mistrza. Dzięki tej modlitwie nasze serce staje się maksymalnie wrażliwe na innych, umysł oświecony, a emocjonalność uporządkowana.

To są myśli, zainspirowane dzisiejszym słowem Bożym: i pójďte do nich z zasadą *praesupponendum* w sercu. Podzieliłem się nimi z wami, bo was bardzo szanuję i pragnę, żeby życie wasze i waszych wspólnot było zawsze blisko Prawdy, jaką jest dla nas osoba Jezusa Chrystusa.

Madonna, wzór pokory i rozeznania, niech was każdego dnia wspomaga w byciu wiernymi i radosnymi świadkami Chrystusa Zmartwychwstałego. Alleluja!

*rym Zakonie wysyłałem proroków do ludu swego z gromami. Dziś wysyłam ciebie do całej ludzkości z Moim Miłosierdziem. Nie chcę karać zbolalej ludzkości, ale pragnę ją uleczyć, przytulając do swego miłosiernego Serca (Dz 588). Św. Faustyna przyjęła tę misję mając świadomość swojej małości przed Bogiem, bo zaufała Mu bez reszty i uwierzyła, że została wybrana na narzędzie w Jego ręku. Na myśl przychodzi fragment dzisiejszej Ewangelii: *Ten bowiem, kogo Bóg posłał, mówi słowa Boże: a bez miary udziela mu Ducha. Ojciec miłuje Syna i wszystko oddał w Jego ręce. Kto wierzy w Syna, ma życie wieczne. Św. Faustyna była otwarta na działanie Ducha Świętego i podporządkowała się woli Bożej bezgranicznie, dlatego potrafiła przekazać tak trudne prawdy wiary w sposób dostępny dla każdego człowieka. Uczyniła z miłosierdzia zasadę swojego życia i, poznawszy Boże miłosierdzie, dzieliła się nim z każdym potrzebującym. Modliła się: *Pragnę się całą przemienić w miłosierdzie Twoje i być żywym odbiciem Ciebie, o Panie; niech ten największy przymiot Boga, to jest niezgłębione miłosierdzie Jego, przejdzie przez serce i duszę moją do bliźnich (Dz. 163). Św. siostra Faustyna wykształciła w sobie chrześcijańską postawę miłosierdzia wobec drugiego człowieka i kierowała się nią na co dzień. Jak wielka była to pomoc dla grzeszników niech świadczą słowa Chrystusa zapisane przez świętą w Dzienniczku***

właśnie tu, na Żytniej: *Córko Moja, ufność i miłość twoja krępują sprawiedliwość Moją i nie mogę karać, bo Mi przeszkadzasz*. O, jak wielką ma siłę dusza pełna ufności.

Z jednej strony, s. Faustyna wykorzystywała każdą chwilę, aby ofiarować swój codzienny trud, cierpienie i różne trudności, których niejednokrotnie doświadczała za dusze grzeszników. Z drugiej zaś, Pan Jezus zlecił jej misję rozszerzenia kultu Miłosierdzia Bożego na cały świat. Wiemy ile trudności pokonała ta pokorna zakonnica, zanim został namalowany obraz Jezusa Miłosiernego, wiemy jak trudno było niewykształconej dziewczynie pisać duchowy dziennik czy starać się o powołanie nowego zakonu. W tym wszystkim jednak widziała przede wszystkim wolę Boga i dlatego był z nią *Duch Święty, którego Bóg udzielił tym, którzy Mu są posłuszni*, jak poucza nas dzisiaj św. Piotr w pierwszym czytaniu. Nie poddawała się w swoich staraniach, gdyż, podobnie jak apostołowie, wiedziała, że *trzeba bardziej słuchać Boga niż ludzi*, więc jeśli Bóg przeznaczył jej takie zadania, postanowiła je wypełnić najlepiej jak potrafiła. Swoim życiem dawała świadectwo o Bożym Miłosierdziu, a dzięki jej Dzienniczкови stało się ono bliższe wielu osobom w różnych zakątkach świata.

Drogie Siostry!

Mając przed oczyma wzór najpierw, Najświętszej Maryi Panny, która w tych dniach zebrania plenarnego, jest dla Was szczególną przewodniczką, jak i wspomnianej, ze względu na to szczególne miejsce, św. siostry Faustyny, przyjrzyjmy się przez chwilę naszemu powołaniu, naszemu życiu. Pytajmy się, czy potrafimy tak zaufać Bogu, aby nie szukać swojej woli, ale realizować to, co On dla nas przeznaczył? Czy potrafimy zdobyć się na ofiarę ze swojego życia dla dobra innych? Czy umiemy zrezygnować z dochodzenia swoich racji, narzekania, choćby małych przyjemności i ofiarować nasze umartwienia za dusze grzeszników? I wreszcie – czy nasze życie jest prawdziwym świadectwem Ewangelii i Bożego miłosierdzia?

Bóg naszych ojców wskrzesił Jezusa, którego wy straciliście, zawiesiwszy na drzewie - mówi św. Piotr do arcykapłanów, którzy zabraniali apostołom nauczać o Jezusie. Co powiedziałaby dziś do nas? Czy jesteśmy w gronie słuchają-

cych i wypełniających naukę Chrystusa, czy też raczej tych, którzy słuchają z niedowierzaniem? Co, a raczej Kogo, głosimy swoim życiem? *Ten bowiem, kogo Bóg posłał, mówi słowa Boże: a bez miary udziela mu Ducha. (...) Kto wierzy w Syna, ma życie wieczne; kto zaś nie wierzy Synowi, nie ujrzy życia, lecz gniew Boży nad nim wisi* – poucza nas dzisiaj Chrystus w Ewangelii.

Tak Drogie Siostry, nam, powołanym do tej szczególnej relacji z Chrystusem, trzeba ustawicznie otwierać się na łaskę Ducha Świętego i świadczyć o Nim na różne sposoby w miejscach, do których nas posyła, bez różnicy czy to będzie sierociniec, dom starców, czy dom biskupów. Każde zgromadzenie ma swój charyzmat i specyfikę, ale każde powierzone nam przez Boga zadanie jest równie ważne i jest okazją do tego, aby wzrastać w świętości i żyć Ewangelią. W każdym miejscu i czasie Chrystus wzywa nas do głoszenia Jego nauki i przemieniania świata na lepsze zgodnie z zawartymi w niej zasadami.

W tym roku Kościół w Polsce, realizując program duszpasterski *Idźcie i głoscie*, zwraca szczególną uwagę na nasze posłannictwo apostołskie. Dla apostołów Chrystus był po stokroć ważniejszy niż ich własne życie, gdyż szczerze i głęboko wierzyli w obietnicę wiecznego życia w chwale. Dlatego też, dopóki żyli, byli wierni nakazowi, który Chrystus skierował do nich ukazując się im po zmartwychwstaniu: *Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię wszelkiemu stworzeniu!* To był ich program na życie – opowiadać wszystkim co się wydarzyło i sprawić, by jak najwięcej osób uwierzyło w Chrystusa. Nie zważali na zakaz opowiadania o Chrystusie wydany przez arcykapłanów, ani na to, że arcykapłani chcieli ich zabić. Dlatego też w innym miejscu na stawiane im zarzuty i zakaz przepowiadania, odpowiedzieli stanowczo: *Rozsądźcie, czy słuszne jest w oczach Bożych bardziej słuchać was niż Boga? Bo my nie możemy nie mówić tego, cośmy widzieli i słyszeli*.

Apostoł, a więc także każdy z nas, głosząc Chrystusa słowem i swoim życiem spotka się ze sprzeciwem. Zawsze znajdą się ludzie, którzy nie tylko nie przyjmą słów Ewangelii, ale także w różny sposób uderzą w tych, którzy je głoszą. Chrystus nie obiecuje łatwego życia tym, którzy Go naśladują i takie naśladowanie proponują innym. Zapowiada raczej, że idąc za Ewangelią,

będą musieli stać się znakiem sprzeciwu. Jeżeli On sam cierpiał prześladowanie, to stanie się ono udziałem również jego uczniów: *Mieście się na baczności przed ludźmi!* - przestrzega - *Będą was wydawać sądom i w swych synagogach będą was biczować* (Mt 10, 17).

Zapowiedź Jezusa o sprzeciwie ze strony świata spełnia się także w naszych czasach. Kościół nie przestaje być znakiem sprzeciwu również dzisiaj, tak jak jego Założyciel. Nie tylko w czasach dyktatury ateistycznej, ale także i teraz, kiedy panuje - jak to określił papież Benedykt XVI – *dyktatura relatywizmu*, nauczanie i obecność Kościoła w życiu społecznym budzi sprzeciw wielu środowisk. Można nawet powiedzieć, że w naszych czasach ten opór i sprzeciw narasta; opór i sprzeciw aż da negacji Boga, do ateizmu jako programu.

Apostoł Chrystusa może być zlekceważony, wyśmiany, a niekiedy - jak to pokazują doświadczenia krajów azjatyckich czy afrykańskich - także zabity. Nawet jeśli dziś w naszej polskiej i europejskiej rzeczywistości za bycie świadkiem Zmartwychwstałego nie grozi utrata życia, to jednak przyszły nowe formy izolacji i zepchnięcia na margines tych, którzy głoszą Ewangelię.

Jak łatwo ciągle jeszcze dajemy sobie wmówić, że Kościół „miesza się” do różnych dziedzin życia! Nauczanie Kościoła jest notorycznie kontestowane. Kościół jest oskarżany o przyjmowanie nieprzejednanej postawy. Posądza się go o nierozumienie świata i współczesnych przemian. Ostatnio nawet pojawiły się opinie, że Kościół nie rozumie współczesnej sztuki i nie jest w stanie zaproponować nic atrakcyjnego w tej dziedzinie. Człowiek wierzący za swoją wierność Bogu doświadcza i dzisiaj upokorzeń, jest obrzucany obelgami, wyśmiewany w swoim środowisku, nierozumiany nieraz nawet przez najbliższych. Naraża się na niepopularność i inne przykre konsekwencje głoszenia Ewangelii.

Ten sprzeciw jest jednak dla Kościoła jakimś potwierdzeniem bycia sobą, trwania w prawdzie. Kościół nie zabiega o popularność. Nie rezygnuje z prawdy także wtedy, gdy jest ona wymagająca, trudna. Nie schlebia ludziom, by pozyskać sobie zwolenników, tak jak czynią to partie polityczne czy inne organizacje. Kościół

naśladuje swojego Mistrza, który nie rezygnuje z wymagań, nie obniża poprzeczki. Dlatego głosząc Ewangelię, nie powinniśmy się lękać sprzeciwów i niepopularności. Musimy odrzucać wszelkie kompromisy i dwuznaczności, które upodobniłyby nas do tego świata (por. Rz 12, 2). Mamy być w świecie, ale nie ze świata (por. J 15, 19; 17, 16), czerpiąc moc z Chrystusa, który przez swoją śmierć i Zmartwychwstanie zwyciężył świat (por. J 16, 33). Sprzeciw świata nie może nas powstrzymać przed złożeniem ofiary, bo *trzeba bardziej słuchać Boga niż ludzi*.

Autentyczna wiara domaga się głoszenia. Postawa apostołska jest najlepszym sprawdzianem wiary. Co więcej, wiara umacnia się, gdy ją głosimy. Do takiego głoszenia słowem, a zwłaszcza świadectwem życia, wszyscy jesteśmy zobowiązani. A wtedy, jak powiedział papież Franciszek w homilii na święto św. Marka apostoła: *To Pan nas pocieszy, obdarzy nas siłą, by iść dalej, ponieważ działa On wraz z nami, jeśli jesteśmy wierni orędziu ewangelicznemu, jeśli wychodzimy z naszych ograniczeń, aby głosić Chrystusa ukrzyżowanego, który jest zgorszeniem i głupstwem, i jeśli czynimy to ze stylem pokory, prawdziwej pokory*.

Drogie Siostry! Trzeba nam pamiętać, że u kresu życia będziemy sądzeni z miłości, z uczynków miłosierdzia spełnionych dla dobra naszych braci, szczególnie tych najmniejszych (por. Mt 25, 31-45), ale także z odwagi i wierności, z jaką dawaliśmy świadectwo Chrystusowi. Chrystus zapewnia nas, że przyzna się przed Ojcem Niebieskim do wszystkich, którzy nie wahają się wyznać Go przed ludźmi (por. Mt 10, 32-33), nawet za cenę największych ofiar. Chrystus przestrzega także przed zaparciem się wiary i rezygnacją z dawania o Nim świadectwa wobec innych.

Niech więc to dzisiejsze spotkanie będzie dla nas ponownym wezwaniem i zachętą do dawania świadectwa o Chrystusie w naszym codziennym życiu. Przez udział w tej Eucharystii umocnijmy nasze siły na stawianie czoła różnym przeciwnościom. Nie lękajmy się otworzyć drzwi naszych serc Chrystusowi, a przyjmąwszy Go, zanieśmy światu nawet za cenę cierpienia, prześladowania czy odrzucenia przez innych. Amen.

s. Krystyna Dębowska, franciszkanka od cierpiących

Warszawa, 26 kwietnia 2017 r.

MARYJNOŚĆ ŻEŃSKICH ZGROMADZEŃ ZAKONNYCH W POLSCE

Rozważania na zlecony mi temat pragnę przeprowadzić w następującym porządku:

- najpierw wskazać na początki istniejących dziś zgromadzeń żeńskich w Polsce, na inspiracje towarzyszące ich powstaniu,
- następnie przejść do faktu Poświęcenia Niepokalanemu Sercu Maryi zgromadzeń zakonnych żeńskich i męskich diecezji częstochowskiej w roku 1946, wyrastającego z objawień fatimskich, przybliżyć tekst Aktu i wynikające zeń zobowiązania,
- z kolei wskazać konkretne działania w latach powojennych podjęte przez zgromadzenia na maryjnej ich drodze.

W zakończeniu wystąpienia, pragnę zwrócić uwagę na wyzwania współczesnej duchowej rzeczywistości, stojące przed żeńskimi zgromadzeniami w Polsce, jako temat do osobistej refleksji.

Podjmując nasz temat, trzeba stwierdzić, że większość zgromadzeń zakonnych dziś istniejących wywodzi się z wieku XIX, w którym zaszło wiele znaczących przemian. Pod wpływem Oświecenia, odrzucającego Objawienie i podkreślającego wielkość człowieka, jego rozumu i ideę postępu, Kościół traktowany był przez ówczesne elity nieufnie, wręcz jako czynnik hamujący rozwój społeczeństwa i świata. Jednocześnie zdumiewającym zjawiskiem w tymże wieku, było wyjątkowe odrodzenie duchowe w Kościele. Ruch odrodzenia religijnego, jaki ogarnął Europę w wieku XIX, nie ominął też ziem polskich, mimo trwającego wciąż panowania zaborców. Jego przejawem, między innymi są powstałe wówczas nowe zgromadzenia zakonne, zwłaszcza żeńskie.

Na obszarze dawnej Rzeczypospolitej i na emigracji powstało w wieku XIX, aż 45 zgromadzeń zakonnych, w tym prawie połowa rdzennie polskich. Obok tradycyjnych ich form pojawiły się także zgromadzenie ukryte, niehabitowe, założone przez O. Honorata Koźmińskiego, kapucyna. Wszystkie one starały się odpowiedzieć na rodzące się nowe potrzeby rozwijającego się społeczeństwa.

Wiek XX przyniósł odzyskanie niepodległości i nową falę odrodzenia życia zakonnego, kolejne 35 rodzin zakonnych, w tym 24 powstałe w Polsce.

Czynnikiem inspirującym duchowość i kult maryjny w tych zgromadzeniach były objawienia maryjne: na rue du Bac w Paryżu w 1830 roku, zwłaszcza w Lourdes w roku 1858, fakt ogłoszenia dogmatu Niepokalanego Poczęcia NMP przez Piusa IX w 1854 roku, pouczenia papieża Leona XIII, propagujące różaniec. Wszystkie te wydarzenia miały wpływ na ożywienie nabożeństwa do Matki Bożej, w tym nabożeństw majowych i październikowych, tak w Kościele powszechnym, jak i na ziemiach polskich pod zaborami.

W takiej atmosferze wzrastali i dojrzewali przyszli założyciele nowych zgromadzeń. Osobiste ich nabożeństwo do Najświętszej Maryi Panny, wycisnęło szczególne piętno na wszystkich zgromadzeniach powstałych z ich inicjatywy. Wszystkie one powierzały się szczególnej opiece Matki Bożej i czciły Ją w różnych Jej tajemnicach. Aż 23 rodziny zakonne żeńskie w Polsce mają imię Maryi w swojej nazwie. Każde zgromadzenie, niezależnie od nazwy, jest w istocie także maryjne, gdyż jest w Kościele, a do istotnych cech Kościoła należy maryjność. Różne rozłożenie akcentów pobożności maryjnej w poszczególnych rodzinach zakonnych stanowi bogactwo Kościoła.

Należy podkreślić, że wspólną cechą wszystkich polskich zgromadzeń zakonnych powstałych w XIX wieku jest szczególna świadomość odpowiedzialności za odrodzenie moralne narodu. Wierzano, że odrodzenie to dokona się za wstawiennictwem Królowej Polski, że to właśnie Matka Boża przyczyni się do wyzwolenia Polaków z niewoli zaborców. Nadzieję tę dodatkowo wzmocniły objawienia Matki Boskiej w roku 1877, w Gietrzwałdzie, na Warmii, gdzie Maryja objawiała się przez około 80 dni, i mówiła po polsku. Pierwsze Jej słowa w Gietrzwałdzie były następujące: „Życzę sobie abyście codziennie odmawiali różaniec”, a na przedstawiane Jej prośby o zarządzenie potrzebom różnych ludzi odpowiadała: „Powinni się modlić na różańcu”, na

woływała do wiary i do trzeźwości. Ostatnia Jej prośba brzmiała: „Odmawiajcie gorliwie różaniec”.

Podkreślić wypada, że w nowych zgromadzeniach, służba Kościołowi w pracy apostolskiej rozumiana była jednocześnie, jako posługa wobec narodu. Szczegółową formę kultu i czci Matki Bożej określały konstytucje i normy poszczególnych zgromadzeń. Mimo istniejących różnic w ich akcentach i przejawach, wspólną jednak cechą jest oddanie się w Jej opiekę pragnienie Jej naśladowania, także w pracy apostolskiej. Trzeba też zauważyć, że na przestrzeni dziejów naszych zgromadzeń, od ich powstania do dziś, istnieje specyfika charyzmatu maryjnego związana w szczególności ze znakami czasu.

W okresie międzywojennym każda rodzina zakonna żyła własnym kolorytem maryjnym, wzmocnionym przez zagrożenia w latach wojny. Wiadomo, że okupacja była heroicznym okresem w życiu narodu, w tym także wszystkich rodzin zakonnych. Uciekanie się do Matki Bożej dawało siostrą siłę do ratowania biologicznego bytu i ducha patriotycznego Polaków, do ratowania Żydów, choć groziła za to utrata życia. Zakonnice polskie przetrwały mężnie wielu cierpień w obozach, a także w czasie migracji, spowodowanych zmianą granic państwowych, po utracie ziem na Wschodzie.

Przechodząc do drugiej części rozważań, należy podkreślić charakterystyczne zjawisko dla okresu II wojny światowej, to mianowicie, że uchroniona od niej była Portugalia. Znamiennym jest fakt, że biskupi tego kraju w liście pasterskim z 1942 roku, wśród błogosławieństw Bożych wymieniają: brak wojny, pokój społeczny, wolność religijną, czterokrotny wzrost powołań duchownych w ciągu 10 lat, a wszystkie one są w ich przekonaniu, rezultatem spełnienia prośb Matki Bożej z Fatimy, i poświęcenia kraju Jej Niepokalanemu Sercu w roku 1931. Dzięki temu, kraj ten uratował się przed wojną domową, która toczyła się w sąsiedniej Hiszpanii. Kilka lat po tym pierwszym akcie Portugalczycy ponowili to poświęcenie i zachowali neutralność podczas całej gehenny II wojny światowej. Siostra Łucja zapewniała, że kraj, który poświęci się Niepokalanemu Sercu Maryi, otrzyma niezwykle łaski.

Po długim namyśle, w roku 1942, w 25 rocznicę objawień fatimskich, Pius XII dokonał zawierzenia świata Niepokalanemu Sercu Maryi, nie wymieniając konkretnie Rosji, ponieważ trwała wojna i Stolica Apostolska nie chciała zadrażniać stosunków z Moskwą, gdyż Związek Sowiecki był sojusznikiem aliantów. Papież dokonał tego aktu, 8 grudnia w bazylice św. Piotra, w obecności 40 tysięcy wiernych i zaledwie kilku hierarchów. Nie było to wprawdzie zawierzenie kolegialne, jak życzyła sobie Matka Bo-

ża, ale po tym fakcie zacięła się machina hitlerowskiej armii i Niemcy ponosili kolejne klęski, aż do kapitulacji w maju 1945 roku.

Wypada w tym miejscu zwrócić uwagę na istotę i motyw samego poświęcenia, tak często odtąd praktykowanego w Kościele.

Papież Pius XII poświęcając świat Niepokalanemu Sercu Maryi, użył czterech słów na określenie natury teologicznej „zawierzenia maryjnego” a więc: „zawierzenie”, „powierzenie”, „ofiarowanie,” „poświęcenie”. Jan XXIII i Paweł VI - używali słowa „polecamy”. Natomiast Jan Paweł II w aktach wypowiedzianych w różnych sanktuariach na świecie, jak też w osobistym akcie oddania się Maryi, używał określeń: zaufanie, oddanie się w niewolę, ofiarowanie się, poświęcenie się, a najczęściej: zawierzenie. Podobnie, czynił to Episkopat w Polsce.

Jakie jest najgłębsze znaczenie tego słowa? Jego sens tłumaczy się faktem, że skoro Jezus na krzyżu dał nam, w osobie Jana, Maryję, jako Matkę, to słowo „zawierzenie” wyraża najpełniej nasz stosunek do Niej. Zawierzenie jest odpowiedzią na miłość osoby, w szczególności zaś, na miłość matki. Zawierając się Maryi, każdy – podobnie jak apostoł Jan – przyjmuje Matkę Chrystusa i wprowadza Ją w to wszystko, co stanowi jego własne życie wewnętrzne, jego własny świat. Tym, którzy się jej zawierzają, Maryja powtarza te same słowa, jakie wypowiedziała w Kanie Galilejskiej: „Zróbcie wszystko cokolwiek wam powiem”. Maryja jest Tą, która pierwsza „uwierzyła” i tą właśnie wiarą pragnie oddziaływać na wszystkich, którzy Jej się zawierzają. Im bardziej zaś trwają w tym zawierzeniu i postępują w nim, tym bardziej Maryja przybliża ich do Chrystusa. Maryja poprzez wielorakie swoje wstawiennictwo ustawicznie zjednuje im dary zbawienia wiecznego. Dzięki swej macierzyńskiej miłości opiekuje się nimi, pielgrzymującymi jeszcze i narażonymi na trudy i niebezpieczeństwa.

Temat, który nas interesuje dotyczy zgromadzeń żeńskim, zauważmy więc, że Jan Paweł II ten macierzyński, maryjny wymiar życia odnosi w sposób szczególny do kobiet, gdy pisze w „Redemptoris Mater”, że kobiecość stanowi szczególną więź z Matką Odkupiciela, że postać Maryi z Nazaretu rzuca światło na kobietę, jako taką przez sam fakt, że Bóg w tym wzniosłym wydarzeniu Wcielenia Syna zawierzył się wolnej i czynnej posłudze niewiasty. Można zatem stwierdzić, że kobieta, spoglądając na Maryję, odkrywa w Niej sekret godnego przeżywania swej kobiecości i prawdziwego realizowania siebie.

Dla nas kobiet konsekrowanych szczególnie ważna jest prawda, że rys macierzyńskiej miłości, który Maryja wnosi w tajemnicę Odkupienia i życia Ko-

ściola, wyraża się w szczególnej bliskości człowieka i wszystkich jego spraw, a to przecież jest tak istotne w naszym powołaniu, by być dla innych i troszczyć się o ich wieczne zbawienie.

Warto podkreślić, że Polska jest, po Portugalii, pierwszym krajem na świecie, który przyjął nabożeństwo pierwszych sobót i zawierzył się Niepokalanemu Sercu Maryi.

Prymas August Hlond, będąc na emigracji w Rzymie był świadkiem poświęcenia świata Maryi przez Piusa XII, w 1942 roku. To właśnie Pius XII radził prymasowi A. Hlondowi poświęcić Polskę Niepokalanemu Sercu Maryi zapewniając, że akt ten z pewnością zaowocuje ocaleniem z Nieba. On sam przecież postawił na Niepokalane Serce Maryi i gdy szalała jeszcze II wojna światowa, oddał świat i Kościół Matce Jezusa, zgodnie z przekazaną mu prośbą z objawień fatimskich. Choć akt ten nie był doskonały, gdyż zabrakło mu kolegalności, dokonał jednak znaczącego przełomu w przebiegu drugiej wojny światowej. On też, dnia 4 maja 1944 roku ustanowił nowe święto w Kościele - uroczystość ku czci Niepokalanego Serca Maryi. Papież zachęcał więc prymasa Hlonda, by oddał Polskę opiece Maryi. Był pewien, że taki akt ocali wolność Kościoła w kraju, który znalazł się w orbicie „błędów Rosji”.

Po powrocie do kraju, prymas Hlond, już w październiku 1945 roku na konferencji Episkopatu podjął decyzję dokonania tego aktu na ziemi polskiej, planując jego przeprowadzenie w roku 1946. Zawieszenie Maryi u nas odbyło się w trzech etapach: 7 lipca 1946 roku dokonały tego wszystkie parafie jednocześnie, 15 sierpnia wszyscy biskupi w swoich diecezjach, a 8 września dokonał tego Episkopat zebrany na Jasnej Górze, w obecności ponad miliona pielgrzymów z całej Polski. Dla komunistów ta manifestacja siły Kościoła stanowiła szok.

Polski Akt poświęcenia Niepokalanemu Sercu Maryi różni się znacznie od modlitwy papieskiej. Wojna się skończyła, a Polacy zaczynali nowe życie, akt więc wyraża nadzieję i optymizm, nawiązuje wyraźnie do polskiej tradycji narodowej, biorąc zarazem pod uwagę aktualną, powojenną sytuację udręczonego Narodu.

A oto tekst Aktu poświęcenia:

Niepokalana Dziewico! Boga Matko Przeczysta! Jak ongiś, po szwedzkim najeździe, król Jan Kazimierz Ciebie za Patronkę i Królową Państwa obrał i Rzeczpospolitą Twojej szczególnej opiece i obronie polecił, tak w tę dziejową chwilę my, dzieci narodu polskiego, stawiamy przed Twym tronem z hołdem miłości, czci serdecznej i wdzięczności. Tobie i Twojemu Niepokalanemu Sercu poświęcamy siebie, naród cały i wskrzeszoną Rzeczpospolitą, obiecując Ci

wierną służbę, oddanie zupełne oraz cześć dla Twoich świątyń i ołtarzy. Synowi Twojemu, a naszemu Odkupicielowi, ślubujemy dochowanie wierności Jego nauce i prawu, obronę Jego Ewangelii i Kościoła, szerzenie Jego Królestwa.

Pani i Królowo nasza! Pod Twoją obronę uciekamy się. Macierzyńską opieką otocz rodzinę polską i strzeż jej świętości. Natchnij duchem nadprzyrodzonym i pobożnością naszą parafię; ochraniaj jej lud od grzechów i nieszczęść, a pasterza umacniaj i uświęcaj Swymi łaskami. Narodowi polskiemu uproś stałość w wierze, świętość życia, zrozumienie posłannictw. Złącz go w zgodzie i bratniej miłości. Daj tej polskiej ziemi, przesiąkniętej krwią i łzami spokojny i chwalebny byt w prawdzie, sprawiedliwości i wolności. Rzeczypospolitej Polskiej bądź Królową i Panią, natchnieniem i Patronką.

Potężna Wspomożycielko Wiernych! Otocz płaszczem opieki Papieża oraz Kościół święty. Bądź mu puklerzem w dni prześladowania. Wyjednaj mu świętość i żarliwość apostolską, swobodne i skuteczne działanie. Powstrzymaj zalew bezbożności. Ludom od Kościoła odłączonym wskaż drogę do jedności Chrystusowej owczarni. Okaż niewierzącym słońce prawdy i podbij ich dusze czułością Twego Niepokalanego Serca. Władna świata Królowo! Spójrz miłościwym okiem na; troski i błędy rodzaju ludzkiego. Wyprowadź go z udręki i bezładu, z nieuczciwości i grzechów. Wyproś narodom pojednanie szczere i trwałe. Wskaż im drogę powrotu do Boga, aby na Jego prawie budowały swe życie. Daj wszystkim trwałą pokój oparty na sprawiedliwości, braterstwie, zaufaniu. Przyjmij naszą ofiarę i nasze ślubowanie, Matko Boga i nasza. Przygarnij wszystkich do Serca swego i złącz nas na zawsze z Chrystusem i Jego świętym Królestwem. Amen.

Z analizy tekstu polskiego Aktu Poświęcenia Niepokalanemu Sercu Maryi wynika, że miał on charakter narodowy i powszechny. Jego specyficzną cechą jest swoiste przymierze, jakie Polacy zawierają ze swą Matką i Królową. Powierzają się Jej, obiecując razem:

„wierną służbę”, „całkowite oddanie”, „cześć dla Jej świątyń i ołtarzy” oraz „wierność nauce i prawu Chrystusa”, obronę Jego Ewangelii i Królestwa”. Wypowiadając te słowa, wszyscy przyjmowali na siebie określone zobowiązania.

W następnej części Aktu, Polacy zwrócili się do swej Pani i Królowej ze słowami prośby, przepelnionej głęboką ufnością o opiekę nad polską rodziną, każdą parafią i pasterzami, nad całym Narodem, by żył w zgodzie i bratniej miłości, by charakteryzowała go: stałość w wierze, świętość życia, zrozumienie posłannictw, chwalebny byt w prawdzie, sprawiedliwości i wolności.

Po wyrażeniu intencji dotyczących Narodu, Polacy proszą Maryję o opiekę nad całym Kościołem, Papieżem i całą ludzkością. Proszą o wyprowadzenie jej z udręki i bezładu z nieuczciwości i grzechów. Proszą, by Maryja wyprosiła narodom pojednanie szczere i trwałe i pokój oparty na sprawiedliwości, braterstwie i zaufaniu.

Podobno korespondenci pism zagranicznych pisali, iż w żadnym z miejsc pielgrzymkowych, nie widzieli tak licznych rzesz ludzkich, ani tak wysokiego napięcia ducha modlitewnego. Nikt tych ludzi specjalnie nie zwoływał, na propagandę nie wydano ani grosza. Polacy przyszedli na Jasną Górę z potrzeby własnego serca.

Centralny akt oddania się Polski w opiekę Niepokalanego Serca Maryi, poprzedzony ogólnonarodowym, długotrwałym przygotowaniem Polaków w rodzinach, parafiach i w diecezjach był wydarzeniem niezwykłym.

Na marginesie można dodać, bardzo znamienne słowa komunikatu z plenarnej Konferencji Episkopatu odbytej w dniach 9 – 10 września tegoż roku, w którym polscy biskupi pisali, że w dniu 8 września biskupi i wierni powtarzali za Kardynałem Prymasem ślubowanie, że **jak przez ubiegłe wieki, tak i na przyszłość naród polski wyznawać będzie Boga i Zbawiciela świata, czcić będzie swą niebieską Królową, niezłomnie trwać będzie przy Kościele Chrystusowym.** Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że od pamiętnego września 1946 roku, stało się zwyczajem, że Episkopat Polski odprawia swe doroczne rekolekcje właśnie na Jasnej Górze w pierwszych dniach września – przed kolejną rocznicą poświęcenia Narodu polskiego Matce Najświętszej i gromadzi się tam, aby każdego roku radzić nad potrzebami życia religijnego w naszej Ojczyźnie.

Należy przypuszczać, że **zgromadzenia zakonne wzięły udział w tym oddaniu się Maryi** razem z całą rzeszą wiernych, bądź to w lokalnych uroczystościach, bądź też w uroczystości centralnej. Nie było dotąd wspólnych między zakonnych inicjatyw. Istnieje jednak tekst, poświęcenia się zgromadzeń częstochowskich męskich i żeńskich Niepokalanemu Sercu Maryi przed cudownym Obrazem na Jasnej Górze, 19 sierpnia 1946 roku, w dniu czciciela Serca Maryi św. Eudesa.

A oto tekst owego Aktu poświęcenia Wspólnot Zakonnych Niepokalanemu Sercu Maryi na Jasnej Górze:

Do stóp Twoich, o Maryjo, przychodzimy dziś Twoi synowie i córki dobrowolnie związani świętymi ślubami zakonnymi, aby poświęcić się Twemu Niepokalanemu Sercu.

O Matko nasza ukochana, weź nasze serca, dusze i ciała, i kształtuj w nich Jezusa jak najpełniej, jak najdoskonalej. Wiemy dobrze, że tylko wtedy będziesz mogła to uczynić, gdy znajdziesz w nas gotowość na wszystko bez zastrzeżeń, zupełne poddanie się Twemu kierownictwu i oddziaływaniu.

Zdajemy sobie sprawę, że naszym obecnym zadaniem i ścisłym obowiązkiem jest ratować świat leżący w przepaść zmysłowości, żądny użycia za wszelką cenę, aby uchronić tysiące dusz od wiecznego potępienia.

Bóg bardzo jest obrażany, Najświętsze Serce Jezusa znieważane, grzechy ciężkie ściągają kary na świat cały. Ale oto z nieba zstąpiłaś Królowo Różańcowa, w słodkim poselstwie miłosierdzia, które Ci Bóg powierzył.

Na głos Twój stajemy w pierwszym szeregu, zrozumiałwszy dogłębnie, że na nas spoczywa wielka odpowiedzialność. Wszak miarą łask spływających na ludzkość jest nasza wierność, gorliwość w stosunku do powołania.

Ażeby apostołska praca wydała obfite owoce i cuda ściągnęła na ziemię, trzeba nam wzorować się na niepokalanej czystości Twego Serca, iść śladami Twojego przykładu, wypełniając Twoje polecenia.

Oto stoimy gotowi podjąć wezwanie do pokuty za grzechy swoje i grzechy świata, aby ratować grzeszników, wybłagać uświęcenie dla dusz dobrej woli i pokój dla całego świata.

Pragniemy wynagrodzić Najświętszemu Sercu Jezusa i Twemu Niepokalanemu Sercu za tych, którzy go nie znają, nie czczą, nie kochają.

Pragniemy składać ofiary naszych cierpień, trudów i spalać się całopalnie w zadośćuczynieniu, aby uprosić nawrócenie dla dusz zbłąkanych, aby wybłagać pokój dla całego świata. Przez umiłowanie Woli Bożej, przez karność i posłuszeństwo władzy zakonnej i kościelnej, a przede wszystkim przez najgłębszą cześć i oddanie Ojcu Świętemu.

Czystością życia, umartwieniem, męstwem, cierpliwością wobec wszelkich doświadczeń chcemy powstrzymać napór zła i zepsucia, chcemy odrodzić świat - rozpoczynając od odnowy własnych domów zakonnych.

W tym celu ponawiamy dziś nasze przyrzeczenia na chrzcie świętym i w dniu I Komunii złożone; że Bogu wiernie służyć będziemy, wyrzekając się wszelkiego zła dobrowolnego. Odnawiając przyrzeczenia naszych świętych ślubów, jakby z odskoczni zapoczątkowujemy nowy okres życia gorliwym dążeniem do doskonałości zakonnej.

Łącząc modlitwy z ofiarami, wspomagać będziemy biednych grzeszników, których los takim smutkiem przepelnia Twoje Niepokalane Macierzyńskie Serce.

Pragniemy wynagradzać Ci wszystkie zniewagi i rany doznane z winy naszej i naszych braci.

Aby pocieszyć Twoje Niepokalane Serce, spełniać będziemy Jego życzenia przez nabożeństwo według Twoich wskazówek. Kochać będziemy tak drogi Ci różaniec święty.

Opiece Twej, Królowo nasza, polecamy Kościół święty i Ojca Świętego, naszą Ojczyznę, naszych braci Słowian i cały świat, nasze domy zakonne i Zgromadzenia i prosimy o Maryjo, wybłagaj nam łaskę niezłomnego, potężnego ducha wiary, nadzieję bezgraniczną i miłość ofiarną, heroiczną w apostołstwie, taką, która cuda ściąga na ziemię.

Królowo Różańca Świętego, uproś światu sprawiedliwy, trwały pokój!

Prowadź nas, o Matko Najświętsza Jasnogórska na trud, na krzyż, z imieniem Twoim na ustach, za świętą sprawę zwycięstwa Królestwa Chrystusowego. Amen.

Zauważmy, jak bardzo **tekst ten nawiązuje do objawień fatimskich**. Są w nim przytoczone słowa modlitwy, którą anioł poleca dzieciom – za tych, którzy Boga nie znają, nie czczą i nie kochają. Jest świadomość odpowiedzialności za świat lecący w przepaść, za grzeszników, jest gotowość do podjęcia pokuty za grzechy własne i braci, by uchronić ich od wiecznego potępienia, by powstrzymać napór zła i zepsucia, jest błaganie o pokój dla świata.

Jest w tym akcie wyrażona **gotowość** odpowiedzi na prośbę Matki Bożej, by **wynagrodzić Sercu Jezusa i Jej Niepokalanemu Sercu** za rany i zniewagi zadawane przez grzechy świata i zadośćuczynić Im przez: czystość życia, umartwienie, męstwo, cierpliwość wobec wszelkich doświadczeń. Jest gorące pragnienie spełnienia życzeń Maryi: by pierwsze soboty miesiąca poświęcać czci Jej Niepokalanego Serca, by kochać i gorliwie odmawiać różaniec święty.

Wymowne jest, że w tym celu wspólnoty zakonne zadeklarowały ponowienie przyrzeczeń chrztu świętego i ślubów zakonnych i gorliwe dążenie do doskonałości zakonnej, gotowość składania swych modlitw, cierpień, ofiar i trudów wszelakich, a także umiłowanie woli Bożej, karność i posłuszeństwo władzy zakonnej i kościelnej, a przede wszystkim oddanie Ojcu świętemu.

Charakterystyczne jest w tym akcie powierzenie Maryi nie tylko siebie, własnych domów i zgromadzeń, ale też **powierzenie Jej Ojczyzny, całego Ko-**

ścioła, Ojca Świętego, naszych braci Słowian i całego świata.

Cały akt tchnie wdzięcznością za „słodkie poselstwo miłosierdzia” Maryi w Fatimie i pragnieniem odpowiedzi na nie przez wierność swemu powołaniu, i najpełniejsze kształtowanie w sobie Jezusa.

W kolejnej części rozważań należy zauważyć, że w pierwszych latach po wojnie gdy system komunistyczny jeszcze nie okrzepł, w Polsce ukazało się wiele broszur i ulotek poświęconych objawieniom w Portugalii. Potem stało się to niemożliwe. Samo wspomnienie o błędach i nawróceniu Rosji wywoływało furię komunistów. W całym bloku zależnym od Związku Sowieckiego, samo słowo Fatima i to, co wiązało się z tamtejszymi objawieniami było mocno cenzurowane we wszystkich publikacjach. Orędzie fatimskie rozpowszechniano potajemnie. Wydaje się też, że i polska droga maryjna ukierunkowana przez Prymasa Wyszyńskiego, dlatego była wiązana przede wszystkim z naszą tradycją narodową i z Jasną Górą.

W okresie powojennym, gdy z racji politycznego nacisku komunizmu na Kościół i zgromadzenia, wzrosła spójność i więzy między zakonne, na własną maryjność zgromadzeń nałożyły się inicjatywy maryjne związane nie tylko z żądaniami samej Matki Bożej w objawieniach fatimskich, ale i z wymaganiami Kościoła, uwarunkowanymi potrzebami Narodu. Ogromny kult Maryi inspirowany przez prymasa Wyszyńskiego wiąże wszelkie inicjatywy z Tą, która jest nam dana ku obronie naszego narodu, która jest Królową Polski i uczestniczy w tysiącletniej historii chrześcijaństwa na polskiej ziemi.

Śledząc uważnie rozwój maryjności w naszych zgromadzeniach w latach powojennych, można chyba zaryzykować stwierdzenie, że wszystko zaczęło się od proroctwa wypowiedzianego na łożu śmierci przez prymasa Polski kardynała Augusta Hłonda 22 października 1948 roku, gdy powtarzał: „Módlcie się! Idą czasy trudne, czasy ciężkie Nie ustawajcie w modlitwie.”...„ Prowadźcie prace pod opieką Matki Najświętszej. Zwycięstwo, gdy przyjdzie, będzie to zwycięstwo Najświętszej Maryi Panny”, Nie należy rozpaczać”. Prymas prosił, by Polacy nabierali ducha.

Istotnie, czasy były wyjątkowo trudne. Komuniści umacniali swe pozycje, powoli sadowili się w siodło władzy. Według dyrektyw z Moskwy chcieli wykorzenić polskość, zniszczyć inteligencję i Kościół. Władza nie cofała się przed prześladowaniem, skrytobójstwami, szafowaniem wieloletnich wyroków na tych, którzy inaczej wyobrażali sobie powojenny ład w Ojczyźnie.

Prymas Hlond niezmiennie ufał i był pewny zwycięstwa. Świadczą o tym jego liczne wypowiedzi. Był przekonany, że gdy przez wielką modlitwę zaprosimy Boga w świat, „zobaczymy wydarzenia większe od tych, które miały miejsce pod Lepanto i Wiedniem”. Wiadomo, że te właśnie zwycięstwa zmieniły historię świata.

Trzeba podkreślić, że **wizję** prymasa Hlonda przejął, jako swoją, jego następca prymas Stefan Wyszyński, a także papież Jan Paweł II, którzy wywarli swoje piętno na dziejach naszej Ojczyzny.

Uczestnikiem uroczystości poświęcenia Polski Niepokalanemu Sercu w roku 1946 był bp. Stefan Wyszyński, nowo mianowany na ordynariusza diecezji lubelskiej. Kiedy biskup lubelski został po dwóch latach następcą prymasa Hlonda, przejął jego testament jako swój. **„On przewidział przyszłość Polski – mówił o swym poprzedniku – do nas należało tylko uwierzyć jego słowom. Ta wiara dawała nam spokój w działaniu i pewność, że Maryja zwycięży”**

/Jako dygresję można tu wspomnieć, że w życiu Księdza Wyszyńskiego, jako profesora, biskupa i potem prymasa, miał miejsce zdumiewający ciąg przypadków. Wszystko, co było w jego życiu ważne, przypadało na święta maryjne. Czasem wynikało to ze świadomego wyboru, ale najczęściej było zdumiewającym przypadkiem, umacniającym w nim przekonanie o szczególnej opiece Matki Bożej i pogłębiającym nabożeństwo do Niej... Z tego patronatu Maryi wynikły potem niezliczone zbiegi okoliczności, stanowiące zewnętrzny wyraz najściślejszej więzi duchowej z Maryją. Stanowią one fenomen całego jego kapłaństwa i biskupstwa, jego życia duchowego i religijnego. Fenomen ten znalazł potem swe konsekwencje w jego programie duszpasterskim i maryjnym./

Maryjna droga Prymasa Wyszyńskiego, który całe swoje życie zawiera Maryi i oddaje się Jej w niewolę, staje się maryjną drogą narodu, gdyż jest przekonany, że tylko Maryja może uratować Polskę. Po latach trudów, walk i cierpień Prymas stwierdza: Cokolwiek Bóg pozwolił zrobić - wybronić Kościół, ocalić jego jedność, nie dopuścić do rozkładu, uratować zakony – to jest dzieło Matki Najświętszej, owoc całkowitego zaufania Jej. Tak wierzę.”

Istotnie, udało się w Polsce powojennej uratować zakony i nie podzieliły one tak tragicznego losu, jaki był udziałem wspólnot zakonnych w innych krajach bloku komunistycznego. Chociaż i u nas, zgromadzenia zakonne doznały w zmaganiu z reżimem wiele cierpień i udręk, to bez wątpienia, duszpasterska troska Prymasa, jego czujność i wskazania przyczyniły się do ich ocalenia i więzi między zakonnej. Inspirowane przez niego struktury i działania służyły

spoistości zgromadzeń, a ich formacja duchowa kierowała je na drogę maryjną.

Jasna rzecz, że każde zgromadzenie, zgodnie z własnym prawem partykularnym ma, jakby we krwi, nabożeństwo i cześć dla Matki Bożej. Każda rodzina zakonna czci Maryję pod różnymi tytułami i uroczyscie obchodzi Jej szczególne święta, jednak **po wojnie**, dzięki współpracy zgromadzeń ich maryjność nabrała, jakby wspólnych cech i swoistego ujednolichenia.

Trzeba przyznać, że pierwsze spotkania przedstawicielek kilku zgromadzeń miały miejsce jeszcze przed wojną, dotyczyły one jednak niepokoju związanego ze stanowiskiem wizytatorów władz szkolnych w szkołach zakonnych. Podobne było w pierwszych latach po wojnie. Dopiero jednak na posiedzeniu tak zwanej „Wielkiej Piątki”, inaczej „Komisji” między zakonnej, **w czerwcu 1948 roku rozpatrywano wezwanie Prymasa Hlonda**, aby ich łączność dotyczyła nie tylko pracy, ale przede wszystkim modlitwy.

W piśmie okólnym Komisji skierowanym do wszystkich wyższych przełożonych zgromadzeń żeńskich cytowano słowa prymasa Hlonda: **„Jedynie modlitwa błagalna i wynagradzająca może zdobyć równowagę dla świata, którego stan jest opłakany; załamanie się powołań kapłańskich – to wina małej gorliwości i niedostatecznej modlitwy zakonów”**.

Poddano więc projekt, aby zgromadzenia zakonne poświęciły cztery razy w roku jedną dobę w intencji świata i Polski, oraz kapłanów w charakterze pokutnym.

Dzień pokutny wypadający co trzy miesiące w poszczególnych zgromadzeniach miał obejmować:

- 1.Całodzienną i całonocną adorację Najświętszego Sakramentu.
- 2.Drogę krzyżową odprawioną wspólnie, lub indywidualnie.
- 3.Post zastosowany przez każde zgromadzenie według własnych zwyczajów.

W ten sposób stworzono wspólne dzieło pokutnicze łączące w sobie modlitwę, post i umartwienie.

Kolejna inicjatywa włączenia wszystkich rodzin zakonnych w Polsce w nieustanną modlitwę różańcową miała miejsce w lipcu, roku 1949. Podczas kursu pedagogiczno – społecznego dla sióstr, który odbywał się w klasztorze sióstr niepokalanek w Szymanowie rozważano też propozycję, aby zgromadzenia przyłączyły się do akcji rozpoczętej w wielu zgromadzeniach zagranicą, mianowicie do

Nieustannego Różańca w duchu wynagrodzenia. /Wiadomo, że w Portugalii w obronie przed komunizmem powstała z inicjatywy kobiet Narodowa Krucjata Różańcowa, która bardzo pozytywnie wpłynęła na losy kraju./

Projekt ten przesłano do wszystkich zgromadzeń z propozycją, by go realizować w ustalone dni pokutne. **Od września 1949 roku różaniec nieustanny wszedł w życie rodzin zakonnych w Polsce.**

Wypada dodać, że we wrześniu 1949 roku powstało **oficjalnie Porozumienie Między zakonne** z istniejącego już wcześniej Ośrodka między zakonnego w Warszawie. Stanowiły go siostry pracujące na prośbę księdza Prymasa i pod jego kierunkiem. Dokonano też w tym roku, na jego zlecenie, spisu zgromadzeń w Polsce, sióstr i prowadzonych przez nie dzieł. Dla rodzin zakonnych Prymas był nie tylko autorytetem moralnym, ale i zwierzchnikiem wyposażonym w szczególne uprawnienia nadane mu przez Stolicę Apostolską, od której Polska była odcięta. Stąd też liczne przemówienia Księdza Prymasa do zakonnic, zachęty i rady. Życie i działalność sióstr, pod jego kierunkiem, jeszcze ściślej wiązano z życiem i pracą Kościoła. Siostry włączały się bardziej w inicjatywy i prace Kościoła w Polsce.

Od roku 1952, dzięki Prymasowi, Jasna Góra stała się miejscem spotkań, wspólnych rozważań, modlitwy i nocnego czuwania sióstr zakonnych. Był on przekonany, że promieniowanie Jasnej Góry musi być spotęgowane dla dobra Polski katolickiej i dla chwały Boga.

Na pierwszej pielgrzymce przełożonych wyższych na Jasnej Górze w dniach 20 – 21 listopada 1952 roku Ksiądz Prymas zainicjował 5-letnie doksztalcenie religijne w zgromadzeniach zakonnych jako Votum dla Matki Bożej w Roku Maryjnym.

Już w marcu 1953 roku Wydział Spraw Zakonnych skierował pismo okólne do wyższych przełożonych dotyczące doksztalcenia religijnego. Czytamy w nim między innymi: „Przewielebna Matka zechce łaskawie zarządzić jak najprędzej w swoim Zgromadzeniu sumienne, rzetelne i powszechne doksztalcenie wszystkich zakonnic w wiedzy religijnej według założonych programów ...Koronującym aktem tego doksztalcenia powinien być, dokładny egzamin nie tylko co do ilości przerobionego materiału, ile co do jakości. Wyniki ilościowe i jakościowe egzaminów, jako dowód trudu na część Maryi należy podpisać przez egzaminatorów przesłać w terminie do 1 IX. br. do Sekretariatu Prymasa Polski, Wydział Spraw Zakonnych w Warszawie...Mamy niepełną nadzieję, że apel nasz zostanie życzliwie i ze zrozumieniem przyjęty, tak jak złożono radośnie postanowienie Pani Częstochowskiej.”

Zakończeniem 2-letniego doksztalcenia było złożenie **Votum na Jasnej Górze** na pielgrzymce 1 października w Roku Maryjnym 1954.

Słowa Votum brzmiały: „Królowej naszej Niepokalanej – w hołdzie miłości, wdzięczności i ufności, Votum z doksztalcenia religijnego, zainicjowanego przez J. Em. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego..., a przeprowadzonego w ciągu dwóch lat – składają Zakony i Zgromadzenia Żeńskie w Polsce. W roku Maryjnym – 1. X. 1954 roku.”

Pod tekstem złożono podpisy i nazwy zgromadzeń uczestniczących w tym Votum i procentowy udział w tym doksztalceniu.

W dniu ofiarowania Votum Przełożone Wyższe dokonały **Aktu Ofiarowania Zakonów Żeńskich w Polsce Matce Najświętszej, Królowej Polski. Słowa oddania były następujące:**

O Najświętsza Pani nasza w cudownym Jasnogórskim Obrazie! W radosny jubileusz ogłoszenia dogmatu Twego Niepokalanego Poczęcia, ale w ciężkiej chwili dziejów całego Kościoła Świętego, stajemy u stóp Twoich, Królowo i Matko Nasza, jako niegodne sługi, którym powierzona jest piecza nad Zgromadzeniami Żeńskimi całej Polski. Z głębi duszy składamy Ci najoddańszy hołd miłości oraz gorące pragnienie najwierniejszej służby całego życia naszego.

Chcemy Matko Najświętsza i wyrażamy tę wolę wobec Boga i całego nieba, by domy nasze były Twoimi domami, a serca w tych domach żyjące były zawsze uczuciem tego bezgranicznego przywiązania, jakie po Bogu i Zbawicielu, Tobie jednej od nas się należy. Dla Ciebie Panienko Najświętsza, chcemy żyć, modlić się, do upadłego pracować i cierpieć, aby potem, gdy pod opieką Twoją wyjdziemy z tego świata, u stóp Twoich znaleźć wiekiście odpocznienie w blaskach Twej chwały i najśladziej dobroci.

Ale na tych pragnieniach i obietnicach, które po wszystkie czasy żywić dla Ciebie chcemy, w obecnej chwili, Matko Najświętsza nie możemy poprzestać.

Spoglądając we wnętrze nasze widzisz, najlepsza Matko, jak pełne mamy serca obaw i niepokoju wobec gwałtownej burzy, która na nas, bądź to już spadła, bądź w najbliższym czasie może nam zagrażać. Wnosimy więc oczy ku Tobie z najgłębszą pokorą, ale i z gorącą i najufniejszą prośbą, byś w tej groźnej chwili raczyła nas otoczyć szczególniejszą opieką. Jeśli zgodne to jest z wolą Bożą, oddal od nas zewnętrzne ciosy, a w każdym razie umocnij serca nasze roztropnością i męstwem, duchem modlitwy i ofiary. Gdyby cierpieć przyszło, natchnij nas mocą wyznawców Chrystusowych; jeżeli zaś za przemożną przyczyną Twoją niebezpieczeństwo przeminie, od-

nów w nas ducha szczerzej gorliwości w spełnianiu obowiązków zakonnych.

Niech zakwitnie wśród nas prawdziwe ubóstwo i posłuszeństwo, niech doskonała czystość aż przed tron Twój zanieśe woń anielską tak miłą Tobie. Niech domy nasze świecą na zewnątrz przykładem modlitwy, skupienia i ofiarnej pracy, a na wewnątrz niech połączone będą zawsze serdeczną miłością wzajemną z Twojego Serca zaczerpniętą.

Ufamy mocno, Panienko Najświętsza, że na to błagalne wołanie nasze odpowiesz całym deszczem łask tak obfitych, że ten rok jubileuszowy, wbrew wszystkim trudnościom, całemu życiu naszemu przyniesie tylko wzmocnienie i odnowę. Będziemy za to składać Ci dzięki po wszystkie dni, które spędzić jeszcze mamy na ziemi, a w niebie połączymy głosy nasze z chórami Aniołów i Świętych, by sławić po wszystkie wieki to Twoje Macierzyńskie Serce, które we wszystkich potrzebach i niedolach jest dla nas, biednych dzieci, niezawodną ucieczką. Bądź więc pochwalona, Matko nasza Najmilsza, niech z radością i zachwytem nieba łączy się cześć, wdzięczność i miłość całej ziemi naszej. Amen". I.X. 1954/

Słowa Przełożonych są świadectwem ich ciężkich przeżyć z powodu narastających trudności związanych z masowym upaństwowianiem dzieł prowadzonych przez zgromadzenia. Stąd błaganie kierowane do Matki o umocnienie roztropnością i męstwem wobec tych zewnętrznych ciosów i prośba o deszcz obfitych łask.

Kolejną okazją do podjęcia trudu duchowego polskich żeńskich rodzin zakonnych dla okazania czci i przywiązania do Matki Bożej stał się Rok Królowej Polski, **300 – lecie ślubów króla Jana Kazimierza**. Matki myślały i mówiły o tym na zjeździe w październiku 1955 roku. I tym razem inspiracja szczegółowa przyszła od Prymasa Wyszyńskiego. W styczniu 1956 roku skierował on długi list z Komańczy do ks. B. Dąbrowskiego, dyrektora Wydziału Spraw Zakonnych, zawierający sugestie i zachęty. **Dotychczas zakony zajmowały się sprawami pogłębiania wiedzy religijnej.** To jest ciągły temat pracy - pisał Prymas – nie może ustawać. Ale należy uchronić Zakony od jednostronności, należy im wskazać obowiązek pozytywnej pracy. Idzie o wypielęgnowanie tych cnót, które są przeciwne wadom narodowym. Jako program pracy Jubileuszowej w Rodzinach Zakonnych trzeba postawić kształtowanie odpowiednich cnót w sobie i w swoim otoczeniu.

Prymasowi chodziło o cnotę wierności Bogu, zakonowi i łasce, cnotę wytrwałości w pracy wewnętrznej, w pracy codziennej i w walce, cnotę cierpliwości, poszanowanie czasu, wierność postanowieniom i programowi.

Prymas pisał: **Maryja musi stać się wzorem dla kobiet zakonnych. Niech poczują się odpowiedzialne za kobiety polskie.** Tak Prymas widział wielkie zadanie i wkład sióstr zakonnych w czasy najnowsze, tak groźne dla życia religijnego w Polsce.

Te myśli polecał rozważać, przedstawić „Siódemce”, czyli ówczesnej Konsulcie, na zebraniach i dniach skupienia. Niech to będzie wkład rodzin zakonnych w rok Królowej Polski. „Niech pamiętają, że Polska ma Królową” – pisał.

Charakterystyczna jest uwaga poczyniona w liście. „Nie zrażajcie się tym, że Siostry mogą nie doceniać tego programu; bo u nas jest dużo ludzi żyjących w łasce uświęcającej, ale mało ludzi moralnie pełnych”.

W kwietniu 1956 roku Wydział Spraw Zakonnych kieruje kolejny okólnik do wszystkich zgromadzeń ukazujący wielką misję każdej zakonnicy, zachęcający do trwania przy Maryi, by razem z Nią zdobywać dusze współbraci.

Zakony odpowiedziały na ten apel z wielką gorliwością. Przełożone Wyższe wysyłały do swoich sióstr zachętę do podjęcia pracy nad odrodzeniem Narodu. Kopie tych pism okólnych przesyłano do Wydziału.

Dramatyczny wprost jest fakt, że to właśnie **w marcu roku 1956 została w sejmie podjęta uchwała o przerywaniu ciąży, którą Prymas nazwał „ustawą śmierci narodu”**. Kobiety powołane do dawania życia wypowiedziały się przeciwko własnemu posłannictwu przyrodzonemu i narodowemu.” To, co się stało jest potwornością... Niech przynajmniej modlitwa zakonnych kobiet naprawia krzywdy wyrządzone Narodowi przez kobiety - posłanki”

W pamiętnym dniu 26 sierpnia 1956 roku od północy odprawiano nieustannie Msze św. – w sumie 945 na Jasnej Górze, a w kaplicach i kościołach Częstochowy 265.

Wyjęty z ołtarza Cudowny Obraz Matki Bożej niesiony był kolejno przez wszystkie stany. Gdy przejeżdżały go Siostry zakonne z rąk zakonników, przeor z Jasnej Góry komentował wiernym: „Służebnica Pańska pozwala się wziąć w ramiona służebnicom Służebnicy Pańskiej... **Wspomożycielka wszystkich chce być niesiona przez te, które mają być pomocą Kościoła i Narodu, pomocą każdego człowieka w drodze do Boga, pomocą samej Maryi. Niesiona przez niewiasty Królowa i Matka woła o święte polskie kobiety, o duchowe matki: dziewicze i macierzyńskie. O ich pomoc w dzieło Odkupienia na polskiej ziemi, w wypełnianiu Ślubów Narodu, w królowaniu Maryi.**”

Po Mszy św. Ks. Bp. Michał Klepacz odczytał tekst ślubowań. Obok ołtarza stał pusty fotel Prymasa Polski, na nim bukiet kwiatów białoczerwonych. On, w tym samym czasie odprowadzał Mszę św. w kaplicy sióstr nazaretanek w Komańczy.

Już we wrześniu **Prymas pisał:** *Raduję się Jasną Górą. Stało się coś bardzo wielkiego - spadł mi kamień z serca, że Naród tak dostojnie złożył hołd dziękczynny Swojej Królowej. Teraz jest czas na pracę nad realizacją ślubów, w czym i Rodziny Zakonne muszą wziąć swój udział. Po tym uroczystym Akcie musi przecież przyjść bardzo rzetelny wysiłek, który przygotuje Naród na Millenium. Myślę, że dla Rodzin Zakonnych ważną rzeczą jest, by: wszystkie zaznały się z tekstem Ślubowań Jasnogórskich, by Rodziny zakonne zajęły się upowszechnieniem tekstu w społeczeństwie naszym, by zachęcały wiernych do udziału w pierwszych Sobotach Maryjnych. Znamionną rzeczą jest że od 1956 roku w Kościele w Polsce zwracano uwagę nie tylko na pierwsze piątki miesiąca, ale i na pierwsze soboty miesiąca.*

Rok później, Prymas powiedział o programie jasnogórskich ślubów: Trzeba Narodowi te prawdy przypominać, a zwłaszcza Narodowi, który rozpoczął swą wielką drogę wzwyż, ku Tysiącleciu... By się doń godnie przygotować... **odnowiliśmy Śluby Kazimierzowe** i powiedzieliśmy sobie: to nie są tylko śluby Królewskie, to są śluby i wołanie całego Narodu. Zawarliśmy tam program zwięzły, krótki, który ma dać równowagę i spokój każdej duszy, rodzinie, Narodowi, naszemu życiu społecznemu i publicznemu.

Podczas pielgrzymki wyższych przełożonych zakonów żeńskich na Jasną Górę w dniach 6 – 8 października 1955 roku postanowiono „**w myśl życzeń i zarządzeń Episkopatu weźmiemy gorliwy udział w obchodzie Trzechsetlecia Ślubów Jana Kazimierza, w jego przygotowaniu i pracach z nim związanych**”, a w roku następnym, już po uroczystościach z sierpnia, w październiku 8 – 10 zadeklarowano, by: w duchu dobrowolnej ofiary zadośćuczynić za winy i błędy, za niewierności naszych przodków i by wszystko robić dla odrodzenia Narodu. Zewnętrznym wyrazem hołdu dla Maryi była wieczorna procesja po wałach z lampionami maryjnymi.

Żeńskie klasztory klauzurowe dla ożywienia więzi z Kościołem zorganizowały w dniach 6 – 10 listopada tegoż roku pierwsze skupienie w Krakowie i zgłosiły swą gotowość włączenia się w obchody rocznicy królowania Maryi w naszym kraju, a następnie w prace Wielkiej Nowenny.

W dniu 16 grudnia 1956 roku odbyło się na Jasnej Górze pierwsze spotkanie Referentek Maryjnych zwanych później Sekretarkami Maryj-

nymi, które miały pełnić rolę czołówki w szerzeniu czci Maryi. Program ich pracy nakreślił w swym przemówieniu Prymas Wyszyński. Miały one:

- czuwać, aby w Roku Maryjnym 1956/57 potęgowała się cześć, miłość i pobożność maryjna,
- uwrażliwiać się na uroczystości maryjne,
- czuwać, aby cały Naród i Rodzina Zakonna zespoliła się w służbie Maryi,
- wypraszać Narodowi i Rodzinie Zakonnej wierność Ślubom Jasnogórskim,
- przez modlitwę w Zakonie przygotować Naród na odnowienie Ślubów w 1966 roku, przyczyniać się, by Naród rozpoczął pracę nad przygotowaniem się do Tysiąclecia Chrześcijaństwa w Polsce,
- mobilizować Rodziny Zakonne do modlitwy i do współpracy z Kościołem nad wykonaniem Jasnogórskich Ślubów Narodu.

W roku 1957 rozpoczęła się Wielka Nowenna Przed Millenium ze szczególnymi zarządzeniami na poszczególne lata. Rodziny Zakonne Żeńskie zgłosiły swą pomoc, weszły w prace maryjne, by wprowadzać w czyn zarządzenia Episkopatu. W tym celu otrzymały z Wydziału Spraw zakonnych dyrektywy, które następnie każde zgromadzenie szczegółowo rozpracowywało i przystosowywało do swoich warunków i możliwości. Chodziło o:

- indywidualną pracę wewnętrzną we własnej Rodzinie Zakonnej w tym także doskonalenie religijne,
- włączanie się domów zakonnych w prace duszpasterskie danego roku,
- apostołstwo zewnętrzne, troska o duchowe oblicze polskich kobiet.

W okresie Wielkiej Nowenny przyjął się powszechnie wśród sióstr Apel Jasnogórski, znany już dawniej, ale teraz stał się znakiem jedności w domach zakonnych, w zgromadzeniach i z całym Narodem.

Poszczególne lata Wielkiej Nowenny trwały od 3 maja danego roku do 3 maja roku następnego i poświęcone były realizacji głównych myśli rotacji ślubowania. Rodziny Zakonne w ramach haseł ogólnopolskich na każdy rok miały hasła modyfikowane stosownie do własnych potrzeb.

I Rok Wielkiej Nowenny 1957/58 Hasło Roku: Wierność Chrystusowi w myśl przyrzeczeń: Przyrzekamy wierność Bogu, Krzyżowi, Ewangelii, Kościołowi św. i Jego Pasterzom”.

Celem Roku było pogłębienie w sobie świadomości przynależenia do Chrystusa i Jego Kościoła oraz wyciągnięcie z tego praktycznych wniosków.

II Rok 1958/59 Rok Łaski „Przyrzekamy żyć w łasce uświęcającej...bez grzechu ciężkiego.

Jednym z zadań tego Roku dla zakonnic było zwrócenie szczególnej uwagi na zagadnienie Łaski.

Na spotkaniu Referentek Maryjnych **10 lutego 1959 roku zasugerowano powstanie Sekcji Maryjnej zwanej później - Komisją Maryjną**, dla odciążenia Wydziału Spraw Zakonnych, który w Związku z Wielką Nowenną miał wiele absorbujących prac.

III Rok 1959/60. Rok życia i Eucharystii. „Przyrzekamy...stać na straży budzącego się życia”

W walce o życie, siostry polskie zgłosiły się do pomocy swej Królowej w myśl wezwania: każda zakonnica narzędziem w ręku Maryi dla realizacji Jej programu. Umocnieniem w Narodzie **SOBÓT KRÓLOWEJ POLSKI**, w myśl zaleceń Księdza Prymasa, wyrażonych w przemówieniu do Przełożonych Wyższych na Jasnej Górze w dniach 8 – 10 października 1959 roku. **Istotę każdej soboty stanowią:**

- oddanie czci Matce Najświętszej, bezinteresowna miłość do Niej.
- wypełnienie dziewiątego przykazania Ślubów Jasnogórskich.
- ofiarowanie Matce Bożej swej pomocy.

IV Rok 1960/ 1961. Hasło zakonne tego Roku: Śluby moje oddam Panu.

Zakonnice włączyły się w ogólnopolski program pracy nad umocnieniem w Narodzie trwałości i świętości małżeństwa, zwrócono uwagę na własną wierność Chrystusowi, Boskiemu Oblubieńcowi. Patronowała tym wysiłkom Matka Boża i św. Józef. Warto dodać, że w 1960 roku prymas Wyszyński otrzymał od biskupa z Fatimy dwie figury Matki Bożej, które z obawy przed komunistami przewieziono najpierw do Holandii, a stamtąd drogą morską do Gdańska. W liście przewozowym zapisano je jako lalki. Jedną otrzymało seminarium warszawskie, drugą zaś pallotyni z Zakopanego, którą potem wożono w czasie rekolekcji po parafiach w ramach tzw. **Rekolekcji Różańca Rodzinnego**.

V Rok 1961/ 1962. Umacnianie w rodzinach królowania Jezusa Chrystusa.

Siostram zakonnym w ich pracy wewnętrznej nad udoskonaleniem ducha rodzinnego, miało przyświecać hasło: „Congregavit nos in unum amor Christi”

Rok 1961 był rokiem wielkiego zagrożenia Kościoła, zwłaszcza katechizacji W tym roku wszy-

scy oddają się Matce Bożej. Czynią to biskupi polscy osobiście 15 marca, potem alumni, kapłani, wszystkie parafie i diecezje, 4 września Biskupi po raz pierwszy oddają całą Polskę Matce Bożej na Jasnej Górze przy zamkniętych drzwiach Cudownej kaplicy. Prymas wyznał, że nabożeństwo do Matki Najświętszej stało się programem jego pracy. On już 8 grudnia 1953 roku pisał: Oddałem się dziś, przez ręce Matki Najświętszej, w całkowitą niewolę Chrystusowi Panu. Znamienne są jego słowa w ostatniej chorobie, gdy Obraz Matki Bożej z kaplicy prymasowskiej przeniesiono do pokoju i gdy się modlił: „Dziękuję Ci, że dwadzieścia kilka lat chodziłaś ze mną po Polsce. Byłaś zawsze dla mnie największą łaską, światłem, nadzieją i programem mojego życia.

Rok 1961 był szczególnie ważnym okresem dla Zakonów żeńskich w Polsce.

W dniu 3 maja 1961 roku, w kościele OO. Paulinów w Warszawie odbyła się w godzinach 20 – 21 uroczystość oddania Zakonów Żeńskich Matce Najświętszej. Obecne były przełożone generalne i prowincjalne wszystkich żeńskich zgromadzeń w Polsce. Akt oddania poprzedziło przemówienie Księdza Prymasa.

O tej samej godzinie Apelu Jasnogórskiego, wszystkie domy zakonne w Polsce oddały się Matce Bożej. W dłoniach Maryi wszystkie siostry w Polsce złączyły się w wielką rodzinę między zakonną w myśl słów: „Ubi caritas et amor Deus ibi est, Congregavit nos in unum Christi amor”

Oddanie to miało za cel:

- udokumentowanie przynależności do Matki Najświętszej,
- wyproszenie ratunku dla Kościoła i Narodu,
- wyblaganie odrodzenia przez wierność Jasnogórskim Ślubom Narodu.

Drugim doniosłym wydarzeniem roku 1961 było ogłoszenie przez Prymasa Wyszyńskiego **MATKI BOŻEJ CZĘSTOCHOWSKIEJ - KRÓLOWĄ ZAKONÓW**. Dokonało się to 11 listopada na Jasnej Górze, o 21 wieczorem podczas dni skupienia przełożonych wyższych. Przełożone złożyły przyrzeczenie, że naprawdę wezmą Matkę Bożą „do siebie, – jak św. Jan. W tym czasie wszystkie domy zakonne łączyły się z Wyższymi Przełożonymi zgromadzonymi na Jasnej Górze i siostry złożyły to samo przyrzeczenie.

„z głębi serc naszych dziękujemy Ci za to, że chciałaś w szczególny sposób zostać Matką i Królową naszą, Królową polskich Rodzin Zakonnych, Twemu Matczynemu Sercu dziś i zawsze składamy w ofierze wszystko, co nam przyniesie życie...” /fragment przyrzeczenia/

Przy końcu V roku Wielkiej Nowenny **Ksiądz Prymas listem z 13 kwietnia 1962 roku, skierowanym do wszystkich sióstr zakonnych w Polsce powiadomił o wędrowce Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej po domach zakonnych w Polsce.**

i Dnia 30 kwietnia, Prymas w swej prywatnej kaplicy, w obecności licznie zebranych sióstr, poświęcił nową kopię Obrazu. W dniu 1 maja, Ksiądz biskup Bronisław Dąbrowski przyniósł Obraz na Jasną Górę, gdzie były zebrane na rekolekcjach Wyższe Przełożone. One to wprowadziły Obraz do Cudownej Kaplicy.

Nawiedzenie domów zakonnych przez Maryję rozpoczęło się od klasztoru Sióstr Wizytek w Warszawie.

VI Rok 1962/ 63. Rok wychowania chrześcijańskiego z hasłem „Młodzież wierna Chrystusowi”, dla rodzin zakonnych był rokiem odnowy wewnętrznej pod hasłem „Przez Maryję do pełni Chrystusowej”

W związku z rozpoczęciem **11 października 1962 roku prac Soboru Watykańskiego II zgromadzenia zakonne podjęły, jako wkład w Sobór CZUWANIA SOBOROWE.** W liście do Ojca Świętego Jana XXIII Matki pisały:

...Rozpoczęłyśmy według wskazań Księdza Kardynała Prymasa i naszych Arcypasterzy „Czuwania Soborowe z Maryją Jasnogórską”, które mają być nieustanną modlitwą u stóp Jasnogórskiej Pani, w intencjach II Soboru Watykańskiego ...”

VII Rok 1963/64. W roku Miłości i Sprawiedliwości, Rodziny zakonne przyjęły hasło ogólne „Abyście się wzajemnie miłowali, jak Ja was umiłowalem”.

Jako pomoc dla II Sesji Soboru, oprócz modlitw, zakony żeńskie, wspólnie z Narodem ofiarowały swoje dobre czyny, tzw. „**SOBOROWE CZYNY DOBROCI**”, które wpisywano do specjalnej Księgi, by przez ręce Królowej ofiarować je Bogu.

VIII rok 1964/65. Hasłem roku było „Instaurare omnia in Christo” – Odnowić wszystko w Chrystusie.

Zakony i zgromadzenia włączyły się w modlitwy całego Narodu [szczególnie modlitwy różańcowe] do Pani Jasnogórskiej, by była Wspomożycielką Ojców Soboru. Do modlitw dołączono pacę pod hasłem: „**Zwyciężam siebie za zwycięstwo Kościoła,**”

Wielkim, radosnym przeżyciem dla wszystkich sióstr zakonnych w Polsce było **ogłoszenie Matki Bożej MATKĄ KOŚCIOŁA, na zakończenie III Sesji Soboru** [11 listopada 1964 roku] i oddanie Jej Niepokalanemu Sercu całego rodzaju ludzkiego w bazylice Santa Maria Maggiore. Paweł VI odnawia

akt zawierzenia dokonany przez Piusa XII w 1942 roku. Robi to jednak samodzielnie, bez łączności z biskupami. Siostra Łucja stwierdziła później, że nie było to wypełnienie orędzia fatimskiego. Papież zapoznał się z tekstem trzeciej tajemnicy fatimskiej dopiero w marcu 1967 roku, w maju udał się do Fatimy. W homilii upomina się o chrześcijan w krajach pozbawionych wolności religijnej. Ogłasza też adhortację apostolską „Signum magnum”, w której wzywa poszczególnych ludzi, diecezje i narody, aby dokonywały osobistego, lub zbiorowego poświęcenia się Niepokalanemu Sercu Najświętszej Maryi Panny.

To właśnie w 1964 roku zatwierdzono w Rzymie dnia 28 XII akt oddania, na prośbę Księdza Prymasa Wyszyńskiego opatrzonego odpustami, który to akt rozpowszechniono w Polsce, zwłaszcza wśród zakonnic. Brzmi on:

Matko Boża, Niepokalana Maryjo, Tobie poświęcam ciało i duszę moją, wszystkie modlitwy i prace, radości i cierpienia, wszystko, czym jestem i co posiadam. Ochotnym sercem oddaję się Tobie w niewolę miłości. Pozostawiam Ci zupełną swobodę posługiwania się mną dla zbawienia ludzi i ku pomocy Kościołowi św., którego jesteś Matką. Chcę odtąd wszystko czynić z Tobą, przez Ciebie i dla Ciebie. Wiem, że własnymi siłami niczego nie dokonam. Ty zaś wszystko możesz, co jest wolą Twego Syna i zawsze zwyciężasz. Spraw więc, Wspomożycielko wiernych, by moja rodzina, parafia i cała Ojczyzna, była rzeczywistym Królestwem Twego Syna i Twoim. Amen. [Odpust 5 lat za każdorazowe odmówienie, 7 lat za odmówienie w sobotę, odpust zupełny za codzienne odmawianie przez miesiąc].

IX Rok 1965/66. Rok wierności Maryi.

W ostatnim Roku Nowenny przed Millenium w Polsce, w dniu 15 września 1965 roku, wszystkie Przełożone Wyższe, oraz przedstawicielki klauzury, oddały na Jasnej Górze swoje Rodziny Zakonne w „macierzyńską niewolę Maryi za wolność Kościoła”, w obecności Ks. Bpa Dąbrowskiego i Ks. Bpa Szwagrzyka, sufragana częstochowskiego. Była to jednocześnie forma pomocy dla ostatniej Sesji Soboru Watykańskiego II. Przez te długie lata Nowenny siostry w Polsce podejmowały różnorakie prace ze świadomością, że służą w ten sposób sprawie Maryi.

A oto tekst oddania:

Akt oddania się Zakonów Żeńskich w macierzyńską niewolę Maryi za wolność Kościoła. Jasna Góra, 15 września 1965 rok.

Maryjo, Jasnogórska Pani, Królowo Zakonów, Matko Kościoła i Matko nasza, oto stajemy przed Twym

Obliczem, pełnym miłości i zatroskania, jako przedstawicielki, wielkiej, polskiej Rodziny zakonnej.

Z głębi serca dziękujemy Ci, o Matko, i wraz z Tobą Bogu w Trójcy Przenajświętszej za minione Tysiąclecie wiary w Ojczyźnie naszej, za Twą obecność w Narodzie naszym, za królowanie Twoje z Jasnogórskiej Stolicy. Dziękujemy za laski, które z Twych dobrych i macierzyńskich rąk spłynęły na nasze Rodziny zakonne; dziękujemy za zachowanie i stały rozwój życia zakonnego na naszej ziemi, za możliwość pracy wśród dzieci i młodzieży, pracy dla biednych, potrzebujących i chorych, za owoce apostołskiej działalności, za wytrwanie i męstwo w dniach prześladowań, za łaskę nieustannego przystosowywania się życia zakonnego do zmieniających się warunków. W czasie Wielkiej Nowenny Narodu Polskiego gromadziłyśmy się przy Tobie, o Matko, abyś Ty sama kształtowała nasze życie wewnętrzne w wierności Bogu, Krzyżowi i Ewangelii i prowadziła nas do Jezusa drogą rad ewangelicznych.

Na progu drugiego Tysiąclecia, nieodwołalnie i bez zastrzeżeń oddajemy się Tobie wraz z naszymi Rodzinami Zakonnymi w macierzyńską niewolę za wolność Kościoła w świecie współczesnym.

Ty Maryjo, Matko Kościoła i nasza, wiesz, co najbardziej potrzebne Kościołowi Świętemu, Zgromadzeniom naszym, Ojczyźnie, światu całemu, i nam samym, dlatego, Matko, przyjmij nas na własność Swoją, rozporządzaj nami i wszystkim, co nasze z zupełną swobodą, według Woli Boskiego Syna Twego, Jezusa.

Oddajemy Ci wszystko, czym jesteśmy: wszystko, co posiadamy. Oddajemy Ci nasze prace, radości i cierpienia, naszą wolę i nasze myśli. Oddajemy Ci całe nasze życie wewnętrzne i wysiłek, by w duchu swej Rodziny Zakonnej żyć w ubóstwie, czystości i posłuszeństwie, składając pełną ofiarę z siebie umiłowanemu nade wszystko Bogu. Oddajemy Ci nasze zasługi i wszelkie dobro, jakie za łaską Bożą uczynić zdołamy, ale przynosimy Ci również naszą słabość, naszą nędzę, prosząc abyś nas przyjęła takimi, jakimi jesteśmy.

Błagamy Cię gorąco, Matko nasza, uczyni z wielkiej Rodziny Zakonów Żeńskich w Polsce uległe i oddane narzędzie w dziele apostołskim, aby Kościół święty za naszym pośrednictwem z biegiem czasu coraz lepiej, zarówno wiernym jak i niewierzącym, ukazywał Chrystusa, aby otwierał serca wszystkich ludzi na Jego przyjęcie i duchowo kształtował oblicze naszego Narodu w drugim Tysiącleciu.

Jezu Chryste, Synu Maryi, udzielaj potrzebnych łask Zakonom Polskim, aby pozostały wierne swemu całkowitemu oddaniu się Tobie przez Maryję za wol-

ność Kościoła i na chwałę Twoją, Ojca i Ducha Świętego. Amen.

Warto podkreślić, że Prymas Wyszyński doceniał wkład żeńskich zgromadzeń w życie Kościoła. Podczas Jubileuszu 20 – lecia istnienia Wydziału Spraw Zakonnych 6 maja 1969 roku, Prymas powiedział do siostr zakonnych między innymi:

Macie jako rodziny zakonne swoje ogromne zasługi w tych latach, zwłaszcza w okresie Wielkiej Nowenny, Sacrum Poloniae Millenium” i Czuwań Soborowych. Zakony rozumiały, do czego dąży Episkopat: włączyły się w te zadania i to z całą energią i dynamizmem. Energia ta nas zastanawiała, podnosiła na duchu i budziła zrozumienie doniosłości życia zakonnego dla Kościoła w Polsce współczesnej w szczególności. Tak ogromny zasób energii, modlitwy, ofiary, poświęcenia, jaki widzieliśmy...świadczy jak najbardziej dodatnio o duchowości i poziomie życia zakonnego w Polsce...”A tą energię i siłę czerpią zgromadzenia zakonne zespolone w trosce o wiarę Narodu i o rozkwit Kościoła św. z modlitwy u stóp Pani królującej na Jasnej Górze...

W roku 1968 powstała Sekcja Powołań. Są to przedstawicielki różnych zgromadzeń czuwające i zatroskane o budzenie powołań. Na Jasnej Górze powstał „Jasnogórski Ośrodek Powołań”, w którym siostry dyżurujące miały sposobność przeprowadzania rozmów z osobami szukającymi drogi życiowej.

Po Wielkiej Nowennie rozpoczęła się SPOŁECZNA KRUCJATA MIŁOŚCI, jako najbezpieczniejsza droga wiary w Drugie Tysiąclecie. Była ona realizowana według następujących haseł:

- 1969/70 r. - Miłość w słowie
- 1970/71 r. - Obrona życia
- 1971/72 r. - Młodzież w służbie Kościoła i Narodu
- 1972/73 r. - Pośpiesz na pomoc zagrożonemu bratu.

Już 14 maja 1972 r. biskupi polscy wezwali wiernych do pomagania Matce Kościoła. Zaprosili wiernych, kapłanów i siostry zakonne do grona „**PO-MOCNIKÓW Maryi Matki Kościoła**”

Siostry sekretarki i zgromadzenia podwoiły służebną gorliwość. Trzeba było przekazywać wskazania, zachęty, aby realizować ideę pomocniczości w naszym Narodzie.

Niewątpliwie, kolejnym bodźcem do intensywnego życia wewnętrznego był dla polskich zakonnic **ROK ŚWIĘTY 1974/75**. Jego celem, zgodnie z intencją papieża Pawła VI, była wewnętrzna odnowa w Kościele, która nazywa się także nawróceniem, meta-noią, pokutą. Kościół bardzo liczył na pomoc świata

zakonnego. Papież Paweł VI zachęcał do pielęgnowania nabożeństwa do Maryi, do poznawania Jej, do ufności w Jej pomoc, do uciekania się do Niej. To od Niej – mówił- trzeba uczyć się dyspozycyjności wobec Ducha Świętego, wobec Woli Bożej, jaką Ona wykazywała w Swym życiu.

Nowym traktem maryjnym polskich zakonnic była 6 – letnia Nowenna - 6 lat Wdzięczności naszego Narodu za 6 wieków obecności Maryi Jasnogórskiej na polskiej ziemi. Każdy rok miał swój program pracy i hasło:

- Rok 1976 – Rok historii Jasnej Góry
- Rok 1977 - Rok Jasnogórskich Ślubów Narodu
- Rok 1978 - Rok Millenijnego AKTU Oddania
- Rok 1979 - Rok Pomocników Matki Kościoła
- Rok 1980 - Rok Społecznej Krucjaty Miłości
- Rok -1981 - Rok Maryi Królowej Polski.

Rok 1982 to Rok Jubileuszu 600 – lecia Jasnej Góry – Wielkie Magnificat Narodu.

Sekretarki Maryjne wraz z Komisją Maryjną wniosły olbrzymi wkład w rozwój maryjności w życiu zakonnym i przyczyniły się do współpracy zgromadzeń z duszpasterstwem Kościoła i z Komisją Maryjną Episkopatu.

Czuwano nad osobistym doksztalceniem, opracowywano teksty czuwań, godziny maryjne, komentarze do wskazań duszpasterstwa maryjnego, biuletyny. Na spotkania sekretarek maryjnych odbywające się dwa razy w roku, zapraszano wybitnych mariologów. Wspólna modlitwa, wymiana doświadczeń, inicjatyw ubogacały członkinie Komisji, sekretarki maryjne, jako przedstawicielki zgromadzeń i całe rodziny zakonne. Wszystkie te starania, zabiegi i przedsięwzięcia wykonywane były we współpracy z Wydziałem Spraw Zakonnych i Konsultą przełożonych wyższych. Jedną z członkiń Konsulty była opiekunką Komisji.

Ożywienie czci Maryi przeżywały siostry w Polsce w latach następnych, w związku z dokonaniem w Rzymie 25 marca 1984 roku przez Jana Pawła II aktem zawierzenia i poświęcenia świata Niepokalanemu Sercu Maryi.

W roku następnym siostra Lucja miała kolejne objawienie Matki Bożej, w którym słyszała, iż zawierzenie to uchroniło świat od wojny atomowej, jednak twierdziła, że niebezpieczeństwo takie nadal istnieje, gdyż demon nie śpi i wciąż atakuje Boga oraz ludzi.

/W tych latach istniał poważny konflikt między NATO, a Układem Warszawskim. Po zawierzeniu, nastąpił ciąg wydarzeń który zmienił bieg historii.

13 maja 1984 roku doszło do największej katastrofy sowieckiej floty po II wojnie światowej w Siewieromorsku, który najprawdopodobniej spowodował wyrzucony przez jednego z marynarzy niedopałek papierosa. To zniszczyło ogromny potencjał broni rosyjskiej i uniemożliwiło atak na przeciwnika./

Kolejny akcent maryjny przeżywają zgromadzenia w związku z obchodzonym **w całym Kościele Rokiem Maryjnym.**

W encyklice „Redemptoris Mater„ wydanej w roku 1987 [25 marca], Jan Paweł II zapowiedział Rok Maryjny, który trwał od 8 grudnia 1987 roku, do 8 grudnia roku następnego. W intencji Papieża Rok Maryjny winien posłużyć do ponownego i pogłębionego odczytania tego, co Sobór powiedział o Bogarodzicy Dziewicy obecnej w tajemnicy Chrystusa i Kościoła...chodzi...nie tylko o samą wiarę, ale także o życie z wiary. [RM 48]

Podczas kolejnej pielgrzymki w Polsce, **Jan Paweł II 13 czerwca 1987 roku ponowił na Jasnej Górze millenijny akt jasnogórski z dnia 3 maja 1966 roku, oddający Polskę i wszystko, co ją stanowi w niewolę Maryi, Matki Kościoła za wolność Kościoła w Ojczyźnie i w świecie.** Episkopat Polski przypomniał wiernym na zakończenie Roku Maryjnego, że oddanie się Maryi w niewolę – to heroiczne dążenie do wolności od zła, nałogów i grzechów; to droga do prawdziwej wolności osobistej i społecznej.

Kolejne zawierzenie siostr zakonnych Maryi miało miejsce na Jasnej Górze 7 października 1993 roku. Brzmiało ono:

Bogarodzico Dziewico „Bogiem sławiona Maryjo”, Pani Jasnogórska, Matko i Królowo naszych rodzin zakonnych! Stoimy przed Tobą w Sanktuarium Narodu, aby wraz całym Kościołem w Polsce, z wszystkimi siostrami naszych rodzin zakonnych, przez Twoje święte pośrednictwo hold złożyć i dziękczynienie Synowi Bożemu, Jezusowi Chrystusowi, naszemu Oblubieńcowi i Nauczycielowi.

Dziękujemy za nieprzebrane łaski i dary nadprzyrodzone, którymi Jezus przez minione stulecia zraszał i uzdalniał glebę serc polskich do wielkiego owocowania miłością, świętością i wiernością oraz łącznością z Piotrem na Stolicy Apostolskiej. Dziękujemy w sposób szczególny, Matko za miłą obecność Twoją i opiekę nad życiem zakonnym w Polsce w minionym półwieczu. Dziękujemy nade wszystko za Twoją pomoc w podejmowaniu wysiłków wspólnego działania w dobrem. Całe nasze duchowe dziedzictwo, całą świętą i twórczą przeszłość Polek i Polaków oddajemy w ręce Jezusa, Twojego najmiłszego Syna, a przez Niego naszemu dobremu Ojcu.

Maryjo, Matko i Mistrzynie polskich rodzin zakonnych, przez Twoje możne wstawiennictwo, zawierzamy naszemu Zbawicielowi całą przyszłość polskich zgromadzeń i zakonów żeńskich, nasze życie, naszą wiarę i nasze powołanie. Prosimy Ciebie, Matko Boża, bądź naszą powiernicą i orędowniczką, Bądź nam przewodniczką na drodze wiary, nadziei i wiernego zjednoczenia z Jezusem, Twoim Synem, a naszym Panem.[LG].

Maryjo, Matko, chroń i rozwijaj w naszych rodzinach i domach zakonnych naturalną dobroć, szczerość, życzliwość, pogodę ducha i szacunek wzajemny. Niech te przyrodzone cnoty, za Twoim wstawiennictwem, Chrystus Pan przemieni, jak w Kanie Galilejskiej, w cnoty nadprzyrodzone przybliżające na ziemi Królestwo Boże.

Udzielaj nam Panno Święta, nowej młodości i świeżości ducha, byśmy każdego dnia na nowo potrafiły składać Jezusowi w darze nasze potrójne ślubowanie: miłości czystej, miłości posłusznej i miłości, której bogactwem jest Bóg jedyny w Trójcy Osób. Pomagaj nam odrywać nasze serca od wszystkiego, co nie wyrasta z woli Bożej i nie prowadzi do Królestwa Bożego. Ucz nas Matko, jak my, niewiasty oddane Bogu mamy kochać prawdziwie i jak nieść przebaczenie.

Na progu trzeciego tysiąclecia chrześcijaństwa umacniaj w nas radosną nadzieję, że Bóg ma ostatnie słowo w czasie i wieczności, że "bramy piekielne nie przemogą"[Mt 16,18] Kościoła i że nasza Ojczyzna odrodzi się duchowo w żywym źródle wiary, nadziei i miłości.

Tobie, Najświętsza Panno, powierzamy naszą przyszłość. Ciebie o opiekę prosimy nad każdym zgromadzeniem, nad każdym domem zakonnym, nad każdym naszym dziełem apostolskim. Tobie powierzamy młode pokolenie naszych rodzin zakonnych; uzdalniaj nas, byśmy odważnie przekazywały im prawdę o Tajemnicy Paschalnej naszego życia. Umacniaj nas, byśmy mężnie podejmowały i wypełniały „aż po brzegi” Twoje serdeczne wezwanie z Kany. Wejdz Maryjo, w nasze życie codzienne, i stale upraszaj nam u Jezusa łaskę ogarniania Kościoła, świata i naszej Ojczyzny miłością czystą, wierną i posłuszną. Matko, „bądź z nami w każdy czas”. Amen.

Jest to czas tworzenia nowego ładu i reorganizacji struktur kościelnych w Polsce. Tekst tego zawierzenia jest odbiciem ulgi odczuwanej przez zgromadzenia w nowej sytuacji po upadku komunizmu i uładzania rzeczywistości społecznej. Zgromadzenia odzyskiwały swe dzieła upaństwowione przez władzę ludową. Wybrzmiewa w nim duch dziękczynienia za łaski i dary, za opiekę w minionych stuleciach, za obecność Matki w ostatnim trudnym półwieczu. Jest gotowość życia w potrójnym ślubowaniu: miłości

czystej, posłusznej i w miłości, której bogactwem jest Bóg Jedyny w Trójcy Osób. Jest prośba serdeczna, o radosną nadzieję, by nasza Ojczyzna odradzała się duchowo w żywym źródle wiary, nadziei i miłości na progu trzeciego tysiąclecia chrześcijaństwa. Jest prośba o opiekę nad każdym zgromadzeniem, domem zakonnym i dziełem apostolskim. Jest powierzenie Maryi naszych rodzin zakonnych, by Ona weszła w nasze życie codzienne, by Maryja była z nami w każdy czas.

Wypada dodać, że w latach 90 – tych XX wieku dokonała się reorganizacja struktur kościelnych i zakonnych. Zatwierdzony został nowy statut Konferencji Episkopatu. Przestała istnieć Komisja Maryjna Episkopatu. Nastąpiła zmiana Statutu Konferencji Przełożonych Zgromadzeń Żeńskich. W związku z większą możliwością dostępu siostr do informacji, rozwojem mediów katolickich: prasy i wydawnictw, dotychczasowe działania Komisji Maryjnej przy konsultacji żeńskiej takie jak: wydawanie biuletynu, przepisywanie konferencji ze spotkań i rekolekcji nie wydawały się konieczne. Tak więc, członkinie Komisji Maryjnej zasiliły skład innych Komisji, głównie komisji życia konsekrowanego. Odtąd sprawę dokształcania religijnego wspólnot lokalnych przejęły siostry referentki diecezjalne, według zaleceń Komisji Życia Konsekrowanego. Zwykle tematy sugerowane i przygotowane przez Komisję wiążą się z programem duszpasterskim Kościoła w Polsce.

W podsumowaniu rozważań na zlecony temat należy zauważyć, że w etosie polskich zakonnic charakterystyczny jest dotąd związek elementów religijnych i patriotycznych. Stało się niemal naturalnym odruchem, że wszystkie bolączki osobiste, kościelne i narodowe przedkładamy Matce Bożej w modlitwach indywidualnych, bądź też pielgrzymując na Jasną Górę. Wypada podkreślić, że w naszej powojennej pobożności maryjnej zaznaczyła się swoista aktywność zgromadzeń, w której obok podziwu dla Matki Bożej i modlitwy do Niej, siostry zakonne wykazały wiele energii w naśladowaniu Maryi przez troskę i zaangażowanie w czynieniu dobra na rzecz innych.

Kolejne pokolenia w Polsce, stają wobec nowych wyzwań, którym należy sprostać. Mamy już zapowiedź kolejnego zawierzenia Maryi Kościoła w Polsce - 6 czerwca tego roku, w Zakopanem, w setną rocznicę objawień fatimskich. Siostry zakonne, podobnie jak wszyscy wierni, dodatkowo jeszcze umocnione doświadczeniem poprzedniczek i z potrzeby serca zwrócą się do Matki Bożej, by u Niej szukać natchnienia i wsparcia w duchowym zmaganiu z siłami zła.

Bez wątpienia, także i dzisiejsza rzeczywistość duchowa świata i Polski wymaga wielkiego naszego zaangażowania. Możemy wprawdzie cieszyć się upadkiem komunizmu, ale przecież błędy Rosji, o których mówiła niegdyś Matka Boża rozlały się na świat i dziś są wręcz zatrważające. Europa nie jest dziś wspólnotą ducha, o jakiej marzył Jan Paweł II. Nie wszyscy opowiadają się za takimi wartościami jak: godność osoby, święty charakter życia ludzkiego, centralne miejsce rodziny opartej na małżeństwie kobiety i mężczyzny, współpraca wszystkich dla dobra wspólnego, wolność myśli słowa i wyznania swych przekonań i swojej religii. Podejmowane są próby wprowadzenia edukacji seksualnej młodzieży i dzieci według wzorów skrajnie liberalnych, które doprowadzają się do ich deprawacji. Ideologia gender podważa płć biologiczną, zastępując ją pojęciem płci kulturowej. Europa wykazuje dziś wyjątkową obojętność etyczną i wchodzi na niebezpieczną, błędną drogę. Obecnie instytucje unijne dążą do wprowadzenia rozwiązań sprzecznych z chrześcijaństwem. Wspólnota Europejska ulega erozji.

Co my, jako osoby oddane Bogu możemy czynić dziś, by wpłynąć na losy naszej Ojczyzny, Europy i świata?

Z pewnością, jesteśmy przekonane, że modlitwa i siła duchowa może czynić więcej, niż moce zła. Komunizm padł bez rozlewu krwi i co charakterystyczne - ważne fakty z tym związane miały miejsce w święta maryjne. Czy to zbieg okoliczności, czy raczej znak Maryi dla nas, by budzić zaufanie do Niej?

/Wystarczy dla przykładu, przywołać choćby: cud nad Wisłą 15 sierpnia 1920 roku, ocalenie Jana Pawła II 13 maja 1981 roku, największa katastrofa wojennej floty sowieckiej w Siewieromorsku 13 maja 1984 roku i dzięki temu uniknięcie wojny nuklearnej, 19 sierpnia 1991 - rocznica objawień - pucz w Rosji i 22 sierpnia w święto Maryi - jego upadek, 8 grudnia 1991 roku podpisanie decyzji o rozwiązaniu Związku Sowieckiego w Puszczy Białowieskiej przez przywódców Rosji, Ukrainy i Białorusi./

Gdy Jan Paweł udał się do Fatimy w roku 1982, w rocznicę zamachu na jego życie, otrzymał tam statuetkę Matki Bożej Fatimskiej. Po powrocie do Rzymu ustawił ją na stoliku przy łóżku w swej watykańskiej sypialni. Od tej pory codziennie przed snem całował Jej dłonie i stopy. Potem odmawiał różaniec

Podkreślmy, że 8 października 2000 w Rzymie, przed sprowadzoną tam figurą Matki Bożej z Fatimy w obecności 1400 hierarchów z całego świata, przybyłych, by uczestniczyć w zawierzeniu Kościoła i świata Matce Bożej w nowym tysiącleciu, Jan Paweł wzywał Maryję na pomoc, ponieważ, jak mówił - dziś, ludzkość bardziej, niż kiedykolwiek w swej historii znajduje się na rozdrożu.

Wypada zauważyć, że elementem trzeciej tajemnicy fatimskiej jest okrzyk Anioła wskazującego ziemię: „Pokuta, Pokuta, Pokuta.” Nieprzypadkowo wołanie to pojawia się, aż trzy razy. Jest to pełne dramatyzmu wezwanie do nawrócenia, uznania swej grzeszności, wyrażenia żalu za winy oraz zadośćuczynienia za nie.

O. prof. dr hab. Grzegorz Bartosik, OFMCon

Warszawa, 26.04.2017 r

100 LECIE OBJAWIEŃ FATIMSKICH TREŚĆ ORĘDZIA I JEGO AKTUALIZACJA DLA ŻYCIA ZGROMADZEŃ ZAKONNYCH

Czcigodne Siostry,

W tym roku obchodzimy setną rocznicę objawień fatimskich. Punktem kulminacyjnym tych wydarzeń była wizyta Ojca Świętego Franciszka w Fatimie oraz kanonizacja błogosławionych pastuszków Hiacynty i Franciszka. Jubileusz objawień skłania nas także do refleksji: jak my jako poszczególne osoby życia konsekrowanego oraz jako całe zgromadzenia, odpowiedzieliśmy na orędzie Najświętszej Maryi Panny skierowane do całego świata i do każdego człowieka? Musimy też postawić sobie pytanie: jak dziś wprowadzać w życie treść fatimskiego przesłania.

Moje przedłożenie będzie składało się z kilku części. Najpierw wskażę na znaczenie tzw. prywatnych objawień dla życia Kościoła. Następnie przypomnę przebieg objawień w Fatimie, ich treść i wynikające z nich zobowiązania. Z kolei zwrócę uwagę na konsekwencje przyjęcia lub odrzucenia orędzia fatimskiego dla współczesnego świata. Na zakończenie zaś przedstawię zadania, jakie wynikają z objawień fatimskich dla życia zgromadzeń zakonnych.

1. Znaczenie objawień maryjnych dla życia Kościoła

1.1 Objawienie publiczne a tzw. objawienia prywatne

Wiemy, że na przestrzeni wieków Pan Bóg objawił i objawia się ludzkości. Najważniejszym Jego objawieniem jest tzw. objawienie publiczne, a więc stopniowe objawianie światu Bożego planu Zbawienia, poczynając od patriarchów i proroków. Ukoronowaniem tego objawienia było przyjście na świat Syna Bożego Jezusa Chrystusa – Jego życie, nauczanie i tajemnica paschalna. Pan Jezus przekazał nam pełnię objawienia i wysłużył wszelkie łaski potrzebne do zbawienia. To Objawienie publiczne zostało spisane na kartach Pisma Świętego i zakończyło się z chwilą śmierci ostatniego z Apostołów.

Jednakże po swoim Wniebowstąpieniu Pan Jezus objawiał się ludziom także w różnych epokach. Przykładem są choćby objawienia św. Małgorzacie Marii Alacoque (+1690), czy św. Siostrze Faustynie (+1938). Z nieba na ziemię przybywali również: święci, aniołowie a zwłaszcza Matka Boża. Przybywali oni, aby przypomnieć ludziom orędzie Ewangelii. Te objawienia nazywamy „objawieniami prywatnymi”. Objawienia te nic nowego nie wnoszą do depozytu wiary. Są jednak aktualizacją przesłania Ewangelii na konkretne czasy oraz niekiedy wprowadzają nowe formy kultu do Kościoła, tak jak choćby kult Najświętszego Serca Pana Jezusa, czy kult Bożego Miłosierdzia. Dziś jednak, biorąc pod uwagę fakt, że niektóre „objawienia prywatne” są skierowane do całego świata, odchodzi się od określania ich terminem „prywatne”, aby nie pomniejszać ich roli.

1.2 Charakter prorocki objawień maryjnych

Cechą charakterystyczną ostatnich objawień maryjnych, zwłaszcza objawień fatimskich jest ich charakter prorocki. Maryja, tak jak prorocy w Starym Testamencie, przybywa, aby wezwać ludzi do wierności przymierzu, jakie zawarł z ludzkością Pan Bóg w swoim Synu Jezusie Chrystusie. I tak jak prorocy w Starym Testamencie przestrzega Ona przed konsekwencjami grzechu i niewierności Panu Bogu (kara ziemską w postaci wojen i kara wieczna w postaci piekła), a zapowiada Boże błogosławieństwo i łaski tym, którzy przyjmą orędzie i na nie odpowiedzą (dar pokoju dla ziemi i wieczne zbawienie człowieka).

1.3 Objawienia jako znaki czasu

Na objawienia maryjne patrzymy też dziś przede wszystkim jako na znaki czasu dane przez Pana Boga naszej epoce. Znak czasu to jakieś wydarzenie lub zjawisko społeczne, które mówi nam coś o rządach Bożej Opatrzności w świecie. Sobór Watykański II naucza, że do odczytywania znaków czasu są

wezвани wszyscy chrześcijanie a zwłaszcza duszpasterze i teologowie: „Sprawa całego Ludu Bożego, zwłaszcza duszpasterzy i teologów, jest wsłuchiwać się z pomocą Ducha Świętego w różne głosy współczesności, rozróżniać je i tłumaczyć oraz osądzać w świetle słowa Bożego, aby Prawda objawiona mogła być ciągle coraz głębiej odczuwana, lepiej rozumiana i stosownie przedstawiana” (KDK 44).

1.4 Zobowiązanie do przyjęcia z wiarą treści objawień

Jeszcze do niedawna nawet wybitni teologowie powtarzali tezę, że wcale nie trzeba wierzyć w objawienia Matki Bożej w Fatimie, aby osiągnąć zbawienie. W sensie ścisłym tak jest, bo objawienia te nic nowego nie wnoszą do depozytu objawienia. Są tylko przypomnieniem Ewangelii i wezwaniem do nawrócenia, modlitwy i pokuty. Jeżeli jednak weźniemy pod uwagę fakt, że ostatecznym Autorem każdego autentycznego objawienia jest Pan Bóg, oznacza to, że nie wolno tego objawienia lekceważyć, bowiem są to słowa samego Stwórcy i Zbawiciela skierowane do nas - ludzi danej epoki, poprzez swoich wysłanników. Nie wolno ich więc lekceważyć, lecz należy je przyjąć z wiarą i jak najpełniej odpowiedzieć na ich treść. Przypadek Fatimy jest w tym kontekście wyjątkowy, bo od przyjęcia lub odrzucenia treści objawień fatimskich Pan Bóg uzależnił losy świata. Byliśmy tego świadkami w minioniej epoce, i nadal losy świata (także te polityczne) zależą od odpowiedzi ludzkości na wołanie Pięknego Pani z Fatimy.

2. Przebieg objawień fatimskich

Jak dobrze wiemy Maryja objawia się w Portugalii trójce dzieci: rodzeństwu Marto - Franciszkowi (1908-1919) i Hiacyncie (1910-1920) oraz ich starszej kuzynce Łucji dos Santos (1907-2005), która została siostrą zakonną najpierw w latach 1925-1948 w zgromadzeniu Sióstr św. Doroty, a potem od 1948 aż do śmierci w Zakonie Karmelitanek Bosych w klasztorze w Coimbrze.

2.1 Objawienia Aniola

Pierwsze zjawienie Aniola - 1915

Objawienia Matki Bożej w roku 1917 zostały poprzedzone objawieniami Aniola. Siostra Łucja z perspektywy czasu odczytuje, że pierwsze zjawienie Aniola miało miejsce prawdopodobnie w roku 1915. Wówczas to widziała obłok w ludzkiej postaci, ale nie słyszała żadnego głosu.

Drugie zjawienie Aniola - wiosna 1916

Po raz drugi Anioł ukazał się dzieciom na wiosnę 1916 roku w Loca do Cabeco. Nauczył wtedy dzieci

modlitwy będącej aktem wiary uwielbienia, miłości i nadziei oraz modlitwy wynagradzającej za grzeszników. Oto wspomnienie siostry Łucji na ten temat: „Anioł zbliżywszy się do nas, powiedział: –«Nie bójcie się, jestem Aniołem Pokoju! Módlcie się ze mną». Uklęknął i pochylił głowę aż do ziemi. Nauczył modlitwy: «O mój Boże, wierzę w Ciebie, uwielbiam Ciebie, ufam Tobie, kocham Cię. Proszę Cię, byś wybaczył tym, którzy nie wierzą, którzy Cię nie uwielbiają, którzy Cię nie kochają, którzy Ci nie ufają». Po powtórzeniu tego trzy razy, powstał i powiedział: «Tak macie się modlić! Serce Jezusa i Maryi słuchają z uwagą waszych prośb»”.

Zobaczmy, że podobnej modlitwy nauczyliśmy się już jako dzieci w formie aktu wiary, nadziei, miłości i żalu. Tych aktów uczymy także małe dzieci przygotowujące się do I Komunii Świętej. Brakuje tylko aktu uwielbienia.... Wracajmy więc do tych aktów: *Wierzę w Ciebie Boże żywy..., Boże choć Cię nie pojmuję, jednak nad wszystko miłuję..., Ufam Tobie boś Ty wierny.* Można powiedzieć, że to nasza „polska wersja modlitwy Anioła”. Ale też może warto nauczyć się na pamięć dosłownie tej modlitwy Anioła, by uwielbiać Pana Boga i wynagradzać za grzeszników.

Trzecie zjawienie – lato 1916

W trzecim objawieniu Anioł zaprasza dzieci do modlitwy i umartwienia. Oto wspomnienia siostry Łucji: «Anioł mówi: „Co robicie? Módlcie się! Módlcie się dużo! Serce Jezusa i Maryi chcą przez was okazać (światu) wiele miłosierdzia. Ofiarujcie bezustannie Największemu modlitwy i umartwienia». «Jak mamy się umartwiać?» - zapytałam. «Z wszystkiego, co tylko możecie, zróbcie ofiarę jako zadośćuczynienie za grzechy, którymi On jest obrażany i dla uproszenia nawrócenia grzeszników. W ten sposób ściągniecie pokój na waszą Ojczyznę. Jestem Aniołem Stróżem Portugalii. Przede wszystkim przyjmijcie i znóście z poddaniem cierpienia, które wam Bóg zesła»”.

Czwarte zjawienie – przełom września i października 2016

Jak opisuje siostra Łucja: „Anioł trzymał w ręce kielich, nad którym unosiła się święta Hostia, z której spływały krople Krwi do kielicha. Nagle kielich z Hostią zawisł w powietrzu, a Anioł uklęknął na ziemi i powtórzył trzy razy modlitwę: «Trójco Przenajświętsza, Ojcze, Synu, Duchu Święty, uwielbiam Cię ze czcią najgłębszą. Ofiaruję Ci przenajdroższe Ciało, Krew, Duszę i Bóstwo Pana naszego Jezusa Chrystusa, obecnego na wszystkich ołtarzach świata, na przebłaganie za zniewagi, świętokradztwa i zaniedbania, które Go obrażają. Przez

niezmierzone zasługi Jego Najświętszego Serca i Niepokalanego Serca Maryi proszę Was o nawrócenie biednych grzeszników»”.

Zauważmy, że treść tej modlitwy jest niemal identyczna, jak treść modlitwy, którą Pan Jezus przekazał św. Siostrze Faustynie w Koronce do Miłosierdzia Bożego. Jest więc to wołanie o Miłosierdzie Boże dla całego świata. Orędzie fatimskie łączy się więc bardzo ściśle z orędziem, które kilkanaście lat później Pan Jezus przekazał polskiej Mistyczce.

Siostra Łucja kontynuując swą relację dodaje: „Następnie [Anioł] podnosząc się z klęczek wziął znowu w rękę kielich i Hostię. Hostię podał mnie, a zawartość kielicha podał Hiacyncie i Franciszkowi do wypicia mówiąc równocześnie: «Przyjmijcie Ciało i Krew Jezusa Chrystusa, okropnie znieważanego przez niewdzięcznych ludzi. Wynagrodźcie ich grzechy i pocieszajcie waszego Boga!»”.

Udzielając dzieciom Komunii świętej Anioł prosi je o komunię świętą wynagradzającą, prosi, aby dzieci przyjmując Pana Jezusa do swych serc z miłością i gorliwością pocieszały i wynagradzały za wszelkie zniewagi, jakie Pan Jezus doznaje w Eucharystii.

2.2 Objawienia Matki Bożej w Fatimie

Maryja ukazała się dzieciom sześciokrotnie, w trzydzieści jeden dni miesiąca poczynając od maja do października, z wyjątkiem sierpnia, gdy dzieci były aresztowane i Maryja ukazała się im po uwolnieniu, czyli 19 sierpnia 2017.

Pierwsze objawienie 13 maja 2017 – prośba o odmawianie różańca w intencji pokoju

Pierwsze objawienie miało miejsce 13 maja 1917. Maryja poprosiła w nim dzieci, aby odmawiały różaniec w intencji pokoju oraz aby przychodziły w to miejsce regularnie przez pięć kolejnych miesięcy trzynastego dnia każdego miesiąca.

Oto relacja Siostry Łucji: „«Skąd Pani jest?» - zapytałam. «Jestem z Nieba!». «A czego Pani ode mnie chce?» - «Przyszłam was prosić, abyście tu przychodzili przez 6 kolejnych miesięcy, dnia 13 o tej samej godzinie. Potem powiem, kim jestem i czego chcę. Następnie wrócę jeszcze siódmy raz»”. (Siódmym razem było objawienie już 16 czerwca 1921 r. w przeddzień odjazdu Łucji do Vilar de Porto. Chodzi o objawienie z osobistym orędziem dla Łucji, dlatego nie uważała go za tak ważne). „Po chwili Nasza Droga Pani dodała: «Odmawiajcie codziennie różaniec, aby uzyskać pokój dla świata i koniec wojny!»”.

Drugie objawienie: 13 czerwca 1917 - objawienie Niepokalanego Serca otoczonego cierniami

W drugim objawieniu Najświętsza Maryja Panna obiecuje dzieciom zbawienie oraz ukazuje swe Niepokalane Serce zranione cierniami

Siostra Łucja tak relacjonuje swój dialog z Maryją podczas drugiego objawienia: „«Chciałabym prosić, żeby nas Pani zabrała do nieba». «Tak! Hiacyntę i Franciszka zabiorę niedługo. Ty jednak tu zostaniesz przez jakiś czas. Jezus chce się posłużyć tobą, aby ludzie mnie poznali i pokochali. Chciałby ustanowić na świecie nabożeństwo do mego Niepokalanego Serca. Kto je przyjmuje, temu obiecuje zbawienie dla ozdoby Jego tronu». «Zostanę tu sama?» - zapytałam ze smutkiem. «Nie, moja córko! Cierpisz bardzo? Nie trać odwagi. Nigdy cię nie opuszczę, moje Niepokalane Serce będzie twoją ucieczką i drogą, która cię zaprowadzi do Boga». W tej chwili, gdy wypowiadała te ostatnie słowa, otworzyła swoje dłonie i przekazała nam powtórnie odbłask tego niezmiernego światła. W nim widzieliśmy się jak gdyby pogrążeni w Bogu. Hiacynta i Franciszek wydawali się stać w tej części światła, które wznosiło się do nieba, a ja w tej, które się rozprzestrzeniało na ziemię. Przed prawą dłonią Matki Boskiej znajdowało się Serce, otoczone cierniami, które wydawały się je przebijać. Zrozumieliśmy, że było to Niepokalane Serce Maryi, znieważane przez grzechy ludzkości, które pragnęło zadośćuczynienia”.

Trzecie objawienie: 13 lipca 2017 - Trzy tajemnice

Objawienie lipcowe zawiera najwięcej treści. Nazwano je „Trzema tajemnicami fatimskimi”. Pierwsza tajemnica to wizja piekła, jaką Maryja ukazała pastuszkom prosząc o składanie ofiar i modlitw za grzeszników, aby nikt z nich nie został potępiony. Następnie Maryja zapowiedziała konsekwencje grzechów ludzkości i karę, jaką będzie II wojna światowa. Wskazała też ratunek dla świata, jakim ma być kult Jej Niepokalanego Serca, zwłaszcza nabożeństwo pierwszych sobót miesiąca i poświęcenie Jej Sercu Rosji (druga tajemnica). Następnie została ukazana wizja prześladowania i męczeństwa Kościoła, nazwana trzecią tajemnicą fatimską. Warto zwrócić uwagę na to, że Maryja prosiła aby przy odmawianiu różańca – po każdym dziesiątku dodawać modlitwę o zbawienie wszystkich ludzi, zaczynając się od słów: „O mój Jezu...”. Modlitwa ta jak wiemy weszła już do powszechnego użytku w praktyce Kościoła.

Oto przebieg tego objawienia według relacji siostry Łucji:

„Maryja w dalszym ciągu mówiła: «Ofiarujcie się za grzeszników i mówcie często, zwłaszcza gdy bę-

dziecie ponosić ofiary: O Jezu, czynię to z miłości dla Ciebie, za nawrócenie grzeszników i za zadośćuczynienie za grzechy popełnione przeciwko Niepokalanemu Sercu Maryi”». Przerażeni, podnieśliśmy oczy do Naszej Pani szukając u Niej pomocy, a Ona pełna dobroci i smutku rzekła do nas: «Widzieliście piekło, do którego idą dusze biednych grzeszników. Żeby je ratować, Bóg chce rozpowsechnić na świecie nabożeństwo do mego Niepokalanego Serca. Jeżeli się zrobi to, co wam powiem, wielu przed piekłem zostanie uratowanych i nastanie pokój na świecie. Wojna zbliża się ku końcowi. Ale jeżeli ludzie nie przestaną obrażać Boga, to w czasie pontyfikatu Piusa XI rozpocznie się druga wojna, gorsza. Kiedy pewnej nocy ujrzycie nieznanne światło, (ma na myśli nadzwyczajne światło północne, które widziano w nocy 25 stycznia 1938 r. w całej Europie, także w Polsce. Łucja uważała je wciąż za znak obiecany z nieba) wiedźcie, że jest to wielki znak od Boga, że zbliża się kara na świat za liczne jego zbrodnie, będzie wojna, głód, prześladowanie Kościoła i Ojca Świętego. Aby temu zapobiec, przybędę, aby prosić o poświęcenie Rosji memu Niepokalanemu Sercu i o Komunię św. wynagradzającą w pierwsze soboty. Jeżeli moje życzenia zostaną spełnione, Rosja nawróci się i zapanuje pokój, jeżeli nie, bezbożna propaganda rozszerzy swe błędne nauki po świecie, wywołując wojny i prześladowanie Kościoła, dobrzy będą męczennicy, a Ojciec Święty będzie musiał wiele wycierpieć. Różne narody zginą. Na koniec jednak moje Niepokalane Serce zatriumfuje. Ojciec Święty poświęci mi Rosję, która się nawróci i przez pewien czas zapanuje pokój na świecie. W Portugalii będzie zawsze zachowany dogmat wiary [...]. Kiedy odmawiacie różaniec, mówcie po każdej tajemnicy: «O mój Jezu, przebacz nam nasze grzechy, zachowaj nas od ognia piekielnego, zaprowadź wszystkie dusze do nieba, a szczególnie te, które najbardziej potrzebują Twojego miłosierdzia».

Trzecia część Tajemnicy wyjawionej 13 lipca 1917 w Cova da Iria, zwana trzecią tajemnicą fatimską

Objawienie ostatniej części wizji, jaką dzieci miały w tym dniu zostało zarezerwowane tylko do wiadomości Ojca Świętego. Całemu światu objawił tę tajemnicę dopiero Jan Paweł II w roku 2000. Wizja ta jest wezwaniem świata do bezwzględnej pokuty, ukazaniem prześladowania Kościoła i nieuniknionej kary za grzechy i na koniec wielkiego powrotu dusz do Boga.

Oto relacja siostry Łucji: „Piszę w duchu posłuszeństwa Tobie, mój Boże, który mi to nakazujesz poprzez Jego Ekszelencję Czcigodnego biskupa Leirii i Twoją i moją Najświętszą Matkę.

Scena pierwsza: groźba kary, która wisi nad światem

„Po dwóch częściach, które już przedstawiłam, zobaczyliśmy po lewej stronie Matki Bożej nieco wyżej anioła trzymającego w lewej ręce ognisty miecz; iskrząc się wyrzucał języki ognia, które zdawało się, że podpalą świat; ale gasły one w zetknięciu z blaskiem, jaki promieniował z prawej ręki Matki Bożej w jego kierunku; anioł wskazując prawą ręką Ziemię, powiedział mocnym głosem: Pokuta, Pokuta, Pokuta!”.

Scena druga: straszliwa katastrofa, która pozostawia świat na wpół zrujnowany i powoduje ofiary we wszystkich warstwach społecznych łącznie i na czele z Ojcem Świętym.

„I zobaczyliśmy w nieogarnionym świetle, którym jest Bóg: «coś podobnego do tego, jak widzi się osoby w zwierciadle, kiedy przechodzą przed nim» Biskupa odzianego w biel. «Mieliśmy przecucie, że jest to Ojciec Święty». [Widzieliśmy] wielu innych biskupów, kapłanów, zakonników i zakonnic wchodzących na stromą górę, na której szczycie znajdował się wielki krzyż zбитy z nieociosanych belek, jak gdyby z drzewa korkowego pokrytego korą; Ojciec Święty, zanim tam dotarł, przeszedł przez wielkie miasto w połowie zrujnowane i na poły drżący, chwiejnym krokiem, udręczony bólem i cierpieniem, szedł modląc się za dusze martwych ludzi, których ciała napotykał na swojej drodze; doszedłszy do szczytu góry, klęcząc u stóp wielkiego krzyża, został zabity przez grupę żołnierzy, którzy kilka razy ugodzili go pociskami z broni palnej i strzałami z łuku, w ten sam sposób zginęli jeden pod drugim biskupi, kapłani, zakonnicy i zakonnice oraz wiele osób świeckich, mężczyzn i kobiet różnych klas i pozycji”.

Scena trzecia: Wielki Powrót ludzkości do Boga

„Pod dwoma ramionami krzyża były dwa anioły, każdy trzymający w ręce konewkę z kryształu, do których zbierali krew męczenników i nią skrapiali dusze zbliżające się do Boga”.

Kardynał Józef Ratzinger, w komentarzu teologicznym do tajemnic fatimskich napisał w roku 2000: „Podczas gdy kluczem do pierwszej i drugiej części «tajemnicy» są [...] słowa «zbawiać dusze», kluczem do tej «tajemnicy» jest potrójne wołanie: «Pokuta, Pokuta, Pokuta». Trzecia tajemnica fatimska jest więc wezwaniem do pokuty oraz zapowiedzią męczeństwa Kościoła i śmierci papieża. We wspomnianym komentarzu kardynał Józef Ratzinger komentując wizję męczeństwa Kościoła odniósł ją do prześladowania Kościoła w XX wieku i do zamachu

na papieża Jana Pawła II 13 maja 1981 roku. Mimo okrucieństwa obecnego w tej wizji tajemnica ta kończy się optymistycznie, bowiem krew męczenników uświęca dusze, które zbliżają się do Boga. Może więc to być zapowiedź powrotu ludzkości do Pana Boga, w myśl powiedzenia Tertuliana: „krew męczenników – nasieniem nowych chrześcijan”.

Jednakże 10 lat później kardynał Ratzinger, już jako papież Benedykt XVI, nieco zmienił perspektywę patrzenia na tajemnice fatimskie. Mówił wówczas: „Łudziłby się ten, kto sądziłby, że prorocka misja Fatimy została zakończona [...]. „W tym sensie posłanie nie jest zakończone, chociaż obydwie wielkie dyktatury zniknęły. Trwa cierpienie Kościoła i trwa zagrożenie człowieka, a tym samym nie ustaje szukanie odpowiedzi; dlatego wciąż aktualna pozostaje wskazówka, którą dała nam Maryja”.

Czwarte Objawienie: 19 sierpnia 1917 - Wezwanie do odmawiania różańca, zapowiedź cudu i prośba o budowę kaplicy

Czwarte objawienie miało miejsce 19 sierpnia, bo 13 sierpnia dzieci zostały uwięzione przez burmistrza. W tym objawieniu Matka Boża zapowiedziała cud, który ma potwierdzić prawdziwość objawień oraz ponownie wezwała dzieci do odmawiania różańca, prosząc także o wybudowanie kaplicy w miejscu objawień.

Oto najważniejsze słowa przetoczone przez siostrę Łucję: Maryja mówiła: „«Chcę, abyście nadal przychodzili do Cova da Iria 13 i odmawiali codziennie różaniec. W ostatnim miesiącu uczynię cud, aby wszyscy uwierzyli». - «Co mamy robić z pieniędzmi, które ludzie zostawiają w Cova da Iria?». - «Zróbcie dwa przenośne ołtarzyki. Jeden będzie nosiła ty z Hiacynta i dwie inne dziewczynki ubrane na białe, drugi niech nosi Franciszek i trzech chłopczyków. Pieniądze, które ofiarują na te ołtarzyki, są przeznaczone na święto Matki Boskiej Różańcowej, a reszta na budowę kaplicy, która ma tutaj powstać». «Chciałam prosić o uleczenie kilku chorych». - «Tak, niektórych ulecę w ciągu roku» - i przybierając wyraz smutniejszy powiedziała: - «Módlcie, módlcie się wiele, czyńcie ofiary za grzeszników, bo wiele dusz idzie na wieczne potępienie, bo nie mają nikogo, kto by się za nie ofiarował i modlił»”.

Piąte Objawienie: 13 września 1917: Wezwanie do modlitwy różańcowej z prośbą o zakończenie wojny

We wrześniu 1917 roku Matka Boża prosiła dzieci przede wszystkim o trwanie na modlitwie różańcowej, aby wyprosić zakończenie I wojny światowej.

Oto fragment relacji siostry Łucji: Maryja powiedziała: „«Odmawiajcie w dalszym ciągu różaniec, żeby uprosić koniec wojny. W październiku przybędzie również Nasz Pan, Matka Boża Bolesna i z Góry Karmelu, św. Józef z Dzieciątkiem Jezus, żeby pobłogosławić świat. Bóg jest zadowolony z waszych serc i ofiar, ale nie chce, żebyście w łóżku miały sznur pokutny na sobie. Noście go tylko w ciągu dnia». - «Polecono mi, żebym Panią prosiła o wiele rzeczy: o uzdrowienie pewnego chorego i jednego głuchoniemego». - «Tak, kilku uzdrowię, innych nie. W październiku uczynię cud, aby wszyscy uwierzyli»".

Szóste Objawienie: 13 października 1917 - prośba Maryi o wybudowanie na tym miejscu kaplicy, cud słońca, objawienie się św. Józefa z Dzieciątkiem Jezus i Matki Bożej Szkaplerznej i Bolesnej.

Ostatnie objawienie w roku 1917 zakończyło się tzw. Cudem słońca. Maryja ponownie wyraziła też prośbę o zbudowanie w miejscu objawień kaplicy. Oto relacja Siostry Łucji. Maryja rzekła: „«Chcę ci powiedzieć, żeby zbudowano tu na moją cześć kaplicę. Jestem Matką Boską Różańcową. Trzeba w dalszym ciągu codziennie odmawiać różaniec. Wojna się skończy i żołnierze powrócą wkrótce do domu». «Ja miałam Panią prosić o wiele rzeczy: czy zechciałaby Pani uzdrowić kilku chorych i nawrócić kilku grzeszników i wiele więcej». «Jednych tak, innych nie. Muszą się poprawić i niech proszą o przebaczenie swoich grzechów». I ze smutnym wyrazem twarzy dodała: «Niech ludzie już dłużej nie obrażają Boga grzechami, już i tak został bardzo obrażony». Znowu rozchyliła szeroko ręce promieniujące w blasku słonecznym. Gdy się unosiła, Jej własny blask odbijał się od słońca. Oto, Ekscelesjencjo, powód dlaczego zawołałam, aby ludzie spojrzeli na słońce»".

W tym momencie, słońce zaczęło wirować na niebie. Zjawisko to trwało około 10 minut. 70 tysięcy ludzi, którzy byli świadkami tego wydarzenia natychmiast zostało osuszonych z deszczu, który wcześniej ich gruntownie zmoczył.

Siostra Łucja kontynuuje dalej swoją relację: „Kiedy Nasza Pani znikła w nieskończonej odległości firmamentu, zobaczyliśmy po stronie słońca św. Józefa z Dzieciątkiem Jezus i Naszą Dobrą Panią ubraną w bieli, w płaszczu niebieskim. Zdawało się, że św. Józef z Dzieciątkiem błogosławi świat ruchami ręki na kształt krzyża. Krótco potem ta wizja znikła i zobaczyliśmy Pana Jezusa z Matką Najświętszą. Miałam wrażenie, że jest to Matka Boska Bolesna. Pan Jezus wydawał się błogosławić świat w ten sposób jak św. Józef. Znikło i to widzenie i

zdaje się, że jeszcze widziałam Matkę Boską Karmelitańską”.

2.3 Inne objawienia

Siostra Łucja w czasie całego swojego życia zakonnego miała jeszcze wielokrotne widzenia Pana Jezusa oraz dwukrotne widzenie Matki Bożej. Te dwa widzenia Matki Bożej są istotne, ponieważ są kontynuacją objawień fatimskich i dopełniają ich treść.

Objawienie 10 grudnia 1925 roku w Pontevedra – objawienie Niepokalanego Serca oraz prośba o odprawianie nabożeństwa Pierwszych Sobót Miesiąca

Siostra Łucja, będąc w Zgromadzeniu sióstr św. Doroty miała objawienie Matki Bożej z Dzieciątkiem Jezus w klasztorze w Pontevedra w Galicji w Hiszpanii w dniu 10 grudnia 1925 roku. Oto relacja Siostry Łucji: „Dzieciątko powiedziało: «Miej współczucie z Sercem Twej Najświętszej Matki, otoczonym cierniami, którymi niewdzięczni ludzie je wciąż na nowo ranią, a nie ma nikogo, kto by przez akt wynagrodzenia te ciernie powyciągał». Maryja powiedziała: «Córko moja, spójrz, Serce moje otoczone cierniami, którymi niewdzięczni ludzie przez bluźnierstwa i niewierności stale ranią. Przynajmniej ty staraj się nieść mi radość i oznajmij w moim imieniu, że przybędę w godzinie śmierci z łaskami potrzebnymi do zbawienia do tych wszystkich, którzy przez pięć miesięcy w pierwsze soboty odprawiają spowiedź, przyjmą Komunię świętą, odmówią jeden Różaniec i przez piętnaście minut rozmyślania nad piętnastu tajemnicami różańcowymi towarzyszyć mi będą w intencji zadośćuczynienia»”.

Objawienie 13 czerwca 1929 roku w Tuy – wezwanie do kolegialnego poświęcenia Rosji przez papieża i wszystkich biskupów

Kolejne objawienie Matki Bożej miało miejsce w klasztorze w Tuy w Galicji w Hiszpanii 13 czerwca 1929 roku. Według słów siostry Łucji Maryja powiedziała: „«Przyszła chwila, w której Bóg wzywa Ojca Świętego, aby wspólnie z biskupami całego świata poświęcił Rosję memu Niepokalanemu Sercu. Obiecuję uratować ją za pomocą tego środka»”.

Siostra Łucja w sposób wyraźny przekazała tę informację papieżowi Piusowi XII w liście z dnia 2 grudnia 1940 roku: „W kilku wewnętrznych rozmowach Pan Jezus nie przestawał nalegać na spełnienie tej prośby. Ostatnio obiecał, że jeśli Wasza Świątobliwość raczy dokonać poświęcenia świata Niepokalanemu Sercu Maryi ze szczególnym uwzględnieniem Rosji oraz raczy nakazać, żeby w jedności z Waszą Świątobliwością w tym samym czasie dokonali tego również wszyscy biskupi świata, to skróci dni utrapienia, w których zdecydował

się ukarać narody za ich zbrodnie za pomocą wojny, głodu i różnych prześladowań Kościoła świętego i Waszej Świątobliwości”.

3. Treść Objawień Fatimskich oraz wynikające z nich zobowiązania

Treść i orędzie objawień fatimskich można streścić w kilku zasadniczych punktach.

3.1 Treść i zobowiązania wynikające z objawień Anioła

Objawienia Anioła wskazują przede wszystkim na trzy elementy. Pierwszym jest wezwanie do modlitwy i do kierowania do Pana Boga aktów: uwielbienia, wiary, miłości i nadziei. Jest to także wezwanie do modlitwy za tych, którzy nie oddają czci Panu Bogu. Tak jak Anioł zachęcał dzieci do odmawiania tej modlitwy, tak i my jesteśmy wezwani, by tej modlitwy się nauczyć i ją odmawiać.

Drugie przesłanie Anioła dotyczyło składania ofiar i modlitw w intencji uproszenia Miłosierdzia Bożego dla całego świata. Warto zwrócić uwagę na to, że Anioł zachęca przede wszystkim do cierpliwego znoszenia cierpień i doświadczeń, jakie nas spotykają.

Wreszcie trzecie przesłanie dotyczy godnego przyjmowania Pana Jezusa w Komunii Świętej, a w ten sposób do wynagradzania mu za wszelkie zniewagi, jakimi jest obrażany.

3.2 Treść i zobowiązania wynikające z tzw. trzech tajemnic fatimskich fatimskie:

Z kolei objawienia Matki Bożej Fatimskiej są całościowym przypomnieniem orędzia Ewangelii. Można powiedzieć, że streszczają się one w przykazaniu miłości Boga i bliźniego. Jest to więc wezwanie do tego, aby ludzie przestali obrażać Pana Boga, zaczęli czynić pokutę za grzechy, zaczęli żyć zgodnie z Bożymi przykazaniami (przykazanie miłości Boga) oraz aby obdarzali modlitwą, miłością i ofiarami bliźnich, zwłaszcza tych, którzy najbardziej potrzebują Bożego Miłosierdzia, czyli grzeszników (przykazanie miłości bliźniego). Przypomnieniu tych prawd służy z jednej strony wizja piekła oraz wizja krwawych prześladowań Kościoła – jako konsekwencji ludzkich grzechów oraz wezwanie Anioła skierowane do całej ziemi: Pokuty, pokuty, pokuty! Z drugiej zaś strony mamy obietnicę zbawienia i nieba. Ratunkiem dla ludzkości jest miłość do Jezusa Eucharystycznego (spowiedź i komunika wynagradzająca w pierwsze soboty miesiąca) oraz kult Niepokalanego Serca Maryi, jako Serca Osoby, która najbardziej ukochała Tróję Świętą i jest najdoskonalszym wzorem życia chrześcijańskiego.

Do podjęcia fatimskiego orędzia są zobowiązani wszyscy ludzie i każdy ma określone zadanie do wykonania, poczynając od Ojca Świętego i biskupów (*Akt kolegialnego zawierzenia świata i Rosji Niepokonanemu Sercu Maryi*), aż po każdą osobę świecką (codzienna modlitwa różańcowa, pokuta, składanie codziennych ofiar za nawrócenie grzeszników, praktyka pierwszych sobót miesiąca).

4. Konsekwencje odrzucenia bądź przyjęcia objawień fatimskich dla współczesnego świata

Tak jak już to zostało wspomniane, objawienia fatimskie miały charakter prorocki. Oprócz wezwania do nawrócenia i pokuty zapowiadały one też konsekwencje odrzucenia lub przyjęcia orędzia, z jakim przybyła Matka Boża.

Brak reakcji na fatimskie orędzie ze strony ludzkości spowodował karę w postaci rozprzestrzenienia się komunizmu niemal po całym świecie. Jak zauważają Grzegorz Górny i Janusz Rosikoń w swojej książce: *Tajemnice Fatimy* komunizm stał się największą herezją w historii świata, a jego zasady są dokładną odwrotnością dziesięciu przykazań Bożych. Konsekwencją braku odpowiedzi na fatimskie orędzie była także II wojna światowa i jej okrucieństwa, zapowiedziane przez Maryję 13 lica 1917 roku.

Z kolei, gdy ludzkość odpowiedziała na przesłanie z Fatimy i Papież Pius XII poświęcił świat Niepokalanemu Sercu Maryi w roku 1942, czyniąc to najpierw 31 października przez Radio Watykańskie, a potem 8 grudnia w Bazylice św. Piotra, to *Akt* ten prawie natychmiast przyniósł skutki w postaci załamania się ofensywy wojsk hitlerowskich. Co więcej, większość zwycięstw nad hitlerowskimi Niemcami dokonywała się w święta maryjne, bądź w rocznice objawień fatimskich (1943: kapitulacja armii hitlerowskiej pod Stalingradem - 2 lutego; Zdobywanie Tunisu przez aliantów - 13 maja; Zdobywanie Sycylii przez aliantów - 15 sierpnia; kapitulacja Włoch - 8 września; rok 1944: lądowanie aliantów w Tulonie i przełom na froncie Zachodnim 15 sierpnia; rok 1945: kapitulacja Japonii - 15 sierpnia).

Idąc za przykładem i wskazaniem Piusa XII 8 września 1946 ówczesny Prymas Polski ks. kard. August Hlond dokonał *Aktu Poświęcenia naszej Ojczyzny Niepokalanemu Sercu Maryi*. Akt ten został poprzedzony poświęceniem poszczególnych rodzin, parafii, diecezji, zakonów i grup społecznych. Owocem tego Aktu poświęcenia były stosunkowo niewielkie prześladowania, jakim został poddany Kościół w Polsce w czasach komunistycznych, w porównaniu np. do prześladowania Kościoła w Cze-

chosłowacji, Bułgarii, czy innych krajach tzw. Bloku Wschodniego. Można powiedzieć, że Maryja w dużej mierze ustrzegła Polskę przed skutkami komunizmu, tak jak ustrzegła Portugalie, która się Jej oddała w roku 1931, przed II wojną światową i komunistyczną rewolucją, która miała miejsce w sąsiedniej Hiszpanii.

Wielkim propagatorem oddania się i poświęcenia Matce Bożej i Jej Niepokalanemu Sercu był Sługa Boży kard. Stefan Wyszyński. Przede wszystkim ponowił on w roku 1956 śluby króla Jana Kazimierza obierając na nowo w imieniu całego Narodu Maryję za Królową Polski. Następnie po okresie 9-letniej Wielkiej Nowenny wraz z całym Episkopatem dokonał 3 maja roku 1966 *Aktu Oddania Polski w macierzyńską niewolę Maryi, Matki Kościoła, za wolność Kościoła Chrystusowego*. Akt ten zaowocował rzeczywiście tym, że Polska cieszyła się największą wolnością religijną wśród wszystkich krajów bloku komunistycznego oraz największym wzrostem powołań kapłańskich i zakonnych w całym świecie. Ofiarowanie się Polski „za narzędie w rękę Maryi na rzecz Kościoła Świętego” zaowocowało również licznymi powołaniami misyjnymi, tak, że obecnie w całym świecie polscy misjonarze stanowią jedną z najliczniejszych grup narodowych. Być może owocem tego zawierzenia był także wybór kardynała Karola Wojtyły na papieża.

Kardynał Wyszyński bardzo ściśle wiązał wątek narodowy (oddanie się Maryi Matce Kościoła i Królowej Polski) z treścią objawień fatimskich. Podczas Soboru Watykańskiego II zarówno w *Memoriale* skierowanym do papieża Pawła VI w imieniu wszystkich Biskupów Polskich w roku 1964, jak też podczas wypowiedzi w auli soborowej wzywał, aby oddać świat Maryi i Jej Niepokalanemu Sercu odwołując się do oddania, jakiego dokonał w roku 1942 papież Pius XII.

Kardynał Wyszyński kierował jeszcze kilkakrotnie prośby do papieża Pawła VI i Episkopatów całego świata, aby spełnić wołanie Maryi z Fatimy i by papież poświęcił Jej Niepokalanemu Sercu kolegiąlnie ze wszystkimi biskupami świata cały świat i Rosję.

Choć papież Paweł VI nie dokonał takiego kolegiąlnego poświęcenia w formie uroczystej, jednakże odwoływał się w swoim nauczaniu do objawień fatimskich. Na zakończenie III sesji Soboru Watykańskiego II, 21 listopada 1964 roku, ogłaszając Maryję Matką Kościoła, oddał Jej całą ludzkość, a w adhortacji „*Signum magnum*” z roku 1967, napisanej z racji 50-lecia objawień fatimskich, wzywał wszystkich wiernych do osobistego oddania się Jej Niepokalanemu Sercu.

Wreszcie ostatecznie spełnił prośbę Matki Bożej Fatimskiej dotyczącą oddania Jej Niepokalanemu Sercu całego świata i Rosji papież św. Jan Paweł II. Bardzo wyraźnie wiązał on bowiem swoje ocalenie z zamachu w dniu 13 maja 1981 roku z objawieniami fatimskimi i wstawiennictwem Najświętszej Maryi Panny.

Odbываяc pielgrzymkę dziękczynną w dniu 13 maja 1982 roku Jan Paweł II poświęcił w Fatimie cały Świat Niepokalanemu Sercu Maryi. Następnie ponowił ten Akt kolegiąlnie ze wszystkimi biskupami świata 25 marca 1984 roku, w sposób szczególny poświęcając Sercu Maryi Rosję. To oddanie, podobnie jak oddanie Piusa XII, przyniosło bardzo szybko konkretne skutki. Już 13 maja 1984 doszło do tajemniczej serii eksplozji w głównym składzie amunicji radzieckiej Floty Północnej w Siewieromorsku, w wyniku czego Związek Radziecki musiał wycofać się z wyścigu zbrojeń ze Stanami Zjednoczonymi. Dość szybko nastąpiły zmiany polityczne w Związku Sowieckim i rozpoczęła się tzw. pierestrojka. 8 grudnia 1987 roku został podpisany układ rozbrojeniowy między Związkiem Sowieckim a Stanami Zjednoczonymi. Także rozwiązanie ZSRR (tzw. układ białowieski) nastąpiło 8 grudnia 1991 roku w Uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Puszczy Białowieskiej i zostało podpisane przez prezydentów Rosji, Ukrainy i Białorusi. Nawet wielki pomnik Lenina na kijowskim Majdanie spadł zokołu w uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w roku 2013. Wspomniane daty 13 maja i 8 grudnia – nie są więc przypadkowe. Widać, że za tymi wydarzeniami stoi ręka Bożej Opatrzności, a konkretnie ręka naszej Niepokalanej Matki, której Serce ostatecznie zwycięża.

5. Zadania wynikające z objawień fatimskich dla życia zgromadzeń zakonnych

W czerwcu 1974 roku, Biskupi Polscy w swoim *Liście pasterskim* przeznaczonym do odczytania z racji uroczystości Matki Bożej Częstochowskiej (26.08.1974) wprost zaapelowali do wiernych w Polsce o odpowiedź na prośby, z jakimi Maryja zwróciła się do świata w Fatimie. Oto fragment tego listu: „W ostatnich objawieniach, szczególnie w Fatimie, Maryja jako Matka zatroskana o losy Bożych dzieci, wielokrotnie prosiła o pomoc w ratowaniu dusz dla Chrystusa. A oto wskazane sposoby niesienia tej pomocy: oddanie się Bogurodzicy, modlitwa, zwłaszcza odmawianie różańca i składanie w Jej dłonie czynów pokutnych w intencji nawrócenia ludzi i pokoju na świecie. Do tych sposobów należy także niesienie pomocy biednym i chorym, samotnym i opuszczonym, oraz rozwijanie ducha sprawiedliwości społecznej na rzecz udręczonej i cier-

piących”. W ten sposób z inicjatywy kardynała Wyszyńskiego orędzie fatimskie stało się swoistym „programem duszpasterskim” dla Kościoła w Polsce w Jubileuszowym Roku 1975.

Zapytajmy więc także dziś, w roku jubileuszowym 100-lecia objawień fatimskich, jakie przesłanie i zobowiązania wynikają z tych objawień dla nas – osób konsekrowanych.

5.1 Odrzucenie grzechu. W życiu zakonnym oznacza to odnowę życia zakonnego, życie na wskroś ewangeliczne i powrót do pierwszej miłości i gorliwości

Pan Jezus nauczał swoich słuchaczy: „Nie każdy, który Mi mówi: «Panie, Panie!», wejdzie do królestwa niebieskiego, lecz ten, kto spełnia wolę mojego Ojca, który jest w niebie” (Mt 7,21). Z kolei Matka Boża w Fatimie prosi o to, aby ludzkość przestała swoimi grzechami obrażać Pana Boga. Co to znaczy dla nas - osób konsekrowanych?

Oznacza to, że przede wszystkim, że w naszym codziennym życiu mamy wyrzec się wszelkiego grzechu. Oznacza to powrót do pierwotnej miłości do Pana Jezusa, z jaką rozpoczynaliśmy życie zakonne. Oznacza to wierność ślubom zakonnym, które są znakiem naszej miłości, wierności i posłuszeństwa Trójcy Świętej. To my jako pierwsi – jako osoby stojące codziennie najbliżej Pana Jezusa - mamy dać przykład innym, co znaczy odwrócić się od grzechu i żyć Ewangelią.

5.2 Wynagradzanie za zniewagi wyrządzone Najświętszemu Sercu Pana Jezusa i Niepokalanemu Sercu Maryi

Zgodnie z przesłaniem fatimskim - intencją naszych modlitw i ofiar winno być najpierw wynagradzanie Najświętszemu Sercu Pana Jezusa i Niepokalanemu Sercu Maryi za zniewagi, jakimi są te Serca obrażane. Wezwał do tego Anioł, już podczas objawienia na jesieni 1916 roku.

Znaczenie pierwszych sobót wynagradzających wyjaśnił siostrze Łucji sam Pan Jezus w roku 1930. Oto jej relacja: „Pozostając przez część nocy z 29 na 30 maja 1930 roku w kaplicy z naszym Panem i rozmawiając z Nim [...], poczułam się nagle mocniej owładnięta Bożą obecnością. Jeśli się nie mylę, zostało mi objawione, co następuje: Córkko, motyw jest prosty: Jest pięć rodzajów obelg i bluźnierstw wypowiadanych przeciwko Niepokalanemu Sercu Maryi.

Pierwsze: Bluźnierstwa przeciw Niepokalanemu Poczęciu.

Drugie: Przeciwno Jej Dziewictwu.

Trzecie: Przeciwno Bożemu Macierzyństwu, kiedy jednocześnie uznaje się Ją wyłącznie jako Matkę człowieka.

Czwarte: Bluźnierstwa tych, którzy starają się otwarcie zaszcześcić w sercach dzieci obojętność, wzgardę, a nawet nienawiść do tej Niepokalanej Matki.

Piąte: Bluźnierstwa tych, którzy urągają Jej bezpośrednio w Jej świętych wizerunkach. Oto, droga córkko, motyw, który kazał Niepokalanemu Sercu Maryi prosić mnie o ten mały akt wynagrodzenia. A poza względem dla Niej chciałem poruszyć moje miłosierdzie, aby przebaczyło tym duszom, które miały nieszczęście Ją obrazić. Co do ciebie, zabiegaj nieustannie swymi modlitwami i ofiarami, aby poruszyć Mnie do okazania tym biednym duszom miłosierdzia”.

Do tych modlitw wynagradzających wzywa też wizja Niepokalanego Serca Maryi, zranionego cierpieniami ludzkich grzechów. Chciejmy więc nasze modlitwy i ofiary składać w intencji wynagrodzenia Trójcy Świętej i Niepokalanemu Sercu Maryi za grzechy nasze i całego świata.

5.3 Ofiara za grzeszników

Kolejne wezwanie, jakie płynie dla nas - osób konsekrowanych z orędzia fatimskiego, to przypomnienie tego, iż nasze życie zakonne jest nierozdzielnie związane z niesieniem krzyża. Pan Jezus powiedział: „Jeśli kto chce iść za Mną, niech się zaprze samego siebie, niech co dnia bierze krzyż swój i niech Mnie naśladuje” (Łk 9,23). Ofiarne życie i dźwiganie z Chrystusem krzyża to istota życia konsekrowanego. Łaski nawrócenia i uświęcenia dla dusz możemy wyprosić tylko poprzez modlitwę i ofiarę. W objawieniach fatimskich zarówno Anioł, jak i Matka Boża przypominają nam o tym. Proszą o składanie codziennych ofiar w intencji nawrócenia grzeszników. Proszą zwłaszcza o przyjmowanie z cierpliwością tych krzyży, które nam Bóg zsyła.

5.4 Komunia Święta wynagradzająca – jakość naszej Komunii Świętej

W ostatnim objawieniu Anioła mamy wezwanie do godnego przyjmowania Komunii świętej i wynagradzana w ten sposób za świętokradztwa i zniewagi, jakimi jest obrażany Pan Jezus, poprzez niegodne przyjmowanie Go w Eucharystii. Także istotnym elementem nabożeństwa pierwszych sobót miesiąca jest Komunia Święta wynagradzająca. W tym kontekście, jako osoby konsekrowane, które codziennie przyjmują do serca Jezusa, powinniśmy sobie postawić pytanie o to, jaka jest jakość naszej Komunii Świętej? Na ile czynię to świadomie? Jaka jest moja

miłość i żar uczuć, z którymi oczekuję Pana Jezusa, przyjmuję Go i uwielbiam, gdy już jest we mnie? Pan Jezus żalił się świętej siostrze Faustynie na letniość wielu osób zakonnych, które przyjmują go do serca niejako automatycznie, bez gorącej miłości. Faktem jest, że na ogół msze święte w naszych wspólnotach są rano, i często jesteśmy jeszcze zaspani. Ale zechcimy się obudzić, by z pełną miłością przyjąć naszego Zbawiciela do serca. Niech nasze gorliwe przystępowanie do sakramentu Eucharystii będzie naszym wynagrodzeniem za wszelkie zniewagi, jakich doznaje Pan Jezus i Jego Matka.

5.5 Praktykowanie nabożeństwa zawierzenia się Matce Bożej i Jej Niepokalanemu Sercu

Istotnym elementem przesłania fatimskiego jest wezwanie skierowane do papieża, aby oddał Niepokalanemu Sercu Maryi cały świat a zwłaszcza Rosję. Papież bł. Paweł VI w pięćdziesiątą rocznicę objawień (13 maja 1967 roku), w adhortacji *Signum magnum* zachęcił wszystkich chrześcijan, aby każdy z nas osobiście oddał się Niepokalanemu Sercu Maryi. Jesteśmy więc zobowiązani, aby Niepokalanemu Sercu Maryi oddać samych siebie, nasze życie oraz nasze wspólnoty zakonne. Serce Maryi ukazuje bowiem Jej szczególny związek z Chrystusową tajemnicą zbawienia. Święty Jan Paweł II pielgrzymując do Fatimy 13 maja 1982 roku, wyjaśnił sens poświęcenia się Sercu Maryi. Oto jego słowa: „Chrystus powiedział na krzyżu: «Niewiasto, oto syn twój!». Tymi słowami stworzył On nową drogę do serca swej Matki. Chwilę później rzymski żołnierz przebił włócznią bok Ukrzyżowanego. Przebite serce stało się znakiem odkupienia, wyjednanego przez śmierć Baranka Bożego. Niepokalane Serce Maryi, otwarte słowami: «Niewiasto, oto syn twój!», jest duchowo zjednoczone z sercem Jej Syna, otwartym włócznią żołnierza. Serce Maryi zostało otwarte przez tę samą miłość do człowieka i do całego świata, którą Chrystus umiłował człowieka i świat, oddając się za nich na krzyżu, aż Jego sercu zadała cios włócznią żołnierza. Poświęcenie świata Niepokalanemu Sercu Maryi oznacza przybliżenie się, przez wstawiennictwo Matki, do źródła życia wytryskającego z Golgoty. Źródło to nieprzerwanie wylewa odkupienie i łaskę. W nim dokonuje się wynagrodzenie za grzech świata. Jest to nieustanne źródło nowego życia i świętości. Poświęcenie świata Niepokalanemu Sercu Matki oznacza powrót pod krzyż Syna. Oznacza poświęcenie świata przebitemu sercu Zbawiciela, przyprowadzenie go z powrotem do źródła jego odkupienia. Odkupienie pozostaje zawsze większe niż grzechy człowieka i «grzech świata». Moc odkupienia jest nieśkończenie wyższa niż całe zło w człowieku i w świecie. Serce Matki jest tego świadome bardziej

niż jakiegokolwiek serce we wszechświecie, widzialnym i niewidzialnym. Tak więc wzywa nas Ona. Wzywa nas nie tylko do nawrócenia; wzywa nas do przyjęcia Jej macierzyńskiej pomocy w naszym powrocie do Źródła Odkupienia” (Jan Paweł II, *Co znaczy poświęcić świat Niepokalanemu Sercu Maryi?*, *Homilia podczas mszy świętej w Fatimie 13.05.1982 roku*, w: Jan Paweł II, *Dziela zebrane*, t. 10, Kraków 2008, s. 616).

Historia świata ostatnich 100 lat pokazała jak błogosławione skutki może przynieść poświęcenie się Niepokalanemu Sercu Maryi. W tym roku 6 czerwca w sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej w Zakopanem na Krzeptówkach Episkopat Polski w obecności Prezydenta RP ponowi akt zawierzenia naszej Ojczyzny Niepokalanemu Sercu Maryi. Dokonajmy tego aktu także w naszych prowincjach i domach zakonnych, a także indywidualnie. Niech Maryja ochrania polskie życie zakonne w czasach które nadchodzą. Zawierzmy Maryi zwłaszcza sprawę nowych powołań do naszych wspólnot.

5.6 Codzienna modlitwa różańcowa z aktem strzelistym „O mój Jezu...”

W Fatimie Matka Boża prosi wszystkich o codzienną modlitwę różańcową oraz o dodawanie na końcu każdego dziesiątka wezwania w intencji zbawienia wszystkich ludzi, zaczynającego się od słów: *O mój Jezu, przebacz nam nasze grzechy, zachowaj nas od ognia piekielnego...*

Jeżeli jest to wezwanie skierowane do wszystkich, to tym bardziej jego adresatami jesteśmy my – osoby konsekrowane. Bądźmy wierni zatem praktyce codziennego różańca. Nie dyspensujemy się z tej praktyki. Zachęcamy innych do tej codziennej modlitwy. Bądźmy Apostołami i Apostołkami Różańca. Wspierajmy i rozwijajmy Koła Żywego Różańca. I pamiętajmy o intencjach o które prosiła Maryja. Są to: zadośćuczynienie za zniewagi wyrządzone Panu Bogu i Niepokalanemu Sercu Maryi, modlitwa o nawrócenie grzeszników oraz prośby w intencjach Ojca Świętego i o pokój dla świata.

5.7 Praktykowanie i rozszerzanie Nabożeństwa „Pięciu Pierwszych Sobót Miesiąca”

Kolejne wezwanie, jakie skierowała do nas Maryja, to prośba o praktykowanie i rozszerzanie Nabożeństwa Pięciu Pierwszych Sobót Miesiąca. Przypominę, że istotnymi elementami tego nabożeństwa jest: spowiedź, komunie święta wynagradzająca, odmówienie cząstki różańca oraz piętnastominutowe rozmyślanie nad tajemnicami różańca. Warto dokładnie zapoznać się i przypomnieć sobie to nabożeństwo i wprowadzić, tam gdzie nie jest jeszcze praktykowane. Zwłaszcza Siostry, które są zakry-

stiankami, mogą uwrażliwić kapłanów i zachęcać ich, aby w pierwsze soboty odprawiali msze święte z formularza o Niepokalanym Sercu Maryi z intencją wynagradzającą za nasze grzechy.

5.8 Modlitwa w intencji Ojca Świętego i Kościoła

Szczególne miejsce w objawieniach fatimskich odgrywa postać Ojca Świętego, zarówno jako tego, którego obowiązkiem jest zawierzenie świata i Rosji Niepokalanemu Sercu Maryi, jak i tego, który staje się przedmiotem ataków i zamachu ze strony wrogów Kościoła. Objawienia fatimskie (zwłaszcza tzw. trzecia tajemnica) są więc dla nas wezwaniem do nieustannej modlitwy w intencji papieża i za Kościół. Jest to także wezwanie do modlitwy za chrześcijan narażonych na prześladowania o ich męstwo i wierność. Ale jest to także wezwanie do spieszenia im z pomocą. Wizja męczeństwa Kościoła powinna też być dla nas okazją do modlitwy o wierność i wytrwanie dla nas samych i naszych wspólnot, w czasach prześladowań, które mogą jeszcze nas spotkać.

5.9. Modlitwa o pokój

W swoich objawieniach Maryja prosiła dzieci o modlitwę w intencji pokoju w świecie. To wezwanie jest nadal aktualne. Dziś, gdy media tak często informują nas o różnych zamachach, czy nowych konfliktach zbrojnych między narodami, naszym obowiązkiem jako osób zakonnych jest modlitwa o pokój w tych regionach świata, gdzie go nie ma. Niech każda informacja medialna o wojnie i prześladowaniu ludzi będzie dla nas natychmiastowym wezwaniem do błagania Pana Boga przez pośrednictwo Niepokalanego Serca Maryi o dar pokoju i braterstwa między narodami, a zwłaszcza o ustrzeżenie świata przed katastrofą wojny nuklearnej. Naszymi modlitwami i ofiarami możemy bowiem zmienić losy świata.

Zakończenie

13 maja 2010 roku papież Benedykt XVI powiedział, że treść objawień fatimskich jest nadal aktu-

alna. Dodał także: „Do dziś pozostają aktualne słowa siostry Łucji: «Najświętsza Maryja Panna obiecała odłożyć bicz wojny na później, jeśli to nabożeństwo będzie propagowane i praktykowane. Możemy dostrzec, że odsuwa Ona tę karę stosownie do wysiłków, jakie są podejmowane, by je propagować. Obawiam się jednak, że mogliśmy uczynić więcej niż czynimy i że Bóg, mniej niż zadowolony, może podnieść ramię swego Miłosierdzia i pozwolić, aby świat był niszczone przez to oczyszczenie. A nigdy nie było ono tak straszne, straszne»”.

Zapowiedź kary Bożej za grzechy ludzkości jest więc nadal aktualna. Nadal aktualne pozostaje także wezwanie do pokuty, modlitwy i składania ofiar jako wynagrodzenia za grzechy ludzkości i jako prośby o nawrócenie grzeszników. My jako osoby zakonne jesteśmy do tych dzieł szczególnie powołane. Od naszej gorliwości, wierności i miłości zależą losy życia wiecznego tylu ludzi i także losy doczesne tego świata.

Niech zakończeniem tej konferencji będą słowa kardynała Józefa Ratzingera z roku 2000: „Chciałbym na koniec powrócić jeszcze do kluczowych słów «tajemnicy» fatimskiej, które słusznie zyskały wielki rozgłos: Moje Niepokalone Serce zwycięży. Co to oznacza? Serce otwarte na Boga i oczyszczone przez kontemplację Boga jest silniejsze niż karabiny i oręż wszelkiego rodzaju. *Fiat* wypowiedziane przez Maryję, to słowo Jej serca, zmieniło bieg dziejów świata, ponieważ Ona wydała na ten świat Zbawiciela — ponieważ dzięki Jej «tak» Bóg mógł się stać człowiekiem w naszym świecie i pozostaje nim na zawsze. Szatan ma moc nad tym światem, widzimy to i nieustannie tego doświadczamy; ma moc, bo nasza wolność pozwala się wciąż odwołać od Boga. Od kiedy jednak sam Bóg ma ludzkie serce i dzięki temu skierował wolność człowieka ku dobru, ku Bogu, wolność do czynienia zła nie ma już ostatniego słowa. Od tamtej pory nabiera mocy słowo: «Na świecie doznacie ucisku, ale miejcie odwagę: Jam zwyciężył świat» (J 16, 33). Orędzie z Fatimy wzywa nas, byśmy zaufali tej obietnicy”.

s. Benigna Kania OSU

Warszawa, 26.04.2017 r

MARYJNOŚĆ NASZYCH ZGROMADZEŃ FORMY KULTU NAJSWIETSZEJ MARYI PANNY W ZAKONIE URSZULANEK UNII RZYMSKIEJ

Podzielę się z Siostrami tradycją kultu maryjnego w naszym Zakonie. Jestem jednak świadoma, że

wiele zgromadzeń zakonnych jest wprost poświęconych Maryi i Jej imię nosi w swojej nazwie. Inne

zgromadzenia – podobnie jak my, posiadają własną, bogatą tradycję nabożeństw i czci oddawanej Matce Bożej. Pragnę szerzej omówić tradycje związane z dniem 8 września i 8 grudnia oraz tradycje ślubowań w chwilach ważnych dziejowych wydarzeń w zgromadzeniu.

My, urszulanki polskie, praktykujemy nabożeństwa maryjne charakterystyczne dla wszystkich Polaków, ale posiadamy także własne, odziedziczone po poprzedniczkach sposoby wyrażania czci wobec Najświętszej Maryi Panny. Należą do nich:

- codzienne odmawianie różańca lub innej modlitwy maryjnej – do czego zobowiązują nas Konstytucje,
- maryjne nabożeństwa majowe i październikowe,
- praktykowanie postów w wyznaczonych intencjach w wigilie uroczystości maryjnych np. przed 15. sierpnia – o dobrą śmierć, przed 8. grudnia – o czystość dla młodzieży; 26.04 – wspomnienie Matki Bożej Dobrej Rady – Msza św. w intencjach zarządów: generalnego, prowincjalnego i lokalnego;
- wspólne odmawianie Godziny Czytań w uroczystości maryjne.

Teologia maryjna wyróżnia trzy rodzaje kultu Matki Boskiej: kult czci, naśladowania i wzywania Maryi. Niektórzy teologowie dodają jeszcze czwarty rodzaj kultu: służebnictwa Maryi poprzez akt oddania się Jej na własność. Zarówno duchowością, jak i aktami czci Urszulanki wpisują się we wszystkie te rodzaje czci. W pracy wychowawczej od początku pragnęły naśladować Maryję-Matkę, w zachowywaniu ślubu czystości – przyświecał im ideał Najświętszej Dziewicy, w łączeniu życia apostołskiego z modlitwą kontemplacyjną także w Maryi upatrywały, najdoskonalszy po Chrystusie wzorzec. Nadto Urszulanki praktykowały prywatnie i wspólnie kult służebnictwa Maryi, żywy zwłaszcza poprzez włączanie się urszulanek we wszystkie klasztorach do II wojny światowej w ruch sodalicii mariańskiej. Wiązał się z tym bardzo ożywiony od poł. XIX w. kult Niepokalanej, szczególnie obchód święta 8 grudnia. Z tymi właśnie świętami wiązały się w trwały sposób tradycyjne dni spotkań byłych wychowanek szkół urszulańskich.

Do szczególnie cennej tradycji należy zwyczaj uznawania w Matce Najświętszej **Fundatorki naszych klasztorów oraz Przełożonej**. Wobec tej Przełożonej zobowiązane jesteśmy w szczególny sposób do wsłuchiwania się w słowa, którymi nakażała: „Cokolwiek wam powie, czyńcie”, słowa wskazujące na Jej Syna i ustawiające całą naszą maryjną pobożność chrystocentrycznie.

Najstarsza tradycja ślubowania z dnia 8.XII.

Ok. 1620 r. w St. Denis pod Paryżem na polecenie króla Ludwika XIII prowadził misję św. Wincenty a Paulo. Zmartwiony opłakanym stanem religijnym i moralnym tej miejscowości w czasie wizyty w tamtejszym klasztorze karmelitanek radził się co zrobić dla podniesienia poziomu religijnego mieszkańców. Usłyszał, że powinno się sprowadzić z Paryża urszulanki, które przez wychowanie i nauczanie mogą zmienić oblicze miasta. Zachował się list, w którym św. Wincenty prosi o przybycie urszulanek i wydaje świadectwo ich nadzwyczajnej metodzie pedagogicznej, nauczaniu za darmo, a przede wszystkim otaczaniu uczennic prawdziwie macierzyńską miłością. Urszulanki podjęły wezwanie, a ponieważ nie miały środków materialnych na budowę klasztoru, przełożona ich m. Elżbieta od św. Jana Chrzciciela „zleciła tę sprawę Matce Niepokalanej”. Poleciała namalować obraz wotywny Najśw. Maryi Panny z napisem „Haec est Patrona nostra” i dla uproszenia pomocy złożyła ze zgromadzeniem ślubowanie pozostawienia na zawsze obrazu w refektarzu klasztornym i uznania Niepokalanej za jedyną Patronkę i Fundatorkę. Przyrzekła również, że codziennie przez 40 dni po Bożym Narodzeniu urszulanki będą żywić biedną osobę. Rezultatem ślubowania był jeden z najpiękniejszych i najludniejszych we Francji klasztorów. Żył w nim w XVII w. ponad 100 zakonnic, cieszących się szczególnymi względami rodziny królewskiej.

Tradycję tę przejęły urszulanki wrocławskie, a następnie kontynuowały ją urszulanki polskie. M. Bernarda Morawska, która w 1857 roku założyła pierwszy klasztor urszulanek na ziemiach polskich uczyniła Maryję Niepokalaną patronką i przełożoną klasztoru. W drodze z Wrocławia do Poznania wstąpiła po błogosławieństwo rodziców do rodzinnego Oporowa i od swojej matki otrzymała figurę NMP Niepokalanej, która do dziś znajduje się w Krakowie. Był to okres bardzo ożywionego kultu Niepokalanego Poczęcia, objawień w Lourdes i ogłoszenia dogmatu w 1854 r. przez Piusa IX.

Wśród archiwaliów klasztoru poznańskiego zachowała się księga zatytułowana „Ave Maria. Votum klasztoru poznańskiego Panien Urszulanek 1857”, z następującym wpisem: „Dnia dzisiejszego tj. 8 grudnia 1857 roku, zobowiązał się klasztor urszulanek w Poznaniu do solennego votum właściwego już od 1701 r. klasztorowi wrocławskiemu. Votum to zobowiązuje siostry do tego:

1° aby nigdy i pod żadnym pozorem za fundatorkę nie uznawały nikogo innego, jak tylko Przenajświętszą Maryję Pannę,

2° aby wizerunek Bogarodzicy w refektarzu klasztornym był przechowywany i aby na Jej cześć codziennie w południe i wieczorem dawano ubogiej

osobie jedną taką porcję pożywiania, jak każda z siostr dostaje, do tego dwie kwarty piwa,

3° aby każda z siostr w dniu obłóczyn przybie-
rała imię Maria.”

Po tym wstępie wpisana jest formuła votum, w którym siostry ślubowały że na zawsze uznają za jedyną Założycielkę domu Najchwalebniejszą Królową Niebios, Maryję Niepokalaną Matkę.

Występujący w tekście ślubowań termin „Fundatorka” wyrażał przekonanie, że wszystko, co klasztor posiada, od Niej pochodzi. Ona także pozostaje właścicielką dóbr duchowych i materialnych zgromadzenia. W tym pojęciu zawarta była świadomość głębokich związków prawnych oraz tego, że wola Fundatora jest święta i nienaruszalna, że grupa, której istnienie od tej woli jest uzależnione, zobowiązana jest do wdzięczności i pamięci.

Zwyczaj ten odnowiony w 1987 roku jest kontynuowany przez wszystkie nasze wspólnoty. Co roku w dniu 8 grudnia ponawiamy akt ślubowania, a w specjalnej księdze domu wpisują swoje imię siostry nowoprzybyłe do wspólnoty oraz te siostry, które w bieżącym roku złożyły profesję wieczystą.

W dniu obłóczyn każda z nas przed własnym imieniem wpisuje imię „Maria”. Oznacza ono naszą szczególną przynależność do Niej.

W każdym naszym domu w refektarzu jest obraz lub figura Najśw. Maryi Panny. Zmodyfikowany został jedynie zwyczaj pomagania ubogiej osobie: niekiedy jest to bezpłatne utrzymanie internistki lub jednego ucznia w szkole.

Akty dokonywane przez Urszulanek w szczególnych chwilach naszych dziejów

Wobec groźby obozów koncentracyjnych

21.X. 1954, a więc w dniu naszej patronki św. Urszuli, m. Emanuela Mrozowska, ówczesna Prowincjalna, ze swoją radą złożyła w kaplicy krakowskiej przyrzeczenie: „Najświętsza i Niepokalana Pani nasza i Matko, w tym świętym roku, Twej czci szczególnie poświęconym (...) błagamy Cię o macierzyńską opiekę nad każdym naszym domem, nad każdą duszą Bogu w naszym zakonie poświęconą, nad obecnymi i przyszłymi losami naszymi. Niech Twoje potężne i najłaskawsze pośrednictwo, Matko Boga i Matko nasza, wyjedna nam u Syna Twego łaskę utrzymania bez przerwy naszego pełnego życia zakonnego według Konstytucji.” To wołanie o ratunek życia zakonnego zwrócone zostało do Matki Najświętszej w chwili jego wielkiego zagrożenia. Rozpoczęto w Polsce organizowanie obozów koncentracyjnych dla zakonnic na wzór wcześniej powstałych w Czechosłowacji. Nadchodziły wieści o pierwszych wywiezionych ze swoich klasztorów zakonnicach. Był to Rok Maryjny i w obliczu zagrożenia, po wojnie największego, Matka Prowin-

cjalna z całą ufnością dokonała oddania polskiej prowincji Matce Najświętszej. Złożyły wówczas Siostry obietnicę utworzenia, jeśli czasy pozwolą, placówki apostolskiej pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny. W tym zakonspirowanym przyrzeczeniu mieściła się obietnica utworzenia domu w Rosji... Czasy najbliższe wskazywały na nierealność tego zamierzenia. Dlatego m. Konstantyna Baranowska, swój późniejszy pobyt w Brazylii w domu Santa Olga nastawionym na pracę wśród prawosławnych emigrantów rosyjskich, ofiarowała jako wypełnienie przyrzeczenia. Dziś mamy cztery domy na Ukrainie...

Jasnogórskie akty oddania się Maryi

Maryja często wzywana jest jako Królowa. Włącza nas to w tradycję narodową, podobnie jak uciekanie się do Niej w chwilach zagrożeń. W naszych wspólnotach od zawsze rozwija się spontanicznie kult Matki Boskiej Częstochowskiej. Włączone byłyśmy w pielgrzymowanie Jej obrazu w naszych parafiach i domach, w ruch pielgrzymkowy, ogarniający rzesze Polaków, w uroczyste obchodzenie świąt Królowej Polski i Matki Boskiej Częstochowskiej.

Pragnę wspomnieć także o współczesnych już aktach oddania się urszulanek polskich Matce Bożej na Jasnej Górze. Jednym z nich był akt dokonany 23.X 1982 r, z racji 125 rocznicy działalności urszulanek na ziemiach polskich. Rocznicą ta zbiegła się z 600-leciem Jasnej Góry, a 25 lat później – w 2007 roku – został dokonany podobny akt w 150 –tą rocznicę obecności urszulanek w Polsce.

W 2015 roku (28. listopada) w 480-tą rocznicę założenia Towarzystwa św. Urszuli dokonano ponownego zawierzenia Zakonu Matce Najświętszej.

Tradycje Unii Rzymskiej

Z przystąpieniem do Unii Rzymskiej urszulanki polskie włączyły się w formy kultu maryjnego proponowanego w jej ramach. Był to przede wszystkim akt poświęcenia się zgromadzenia Najśw. Maryi Pannie w dniu **8. września**, a więc w święto Narodzenia NMP. Łączył się z obieraniem Jej przez siostry Matką, Orędowniczką i główną Przełożoną oraz aktem złożenia przez przełożoną swojej władzy w ręce NMP, czego symbolem było położenie kluczy domu przed Jej wizerunkiem. Akt ten był nawiązaniem do XVII wiecznej tradycji francuskiej, zachowanej przez Unię Rzymską. Tak więc w dniu 8 września każda przełożona wraz ze wspólnotą odmawia akt oddania się NM Pannie, po czym przed Jej obrazem w kaplicy składa klucze do domu.

Ponadto od 1936 r. odmawiano po Mszy św. modlitwę: „O święta Panno Pocieszenia z pokorą do stóp Twych padamy i za Matkę Zakonu naszego uznajemy”. Modlitwa wiązała się z kultem, jaki ota-

cza renesansową figurę Matki Bożej Pocieszenia z klasztoru urszulanek we Francji, przeniesioną do domu generalnego w Rzymie. Zachowała się pamięć cudownej historii z czasów rewolucji mówiącej, że figura okazała się za ciężka, kiedy jakobini, którzy napadli na klasztor nie mogli jej ruszyć z miejsca, ale zaraz po ich odejściu, po modlitwie jednej z sióstr, wyniósł ją bez trudu i ukrył jakiś pobożny robotnik. W domu generalnym w Rzymie znajduje się księga z wpisanymi podziękowaniami za łaski uzyskane za pośrednictwem Matki Boskiej Pocieszenia, a wśród nich kilka podziękowań z Polski.

Obchodzony w tym roku w Kościele jubileusz objawień fatimskich jest okazją do odnowienia ducha pobożności maryjnej w naszych zgromadzeniach i zachętą, żeby przekazać go następnym pokoleniom.

Przygotowując powyższy temat wykorzystałam tekst naszej siostry - nieżyjącej już s. Urszuli Borkowskiej, która z racji Roku Maryjnego wygłosiła referat pt. **Tradycja kultu Najśw. Maryi Panny wśród polskich urszulanek.**

s. Benigna Kania OSU

SPRAWOZDANIE Z PRACY KONSULTY KWPZZ W POLSCE za lata 2014 – 2017

Konferencja Przełożonych Wyższych Żeńskich Zgromadzeń zakonnych w Polsce wpisuje się w eklezjologię komunii, w wizję Kościoła jako wspólnoty Ludu Bożego w drodze ku Ojcu, drogą wyznaczoną przez Słowa i przykład Jezusa Chrystusa i pod kierownictwem Ducha Świętego, Tego, który oświeca, uczy, odnawia, ukazuje drogi i pola działania; wspólnoty Ludu Bożego, dla którego komunია jest podstawą życia i działania. Dlatego też zasadniczym celem Konferencji jest pogłębianie komunii życia konsekrowanego w Polsce, współpraca w promowaniu jego rozwoju duchowego i gorliwości apostołskiej, refleksja nad wyzwaniem naszych czasów i poszukiwanie nowych dróg wypełniania charyzmatów; współdziałanie z różnymi gremiami we wspólnocie Kościoła dla ewangelizacji współczesnego świata

1. KONFERENCJA, JEJ SKŁAD, ZEBRANIA PLENARNE

Konferencja liczy obecnie 152 (Statut Konferencji, art. 3) osoby to jest: 145 członkiń i delegatek oraz 7 obserwaterek reprezentujących 105 instytutów i stowarzyszeń życia konsekrowanego w Polsce.

Wśród członkiń jest:

- 61 przełożonych generalnych,
- 77 przełożonych prowincjalnych,
- 2 przełożone delegatur w Polsce,
- 5 delegatek przełożonych wyższych zgromadzeń mających siedzibę władz poza Polską.

W pracach Konferencji uczestniczy ponadto:

- 6 obserwaterek
- 1 przedstawicielka wspólnoty na prawie stowarzyszenia wiernych.

W okresie sprawozdawczym: jedno ze zgromadzeń (Służebniczki Dębickie) z trzech polskich prowincji utworzyło dwie. W roku 2016 zostały przyjęte do Konferencji, na statusie obserwaterek, Siostry Karmelitanki Misionarki Terezijskiej (Sopot).

1.1. ZEBRANIA PLENARNE

Zasadniczą formą działania Konferencji są Zebrania Plenarne. W okresie sprawozdawczym było ich sześć. Ponadto, idąc śladem kilkunastoletniej już tradycji, odbyło się w Lublinie Sympozjum czterech Konferencji Przełożonych Wyższych.

Tematy Zebrań Plenarnych:

- **130 Zebranie Plenarne KWPZZZ, Warszawa 30 IX – 2 X 2014.** Temat wiodący zebrania: „**50 lat odnowy posoborowej w życiu konsekrowanym**”. Prelegenci: Przewodniczący KEP ks. abp Stanisław Gądecki – „Życie konsekrowane w świetle programu duszpasterskiego Kościoła w Polsce”; ks. Zenon Hanas SAC – „Kontakty z mediami”; m. Agata Mirek – „Odnowa i przystosowanie posoborowe – 50 lat soborowego dokumentu Perfectae caritatis”. Sekretarz Generalny KEP (wybrany w ostatnim czasie) ks. bp Artur Miziński omówił „Aktualne sprawy Kościoła” (pełny tekst materiałów w Biuletynie KWPZZZ nr 42).
- **131 Zebranie Plenarne KWPZZZ – w ramach obchodów Światowego Roku Życia Konsekrowanego, odbyło się SYMPOZJUM czterech Konferencji Przełożonych Wyższych Instytutów Życia Konsekrowanego, Lublin 21-23 IV 2015.** Temat wiodący zebrania: „**W jedności uobecniać Chrystusa w świecie**”. Prelegenci: ks. prof. dr hab. Krzysztof Pawlina – „Życie konsekrowane w tajemnicy Kościoła (VC 29-34)”; o. prof. dr hab. Andrzej Derdziuk OFMCap – „Konsekrowani do pełnienia misji (VC 72)”; ks. bp Antoni Pacyfik Dydycz OFMCap – „Przypatrzmy się powołaniu naszemu”; o. prof. dr hab. Marek Saj CSsR – „Kościół w trosce o tożsamość Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego”; ks. prof. dr hab. Andrzej Maryniarczyk – „Wyzwania współczesnej epoki a aktualność duchowości, charyzmatów i misji życia konsekrowanego”; ks. prof. dr hab. Marek Chmielewski – „Pierwszeństwo formacji dla ciągłej odnowy duchowej i apostolskiej”; o. prof. dr hab. Jacek Kiciński – „Formacja początkowa i stała, wspólnotowa i apostolska w dynamice wierności (VC 65-71); ks. bp Marek Solarczyk – „Duszpasterstwo powołaniowe wobec nowych wyzwań” (VC 64). Ponadto odbyła się praca w grupach w różnych klasztorach Lublina, na temat: „Współczesne wyzwania dla życia konsekrowanego (VC 87-95). Uczestnicy obejrzeli też widowisko teatralne „Wspólny dom” (pełny tekst materiałów w Biuletynie KWPZZZ nr 43).
- **132 Zebranie Plenarne KWPZZZ – Warszawa 29 IX – 1 X 2015.** Temat wiodący zebrania: „**Współczesne wyzwania**”. Gościem Konferencji był nowy rzecznik prasowy KEP, ks. dr Paweł Rytel-Andrianik. Jako prelegenci wystąpili: dr Irena Dawid-Olczyk – „Przeciwdziałanie Handlowi Ludźmi...”; s. Joanna Lipowska fmm – „Pomoc ofiarom handlu ludźmi – Sekcja i Sieć Bakhita”; ks. dr Przemysław Drąg – „Przemoc w rodzinie (na marginesie Konwencji o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie)”. Trzy siostry referentki w diecezjach: poznańskiej, przemyskiej i warszawskiej, złożyły relacje z obchodów Roku Życia Konsekrowanego w swoich diecezjach (pełny tekst materiałów w Biuletynie KWPZZZ nr 44).
- **133 Zebranie Plenarne KWPZZZ – Warszawa 5-7 IV 2016.** Temat wiodący zebrania: „**Miłosierni jak Ojciec**”. Prelegentami byli: ks. Grzegorz Suchodolski – „Światowe Dni Młodzieży w Polsce”; ks. Tomasz Ślesik – „Obchody 1050. rocznicy Chrztu Polski – nasze dziś wiary i ewangelizacji”; m. Petra Kowalczyk – „Nadzwyczajny Jubileusz Miłosierdzia”; m. Krzysztofa Babraj – „Posługa Miłosierdzia Zgromadzeń w Polsce”; o. Adam Żak SJ – „Ochrona Nieletnich”; m. Antonina Kasjaniuk podsumowała obchody Roku Życia Konsekrowanego w skali krajowej i zagranicznej (pełny tekst materiałów w Biuletynie KWPZZZ nr 45).
- **134 Zebranie Plenarne KWPZZZ – Kraków-Łagiewniki, 11-13 X 2016.** Temat wiodący zebrania: „**Być solą ziemi: Między tradycją, anachronizmem a nowoczesnością**”. Msze św. odprawili: ks. bp Grzegorz Ryś; ks. kard. Stanisław Dziwisz i ks. bp Damian Muskus. Prelegentami byli: m. Maksymilla Pliszka – „Zgromadzenia Żeńskie w Polsce – nasze dziś”; m. Petra Kowalczyk – „Nasz charyzmat: duchowość – co nas łączy i co wyróżnia, jak tym żyjemy dziś”; m. Barbara Latocha – „Nasz charyzmat: apostołstwo – nasze dziś i wyzwania współczesności”; m. Radosława Podgórska – „Nasz charyzmat: styl naszego życia (śluby, wspólnota, zwyczaje), między tradycją a współczesnymi wyzwaniami”. Przełożone pracowały w grupach nad tymi tematami. Biskup Damian Muskus relacjonował Światowe Dni Młodzieży w Polsce” (pełny tekst materiałów w Biuletynie KWPZZZ nr 46).
- **135 Zebranie Plenarne KWPZZZ – Warszawa, 25-27 IV 2017.** Temat wiodący **100-lecie Objawień fatimskich, maryjność w życiu żeńskich zgromadzeń zakonnych.** W Zebraniu tym będzie uczestniczył ks.

abp Salvatore Pennacchio, nowy Nuncjusz Apostolski w Polsce oraz ks. bp Jacek Kiciński nowo wybrany Przewodniczący Komisji KEP ds. Życia Konsekwowanego.

Ponadto w dniach **7-9 XI 2016**, z inicjatywy Konsulty odbyła się w Warszawie **sesja dla przełożonych wyższych** na temat odejść sióstr z naszych Zgromadzeń. Wzięło w niej udział 120 sióstr. Uczestniczki otrzymały materiały z sesji nagrane na CD.

2. KONSULTA, SKŁAD, ZMIANY W TRAKCIE KADENCJI

Na Zebraniu Plenarnym Konferencji Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych w Warszawie, w dniu 2 IV 2014 r., po złożeniu przez ustępujący Zarząd sprawozdania z pracy i otrzymaniu absolutorium, odbyły się wybory nowej Konsulty na lata **2014–2017**. Konsulta stanowi zarząd Konferencji, a jej przewodnicząca jest przedstawicielką prawną Konferencji (por. Statut, art.9 i następne).

Do Konsulty zostały wybrane:

- 1. M. Leticja Niemczura** – przełożona generalna SS. Józefitek, **przewodnicząca**
- 2. M. Agata Mirek** – przełożona generalna Zgr. Córek Maryi Niepokalanej, **wiceprzewodnicząca**
- 3. M. Maksymilla Pliszka** – przełożona generalna SS. Służebniczek BDNP
- 4. M. Petra Kowalczyk** – przełożona generalna SS. Matki Bożej Miłosierdzia
- 5. M. Joanna Wiśniowska** – przełożona generalna SS. Serafitek
- 6. M. Radosława Podgórska** – przełożona generalna SS. Franciszkanek Służebnic Krzyża
- 7. M. Krzysztofa Babraj** – przełożona generalna SS. Albertynek
- 8. M. Antonina Kasjaniuk** – przełożona generalna SS. Opatrzności Bożej

Na pierwszym zebraniu Konsulta dokonała wyboru Sekretarki Generalnej Konferencji WPZZZ i jej zastępczyni. Zostały wybrane m. Jolanta Olech USJK i s. Ernestyna Wajs, serafitka. Pod koniec 2016 roku, w związku z odejściem z pracy s. Ernestyny Wajs, jej funkcję pełniła do końca kadencji s. Krescencja Huk, służebniczka dębicka.

W trakcie kadencji z Konsulty odeszły:

- m. Agata Mirek, która w Konsulcie pełniła funkcję wiceprzewodniczącej. W dniu 2 V 2015 r. zakończyła kadencję przełożonej generalnej. Jej funkcję przejęła m. Maksymilla Pliszka;
- m. Leticja Niemczura w dniu 5 I 2016 r. zakończyła swą posługę jako przełożona generalna. W Konsulcie funkcję przewodniczącej objęła m. Maksymilla Pliszka, a funkcję wiceprzewodniczącej przejęła m. Petra Kowalczyk;
- m. Krzysztofa Babraj zakończyła posługę przełożenią w dniu 26 IX 2016 r.

W czasie kadencji do Konsulty weszły:

- m. Barbara Latocha, przełożona generalna Zgromadzenia SS. Sług Jezusa (29 IX 2015)
- s. Benigna Kania, przełożona prowincjalna Zgromadzenia SS. Urszulanek UR (15 II 2016).

Trzeciego wakatu nie uzupełniano ze względu na to, że pozostało pół roku do zakończenia kadencji obecnej Konsulty.

Konsulta odbyła w okresie sprawozdawczym dwadzieścia zebrań, w tym cztery poza siedzibą Sekretariatu: w Łomiankach, Kielcach, Lublinie i Krakowie. Wszystkie zebrania były protokołowane. Spotkania są poświęcone bieżącej pracy Konferencji, zatwierdzaniu programów spotkań organizowanych przez Komisje i Sekcje i dokumentów przygotowanych przez Sekretariat; przygotowaniu Zebrań Plenarnych i innych sesji dla przełożonych wyższych, współpracy z instytucjami kościelnymi i konsultami innych Konferencji Przełożonych Wyższych, refleksji nad wydarzeniami w Kościele, świecie i w życiu zakonnym w Polsce i na świecie.

W zebraniach Konsulty uczestniczy jako obserwatorka Przewodnicząca Konferencji Klasztorów Klauzurowych, m. Weronika Sowulewska. Jest to znak łączności i jedności z naszymi współsiostrami z klauzury.

Siostry Konsultorki są zgodnie z regulaminem opiekunkami poszczególnych Komisji istniejących przy Konferencji (o tym niżej). Ponadto uczestniczą jako **przedstawicielki Konferencji** w różnych gremiach kościelnych. Do bezpośrednio związanych z życiem konsekrowanym w Polskę należą:

- **Komisja KEP do spraw życia konsekrowanego:** m. Leticja Niemczura, a od jesieni 2015 – m. Maksymilla Pliszka;
- **Komisja Mieszana Biskupi – Przełożeni Wyżsi:** m. Leticja Niemczura, a od 2015 – m. Maksymilla Pliszka, która jest wiceprzewodniczącą Komisji i m. Barbara Latocha, sługa Jezusa.

Szczególną troską Konsulta otacza **Studium Formacyjne w Warszawie**, którego dyrektorką jest s. Aleksandra Huf i promuje **Studium Formacyjne w Krakowie** prowadzone przez Siostry Urszulanki UR.

3. KOMISJE PRZY KONFERENCJI WPZZZ

Od 2012 roku Komisje działają w nowym układzie. W reorganizacji chodziło przede wszystkim o usprawnienie pracy, objęcie nią większej liczby sióstr i większe usamodzielnienie poszczególnych grup. Wydaje się, że zmiany poszły w dobrym kierunku, chociaż życie przynosi nowe potrzeby i oczekuje na pewno na nowe rozwiązania. W chwili obecnej działają (o swej pracy powiedzą w osobnych sprawozdaniach):

3.1. Komisja Życia Konsekrowanego – opiekunka: m. Leticja Niemczura do stycznia 2016 – obecnie m. Maksymilla Pliszka; przewodnicząca – m. Danuta Wróbel, służka NMP;

3.2. Komisja Formacyjna – opiekunka: m. Maksymilla Pliszka do stycznia 2016 – obecnie s. Benigna Kania – urszulanka UR;

- Sekcja ds. Powołań – przewodnicząca s. Karoliana Buksa, służebniczka dębicka;
- Sekcja Formacji Formatorek [na wszystkich etapach formacji] – przewodnicząca: s. Maria Lisiecka, urszulanka SJK.

3.3. Komisja Wychowania i Nauczania – opiekunka: m. Petra Kowalczyk

- Sekcja Wychowawczo-Nauczycielska – przewodnicząca: s. Leonarda Brzozowska, niepokalanka;
- Sekcja Katechetyczna – przewodnicząca: s. Wiktoria Kita, służebniczka dębicka;
- Sekcja ds. Przedszkoli – przewodnicząca: s. Róża Olszewska, służebniczka śląska;
- Sekcja Placówek Wychowawczych – przewodnicząca: s. Ewa Pintele, obliczanka.

3.4. Komisja Służb Medycznych – opiekunka: m. Radosława Podgórska

- Sekcja Sióstr Lekarek i Psychologów – przewodnicząca: s. Barbara Pełczyńska, służka NMP;
- Sekcja Sióstr Pielęgniarek – przewodnicząca: s. Milena Kamieniecka, siostra Najśw. Imienia Jezus.

3.5. Komisja Dziel Charytatywnych – opiekunka: m. Krzysztofa Babraj do września 2016; obecnie pełni funkcję opiekunki s. Barbara Kulikowska

- Sekcja Pomocy Potrzebującym – przewodnicząca: s. Małgorzata Czarnecka, szarytka;
- Sekcja Przeciwdziałania Współczesnym Formom Niewolnictwa "Bakhita" – przewodnicząca: s. Joanna Lipowska, franciszkanica misjonarka Maryi.

3.6. Komisja Misyjna – opiekunka: m. Antonina Kasjaniuk; przewodnicząca: s. Irena Karczewska, franciszkanica misjonarka Maryi.

3.7. Komisja Prawno – Administracyjna – opiekunka: m. Joanna Wiśniowska; – przewodnicząca: s. Krystyna Chmiel, służebniczka starowiejska.

3.8. Komisja Historyczna – przewodnicząca: m. Agata Mirek, córka Maryi Niepokalanej.

Komisja ta powstała niedawno i pragnie kontynuować prace nad historią zgromadzeń w Polsce (1918-1989) prowadzone przed laty w KUL, przez Instytut badań nad Geografią Historyczną Kościoła w Polsce. Spotkania historyczek odbywają się dwa razy do roku pod kierunkiem m. Agaty Mirek, która też zainicjowała powstanie Komisji Historycznej przy KWPZZZ. Za zgodą Konsulty, w ramach porządkowania materiałów archiwalnych

tw. historycznych (dawnego biura spraw zakonnych przy Prymasie Polski), został wyodrębniony zbiór dotyczący materiałów zbieranych pod kierunkiem m. Krystyny Dębowskiej na temat życia zakonów w latach 1939-1945 (opracowania na ten temat już się ukazały) i przekazany do Instytutu Geografii Historycznej Kościoła w KUL (styczeń 2017).

4. KONTAKTY I WSPÓLPRACA WE WSPÓLNOŚCI KOŚCIOŁA

4.1. Ze Stolicą Apostolską: przede wszystkim przez **Kongregację Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego**. Kontakty mają charakter informacji o pracach Konferencji (sprawozdania z Zebrań Plenarnych oraz Biuletynu przesyłany Kongregacji). W ostatnim okresie kontakty były częstsze ze względu na Rok Życia Konsekrowanego, o którym niżej i inicjatywy rzymskie (spotkania dla różnych grup sióstr, w których uczestniczyły także i przedstawicielki naszych zgromadzeń). Przedstawicielki Konferencji uczestniczyły w sympozjach zorganizowanych przez KIKiSZA na temat administrowania dobrami (w 2014 – m. Jolanta Olech; w listopadzie 2016 – s. Dorota Galewska) i zdały z nich sprawę na Zebraniach Plenarnych (s. Dorota na obecnym).

Ponadto na prośbę Kongregacji zostały przygotowane i wysłane odpowiedzi w stosunku do propozycji przygotowywanych norm odnoszących się do administracji dobrami oraz na kwestionariusz odnoszący się do redakcji będącego w przygotowaniu nowego dokumentu *Mutuae relationes* (jesień 2016).

Staraniem Sióstr Loretanek (z konsultacją m. Jolanty Olech) zostały przetłumaczone na język polski i wydane *Listy* przygotowane przez Kongregację z okazji Roku Życia Konsekrowanego (*Radujcie się, Rozpoznawajcie, Kontemplujcie, Głoście*) i dokument odnoszący się do administrowania dobrami.

Na stronie internetowej Sekretariat stara się zamieszczać na bieżąco informacje, przemówienia i wypowiedzi Ojca Świętego, a także przedstawicieli Kongregacji IŻKiSZA, szczególnie na temat życia konsekrowanego.

4.2. Z Nuncjuszem Apostolskim i Nuncjaturą w Polsce relacje mają w zasadzie charakter oficjalny i wyznaczony przez wieloletnią tradycję: zapraszanie Nuncjusza na Zebranie Plenarne (obowiązek zapisany w Statucie Konferencji, art. 12,i) lub wspólne Sympozja oraz jedna lub dwie wizyty związane z życzeniami świątecznymi, które stają się okazją do przekazania informacji z naszej pracy i wysłuchania refleksji dotyczących aktualnych spraw. W okresie sprawozdawczym nastąpiła zmiana na stanowisku Nuncjusza Apostolskiego: w listopadzie 2016 ks. abp Salvatore Pennacchio zastąpił ks. abpa Celestino Migliore, który w sierpniu 2016 został mianowany Nuncjuszem w Rosji. Konsulta złożyła nowemu Księdzu Nuncjuszowi powitalną wizytę przy okazji życzeń Bożonarodzeniowych i zapewniła go o serdecznej modlitwie wszystkich sióstr zakonnych w intencji jego misji.

4.3. Z Konferencją Episkopatu Polski

- Stały i nacechowany życzliwością jest kontakt z **Sekretariatem KEP**, szczególnie z Sekretarzem Generalnym Konferencji i jego biurem. Konsulta i członkinie Sekretariatu kilkakrotnie odbyły spotkania z Sekretarzem Generalnym, w czasie których omówiły różne problemy, zwłaszcza dotyczące spraw prawnych i informowały o pracach Konferencji. Sekretarz Generalny KEP przesyła Konsulcie do wiadomości oficjalną korespondencję dotyczącą spraw bieżących, listy pasterskie i inne dokumenty wydawane przez Episkopat. Prosi też o konsultacje przy opracowywaniu ważnych także dla życia zakonnego dokumentów. W ostatnich latach były to: instrukcja i projekt porozumienia o współpracy zgromadzenia z parafią, instrukcja o ochronie nieletnich, instrukcja o ochronie danych osobowych (GIODO) i inne. Odpowiedzi są opracowywane przez Sekretariat naszej Konferencji z pomocą ekspertów i zatwierdzane przez Konsultę. Mamy bardzo dobry kontakt z biurem prawnym KEP, co ogromnie ułatwia załatwianie spraw prawnych. Mamy też stały kontakt z dyrektorem administracyjnym i ekonomem KEP-u ks. Januszem Majdą. Przedstawicielki Komisji zakonnej ds. Prawnych są zapraszane na zebrania ekonomów kurii diecezjalnych.

Pragniemy tu dodać, że po wielu latach starań udało się wreszcie, dzięki pomocy biura prawnego KEP, uzyskać ujednolicenie nazwy naszej Konferencji w dokumentach prawnych kościelnych (Statut) i świeckich (Ustawa o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w RP), co jest ogromnie ważne ze względu na osobowość prawną.

- Poza reprezentowaniem Konferencji w Komisjach KEP przez Matki Konsultorki (patrz wyżej) różne siostry z Konferencji i z naszych Zgromadzeń uczestniczą w pracach **Komisji i Zespołów KEP: Zespół ds. Nowej Ewangelizacji** – m. Maksymilla Pliszka, a od 15 lutego 2016 – m. Radosława Podgórska; **Rada ds.**

Duszpasterstwa Kobiet – od jesieni 2016 m. Barbara Latocha. **Komisja Charytatywna** – m. Agnieszka (Renata) Kijowska, sercanka; **Komisja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów – Podkomisja ds. Służby Liturgicznej** – s. Iwona Kopacz, Uczennica Boskiego Mistrza; **Komisja d.s. Misji** – s. Elżbieta Sołtysik, klawerianka; **Komisja ds. Polonii i Polaków za Granicą** – m. Ewa Kaczmarek, misjonarka Chrystusa Króla; **Rada ds. Kultury i Ochrony Dziedzictwa Kulturowego** – s. Natanaela Błazejczyk, felicjanka; **Zespół ds. Apostolstwa Trzeźwości** – s. Justyna Papież, służebniczka dębicka, s. Teresa Paszkowska, służka NMP; **Krajowa Rada Duszpasterstwa Powołań** – s. Krystiana Chojnacka, benedyktynka misjonarka.

- Zasadniczym forum współpracy z KEP jest **Komisja KEP ds. Instytutów Życia Konsekwowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego**. Przewodniczącym do marca 2017 był, przez dwie kadencje, ks. bp Kazimierz Gurda. Na Zebraniu Plenarnym KEP w dniu 14 III 2017 został na jego miejsce wybrany ks. bp Jacek Kiciński, klaretyn, biskup pomocniczy z Wrocławia. Do konsultorów Komisji należała w okresie sprawozdawczym m. Leticja Niemczura, józefitka, a obecnie m. Maksymilla Pliszka, służebniczka dębicka i m. Jolanta Olech urszulanka SJK. Zebrania Komisji odbywają się mniej więcej dwa razy w roku, m.in. przy okazji dorocznego spotkania diecezjalnych wikariuszy i referentek ds. życia zakonnego. Jednym z ważnych punktów pracy Komisji jest promocja **Dnia Życia Konsekwowanego** w skali ogólnokrajowej i w diecezjach (Msza święta radiowa, przygotowanie we współpracy z naszymi Konferencjami konferencji prasowej, list pasterski Biskupów (lub Przewodniczącego Komisji) z okazji DŻK, przygotowanie materiałów informacyjnych, mass media, zachęty kierowane do środowisk zakonnych i do diecezji. Sekretariat KWPZZZ wykonuje zlecone zadania i zwykle zajmuje się stroną organizacyjną.

Od dwóch lat Komisja KEP przejęła od naszej Komisji ds. Życia Konsekwowanego coroczne przygotowanie programu formacyjnego dla sióstr zakonnych, którym posługują się referentki diecezjalne w swej pracy formacyjnej z siostrami obecnymi w diecezji. Program ten nasza Komisja przygotowywała od ponad 50 lat. Sprawa ta wymagałaby rozstrzygnięcia.

W chwili obecnej, z inicjatywy Konferencji Męskiej, został powołany zespół do opracowania propozycji współdziałania na terenie diecezji między wikariuszem biskupim ds. życia konsekwowanego, referentką diecezjalną i delegatem zakonów męskich, pracujących na terenie diecezji (zostali oni powołani rok temu). Do zespołu należą: ks. prał. T. Rusiecki, wikariusz biskupi z Kielc, o. Syrach Janicki z Katowic, s. Beata Sykulska, urszulanka SJK, referentka z Warszawy i m. Krystyna Dębowska, franciszkanka od cierpiących. Pierwsze spotkanie w obecności Ks. Bpa Sekretarza Generalnego KEP-u i Sekretarzy Generalnych Konsulty męskiej i żeńskiej odbyło się 10 marca 2017 r.

5. Współpraca z Konferencjami i organizacjami życia konsekwowanego

5.1. Współpraca z Konferencjami przełożonych wyższych w Polsce (Konferencja zgromadzeń męskich, klasztorów klauzurowych i instytutów świeckich) ma charakter stały. W minionym okresie współpraca ta była dość intensywna ze względu na obchody Roku Życia Konsekwowanego. Na spotkaniu Konsult w Kielcach 9 VI 2014 zaplanowano wspólnie inicjatywy z tej okazji (będzie o nich mowa niżej). Z Konferencją zgromadzeń męskich mamy ponadto kontakty w sprawach związanych z umowami o różne usługi (umowy z bankiem Paribas, z siecią komórkową Orange), kontakty w sprawach bieżącej współpracy na poziomie Sekretariatów oraz przy okazji spotkań ekonomów zakonnych. Wiele naszych zgromadzeń otrzymuje również cotygodniowy Biuletyn opracowywany przez Sekretariat KWPZM.

5.2. Z Unią Europejskich Konferencji Przełożonych Wyższych (UCESM). Jest to kontakt stały choć sprowadza się w zasadzie do otrzymywania informacji z Sekretariatu UCESM-u, czasem od innych Konferencji i przygotowań do Zebrań Plenarnych. Planowane na 2014 r. spotkanie plenarne na Ukrainie nie doszło do skutku ze względu na sytuację polityczną. W zamian za to odbyło się dwudniowe spotkanie w Rzymie, w dniach 3-4 lutego 2016 (jako XVII Zebranie Plenarne), w ramach zakończenia Roku Życia Konsekwowanego. Uczestniczyła w nim m. Radosława Podgórska. Następne Zebranie Plenarne UCESM-u jest zapowiedziane na 2018 rok w Rumunii. Kontakty z UCESM ograniczają się w praktyce do kilku listów i informacji przychodzących z Sekretariatu w Brukseli. W ostatnim czasie nastąpiła zmiana na stanowisku sekretarki. Jest nią s. Marjolein Bruinen OP, mająca pewne doświadczenie życia w naszej części Europy (pracowała kilka lat na Litwie). Na nasze listy w sprawie zwolnienia z pełnej płatności składki członkowskiej, która według UCESM-u

powinna wynosić ponad 4 000 €, nie otrzymałyśmy odpowiedzi. Płacimy więc nadal ustaloną przed kilku laty kwotę 1 500 €.

5.3. Z Międzynarodową Unią Przełożonych Generalnych (UISG) Konferencja jako taka kontaktów nie ma. Grupa Przełożonych Generalnych z Polski należy do konstelacji Europa-C6. W chwili obecnej, po odejściu m. Leticji Niemczury i m. Krystyny Smolarczyk, nie ma delegatki i jej zastępczyni z Polski do tej konstelacji. Przełożone generale powinny wybrać je na obecnym Zebraniu Planarnym.

5.4. Z Renovabis (Freising, Niemcy) – nadal korzystałyśmy ze stypendiów językowych i naukowych oraz innej pomocy. Otrzymały: w **roku 2014** – stypendia językowe 7 siostr (9 800 €) i stypendium naukowe – 1 siostra; w **roku 2015** – nie korzystałyśmy ze stypendiów; w **roku 2016** – stypendium naukowe – 1 siostra. Zostały wysłane prośby w **2017 roku**: 8 stypendiów językowych i 2 naukowe. Prosiłyśmy również o pomoc dla Sekcji „Bakhita” na projekt szkolenia członków sieci „Bakhita” i przeprowadzenia przez nich kampanii prewencyjnej na rzecz Europejskiego Dnia przeciw Handlowi Ludźmi – „Przeciwdziałanie i pomoc ofiarom handlu ludźmi”. Otrzymałyśmy 4 398 €. Pieniądze zostały rozliczone.

6. WAŻNE WYDARZENIA W ŚWIECIE I KOŚCIELE

6.1. ROK ŻYCIA KONSEKROWANEGO

Został proklamowany przez Papieża Franciszka w listopadzie 2014 roku i trwał od 30 listopada 2014 do 2 lutego 2016. Jego celem, według Ojca Świętego, było przypomnienie Kościołowi Powszechnemu jakim darem jest życie konsekrowane, dziękowanie za chwalebną przeszłość i wkład w życie Kościoła; spojrzenie z optymizmem, nadzieją i zdrową krytyką na naszą teraźniejszość oraz spojrzenie z entuzjazmem i dynamizmem w przyszłość (List Papieża 21 XI 2014). Według programu, obchody tego Roku miały odbywać się na poziomie Kościoła powszechnego (a więc Rzymu) i lokalnego, a więc w Kościołach lokalnych i przede wszystkim w diecezjach.

- Na poziomie rzymskim były to przede wszystkim spotkania z Ojcem Świętym przy okazji rozpoczęcia RŻK, list i przemówienia skierowane do osób konsekrowanych, obchody Dnia Życia Konsekrowanego w 2015 i 2016 roku (to na zakończenie Roku z licznym udziałem osób konsekrowanych z całego świata).

Inicjatywy Kongregacji Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego szły w dwóch kierunkach: przygotowywanie serii dokumentów i spotkań: administracja dobrami, cztery listy (patrz wyżej) zawierające pogłębioną refleksję nad teologią i duchowością życia konsekrowanego, przygotowania i konsultacja (już dokonana) treści nowego wydania dokumentu o relacjach *biskupi – przełożeni wyżsi* o nazwie *Mutuae relationes*.

Kongregacja zorganizowała cały szereg spotkań o charakterze światowym: dwa sympozja nt. administracji dobrami, kilkudniowe Światowe Spotkanie Młodych Osób Konsekrowanych w Rzymie pod hasłem *Obudźcie świat. Ewangelia – proroctwo – nadzieja* – 15-19 IX 2015 oraz pod koniec RŻK dla różnych grup i różnych form życia konsekrowanego spotkania pod wspólnym tytułem *Życie konsekrowane w komunii*. Uczestnicy tych spotkań wzięli udział w uroczystościach 2 lutego 2016 w Bazylice Św. Piotra i w spotkaniu z Papieżem, które zakończyło obchody RŻK. Akta tych spotkań zostały już udostępnione przez Kongregację IŻKiSZA w dwóch tomach biuletynu pt. *Sequela Christi* (wydawanego przez Kongregację). Spora grupa przełożonych wyższych i siostr z Polski wzięła udział w spotkaniach.

- W Polsce: **na poziomie krajowym**: rozpoczęto 30 listopada 2014 Mszą św. w Kaplicy Matki Bożej na Jasnej Górze, której przewodniczył o. Janusz Sok CSsR, przewodniczący KWPZM. W dniu 2 lutego 2015 Mszę św. w kościele św. Krzyża w Warszawie celebrował ks. bp K. Gurda, przewodniczącego Komisji KEP ds. Życia Konsekrowanego. Episkopat Polski przygotował na tę okoliczność List pasterski o życiu konsekrowanym.

Konsulty czterech Konferencji, w kwietniu 2015 r., na wspólnym spotkaniu w Kielcach ustaliły program obchodów Roku Życia Konsekrowanego na poziomie krajowym. Utworzono cztery wspólne komisje: koordynacyjną, ds. medialnych, ds. przygotowania Spotkania Młodych i ds. przygotowania wspólnego Sympozjum w Lublinie. Komisja medialna w praktyce nie podjęła działań poza kwerendą na tematy medialne przeprowadzoną w zgromadzeniach męskich. Komisja ds. Sympozjum przygotowała i zorganizowała Sympozjum w Lublinie w kwietniu 2015 (patrz wyżej akta Sympozjum); Komisja ds. Spotkania Młodych 23-26 IX 2015 organi-

zowała Kongres Młodych Konsekrowanych na Jasnej Górze pod hasłem *Radość konsekracji*. Oba te spotkania były bardzo udane.

- Położono nacisk na celebrowanie RŻK przede wszystkim na poziomie **diecezjalnym** i wydaje się, że było to dobre posunięcie. Świadczą o tym sprawozdania, których część miałyśmy możliwość wysłuchać na Zebraniu Plenarnym oraz w cotygodniowych relacjach zamieszczanych w Biuletynie Konferencji Zakonów Męskich.

6.2. ROK MIŁOSIERDZIA ogłoszony przez Ojca świętego jesienią 2015 r. w pewnym stopniu pokrywał się z obchodami RŻK. Miał on trwać od 8 grudnia 2015 do 20 listopada 2016, pod hasłem *Miłosierni jak Ojciec*. W bulli *Misericordiae vultus* wydanej z tej okazji Ojciec Święty zarządził, że będzie on obchodzony w Rzymie i we wszystkich diecezjach świata. Zostali też ustanowieni „misjonarze miłosierdzia”, mający władzę rozgrzeszania także z grzechów zastrzeżonych Stolicy Apostolskiej, natomiast wszyscy kapłani otrzymali władzę rozgrzeszania z aborcji (po zakończeniu Roku Miłosierdzia Papież przedłużył bezterminowo te kompetencje). Papież otworzył Drzwi święte w Bazylice św. Piotra 8 grudnia 2015; w bazylice św. Jana na Lateranie – 13 grudnia i w stołówce Caritas w Rzymie przy dworcu kolejowym Termini – 18 grudnia.

Nasze Zgromadzenia włączyły się w celebracje liturgiczne i w działania na rzecz miłosierdzia z zapalem i oddaniem (poprzez dzieła miłosierdzia duchowego i materialnego), przede wszystkim w kościołach lokalnych. Jako Konferencja zorganizowałyśmy Zebranie Plenarne w Łagiewnikach, przy Sanktuarium Miłosierdzia i Sanktuarium Św. Faustyny. Szczególnym przeżyciem było wspólne przejście drzwi świętych w Centrum św. Jana Pawła II, a potem Msza św. koncelebrowana pod przewodnictwem ks. kard. Stanisława Dziwisza.

6.3. SYNODY BISKUPÓW

- **III Nadzwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów** odbyło się w Rzymie, w dniach 5-19 października 2014 nt. *Wyzwania duszpasterskie związane z rodziną w kontekście ewangelizacji*. Z Polski uczestniczył m.in. ks. abp Stanisław Gądecki, przewodniczący KEP i kilku biskupów. Bardzo ożywiona dyskusja skoncentrowała się wokół ewentualnego dopuszczenia osób rozwiedzionych, mających nowe rodziny do komunii świętej, a także problemy dotyczące traktowania osób homoseksualnych w Kościele. *Relatio Synodi* stało się, z woli Papieża, jednocześnie pierwszą częścią dokumentu przygotowawczego *Lineamenta* na kolejny Synod w październiku 2015 razem z odpowiedziami na kwestionariusz, który został rozesłany do Biskupów całego świata (m.in. dopuszczenie osób rozwiedzionych do komunii świętej, sprawa traktowania osób homoseksualnych w Kościele).

- **XIV Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów** (październik 2015) nt. *Powołanie i misja rodziny w Kościele i świecie współczesnym*. Była to kontynuacja poprzedniego Synodu. W Relacji końcowej Biskupi podkreślili, że małżeństwo to związek kobiety i mężczyzny oparty na sakramentalnym przymierzu. Podkreślili też konieczność pogłębionej formacji do małżeństwa, formacji małżeństw i kapłanów do pracy duszpasterskiej w tej dziedzinie. Najwięcej dyskusji nadal budziła sytuacja i duszpasterstwo osób rozwiedzionych żyjących w nowych związkach.

- W przygotowaniu jest XV Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu zaplanowane na październik 2017 nt. *Młodość, wiara i powołanie*. Opublikowano już *Lineamenta* i ankietę dotyczącą problemów młodzieży.

6.4. DOKUMENTY PAPIESKIE

Poza tradycyjnymi Orędziami i Listami związanymi z obchodzeniem w Kościele Powszechnym np. dnia choro- go, imigranta itp. warto zapamiętać niektóre szczególnie istotne dokumenty papieskie:

- W czerwcu 2015 Papież ogłosił pierwszą w dziejach Kościoła encyklikę ***Laudato si*** w całości poświęconą ochronie naturalnego środowiska człowieka. Za głównego winowajcę obecnego, niepokojącego stanu rzeczy uznał skrajny konsumpcjonizm. Postulował „ekologię ludzką” czyli „niezbędną relację życia człowieka w zgodzie z prawem moralnym wpisanym w jego naturę”. W sierpniu 2015 Papież ustanowił Światowy Dzień Modlitw o Ochronę Stworzenia.

- W dniu 8 kwietnia 2016 Papież ogłosił adhortację ***Amoris Laetitia***, będącą podsumowaniem III Nadzwyczajnego i XIV Zgromadzenia Zwyczajnego Synodu Biskupów na temat rodziny. Najwięcej dyskusji wzbudził i wzbudza do dziś rozdział VIII, dotyczący osób rozwiedzionych żyjących w nowych związkach.
- 22 lipca 2016 Papież ogłosił Konstytucję apostolską ***Vultum Dei quaerere*** o żeńskim życiu kontemplacyjnym. Zawiera ona m.in. zalecenie unikania naboru kandydatek z innych krajów dla przetrwania klasztorów, zwrócenie uwagi na porządne rozeznanie powołania i rozeznanie duchowe oraz aby czas formacji trwał od 9 do 12 lat oraz wezwanie do tworzenia federacji klasztorów w ramach jednego zakonu a nawet różnych zakonów żyjących jednym charyzmatem.

6.5. BEATYFIKACJE I KANONIZACJE

- 27 IV 2014 – kanonizacja Jana XXIII i Jana Pawła II. Kanonizacja zgromadziła ponad 800 tysięcy uczestników;
- 19 X 2014 w Watykanie – beatyfikacja Pawła VI;
- 27 IX 2015 w Krakowie – beatyfikacja Matki Klary Ludwiki Szczęsnej, współzałożycielki Zgromadzenia Służebnic Najświętszego Serca Jezusowego;
- 4 IX 2016 w Watykanie – kanonizacja Matki Teresy z Kalkuty.

6.6. INNE WYDARZENIA ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ PAPIEŻA FRANCISZKA

- 1-8 II 2015 – wizyta ad limina polskich biskupów (tematy: pomoc rodzinie, ożywienie ducha misyjnego, nowa ewangelizacja, styl apostolski nacechowany ubóstwem).
- Kontynuacja reformy Kurii Rzymskiej rozpoczęta razem z 9 osobową Radą Kardynałów i powołanie nowych struktur (kongregacji i rad); komasacja niektórych rad i komisji; czerwiec 2015 – utworzenie Sekretariatu ds. Komunikacji, skupiającego watykańskie media (Radę ds. Społecznego Przekazu, Biuro Prasowe, Służby internetowe, ośrodek telewizyjny i l'Osservatore Romano).
- Powołanie Komisji ds. Ochrony nieletnich i osób słabych (statut w maju 2015). Ma ona przeciwdziałać wykorzystywaniu seksualnemu zwłaszcza dzieci i młodzieży, szczególnie przez ludzi Kościoła. Ma też monitorować tego rodzaju sprawy w kościołach lokalnych, w diecezjach. Papież nakazał bowiem wprowadzenie podobnych procedur w Kościołach lokalnych i w zgromadzeniach zakonnych.
- W listopadzie 2015 wizyta nowo wybranego prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Andrzeja Dudy u Papieża

6.7. WAŻNE WYDARZENIA W POLSCE

• ŚWIATOWE DNI MŁODZIEŻY W KRAKOWIE

Pierwszy etap ŚDM odbył się w diecezjach w lipcu 2016. Uczestniczyło w nim 115 tys. młodzieży z 135 krajów. Duża część młodzieży odwiedziła teren niemieckiego obozu Auschwitz-Birkenau i Jasną Górę. Główne obchody, do 31 lipca, miały miejsce w Krakowie. Hasłem celebracji były słowa *Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią*. W dniach 27-31 lipca w ŚDM **uczestniczył Papież Franciszek**. Podczas Mszy św. pod przewodnictwem Papieża, kończącej spotkanie, uczestniczyło półtora miliona osób.

W spotkaniach wzięło udział według statystyk **5145 siostr zakonnych z całego świata**. To tylko te, które zostały zarejestrowane. Ponadto bardzo liczne siostry towarzyszyły grupom młodzieżowym i posługiwały w różnych miejscach zarówno o charakterze ewangelizacyjnym (Namioty Eucharystyczne, Centrum Ewangelizacyjne i inne) jak i o charakterze organizacyjnym i technicznym.

Papież spotykał się z młodymi wielokrotnie, przemawiał do nich w czasie Mszy św. i celebracji, w czasie nabożeństwa drogi krzyżowej, ze słynnego okna na Franciszkańskiej.

Światowym Dniom Młodzieży towarzyszyły katechezy głoszone w 33 językach świata.

• PIELGRZYMKA PAPIEŻA FRANCISZKA DO POLSKI

Wpisała się w ramy wielkiego wydarzenia jakim były Świadome Dni Młodzieży w Krakowie, gdzie Ojciec Święty spędził największą część swej pielgrzymki. Ponadto na Jasnej Górze Franciszek uczcił 1050. rocznicę

Chrztu Polski, modlił się na terenie byłego niemieckiego obozu Auschwitz-Birkenau i odwiedził chore dzieci w krakowskim szpitalu.

Siostry zakonne poza spotkaniami w ramach Dni Młodzieży, uczestniczyły we Mszy św. na Jasnej Górze i we Mszy św. w Centrum Jana Pawła II w Łagiewnikach. Ponadto w czasie wizyty Papieża w Sanktuarium Św. Faustyny Konsulta Konferencji miała możliwość krótkiego spotkania z Ojcem Świętym.

• 1050. ROCZNICA CHRZTU POLSKI

Uroczyste obchody 1050-lecia chrztu Polski (14-16 IV) odbywały się w kraju pod hasłem *Gdzie chrzest tam nadzieja*. Kościelno-państwowe obchody miały miejsce w Gnieźnie i w Poznaniu. Uroczystej liturgii przewodniczył legat papieski kard. Pietro Parolin. W ramach obchodów miały też miejsce nadzwyczajne obrady Zgromadzenia Narodowego. W spotkaniach uczestniczył Episkopat Polski i biskupi z Polskiej Rady Ekumenicznej, delegacje biskupów z Europy, najwyższe władze RP z Prezydentem i Premierem oraz korpus dyplomatyczny.

W uroczystościach wzięły udział, na zaproszenie organizatorów, przedstawicielki Konsulty naszej Konferencji z Matką Przewodniczącą na czele.

• W EUROPIE I W KRAJU

Wydarzeń było i jest dużo, ale trudno o nich wszystkich mówić. Do najważniejszych i najbardziej wpływających na bieżące życie społeczeństw można zaliczyć:

- tragiczne, krwawe zamachy **terrorystyczne** w różnych krajach; trwające nadal zagrożenie terrorystyczne i związane z nim próby ochrony przed nimi, które z konieczności łączą się z zaostreżeniami co do bezpieczeństwa;
- problem **uchodźców**, który co prawda w ostatnim roku zmniejszył się podobno o ok. 40%, ale jest nadal bardzo trudny i stawiający wyzwania krajom Unii Europejskiej i prowokujący nie kończące się dyskusje o charakterze politycznym i humanitarnym. Kościół w Polsce podjął tę sprawę i stara się pomagać uchodźcom w miarę swych możliwości. Nasze zgromadzenia są w to też zaangażowane (np. akcja Caritas *Rodzina rodzinie*);
- **zmiany polityczne** w Polsce: wybór prezydenta Andrzeja Dudy, zwycięstwo PIS-u w wyborach parlamentarnych i utworzenie rządu pod kierunkiem p. Beaty Szydło. Wybór nowego prezydenta USA Donalda Trumpa republikanina o orientacji konserwatywnej; oczekujące niektóre państwa wybory parlamentarne (Niemcy, Francja). W marcu b.r. rozpoczęły się rozmowy Unii Europejskiej z Wielką Brytanią w związku z decyzją wyjścia tego kraju z Unii (Brexit).

6.8. ROCZNICE I WYDARZENIA W ZGROMADZENIACH

- Episkopat Polski rok 2014 ogłosił Rokiem Bł. Edmunda Bojanowskiego z racji 200. rocznicy urodzin założyciela czterech rodzin zakonnych Sióstr Służebniczek.
- 125. rocznica święceń kapłańskich bł. ks. Ignacego Kłopotowskiego – założyciela Zgromadzenia Sióstr Loretanek;
- Rok św. Urszuli Ledóchowskiej, założycielki Sióstr Urszulanek SJK, z okazji 150. rocznicy urodzin (17.04.2015);
- 100-lecie śmierci bł. Karola de Foucauld (1 XII 2016). Jego osoba i jego życie są u źródeł duchowości kilku wspólnot i grup zakonnych oraz świeckich obecnych także w naszym Kościele w Polsce;
- 100-lecie śmierci św. br. Alberta Chmielowskiego (25 XII 2016) i bł. o. Honorata Koźmińskiego (16 XII 2016). Z tej okazji Sejm RP Uchwałą z dnia 22 VI 2016 r. ustanowił Rok 2017 Rokiem św. brata Alberta i bł. o. Honorata.

7. SEKRETARIAT KONSULTY

Sekretariat, zgodnie ze Statutem Konferencji (art.17) jest organem wykonawczym Konferencji mającym za zadanie koordynowanie, wspomaganie prac i realizowanie decyzji, uchwał i wskazań podjętych przez Zebranie Plenarne i zleconych przez Przewodniczącą i Konsultę. Prowadzi kancelarię bieżącą i archiwum Konferencji; przygotowuje zlecone opracowania, prowadzi statystyki, przygotowuje biuletyn i prowadzi stronę in-

ternetową; służy informacjami i w miarę możliwości poradami prawnymi; zajmuje się stroną organizacyjną spotkań, administruje funduszami Konferencji według dyrektyw Konsulty.

7.1. W Sekretariacie pracują obecnie cztery siostry:

- m. Jolanta Olech, urszulanka SJK – sekretarka generalna Konferencji odpowiedzialna za całość pracy Sekretariatu; rzecznik prasowy Konferencji;
- s. Ernestyna Wajs, serafitka, a po jej odejściu w październiku 2016 – s. Krescencja Huk, służebniczka dębicka – zastępczyni sekretarki generalnej, codzienne kontakty, prowadzenie kancelarii, sprawy organizacyjne, archiwum i odpowiedzialność za bieżącą pracę Sekretariatu;
- s. Krystyna Chmiel, służebniczka starowiejska – sprawy prawne, śledzenie zmian prawnych, informacja i bieżące doradztwo w tej dziedzinie, włącznie z doradztwem w sprawach prowadzonych dzieł. Organizuje spotkania dla dyrektorek dzieł zakonnych i ekonomek zakonnych. Współpracuje z ekonomem KEP i ekonomem KWPZM;
- s. Barbara Kulikowska, córka Najcz. Serca Maryi – zbieranie i gromadzenie informacji i statystyk; sprawy medialne (strona internetowa, gromadzenie dokumentacji spotkań, także fotograficznych i tym podobnym), redakcja Biuletynu KWPZZZ (wyszło w ostatniej kadencji cztery numery i osobny zeszyt zawierający akta Sympozjum w Lublinie) i administrowanie funduszami Konferencji pod kierunkiem Konsulty.

S. Róża Olszewska, służebniczka śląska, jest konsultantem do spraw przedszkoli. Pozostaje w stałym kontakcie z Komisją Wychowawczą (Sekcja ds. Przedszkoli) i służy poradami tym siostrom, które o to proszą.

7.2. Sekretariat w okresie sprawozdawczym przygotował konsultacje wymagane przez Kongregację IŻ-KiSŻAp, o których była mowa wyżej; ponadto przygotował projekt umowy o pracę sióstr zakonnych w parafiach. Jest ona obecnie na etapie konsultacji poprawek naniesionych przez Radę Prawną KEP. Został też przygotowany wzór dokumentów na użytek zgromadzeń żeńskich dotyczący ochrony nieletnich.

Nadal jest prowadzona praca nad spisywaniem zasobów archiwalnych Konferencji w formie elektronicznej, zarówno historycznych jak i bieżących oraz porządkowanie kancelarii bieżącej. Zakupiono w tym celu nowy komputer oraz materiały potrzebne do archiwizacji.

7.3. Fundusze na działalność Konferencji pochodzą ze składek członkowskich i z pewnej rezerwy finansowej, która powstała pod koniec lat 90 tych; pieniądze są złożone w dwóch bankach na kontach zablokowanych. W roku 2016 Zebranie Plenarne wyraziło zgodę na podniesienie składki członkowskiej ze względu na zmniejszającą się liczbę sióstr i w konsekwencji mniejsze wpływy ze składek członkowskich.

8. ODESZŁY DO DOMU OJCA

- s. **M. Emmanuela Bożena Witczak**, przełożona prowincjalna Zgromadzenia Sióstr Uczennic Boskiego Mistrza. Od 2001 roku – przełożona regionalna; od 2005 roku przełożona prowincjalna Prowincji Polsko-Ukraińskiej. Zmarła 7 VII 2014 r., w 51. roku życia;
- s. **Joanna Beata Misiak**, przełożona regionalna Zgromadzenia Małych Sióstr Jezusa. Funkcję tę pełniła w latach 2001-2007. Zmarła 5 V 2015 r., w 51. roku życia;
- m. **Zofia Alina Chomiuk**, przełożona generalna Zgromadzenia Sióstr Loretanek. Trzykrotnie była wybierana na przełożoną generalną: w latach 1981-1993 i w latach 2005-2011. W latach 1984-1993 (3 kadencje) była członkinią Konsulty WPZZZ. Zmarła 4 X 2015 r., przeżywszy 75 lat;
- m. **M. Celina Czechowska**, przełożona generalna Zgromadzenia Sióstr Służebniczek BDNP w latach 1977-1995. W latach 1986-1995 była członkinią Konsulty Konferencji Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych i z jej ramienia była odpowiedzialna za prace Komisji Formacyjnej. Była współinicjatorką i współorganizatorką pierwszej w Polsce Szkoły dla Formaterek Zakonnych, którą prowadzili księża jezuici. Zmarła po wieloletniej chorobie 24 V 2016 r.;

- **m. Łukasza Helena Sobieralska**, przełożona generalna Zgromadzenia Sióstr Pasterek w latach 2001-2007. Pełniła wiele różnych funkcji w Zgromadzeniu. Zmarła 16 VII 2016 r., w 77. roku życia;
- **m. Monika Siwek**, przełożona generalna Zgromadzenia Sióstr Narodzenia NMP w latach 2013-2016, lat życia – 67, powołania zakonnego – 48, zmarła 22 VI 2016;
- **m. Danuta Sieklucka**, przełożona generalna Zgromadzenia Sióstr Narodzenia NMP w latach 2005-2013, zmarła 8 VII 2016 r., w 62. roku życia i w 45. roku powołania zakonnego;
- **m. Halina Sklepkowska**, przełożona generalna Zgromadzenia Sióstr Eucharystek w latach 1993-2005; wikaria generalna w latach 1981-1993. Zmarła 13 II 2017 w 75. roku życia i 57. roku profesji zakonnej;
- **m. Helena Sula**, przełożona generalna Zgromadzenia Sług Jezusa w latach 1971-1989. Zmarła 1 III 2017 r. w Otwocku, w 93. roku życia;
- **m. Alma Skrzydlewska**, przełożona generalna Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Służebnic Krzyża w latach 1977-1989 i członkini Konsulty KWPZZZ w latach 1978-1987. Zmarła w Laskach 12 III 2017 roku. Przeżyła 87 lat, w tym 62 lata profesji zakonnej.

Wieczny odpoczynek racz im dać Panie a światłość wiekuista niechaj im świeci!

9. SUGESTIE DLA NOWEJ KONSULTY

- Wobec pewnej niejasności, jaka powstała wokół przygotowania programu pracy duchowej dla referentek diecezjalnych, należałoby przedyskutować z Komisją Życia konsekrowanego KEP udział i rolę naszej Konferencji w opracowaniu tego programu.
- Kontynuować co jakiś czas spotkania ze wspólnotami życia konsekrowanego, które posługują na terenie Polski, ale nie spełniają kryteriów przynależności do Konferencji.
- Kontynuować sesje organizowane dla przełożonych wyższych, dla nowo mianowanych przełożonych oraz dla sióstr w wieku średnim. Są bardzo cenione przez uczestniczki.
- Zasygnalizowano potrzebę organizowania szkolenia dla Zarządów naszych Zgromadzeń, a także dla sekretarek prowincjalnych i generalnych.
- Rozeznąć autentyczną potrzebę organizowania przez Konsultę sesji dla przełożonych lokalnych, nie tylko nowo mianowanych. Docierają głosy o takim zapotrzebowaniu...
- Odpowiadając na potrzeby sióstr, s. Władysława Krasicyńska i s. Joanna Moś prowadzą psychologiczne grupy wsparcia dla sióstr. Obecna Konsulta rozeznaje możliwość zorganizowania w okolicach Warszawy centrum pomocy duchowo – psychologicznej dla sióstr, i – gdyby istniała taka potrzeba oraz możliwości – zorganizować podobne punkty w innych dużych miastach.

* * *

Na zakończenie tego sprawozdania pragnę w imieniu własnym i członkiń Konsulty podziękować najserdeczniej wszystkim członkiniom Konferencji za okazane zaufanie, otwartość i współpracę w refleksji i działaniach na rzecz życia konsekrowanego w Polsce i w Kościele Powszechnym. Przeżyliśmy w tym okresie sprawozdawczym wiele pięknych i inspirujących momentów jak Rok Życia Konsekrowanego i Światowe Dni Młodzieży, umacniających naszą komunę. Z pewnym niepokojem śledzimy wspólnie trudne sprawy jak choćby sprawa powołań do naszych Instytutów i wynikające z tego problemy apostołskie i organizacyjne. Wierzimy gorąco, że zarówno radości jak i trudności są danymi nam przez Pana Boga bodźcami do tego, by przeżywać naszą codzienność w wierności Duchowi Świętemu i Jego natchnieniom i patrzeć w przyszłość z nadzieją.

m. Maksymilla Pliszka
Przewodnicząca KWPZZZ

KONSULTORKI

Warszawa, 25 kwietnia 2017

SPRAWOZDANIA Z PRAC KOMISJI PRZY KONSULCIE KWPZZZ za okres 2014 – 2016

⇒ KOMISJA ŻYCIA KONSEKROWANEGO

Opiekunkami Komisji w okresie sprawozdawczym były: do marca 2016 roku - przewodnicząca KWPZZZ, m. Leticja Niemczura, józefitka; od marca 2016 roku – przewodnicząca KWPZZZ, m. Maksymilla Pliszka, słuźebniczka dębicka.

W ciągu ostatniego trzechlecia skład komisji ulegał zmianom. Odeszła z komisji s. Rut Koprucha ze zgromadzenia De Notre Dame - sekretarka komisji. Jej miejsce zajęła, przejmując z czasem także funkcję sekretarki, s. Anna Maria Pudełko, apostołinka.

Obecny **skład Komisji** przedstawia się następująco:

- Opiekunka Maksymilla Pliszka, słuźebniczka BDNP
- Przewodnicząca m. Danuta Wróbel, słuźka NMPN
- Zastępczyni s. Aleksandra Huf, SSps
- Sekretarka s. Anna Maria Pudełko, apostołinka

Członkinie:

- m. Jolanta Olech, urszulanka SJK
- m. Hilaria Hatko, De Notre Dame – *członkostwo honorowe z racji na wiek i stan zdrowia*
- m. Krystyna Dębowska, franciszkanka od cierpiących
- s. Bożena Długowska, Siostry Miłosierdzia (szarytka)
- s. Janina Nisiewicz, siostra Sacre Coeur
- s. Ernestyna Wajs, serafitka
- s. Barbara Kulikowska, CSM (sercanka)

W okresie sprawozdawczym Komisja zbierała się dziewięciokrotnie: jeden raz w Krakowie -w domu generalnym Sióstr Św. Józefa a osiem razy w Warszawie, w Sekretariacie Konsulty.

I. Nowo mianowane przełożone lokalne

Realizując założenia regulaminu, Komisja zorganizowała **sześć** turnusów formacji nowo mianowanych przełożonych, po dwa w każdym roku. Wszystkie spotkania miały miejsce w Warszawie, przy siedzibie Caritas Polska, ul. Okopowa 55. Łącznie - w okresie sprawozdawczym - uczestniczyło w spotkaniach **358** przełożonych lokalnych: w **2015 roku 106 sióstr** (w I turnusie 60 sióstr z 29 zgromadzeń a w II turnusie 46 z 23 zgromadzeń); **123 siostry w 2016 roku** (w I turnusie 52 uczestniczek z 26 zgromadzeń a w II turnusie 71 z 35 zgromadzeń) i **129 sióstr w 2017 roku** (w I turnusie 58 sióstr z 25 zgromadzeń a w II turnusie 71 siostry z

30 zgromadzeń). Wykłady prowadziły członkinie Komisji oraz s. Krystyna Chmiel - słuźebniczka NMP NP starowiejska i s. Elżbieta Woźna USJK. Tematyka obejmowała zagadnienia prawne i administracyjne posługi przełożonej, wymiar duchowy i charyzmatyczny oraz praktyczny – wykłady i warsztaty z zakresu komunikacji we wspólnocie i ze wspólnotą, troska o zdrowie sióstr, rozwój powołania w kolejnych etapach życia. Informacje zwrotne sióstr uzyskane po każdym z turnusów wskazują na przydatność prowadzonych sesji i stanowią impuls do ich kontynuacji. Pojawiają się też prośby o organizowanie podobnych spotkań także dla sióstr, które mają już za sobą pewien staż przełożenstwa.

II. Sesje dla sióstr wieku średniego

Komisja zorganizowała cztery sesje dla sióstr zatytułowane „**Blaski i cienie wieku średniego**”, w których wzięło udział łącznie **286 sióstr**. Osobami organizującymi i przeprowadzającymi sesje były dwie członkinie Komisji: s. Aleksandra Huf, słuźebnica Ducha Świętego i s. Janina Nisiewicz ze zgromadzenia Sacre Coeur. Wykłady prowadziły również: dr. Maria Golczyńska – psychiatra i s. Joanna Moś siostra Sacre Coeur. Każdorazowo był też obecny kapłan sprawujący Mszę św., posługujący jako konferencjonista, spowiednik i kierownik duchowy. Byli to: ks. Jakub Szczeńniak – ojciec duchowny seminarium archidiecezji warszawskiej; ks. Krzysztof Ołdakowski SJ; ks. Zbigniew Kubacki SJ. Tematyka spotkań obejmowała sprawy płaszczyzny somatycznej, psychicznej i duchowej, w tym zakonnej. Zadowolenie uczestniczek i wciąż żywe zainteresowanie sesjami świadczy o dalszym zapotrzebowaniu na tego rodzaju spotkania.

III. Sesja dla sióstr pracujących w domach zakonnych

Jeden raz została zorganizowana sesja dla sióstr pracujących w domach zakonnych i instytucjach kościelnych (27 - 28 IX 2016) na temat: „**Miłość miłosierna drogą do świętości**”. Wzięło w niej udział około stu sióstr. Sesja miała miejsce na Jasnej Górze. Informacja zwrotna świadczy o zapotrzebowaniu na coroczne spotkania tego rodzaju. ze wskazaniem Jasnej Góry jako miejsca spotkania. W przygotowaniu i prowadzeniu spotkania wzięły udział członkinie Komisji: m. Krystyna Dębowska, franciszkanka od cierpiących, m. Danuta Wróbel, słuźka NMPN i s. Ernestyna Wajs, serafitka. Wykłady wygłosili również zaproszeni kapłani: ks. prałat To-

masz Rusiecki z Kielc, wikariusz biskupi ds. Instytutów Życia Konsekwowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego oraz ks. Paweł Rytel-Andrianik, rzecznik prasowy KEP.

IV. Sesja dla przełożonych wyższych

Na zlecenie Konsulty, zorganizowana została sesja dla Przełożonych Wyższych: *Odejścia siostr z naszych zgromadzeń: refleksja i wyzwania*. W sesji uczestniczyło 120 przełożonych wyższych. Uczestniczki wysłuchały wiele cennych wykładów: Ks. Piotra Mazurkiewicza, O. Waldemara Barszcza, M. Jolanty Olech, O. Krzysztofa Dyrka, S. Janiny Nisiewicz, S. Aleksandry Huf, S. Joanny Moś. Głównie rozważano również trudny problem Zgromadzeń zakonnych jakim są odejścia siostr oraz analizowano ich przyczyny. Z analizy kwestionariusza wynika, że w przypadku $\frac{3}{4}$ odejść przyczyna leży po stronie odchodzących, a $\frac{1}{4}$ po stronie wspólnoty. Uczestniczki zastanawiały się jak zapobiegać tym problemom i jak wspomóc odchodzące.

V. Siostry referentki diecezjalne

W ramach troski o referentki diecezjalne Komisja przygotowała na każdy rok **program pracy międzyzakonnej** do wykorzystania w comiesięcznych diecezjalnych dniach skupienia osób konsekrowanych. W okresie sprawozdawczym, decyzją Komisji Życia Konsekwowanego przy KEP, w opracowaniu programu oprócz przedstawicielek Komisji przy KWPZZZ (m. Danuta Wróbel, m. Krystyna Dębowska, s. Aleksandra Huf), brał udział referent diecezjalny (ks. prałat Tomasz Rusiecki z Kielc i referentka diecezjalna: s. Alberta Gdaczyńska (2014) i s. Beata Sykulska (2015, 2016). Program był oparty na programie duszpasterskim Kościoła w Polsce. Hasło roku 2014/2015 brzmiało: *Nawróćcie się i wiercie w Ewangelię*; w roku 2015/2016: *Nowe życie w Chrystusie*; w roku 2016/2017: *Idźcie i głoscie*.

W ramach dorocznych spotkań referentów i referentek diecezjalnych organizowanych przez Komisję Życia Konsekwowanego przy KEP, Komisja organizowała także spotkania z siostrami referentkami

diecezjalnymi, uczestnicząc w pracy w grupach i podejmując aktualne tematy z życia konsekrowanego. Była to również okazja do dzielenia się realiami posługi siostr w diecezjach.

VI. Międzyzakonne Studium Formacyjne

Komisja obejmuje swoją troską istniejące od 2010 roku Międzyzakonne Studium Formacyjne w Warszawie. Dyrektorem studium jest s. Aleksandra Huf, wiceprzewodnicząca Komisji. Program Studium obejmuje 3 lata (cykle A-B-C), można dołączać w każdym roku. W okresie sprawozdawczym w wykładach uczestniczyło łącznie **157 siostr**, kolejno w latach: 2014/15 – **60**; 2015/16 – **48**; 2016/17 – **49**. Były to postulanki – 35, nowicjuszek – 37, juniorystki – 65, wieczystki – 20. Uczestniczki reprezentowały: 23 zgromadzenia w 2014/15; 15 zgromadzeń w 2015/16; 21 zgromadzeń w 2016/17 roku i pochodziły z krajów: z Polski, Ukrainy, Rosji, Białorusi, Czech.

Studium jest objęte opieką przez Papieski Wydział Teologiczny sekcja Jana Chrzciciela w Warszawie. Siostry, które ukończą Studium mogą mieć zaliczoną część studiów na PWTW.

Studium choć jest pod opieką PWTW jednak ma charakter formacyjny i jest jednostką autonomiczną. Zależność i sposób współpracy jest spisany w Deklaracji o współpracy.

Program obejmuje przede wszystkim podstawowe wykłady z teologii dogmatycznej, moralnej, teologii życia zakonnego, duchowego, liturgiki, sakramentologii, teologii biblijnej, historii Kościoła, katolickiej nauki społecznej, misjologii, psychologii i komunikacji.

Prelegenci są pracownikami różnych wyższych uczelni: PWTW, UKSW, Uniwersytetu Warmińskiego-Mazurskiego w Olsztynie.

Został wydany 256 indeks (licząc od początku powstania Studium, czyli od 2010 roku)

m. Maksymilla Pliszka
Opiekunka Komisji

⇒ KOMISJA DO SPRAW FORMACJI

➤ SEKCJA FORMACJI FORMATOREK

Charakter prawny:

Sekcja Formacji Formatorek jest zespołem siostr powołanych przez Konsultę. Wchodzi w skład Komisji Formacyjnej, działającej przy Konferencji Przełożonych Wyższych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych w Polsce.

Cel i zadania:

Celem Sekcji jest służenie pomocą Zgromadzeniom zakonnym w formacji osobistej i pełnionej misji zgodnie z aktualnymi wskazaniem Kościoła i charakterem Zgromadzenia.

Skład Sekcji:

Aktualnie w skład Sekcji wchodzi sześć siostr reprezentujących różne zgromadzenia zakonne. Wszystkie siostry mają doświadczenie pracy formacyjnej na różnych etapach od kandydatury po formację ciągłą.

Od 2008 roku do 2016 siostry pracowały pod kierunkiem m. Maksymilli Pliszka, która była opiekunką Sekcji z ramienia Konsulty. W 2016 roku z racji przejścia obowiązków przewodniczącej Konsulty przez m. Maksymillę, funkcję opiekunki przejęła s. Benigna Kania.

Przewodnicząca – s. Maria Lisiecka, USJK

Zastępczyni - s. Stella Kałas

Sekretarka - s. Teresa Zegzuła, salezjanka

Członkinie:

s. Beata Łojek, Cóрка Bożej Miłości

s. Daniela Weseliwska, Służebniczka NMP Śl.

s. Beata Mazur, USJK

Działalność Sekcji.

Sekcja Formacji Formatorek działa w ramach Komisji Formacyjnej. W okresie sprawozdawczym zaszły zmiany w składzie personalnym naszej Sekcji z racji zadań, jakie zostały powierzone siostronom w ich macierzystych Zgromadzeniach. W 2014r odeszła z Sekcji przewodnicząca s. Benigna Kania (Urszulanka Unii Rzymskiej) i s. Zofia Szymanek (Zgromadzenie Córek Bożej Miłości). Dołączyły natomiast: s. Stella Kałas (Urszulanka Unii Rzymskiej), s. Beata Łojek (Zgromadzenie Córek Bożej Miłości), s. Beata Mazur (Urszulanka SJK) i s. Rachel Michalik (Siostry Szkolne de Notre Dame), która od 2016r z powodów zmiany swoich obowiązków nie może kontynuować pracy w Sekcji.

Funkcję przewodniczącej Sekcji od 2014r pełni s. Maria Lisiecka, urszulanka SJK.

Członkinie Sekcji zbierają się na spotkaniach roboczych, podczas których opracowują tematykę sesji formacyjnych dla siostr formatorek. W przygotowaniu programu sesji brane są pod uwagę aktualne tematy duszpasterskie Kościoła oraz oczekiwania siostr formatorek. Okazją do poznania pragnień i sugestii siostr w zakresie tematyki, prelegentów i form pracy są ankiety i ewaluacje słowne przeprowadzane pod koniec każdej sesji.

W związku z tym, że sesje przybrały charakter warsztatowo-wykładowy, co wiąże się z ograniczoną ilością siostr uczestniczących w sesji oraz z ustaleniem podziału na grupy formacyjne, postanowiłyśmy, że Sekretarka Sekcji s. Teresa Zegzuła będzie przyjmowała zgłoszenia siostr. Od 2 lat do zaproszenia i programu sesji dołączamy także 'formularz zgłoszeniowy' opracowany przez Sekcję zawierają-

cy informacje o uczestniczącej sesji. Od uczestniczek sesji wymaga się obecności od początku do końca trwania sesji.

W czasie trwania sesji, w celu lepszego zrozumienia uczestniczek i ich problemów obok służenia siostronom w wieloraki sposób, siostry z Sekcji uczestniczą także w wykładach, warsztatach oraz w pracach grup.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 12 spotkań roboczych i trzy sesje:

- **20 - 24.10.2014, Laski – Świętość w życiu konsekrowanym**

Sesja odbywała się w przededniu ogłoszenia Roku Życia Konsekrowanego. Przybyło na nią około 80 siostr z ponad 50 Zgromadzeń.

- **5 - 9.10.2015, Laski – Formacja drogą do pasji życia z Chrystusem**

Sesja odbyła się w Roku Życia Konsekrowanego. W sesji wzięło udział 71 siostr reprezentujących 44 Zgromadzenia zakonne /w tym jedna siostra z Białorusi i jedna obrządku grekokatolickiego/.

- **10 - 14.10.2016, Laski – Kobięcość i seksualność w życiu konsekrowanym**

W sesji wzięło udział 76 siostr z 50 zgromadzeń zakonnych. Połowa siostr uczestniczyła po raz pierwszy w tego typu sesji. I po raz pierwszy cieszyliśmy się obecnością wśród nas siostr ze wspólnot monastycznych.

Podczas sesji zostały zorganizowane warsztaty, które poprowadziła s. Władysława Krasicyńska CSSJ z zespołem.

Od pierwszego do ostatniego dnia sesji towarzyszył nam ks. Wojciech Rzeszowski, który służył swoim doświadczeniem i fachową wiedzą.

Podsumowanie

Podczas każdej sesji jest wspólnie przeżywany dzień skupienia prowadzony najczęściej metodą lectio divina. Daje on okazję do przedłużonej modlitwy osobistej, skorzystania z kierownictwa duchowego i przemyślenia treści omawianych podczas sesji. Siostry mają także możliwość rozmów z prelegentami a także spotkań w grupach, najczęściej formacyjnych i wymianę doświadczeń, i bardzo to sobie cenią. Bardzo ważną okazała się warsztatowa forma spotkań.

Tak członkinie Sekcji, jak i uczestniczki sesji noszą w sercach głęboką wdzięczność dla Sióstr Franciszkanek Służebnic Krzyża w Laskach, za tworzoną przez nie serdeczną atmosferę, otwartość i udostępnianie miejsc na organizowanie sesji.

opracowała s. Maria Lisiecka SJK

➤ SEKCJA POWOŁANIOWA

I. Sprawy organizacyjno-personalne

Sekcja do spraw Powołań wchodzi w skład Komisji Formacyjnej i jest zespołem sióstr wspomagającym Konsultę w trosce o budzenie i pielęgnowanie powołań zakonnych. W okresie sprawozdawczym konsultorkami Sekcji były:

- Matka Maksymilla Pliszka, Przełożona Generalna Sióstr Służebniczek Dębickich - w latach 2014-2016
- Siostra Benigna Kania, Przełożona Prowincjalna Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej - od roku 2016

1. Obecny skład Sekcji do spraw Powołań (2017) to 6 sióstr:

- 1) S. M. Karoliana Buksa, Służebniczka Dębicka - przewodnicząca
- 2) S. Krystiana Chojnacka, Benedyktynka Misjonarka - zastępczyni przewodniczącej
- 3) S. M. Bernadeta Majchrzak, Zmartwychwstanka - sekretarka

Członkinie:

- 4) S. Sylwia Prokopowicz, Pasterka
- 5) S. Bogna Młynarz, Najśw. Duszy Chrystusowej
- 6) S. Tomira Brzezińska, Misjonarka Świętej Rodziny

W okresie sprawozdawczym członkiniami Sekcji były także:

- s. Zdzisława Swoboda Siostra Opatrzności Bożej
- s. Bolesława Wierzchowska Misjonarka Świętej Rodziny.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 11 spotkań roboczych Sekcji.

II. Działalność formacyjna referentek powołaniowych

Głównym zadaniem Sekcji ds. Powołań jest posługa zgromadzeniom zakonnym dla inspirowania, koordynowania i wspierania wysiłków dla budzenia powołań, przybliżania zagadnień teologii powołania, praktyczna pomoc referentkom powołaniowym w ich posłudze towarzyszenia powołanym w Kościele i w poszczególnych zgromadzeniach.

1. Formacja sióstr referentek powołaniowych

Sekcja ds. Powołań co roku przygotowywała, organizowała i prowadziła sesje formacyjne dla sióstr referentek powołaniowych. W okresie sprawozdawczym były następujące sesje:

✓ **2015 rok:** dwie serie w domu rekolekcyjnym Ojców Kapucynów (Zakroczym 13-15.02.2015)

i Księży Jezuitów (Czechowice Dziedzice 6-8.03.2015).

Temat: „Referentka powołaniowa świadkiem Chrystusa i animatorem modlitwy - warsztaty”;

✓ **2016 rok:** w domu rekolekcyjnym Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a

Paulo (Częstochowa 22-24.01.2016). Temat: „Pedagogia powołania - towarzyszenie powołanym”; prelegentem był Bp Grzegorz Ryś. Warsztaty na temat: „Towarzyszenie powołanym. O czym warto pamiętać? Dzielę się i korzystam z doświadczenia innych” prowadziła siostra Zdzisława Swoboda członkini Sekcji ds. Powołań.

✓ **2017 rok:** jedna seria w domu rekolekcyjnym Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo (Częstochowa 27-29.01.2017).

Temat: „Bądźcie zawsze gotowi do uzasadnienia tej nadziei, która jest w was” (1P 3,15) - **świadekstwo w posłudze powołaniowej**”; warsztaty na temat: „Internet w budowaniu wspólnoty” prowadziła p. dr hab. Monika Przybysz, medioznawca, teolog, wykładowca w Instytucie Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa UKSW w Warszawie.

Co roku w sesjach uczestniczy od 60 do 100 sióstr z różnych zgromadzeń zakonnych. Spotkania te miały charakter modlitewny, formacyjny i edukacyjny. Przy doborze tematyki spotkań uwzględniany jest kierunek wytyczony w programie duszpasterskim Kościoła.

Współpraca z Ośrodkami Powołaniowymi

Siostry z Sekcji ds. Powołań promowały i angażowały się w organizowane tzw. „dyżury powołaniowych” w ośrodkach powołaniowych:

- **w Licheniu** - w miesiącach wakacyjnych siostry z różnych zgromadzeń podejmują tygodniowe dyżury.
- **w Kalwarii Zebrzydowskiej** - punkt powołaniowy znajduje się w krągankach klasztornych, służy pielgrzymom i młodzieży,
- **na Polach Lednickich** - podczas Lednickiego Spotkania Młodych przygotowany jest namiot powołaniowy, gdzie dyżur podejmują przedstawiciele różnych zgromadzeń żeńskich i męskich,
- **w Jasnogórskim Ośrodku Powołaniowym JOP** - Od 2015 roku, ożywiła się jego działalność, kiedy o. Andrzej Grad, duszpasterz powołań Zakonu Paulinów, podjął współpracę z członkiniami Sekcji ds. Powołań.

W miesiącach wakacyjnych przy Wałach Jasnogórskich przygotowany został **Wakacyjny Namiot Powołaniowy**, który ma służyć młodym ludziom w rozeznawaniu życiowego powołania.

III. Współpraca z Krajową Radą Duszpasterstwa Powołań

Krajowa Rada Duszpasterstwa Powołań koordynuje pracę powołaniową między duchowieństwem diecezjalnym i zakonnym. Stąd w jej skład weszły osoby wydelegowane przez księży biskupów, a także przez Konsultę Wyższych Przełożonych Zakonów Męskich i Żeńskich oraz przez Konferencję Instytutów Świeckich.

Obecnie żeńskie zgromadzenia zakonne w KRDP reprezentuje siostra Krystiana Chojnacka, zastępczyni przewodniczącej Sekcji ds. Powołań.

Członkinie Sekcji zwykle uczestniczą w Kongregacjach Odpowiedzialnych za Duszpasterstwo Powołań organizowanych dwa razy do roku przez KRDP, które mają na celu formację diecezjalnych i zakonnych formatorów powołaniowych.

Ogólnopolska Kongregacja Odpowiedzialnych za Duszpasterstwo Powołań

W okresie sprawozdawczym odbyło się 6 kongregacji:

- 17-18 października 2014 r. - na Jasnej Górze w Częstochowie pod hasłem: „**Przypatrzcie się bracia powołaniu waszemu**”,
- 27 lutego - 1 marca 2015 r. - w Zakopanem - Księżówce pod hasłem „**Rozeznąć powołanie**”,
- 16-17 października 2015 r. - na Jasnej Górze w Częstochowie pod hasłem: „**Duszpasterstwo powołań w perspektywie ŚDM**”,
- 04-06 marca 2016 r. - na Górze Św. Anny pod hasłem: „**Powołani do Miłosierdzia**”,
- 14-15 października 2016 r. - na Jasnej Górze w Częstochowie pod hasłem: „**Odwaga w towarzyszeniu młodym**”,
- 10-12 marca 2017 r. - w Warszawie przy UKSW pod hasłem: „**Jak budować kulturę powołań?**”.

2. Ogólnopolska Pielgrzymka rodziców i rodzin osób powołanych oraz wspierających powołania na Jasną Górę

Pielgrzymka została zainicjowana przez KRDP podczas Krajowego Kongresu Powołań w Roku Jubileuszowym 2000. Odbywa się co roku w drugą sobotę miesiąca maja. Motywem tej pielgrzymki jest modlitwa dziękczynna za powołania z ich rodzin oraz uproszenie nowych powołań do kapłaństwa i do życia konsekrowanego.

2. Strona internetowa

KRDP prowadzi stronę internetową pod nazwą: **Krajowe Centrum Powołań** www.pojdzzamna.pl.

3. Materiały powołaniowe

Sekcja ds. Powołań współpracuje z KRDP w przygotowaniu materiałów do **Biuletynu na Tydzień Modlitw o Powołania**. Siostry opracowywały konспекty i scenariusze spotkań powołaniowych, zbierały świadectwa powołaniowe.

Inicjatywy medialne

- udział w audycjach o tematyce powołaniowej w Radio Maryja; siostry z Sekcji czuwały nad zorganizowaniem udziału w audycjach oraz nawiązywały kontakt z siostrami, zapraszając do udziału w programie na 2 lutego z okazji Dnia Życia Konsekrowanego i Tygodnia Modlitw o Powołania;
- prezentacja tematyki powołaniowej w Radio Jasna Góra i innych katolickich rozgłośniach,
- udział w konferencjach prasowych poświęconych tematyce życia zakonnego organizowanych przez KAI i inne media,
- udział w przedsięwzięciach związanych z Nową Ewangelizacją.

IV. Podsumowanie

1. Sytuacja powołaniowa

Rozeznawanie powołania jest dziś niełatwym i niezadko długim procesem w życiu młodych. Dlatego też siostry animatorki potrzebują odpowiedniej formacji zarówno zakonnej jak i apostołskiej, aby pełniej służyć młodym i inspirować coraz szersze kręgi osób do angażowania się w posługę budzenia powołań poprzez zwyczajne duszpasterstwo podejmowane w Kościele.

Sugestie

Podczas spotkań z siostrami pojawia się wiele pytań i prośb, aby przedstawić je do refleksji i decyzji Przełożonych Wyższych. Oto niektóre z nich:

- ważną sprawą w zmieniającym się świecie pozostaje sprawa ciągłego formowania animatorek powołaniowych, zdolnych do podjęcia odważnego i owocnego dialogu z młodzieżą. Siostry animatorki proszą o umożliwianie im udziału w sesjach formacyjnych;
- ciągle aktualny jest apel kierowany przez prelegentów podczas ogólnopolskich kongregacji powołaniowych oraz przez siostry zaangażowane w duszpasterstwo młodzieżowo-powołaniowe, aby jako animatorki powołaniowe mogły być wolne od innych posług w zgromadzeniach. Zaangażowanie bowiem na wielu obszarach sprawia, że posługa po-

wołaniowa nie jest traktowana priorytetowo i nie daje możliwości, by w pełni realizować powierzona misję;

- posługi duszpasterskiej potrzebują także rodziny osób powołanych, potrzebne jest większe zaangażowanie wspólnot zakonnych w promowanie i stwarzanie możliwości udziału w Ogólnopolskiej Pielgrzymce Rodziców i Rodzin osób powołanych i

wspierających powołania na Jasną Górę; pielgrzymka odbywa się co roku w drugą sobotę maja. Podjęcie tej inicjatywy może stać się naszym konkretnym wsparciem dzieła pomocy powołaniom.

*s. M. Karoliana Buksa
przewodnicząca Sekcji ds. Powołań*

⇒ KOMISJA DS. WYCHOWANIA I NAUCZANIA

W ramach Komisji Nauczania i Wychowania, działającej przy Konferencji Wyższych Przełożonych Zgromadzeń Żeńskich w Polsce, jej strukturę stanowią 4 Sekcje:

1. **Sekcja Wychowawczo-Nauczycielska;**
2. **Sekcja ds. Przedszkoli;**
3. **Sekcja Katechetyczna;**
4. **Sekcja Ds. Ośrodków Wychowawczych (Sow)**

➤ SEKCJA WYCHOWAWCZA – NAUCZYCIELSKA

W okresie sprawozdawczym Sekcja zorganizowała 3 sesje szkoleniowe. Wszystkie odbyły się w terminach jesiennych (wrzesień-październik), w Wyższym Seminarium Duchownym w Częstochowie i miały charakter dochodzeniowy, tj. z noclegiem organizowanym we własnym zakresie. Koszt sesji wynosił 100 zł, kwota obejmowała wynajem auli konferencyjnej, wynagrodzenie prelegentów, dwa obiady oraz kawę/herbatę i ciastko w przerwie.

1. „Współczesne zagrożenia duchowe”, w dn. 20-21.09.2014 - prelegentami byli: s. Michaela Pawlik (dominikanka) misjonarka w Indiach, publicystka), p. Krzysztof Zielski (socjolog, nawrócony bioenergoterapeuta), państwo Iga i Konrad Grzybowscy, założyciele fundacji „Ster na Miłość”, Animatorzy Ruchu Czystych Serc Małżeństw.
2. „Maryja inspiratorką kobiecości”, w dn. 12-13.09.2015 - prelegentkami były: s. Judyta Pudełko PDDM (doktor biblistyki i wykładowca Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie), s. Anna Maria Pudełko AP (psychopedagog powołania, wykładowca w seminariach duchownych, prowadzi warsztaty dla rodziców, autorka książek).
3. „Wychowawca w drodze ku wychowaniu”, w dn. 8-9.10.2016 - prelegentami byli: s. Anna Maria Pudełko AP oraz ks. Dariusz Buksik (salezjanin), doktor psychologii i wykładowca Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz w Salezjańskiej Wyższej Szkole Administracji i Zarządzania. Specjalizacja zawodowa:

psychologia moralności, psychologia osobowości i psychologia religii. Autor książki pt. „Wrażliwość sumienia. Studium psychologiczne”.

Pierwsza sesja była kontynuacją poprzedniego cyklu, dotyczącego współczesnych zagrożeń duchowych, z którymi aktualnie muszą mierzyć się nauczyciele i wychowawcy. Dwie kolejne były odpowiedzią na zapotrzebowanie - pojawiające się w informacjach zwrotnych po sesjach - dotyczące treści formacyjnych dla samych nauczycieli i wychowawców.

W sesjach uczestniczyło od 100 do 180 sióstr z ok. 50 zgromadzeń zakonnych oraz kilkanaście osób świeckich, zatrudnionych w placówkach prowadzonych przez Zgromadzenia. Z informacji zwrotnych wiadomo, że sesje szkoleniowe organizowane przez Sekcję Wychowawczo-Nauczycielską cieszą się dużym zainteresowaniem sióstr pracujących w szkołach i placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz katechetek zatrudnionych w szkołach publicznych na różnych etapach edukacji.

➤ SEKCJA DS. PRZEDSZKOLI

Sekcja ds. Przedszkoli rozpoznawała sytuację sióstr zaangażowanych w pracę wychowawczą w przedszkolach i odpowiadając na potrzeby przedszkoli katolickich, organizowała konferencje, sesje formacyjno-szkoleniowe. W okresie ostatnich lat zostały zaplanowane, opracowane programowo i organizacyjnie oraz przeprowadzone następujące konferencje:

1. Konferencja dla sióstr dyrektorek oraz nauczycieli pracujących w placówkach prowadzonych przez zgromadzenia zakonne na temat: *Bezpieczeństwo dziecka w przedszkolu. Kompetencje i uprawnienia pracowników placówek oświatowych w zakresie zabezpieczania praw dziecka.*

Sesja odbyła się 8 listopada 2014 r. w Częstochowie w Katolickiej Szkole Podstawowej. Wzięło w niej udział ok. 120 sióstr i nauczycieli świeckich. Eucharystii przewodniczył ks. bp Antoni Długosz. Wykłady prowadziła dr Małgorzata

Kozak z Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Jagiellońskiego.

2. Konferencja dla siostr dyrektorek oraz nauczycieli pracujących w placówkach prowadzonych przez zgromadzenia zakonne na temat: *Rozwój moralny i religijny dziecka przedszkolnego*.

Sesja odbyła się 8 października 2016 r. w Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach, w auli św. Jana Pawła II. Wzięło w niej udział 195 osób – siostr i nauczycieli przedszkoli katolickich. Eucharystii w kaplicy klasztornej przewodniczył o. Szymon Hiżycki OSB. Wykład na temat: *Rozwój moralny i religijny dziecka przedszkolnego* wygłosiła dr hab. Elżbieta Rydz z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła. Część konferencji dotyczącą aktualnych regulacji w przedszkolach katolickich prawnych poprowadziła s. Patrycja Marta Garbacka SDS z Rady Szkół Katolickich.

3. Spotkanie siostr dyrektorek przedszkoli w dniach 19–21 marca 2017 r. w Opactwie Benedyktynów w Tyńcu na temat: *Życie duchowe a zarządzanie*.

W spotkaniu prowadzonym przez O. Włodzimierza Zatorskiego OSB wzięło udział 80 siostr. Wykłady i spotkania warsztatowe dotyczyły pogłębienia zagadnień związanych z duchowością lidera w codzienności, harmonii życia w Bogu, relacji i spotkań z osobami, odpowiedzialności, eschatologicznego myślenia i budowania wspólnoty.

Pod patronatem m.in. Konferencji Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych - Komisji Wychowania i Nauczania w dniach 23-24 października 2015 r. zostało zorganizowane w KUL sympozjum w Roku Życia Konsekwowanego: *Wychowanie integralne dziecka w rodzinie i przedszkolu katolickim*. Zagadnienia związane z wychowaniem integralnym w placówkach prowadzonych przez zgromadzenia zakonne wobec współczesnych wyzwań, a także problematykę antropologicznych, religijnych i psychologicznych podstaw wczesnego wychowania dziecka przedstawili m.in.: s. dr hab. M. Loyola Opiela, dr hab. Alina Rynio, dr hab. Elżbieta Rydz, ks. dr hab. Andrzej Kiciński, dr hab. Urszula Dudziak, mgr Barbara Rokicka.

W ramach sympozjum odbyło się również spotkanie siostr dyrektorek przedszkoli, dotyczące aktualnych podstaw prawnych i wynikających z nich nowych wyzwań. Sekcja ds. Przedszkoli we współpracy z osobami prowadzącymi sesje i wykłady podczas konferencji starała się o opracowanie i udostępnianie materiałów mogących służyć pomocą siostr.

Część materiałów została przygotowana i przekazana siostr w formie wydrukowanej, min. opracowanie aktualności prawnych przez s. Patrycję Garbacką, materiały ze spotkania siostr dyrektorek w Tyńcu.

Inne materiały (m.in. po konferencji w Częstochowie) zostały przesłane drogą mailową za pośrednictwem Siostr z Sekretariatu KWPZZZ nie tylko do uczestniczek konferencji, ale do wszystkich siostr dyrektorek. Do przedszkoli zostały wysłane również na bieżąco informacje o konferencjach, sesjach czy sympozjach, a także wyjaśnienia prawne przygotowane przez Radę Szkół Katolickich.

Sekcja ds. Przedszkoli w styczniu 2016 r. dokonała analizy i opiniowania projektu podstawy programowej wychowania przedszkolnego, opracowanej przez zespół pedagogów Pracowni Pedagogicznej im. prof. Ryszarda Więckowskiego w Poznaniu pod kierunkiem Doroty Dziamskiej. Członkinie Sekcji zgodziły się jednogłośnie, iż należy przekazać do MEN własne sugestie odnośnie podstawy programowej przedszkola. Pismo zostało przygotowane przez s. Edytę Piekarz i siostry służebniczki BDNP i przesłane do Konsulty.

Inne działania

- Posługa s. Róży Olszewskiej, służebniczki śląskiej, aktualnej przewodniczącej Sekcji, powołanej przez Konsultę Wyższych Przełożonych, by służyła pomocą w szukaniu odpowiedzi na pojawiające się wśród siostr dyrektorek pytania i zagadnienia, zarówno wychowawcze, jak i prawne. Siostry dyrektorki mogą się kontaktować z s. Różą telefonicznie lub mailem.

- Korzystanie w czasie spotkań Sekcji z dorobku naukowego i doświadczenia pracy wychowawczej i społecznej kompetentnych siostr w zakresie wychowania przedszkolnego, m.in. s. M. Loyoli Opieli.

➤ SEKCJA KATECHETYCZNA

W okresie sprawozdawczym od roku 2014-2017 roku sekcja katechetyczna działająca przy Komisji Wychowania i Nauczania przy KWPZZZ podejmowała następujące działania:

– Odbyło się 6 posiedzeń informacyjno-organizacyjnych, podczas których członkinie sekcji katechetycznej analizowały współczesną sytuację siostr katechetek, ich sugestie wypowiediane podczas sesji, luźnych rozmów, a także problemy, które zauważały członkinie sekcji, podejmując codzienną pracę w szkole.

– W odpowiedzi na poruszane problemy siostr zorganizowano w okresie sprawozdawczym 3 sesje

formacyjno-warsztatowe. Sesje obejmowały następujące zagadnienia:

„Być sługami komunii i kultury spotkania” - 9-11 styczeń 2015 Częstochowa;

„Katecheza czy ewangelizacja” - 15-17 styczeń 2016 Kraków;

„Słowo Boże źródłem formacji katechety i ucznia” sesja odbyła się w dniach 20-22 stycznia 2017 Częstochowa.

Celem szkolenia było poszerzenie wiedzy teoretycznej i praktycznej związanej z posługą katechetyczną we współczesnym świecie. Wykłady, a także zajęcia warsztatowe prowadzili między innymi: ks. bp Grzegorz Ryś, ks. bp Wacław Depo, ks. dr Mirosław Chmielewski, wykładowca katechetyki na KUL, ks. Artur Ważny - duszpasterz młodzieży w diecezji tarnowskiej, s. dr Barbara Krasicyńska. Czas sesji był także czasem wspólnej modlitwy, a także luźnych rozmów, podczas których siostry katechetki dzieliły się swoim doświadczeniem, a także tym, co dzisiaj w katechezie najtrudniejsze.

Jako sekcja katechetyczna pozostajemy również w kontakcie emailowo- telefonicznym z siostrami katechetkami, wsłuchując się w ich troski i problemy związane z wykonywaną pracą katechetyczną.

W odpowiedzi na zapotrzebowanie sekcja katechetyczna w lutym tego roku otworzyła również stronę internetową dla siostr katechetek. Można się logować **www.siostra1.ayz.pl**. Zamysłem otwarcia tej strony jest to, aby siostry katechetki mogły się wzajemnie dzielić potrzebnymi materiałami i bogactwem swego warsztatu pracy.

➤ SEKCJA DS. PLACÓWEK WYCHOWAWCZYCH (SOW)

Sekcja rozpoczęła swoją działalność w odpowiedzi na pojawiające się wyzwania związane z prowadzeniem przez Siostry Specjalnych Ośrodków Wychowawczych. Podobnie jak w innych dziedzinach istnieje potrzeba szukania rozwiązań – także prawych, finansowych i administracyjnych, wobec ciągłych zmian w ustawodawstwie i w ogóle w stale zmieniającej się rzeczywistości. Siostry wyrażają potrzebę takich spotkań i dzielenia się doświadczeniami, a także ubogacania specyfiką duchowości i charyzmatu; aby jak najpełniej pełnić swoją posługę wobec dzieci i młodzieży szczególnie troski.

Od wiosny 2014r. (kwiecień/maj) rozpoczęły się intensywne kontrole naszych placówek nie tylko przez MEN, ale przez różne instytucje. Dołączano też nagłośnienia medialne o wydarzeniach z 2007 roku w Zabrzu i negatywną krytykę pracy siostr przy dzie-

ciach, co wskazywało, że trzeba siostry odsunąć od tej pracy a placówki zlikwidować. Siostry dyrektorki SOW głęboko analizowały niekorzystną sytuację, szukały pomocy i wsparcia, by w tym zamieszaniu dobro dziecka było najważniejsze. Odbyło się kilka spotkań o charakterze formacyjno-modlitewnym i roboczym. Siostry wspierały się na drodze wymiany informacji i doświadczeń oraz szukania rozwiązań. Siostry dyrektorki uczestniczyły też w różnych spotkaniach zewnętrznych.

Dnia **22.09.2014r** siostry uczestniczyły w spotkaniu organizowanym przez **Ośrodek Rozwoju Edukacji** w Warszawie, gdzie omawiano możliwość likwidacji placówek. Spotkanie to poprzedziło spotkanie samorządowców z MEN gdzie omawiano problem likwidacji placówek bez zaproszenia zainteresowanych, czyli Organów Prowadzących placówki, czyli Zgromadzeń Zakonnych. Spotkanie odbyło się po interwencji w ministerstwie i wykazaniu pominięcia placówek zakonnych.

Spotkanie w ORE poprzedziło spotkanie robocze dla samych siostr u siostr miłosierdzia w Warszawie ul. Żytnia dnia 20.09 2014r W spotkaniu uczestniczyła także s. Maksymiliana Wojnar.

17-19.10.2014r odbyło się spotkanie w Częstochowie u siostr obliczanek. Siostry podzieliły się swoimi uwagami na temat przebytych kontroli a przede wszystkim wobec realnych zagrożeń istnienia Specjalnych Ośrodków Wychowawczych, w sobotę 18 października, na Mszy Św. o godz. 7.30 przed obrazem Matki Bożej na Jasnej Górze, modliły się o zgodny z wolą Bożą los wychowanków i Ośrodków.

19.03.2015r odbyło się spotkanie w Warszawie u siostr szarytek. Spotkanie dotyczyło kontroli funkcjonowania ośrodków prowadzonych wg specjalnych arkuszy kontrolnych, pobytu wychowanków, kontroli finansowych, ewaluacji. Zebrano i omówiono uwagi z tych kontroli. Siostry zauważyły manipulacje w informacjach podawanych w mediach oraz przez MEN. Kontrole wypadały dobrze. Na podstawie uzyskanych informacji z kontroli, MEN wydało nowe rozporządzenie mające obowiązywać od nowego roku szkolnego. Rozporządzenie to w sposób nieprzychylny traktuje SOW-y.

06.06.2015 r. odbyło się kolejne spotkanie dyrektorek w **Częstochowie u siostr obliczanek**

17.08.2015 r. w Częstochowie. Głównym tematem spotkania było omówienie zmian w organizacji i funkcjonowaniu ośrodków. Należało dostosować się do tych zmian i wprowadzić w życie z dniem 01.09.2015 r. zgodnie z nowymi wymaganiami wprowadzonymi w Ustawie o Systemie Oświaty oraz rozporządzenia dotyczącego pracy SOW. Wg nowych przepisów placówki niepubliczne mają

przestrzegać przepisy obowiązujące dotąd tylko placówki publiczne.

W listopadzie 2015 roku kuratoria oświaty zgodnie z dyrektywą MEN przeprowadziły kolejne kontrole dotyczące dostosowania placówek do nowych przepisów. Kontrole wypadły pomyślnie, gdyż placówki dostosowały swój sposób pracy do obowiązujących norm prawnych.

26.01.2016r odbyło się, w Warszawie u sióstr szarytek, kolejne spotkanie sióstr dyrektorek dotyczące aktualnej sytuacji placówek. Siostry w modlitwie prosiły Pana za prowadzone przez siebie dzieła, a także dyskutowały nad możliwością interweniowania w sprawie obowiązującego rozporządzenia nieprzychylnego dla pracy SOW

5.05.2016r. także u sióstr szarytek w Warszawie odbyło się spotkanie z p. Teresą Wargocką wiceminister edukacji. Przedstawiono opinię dotyczącą funkcjonowania placówek w świetle rozporządzenia

i propozycje zmian, które korzystnie wpłynęłyby na życie wychowanków i działalność placówek.

15.03.2017r. w gmachu MEN odbyło się spotkanie sekcji z p. Joanną Wilewską wicedyrektor Departamentu Kształcenia i Kształcenia Integracyjnego. Było to bardzo zadowalające spotkanie. Kolejny raz siostry przedstawiły problemy SOW-ów w kontekście obowiązującego rozporządzenia. Było to spotkanie, z dotychczas odbytych, najbardziej rzeczowe i konstruktywne w atmosferze życzliwości, szacunku i zrozumienia.

Omówiona powyżej działalność sekcji d/s Specjalnych Ośrodków Wychowawczych pokazuje, że jej powstanie i podejmowane inicjatywy umożliwiły specjalnym ośrodkom wychowawczym pozostanie w resorcie świąty, a także dostosowanie, placówkom prowadzonym przez osoby zakonnym, do aktualnych przepisów Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Opracowała:

s. M. Petra Kowalczyk
opiekunka Komisji

⇒ KOMISJA MISYJNA

Celem Komisji jest:

- rozbudzanie ducha i świadomości w rodzinach zakonnych na potrzeby misyjne Kościoła, wspieranie dzieł misyjnych modlitwą, ofiarą, pośrednictwem w niesieniu pomocy materialnej oraz świadczenie tej pomocy,
- utrzymywanie kontaktów z polskimi siostrami na misjach

Zadaniem Komisji w szczególności jest:

- troska o zapoznavanie sióstr zakonnych z orzeczeniami Stolicy Apostolskiej i przemówieniami Ojca Świętego dotyczącymi misji oraz wytycznymi Komisji Episkopatu Polski ds. Misji oraz Papieskich Dzieł Misyjnych
- troska o dokształcanie misyjne sióstr zakonnych, aby tematyka misyjna znalazła odpowiednie miejsce w wychowaniu zakonnym, w duszpasterstwie sióstr zakonnych i w programach ich dokształcania,
- organizowanie spotkań formacyjnych dla referentek misyjnych i innych sióstr, które w swoich zgromadzeniach rozbudzają ducha misyjnego i troszczą się o misjonarki.
- zapoznavanie sióstr z aktualnymi problemami z zakresu działalności misyjnej Kościoła oraz potrzebami duchowymi i materialnymi misjonarzy poprzez dostarczanie materiałów z dziedziny misyjnej,
- uwrażliwianie rodzin zakonnych na potrzeby personalne misji w celu budzenia powołań misyjnych,

- dzielenie się dobrami duchowymi i materialnymi z siostrami na misjach,

Komisja Misyjna została powołana przez Konsultę zgodnie ze statutem Konferencji Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych.

Skład komisji w okresie sprawozdawczym ulegał nieznacznym zmianom z powodu wyjazdu jej członkiń na misje lub odwołania do innych obowiązków w Zgromadzeniu.

Skład Komisji:

1. m. Antonina Kasjaniuk, Zgromadzenie Sióstr Opatrzności Bożej - Opiekunka z ramienia Konsulty WPZZZ
2. s. Irena Karczewska – Franciszka Misjonarka Maryi - przewodnicząca Komisji
3. s. Zygmunt Kaszuba – Karmelitanka od Dzieciątka Jezus wice-przewodnicząca
4. s. Elżbieta Sołtysik – Klawerianka – sekretarka
5. s. Łucja Joanna Malinowska – Służebnica Ducha Świętego – skarbnik
6. s. Anastazja Dynak – Salezjanka – członek Komisji
7. s. Eligia Opiłowska – Michalitka - członek Komisji

W latach 2014 – 2016 w pracach Komisji Misyjnej uczestniczyła s. Laura Lamparska, Ze Zgromadzenia sióstr Misjonarek Świętej Rodziny. Przez okres kilku miesięcy z powodów zdrowotnych s. Laure

Lamparską zastępowała s. Feliksa Kluczek, a s. Anastazję Dynak - s. Teresa Mikiciuk, ze Zgromadzenia sióstr Salezjanek.

W okresie sprawozdawczym Komisji odbyło się kilkanaście posiedzeń roboczych i organizacyjnych.

Utrzymanie kontaktu z misjonarkami

Kontakt ten realizowany był poprzez wysyłanie w każdym roku z okazji Świąt Bożego Narodzenia listów do wszystkich placówek misyjnych na całym świecie, gdzie pracują polskie siostry. Każdego roku wysłano ponad 400 listów do ponad 700 sióstr pracujących na misjach *ad gentes* i na Wschodzie. Listy te zawierały opłatek, życzenia, informacje z życia Kościoła, a także drobne upominki. W roku 2016 zostały wysłane kartki świąteczne wykonane przez siostry z różnych Zgromadzeń Zakonnych w Polsce. Wysyłki te mogły być realizowane dzięki ofiarom złożonym przez Wyższe Przełożone Zgromadzeń, za co Komisja składa serdeczne "Bóg zapłać".

Siostry misjonarki cenią sobie te wyrazy pamięci, dziękują za nie w listach. Również utrzymywane były kontakty osobiste z misjonarkami przebywającymi na urlopie. W czasie IV Krajowego Kongresu Misyjnego który odbył się w czerwcu 2015 r. mieliśmy możliwość spotkać ok. 100 misjonarek. W kraju są też organizowane wspólne spotkania dla misjonarzy np. przez Komisję Episkopatu Polski ds. Misji. Mamy możliwość brać udział w tych wspólnych spotkaniach. W 2016 spotkałyśmy ok. 50 sióstr zakonnych z różnych krajów.

Rozbudzanie ducha świadomości misyjnej

1. W dn. 28 – 30.03. 2014 roku w Niepokalanowie odbyło się Misyjne Spotkanie Formacyjne zorganizowane dla Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych pod hasłem **„Radosne zaangażowanie w Misyjne Dzieło Kościoła”**. Zgromadzone na spotkaniu Siostry z wielką uwagą wsłuchiwały się w zagadnienia misyjne

Konferencje wygłosili zaproszeni goście: Ks. Abp Henryk Hoser, ordynariusz diecezji warszawsko-praskiej, ks. Jarosław Różański, prof. UKSW, s. Anna Miśkowiec, Franciszka Misjonarka Maryi, p. Alina Petrowa - Wasilewicz, dziennikarka KAI, o. Kazimierz Szymczycha, Sekretarz Komisji Episkopatu Polski ds. Misji.

Były świadectwa misjonarzy: s. Zygmunty Kaszuby i o. Zbigniewa Deryło OFM conv. Siostry zapoznały się z metodami animacji misyjnej. Doświadczeniem swojej pracy i animacji misyjnej w szkołach, przedszkolach, parafiach, wspólnotach i diecezjach dzieliły się s. Eligia Chomiczka, Misjonarka Świętej Rodziny oraz s. Elżbieta Sołtysik, Klawerianka.

2. Centralnym wydarzeniem misyjnym roku 2015 był IV Krajowy Kongres Misyjny, który odbył się w dniach 12-14.06.2015 w Warszawie pod hasłem **„Radość Ewangelii źródłem misyjnego zapалу”**.

Dwie siostry z komisji były zaangażowane w prace przygotowawcze Kongresu.

Podczas Kongresu s. Elżbieta Sołtysik była moderatorką panelu: „Osoby konsekrowane w służbie misjom”. Panel zgromadził ok. 100 uczestników, w większości misjonarki przebywające na urlopie, a biorące udział w Kongresie i spotkaniu misjonarzy.

3. W dniach 08 – 10.04.2016 odbyło się w Niepokalanowie Misyjne Spotkanie Formacyjne dla sióstr zakonnych pod hasłem: **„Darmo otrzymaliście...”**. Konferencje wygłosili: ks.bp Jan Piotrowski, ordynariusz kielecki, ks. Grzegorz Wita, dyrektor PDM diecezji katowickiej, p. Aneta Rayzacher – Majewska, wykładowca UKSW, ks. Zbigniew Sobolewski, dyrektor Działu Pomocy „Ad gentes” Komisji Episkopatu Polski ds. Misji oraz ks. Waldemar Cisko, dyrektor Sekcji Polskiej „Pomoc Kościołowi w potrzebie”.

Siostry misjonarki podzieliły się swoim świadectwem pracy misyjnej, odbyły się zajęcia warsztatowe nt; Misje w katechezie. Wspólna Eucharystia, Adoracja Najświętszego Sakramentu, Różaniec były zanoszone w intencjach misji i misjonarzy pracujących na wszystkich kontynentach, a zwłaszcza za siostry misjonarki z naszych Zgromadzeń Zakonnych.

Wspieranie dzieł misyjnych modlitwą

Każdego roku w związku z obchodem Misyjnego Dnia Sióstr Zakonnych w ostatnią niedzielę przed świętem św. Teresy od Dzieciątka Jezus - Patronki Misji, siostry Archidiecezji Warszawskiej i Warszawsko-Praskiej licznie zgromadzone w kościele Sióstr Wizytek modliły się w intencji misjonarek, a także o nowe powołania misyjne. Brały udział w uroczystej Mszy świętej koncelebrowanej przez przedstawicieli Konferencji Episkopatu Polski, Papieskich Dzieł Misyjnych, Centrum Formacji Misyjnej. Siostry z Komisji Misyjnej oraz ich Zgromadzenia z wielkim zaangażowaniem przygotowały oprawę liturgiczną tego spotkania modlitewnego.

O przygotowanie śpiewów zostały poproszone Zgromadzenia zakonne z terenu archidiecezji warszawskiej. Nie zabrakło świadectw sióstr misjonarek.

Również każdego roku z okazji święta Papieskiej Unii Misyjnej wspólnie z Kleryckimi Kołami Misyjnymi działającymi w Wyższych Seminariach Duchownych Diecezjalnych i Zakonnych, misjonarkami i misjonarzami z Centrum Formacji Misyjnej, Kołami Różańcowymi i licznymi świeckimi

siostry referentki misyjne razem z Komisją Misyjną modliły się na Jasnej Górze. To spotkanie modlitewne kończyło się czuwaniem nocnym przed obrazem Jasnogórskiej Pani.

Przedstawicielki Komisji Misyjnej Zgromadzeń Żeńskich były zapraszane na spotkania wszystkich środowisk misyjnych do Częstochowy organizowane przez Papieskie Dzieła Misyjne oraz na spotkania organizacyjne IV Krajowego Kongresu Misyjnego, który się odbył w miesiącu czerwcu 2015 roku. Głównym organizatorem była Komisja Episkopatu Polski ds. Misji przy współpracy Papieskich Dzieł Misyjnych.

Komisja Misyjna podjęła próbę wprowadzenia misyjnego dnia dla sióstr zakonnych we wszystkich diecezjach Polski, tak aby we wspomnienie św. Te-

resy od Dzieciątka Jezus została odprawiona Msza Święta w intencjach misji. Współpracujemy również z redakcją "Misje dzisiaj" oraz redakcją programów katolickich o tematyce misyjnej w radiu Warszawa-Praga.

Działalność Komisji Misyjnej w okresie sprawozdawczym została powierzona przez Konsultę WPZZZ opiece s. Antoninie Kasjaniuk ze Zgromadzenia Sióstr Opatrzności Bożej. Za jej obecność oraz życzliwość, delikatną i pełną Bożego ducha pomoc w pracach Komisji składamy Siostrze Antoninie serdeczne Bóg zapłać.

Niech łaska Boża gości w sercach naszych i tych wszystkich, do których nas Bóg posyła.

s. Irena Karczewska FMM
Przewodnicząca Komisji

⇒ KOMISJA SŁUŻB MEDYCZNYCH

Komisja Służb Medycznych powołana przez Konsultę Wyższych Przełożonych, działa w dwóch sekcjach:

A. sekcją pielęgniarską.

B. sekcją medyczno-psychologiczną

Zadaniem sekcji, zgodnie ze Statutem Konferencji Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych w Polsce jest formacja duchowa i specjalistyczna sióstr z uwzględnieniem różnych działów pracy pielęgniarskiej, opiekuńczej i lekarskiej w Ochronie Zdrowia.

Opiekunką Komisji z ramienia WPZZZ jest Matka Radosława - Anna Podgórska, przełożona generalna Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Służebnic Krzyża.

SEKCJA SIÓSTR PIELEŃNIAREK

W dniu 6.12.2014 roku dokonano wyboru nowego zarządu Komisji:

Przewodnicząca - s. Milena – Halina Kamieniecka
- Siostry Imienia Jezus

zastępczyni s. Bernardeta Wajda - Franciszkanek
od cierpiących

sekretarka - s. Angela /Maria Zagrajek/ - Siostra
Niepokalanego poczęcia NMP

członkinie:

s. Beata Hajko –Albertynka Posługująca Chorym

s. Paula /Małgorzata Narożna/ - Felicjanka

s. Anna Kupiec – Misjonarka Świętej Rodziny

s. Romualda Wicijewska – Służebniczka NMP St.

s. Marita /Grażyna Marszałek – Służebnica

Najświętszego Serca Jezusowego

Komisja działa na podstawie Regulaminu, który uległ zmodyfikowaniu w marcu 2016 r. Nie odbywają się rekolekcje sióstr pielęgniarek w Gostyniu, natomiast Ojcowie Paulini zaproponowali Komisji pomoc w organizowaniu opieki medycznej na trasie i na miejscach noclegów podczas Warszawskiej Pieszej Pielgrzymki na Jasną Górę.

Cele Komisji:

- pomoc pielęgniarkom w rozwijaniu ich działalności apostolskiej zgodnie z charyzmatem Zgromadzenia i potrzebami Kościoła, w odpowiedzi na znaki czasu.
- Pomoc siostrom pielęgniarkom zakonnym w formowaniu właściwej postawy chrześcijańsko - zakonnej i apostolskiej.
- zapoznanie Sióstr z dokumentami Kościoła i wskazaniami Stolicy Apostolskiej oraz Episkopatu Polski dotyczących Ochrony Zdrowia.
- Przygotowanie i organizowanie ogólnopolskich trzydniowych dni skupienia na Jasnej Górze.
- Informacje o aktualnych przepisach dotyczących Ochrony Zdrowia i zawodu pielęgniarki.

W okresie sprawozdawczym Komisja spotkała się 13 razy: w Warszawie: Skwer St. Wyszyńskiego, ul. Piwna 9/11; w Laskach i w Częstochowie na Halach. Głównym zadaniem była organizacja dni skupienia dla sióstr opiekujących się chorymi w 2014, 2015 i 2016 r. na Jasnej Górze, czuwanie nad bieżącymi sprawami służby zdrowia, organizowanie dni chorych w swoich placówkach w dniu 11 lutego oraz opracowanie formy udziału sióstr pielęgniarek

w Pieszej Pielgrzymce Warszawskiej do Częstochowy.

Doroczne Spotkania Sióstr Pielęgniarek i pracujących przy Chorych na Jasnej Górze obejmowały podwójny nurt tematyczny: życie duchowe oraz formację specjalistyczną.

ROK 2014 (9-11 WRZEŚNIA)

Spotkanie odbyło się pod hasłem *Św. Jan Paweł II – przyjaciel, orędownik każdego chorego*. Każdy dzień rozpoczynała Msza św. celebrowana w Kaplicy cudownego Obrazu Matki Bożej. Pierwszego dnia sprawował ks. bp Antoni Dydycz. W homilii nawiązał do słów św. Jana Pawła II: *Najmilsi, nadajcie cel waszemu cierpieniu, proście Pana o siłę, żeby dopełnić w sobie to, co nie dostaje Męce Chrystusa*. Zadaniem i przywilejem siostry jest pomagać innym odnosić swoje cierpienie do Chrystusa by tam czerpać moc i pociechę. Drugiego dnia przewodniczył O. Marek Tomczyk, przeor klasztoru Ojców Paulinów. Zauważył, że dobrze, że przychodzić do Matki Bożej i naszej aby w tym miejscu, przy Jej sercu pokrzepić swoją wiarę, umocnić i zahartować ją w obliczu różnych wyzwań jakie są naszym udziałem. Podkreślił, że wszystkie dobre rzeczy, które się nie udają, nie udają się dlatego, że za mało było w nich Maryi. Warto zawierzyć Maryi, bo Ona jest tym pewnikiem, zabezpieczeniem tego co przeżywamy i doświadczamy. Ostatniego dnia Mszę Świętą celebrował i homilię wygłosił ks. dr Janusz Aptacy z Florencji, podkreślając godność siostry zakonnej, pielęgniarki.

Blok konferencji duchowych był poświęcony tematowi:

- *Służyć chorym ze wspaniałym entuzjazmem Jana Pawła II* – ks. bp Antoni Dydycz;
- *Życie konsekrowane w nauczaniu Jana Pawła II* – m. Radosława Podgórska, opiekunka sekcji;
- *„Potrzeba budowania cywilizacji miłości w odpowiedzi na cywilizację śmierci. Zagrożenia ideologii gender”* – prof. Maria Ryś z UKSW;
- *Osoba ludzka i jej godność w nauczaniu Jana Pawła II* – ks. Janusz Aptacy z Florencji.

Wykłady specjalistyczne obejmowały zagadnienia chorób tarczycy: *Od objawów do rozpoznania guzków tarczycy* – dr Magdalena Witkowska-Pryć.

W spotkaniu wzięło udział 160 Sióstr (145 zapisanych) z 43 zgromadzeń. Do Sióstr zainteresowanych zostały przesłane materiały. Siostry, które o to poprosiły, otrzymały zaświadczenia z udziału w dniach skupienia.

ROK 2015 (8-9 WRZEŚNIA)

Dni skupienia na Jasnej Górze skupione były na

temacie ***Osoba konsekrowana w służbie człowiekowi choremu.***

Mszą Świętą rozpoczynającą dni skupienia rozpoczął ks. bp Kazimierz Gurda, który w homilii podkreślał, jak ważna jest radość w służeniu bliźnim na wzór Maryi śpieszącej z posługą do św. Elżbiety. Drugiego dnia spotkania Mszy Świętej przewodził ks. Prałat Stanisław Warzeszak Krajowy Duszpasterz Służby Zdrowia. Nawiązując do Roku Życia Konsekrowanego podkreślał, by w centrum naszego życia był Bóg i służba Jemu w drugim człowieku, którego Pan stawia przed nami, by nie przechodzić obojętnie, pomóc i nieść ulgę. Nie zawsze jesteśmy w stanie pomóc tak jak człowiek chce, ale zawsze możemy go przyprowadzić do Jezusa w modlitwie. W ostatnim dniu spotkania Mszę Świętą w Kaplicy Jasnogórskiej celebrował O. Dionizy Mróz SDB. W homilii podkreślił, że nasza miłość ma mieć konkretny wymiar – *czyńcie dlatego, że kochacie a nie dlatego, że każe Reguła*.

Konferencje duchowe były poświęcone tematowi:

- *Osoba konsekrowana w służbie człowiekowi choremu* – ks. Bp Kazimierz Gurda;
- *Na tyle mocna by służyć i na tyle słaba by towarzyszyć...* – m. Radosława Podgórska;
- *Osoba konsekrowana jako członkini zespołu terapeutycznego – świadectwo i apostołstwo* – ks. Prałat Warzeszak.

Wykłady specjalistyczne obejmowały zagadnienia:

- *Możliwość i konieczność niesienia ulgi w bólu, by zapewnić komfort naszych podopiecznych* – dr Leszek Kraj z Kliniki Onkologii w Warszawie.
- *Cukrzyca – objawy i zapobieganie* – doc Marianna Bąk z Kliniki Diabetologii w Warszawie.
- *Porozumienie bez przemocy – język serca, czyli jak mówić by przekazać emocje, które są w nas* – Ks. Dionizy Mróz SDB.

W spotkaniu wzięło udział 110 Sióstr z 39 zgromadzeń.

ROK 2016 (6-8 WRZEŚNIA)

Temat przewodni dotyczył trwającego Roku Miłosierdzia: ***Błogosławieni miłosierni – siostra zakonna jako świadek miłosierdzia.***

Doroczne dni skupienia rozpoczął Mszą Świętą w Kaplicy Matki Bożej Jasnogórskiej ks. bp Łukasz Buzun. W homilii zachęcił do pochylania się nad najbardziej potrzebującymi w pełnym oddaniu i na wzór Maryi. W drugim dniu Mszę Świętą celebrował O. Piotr Stanisławczyk OFMConv. z Krakowa, który podjął temat uzależnień. W ostatni dzień spotkania celebrował Mszę Św. w Kaplicy Jasnogórskiej O. Tadeusz Bargiel OFMCap z Tenczyna. Zachęcał by od Maryi uczyć się być miłosierną.

Konferencje formacji duchowej:

- *Siostra zakonna świadkiem miłosiernej posługi chorym i potrzebującym* – ks. bp Łukasz Buzun;
- *Miłosierdzie Boże w objawieniach Świętej Siostry Faustyny, duchowość miłosierdzia* – Matka Petra Kowalczyk ZMBM;
- *Być miłosiernym pomimo niepowodzeń i wypalenia w służbie* – O. Piotr Stanisławczyk OFMConv.;
- *Błogosławieni miłosierni, miłosierdzie w życiu siostry zakonnej, pielęgniarki...* – O. Tadeusz Bargiel OFMCap.

Wykłady specjalistyczne:

- *Zagrożenia uzależnieniami – sposoby przeciwdziałania* – O. Piotr Stanisławczyk OFMConv.;
- *Relacje przyjacielskie w zakonie* – dr Agnieszka Wielgus;
- *Osoba chora we wspólnotie zakonnej, osoby uzależnione, pomoc i umacnianie siebie* – dr Agnieszka Wielgus.

Na zakończenie s. Bernardeta Wajda, zastępczyni przewodniczącej przekazała informacje o składkach na Izby Pielęgniarskie i korzyści z pracy w ramach wolontariatu, który zwalnia z opłacania składek.

W spotkaniu wzięło udział 118 Sióstr z 39 zgromadzeń. Siostry, które potrzebowały otrzymały zaświadczenia z udziału w dniach skupienia.

s. Milena Kamieniecka
przewodnicząca Sekcji Pielęgniarek

SEKCJA LEKARSKO-PSYCHOLOGICZNA

Ze względu na niewielką liczebność oraz na duże zaangażowanie sióstr w pracę zawodową – sekcja nie posiada własnej Komisji. Od 2005 r. organizowane są raz w roku 3-dniowe spotkania formacyjno-szkoleniowe dla członkiń sekcji. Każdego roku w spotkaniach, w różnych miejscach Polski, bierze udział około 20 sióstr, o specjalizacji: lekarz chorób wewnętrznych, lekarz rodzinny, stomatolog, farmaceuta i anestezjolog oraz siostry ze specjalizacji towarzyszących medycynie: siostry psychologów i psychoterapeutki.

Od 14 maja 2014 r.:

Przewodnicząca s. Barbara Pelszyńska Służka NMPNP

Zastępczyni - s. Elżbieta Woźna Urszulanka SJK

Sekretarka - s. Lidia Kudela Służka NMPNP

W okresie sprawozdawczym odbyły się trzy spotkania, które obejmowały następującą tematykę:

2014 – Mariówka (12-14.06): *Rola fizyko i kinezyterapii w postępowaniu interdyscyplinarnym; muzykoterapia jako forma rehabilitacji; rola balneologii i*

diety w postępowaniu interdyscyplinarnym.

2015 – Wrocław (15-17.05): *Sztuka cierpienia – sztuka umierania: Jak pomóc i towarzyszyć umierającemu pacjentowi i jego rodzinie.*

2016 – Krynica Morska (20-22.05.) *Charyzmat Zgromadzenia a mój zawód.*

Spotkania o charakterze specjalistyczno-formacyjnym przebiegały w prawdziwie siostrzanej atmosferze. Oprócz konferencji tematycznych, głoszonych przez zaproszonych księży – często duszpasterzy służby zdrowia, przybierały formę dzielenia się troskami zawodowymi oraz okazywały się wzajemnym umocnieniem na drodze konsekracji, z zachowaniem charyzmatu medycznego. Podczas każdego spotkania nie zabrakło również elementów o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym. Siostry zauważały, że ten aspekt aktywności bywa często zaniedbywany w kontekście łączenia absorbującej pracy zawodowej z zobowiązaniami życia zakonnego.

Ze względu na doświadczenie wspólnoty i możliwości wzajemnego ubogacenia, siostry wyrażały troskę i smutek, że w zjazdach uczestniczy zaledwie część sióstr lekarzy i psychologów, psychoterapeutek z naszych zgromadzeń. Wiadomo też, że niektóre siostry nie są zainteresowane taką formą spotkań.

Siostry uczestniczące w spotkaniach podkreślają, że mimo tego iż koszt wyjazdu i pobytu nie należy do najskromniejszych (ponieważ spotkania odbywają się najczęściej w Domach Rekolekcyjnych w różnych stronach Polski), bardzo cenna jest taka forma wzajemnego umocnienia duchowego w realizacji służby medycznej. Jest okazją do dzielenia się doświadczeniem duchowym i zawodowym oraz umocnieniem więzi między siostrami, która staje się także wsparciem w służbie codziennej. Siostry konsultują się także między sobą w ciągu roku, w zależności od indywidualnych potrzeb zawodowych.

Wśród zgłoszonych członkiń zarejestrowano:

- 29 lekarzy, z czego 2 osoby odeszły ze zgromadzeń zakonnych, 19 osób uczestniczy dość regularnie w spotkaniach;
- 6 stomatologów, z czego 1 osoba odeszła ze zgromadzenia, 4 osoby uczestniczą dość regularnie w spotkaniach,
- 11 psychologów, z czego 6 osób uczestniczy regularnie w spotkaniach,
- 3 farmaceutów, z czego 1 uczestniczy regularnie w spotkaniach,
- 1 technik protetyk, uczestniczy regularnie w spotkaniach.

s. Barbara Pelszyńska
przewodnicząca Sekcji

⇒ KOMISJA DZIEŁ CHARYTATYWNYCH

W ramach Komisji Dzieł Charytatywnych działają dwie sekcje:

SEKCJA POMOCY POTRZEBUJĄCYM

I. Cel i zadania Sekcji

Celem Komisji jest:

- pomaganie żeńskim zgromadzeniom zakonnym w prowadzeniu różnych dzieł charytatywnych, zgodnie z własnymi charyzmatami, potrzebami Kościoła i w odpowiedzi na znaki czasu;
- pomaganie w formowaniu właściwych postaw u sióstr prowadzących dzieła charytatywne;
- pomaganie w oddziaływaniu duszpasterskim w ośrodkach dzieł charytatywnych prowadzonych przez siostry.

II. Skład Sekcji

Opiekunką Komisji z ramienia Konsulty od kwietnia 2014 do 2016 roku była m. Krzysztofa Babraj, przełożona generalna sióstr albertynek. Przewodniczącą Sekcji jest s. Małgorzata Czarnecka - szarytka, wiceprzewodniczącą jest s. Helena Kasperuk - albertynka a obowiązki sekretarki pełni s. Senta Krajza ze Zgromadzenia Sióstr MB Miłosierdzia.

Obecnie członkinie Sekcji:

- s. Małgorzata Czarnecka, szarytka
- s. Helena Kasperuk, albertynka
- s. Senta Celina Krajza, Zgr. MB Miłosierdzia
- s. Jadwiga Piorun, felicjanka
- s. Bernarda Kostka, albertynka
- s. Barbara Piekarska, sługa Jezusa
- s. Bernarda Michalska, franciszkanica szpitalna

III. Działalność Komisji

W minionym trzyleciu odbyło się 8 spotkań roboczych sekcji (5 w siedzibie Sekretariatu Konferencji WPZZZ w Warszawie, 1 w Ośrodku Socjoterapeutycznym im. Matki Bożej Miłosierdzia w Warszawie – Wrzeciono, 1 w Domu Prowincji Polskiej Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Szpitalnych w Odrzychowicach Kłodzkich i 1 w Domu Generalnym Sióstr Albertynek w Krakowie), na których omawiano i weryfikowano zasadnicze działania sekcji oraz dzielono się nowymi inicjatywami w dziedzinie pracy charytatywnej.

Zasadniczym zadaniem Sekcji było zorganizowanie raz w roku, trzydniowego spotkania dokształcającego dla sióstr różnych zgromadzeń zatrudnionych w dziełach charytatywnych. Tematyka kolejnego spotkania była ustalana z uczestniczkami poprzez zebranie ich wypowiedzi i sugestii w przygotowanych do tego celu ankietach. Dużym minusem było to, że

za każdym razem w spotkaniach uczestniczyły inne siostry i często prosiły o taką tematykę, jaka już została wcześniej uwzględniona.

W okresie 2014-2017 członkinie sekcji przygotowały trzy doroczne ogólnopolskie spotkania dla sióstr prowadzących dzieła charytatywne. Wszystkie sesje były zorganizowane w Domu Rekolekcyjnym Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo w Częstochowie przy ulicy Św. Barbary 43.o następującej tematyce:

1. „Godność życia, cierpienia i umierania człowieka w nauczaniu Prymasa Tysiąclecia Kard. St. Wyszyńskiego i św. Jana Pawła II a współczesne zagrożenia”

- Sympozjum odbyło się w dniach od 6 do 8 marca 2015 r. W spotkaniu wzięło udział 70 sióstr z 34 zgromadzeń zakonnych.

2. „Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią. Nowe spojrzenie na różnorodność dzieł charytatywnych prowadzonych przez zgromadzenia zakonne w Polsce”

W Roku Miłosierdzia zostało zorganizowane sympozjum poruszające tematykę uczynków i dzieł miłosierdzia. W spotkaniu uczestniczyło 49 sióstr z 17 zgromadzeń zakonnych. Sympozjum odbyło się w dniach od 26 - 28 lutego 2016 r.

3. „Godność człowieka w chorobie, starości oraz kruchłość i słabość wobec uzależnienia i innych zagrożeń ze strony współczesnego świata”

W sympozjum uczestniczyły 83 siostry z 25 żeńskich zgromadzeń zakonnych. Sympozjum odbyło się w dniach od 10 do 12 marca 2017 r.

Na każdym z tych sympozjów codziennie w programie była wspólnie przeżywana Eucharystia oraz Liturgia Godzin – Jutrznia i Nieszpory. Sympozja rozpoczynano z reguły Eucharystią. Po wspólnej modlitwie miało miejsce spotkanie organizacyjno-zapoznawcze, które obejmowało także dzielenie się własnymi doświadczeniami w posłudze charytatywnej. W ankietach siostry wypowiadały się bardzo pozytywnie na temat sympozjów. Czuły się ubogaczone nie tylko przedstawionymi treściami, ale także wspólnym poszukiwaniem nowych dróg swojej posługi. Wszystkie uczestniczki czuły potrzebę współpracy i wzajemnej pomocy.

Członkinie Sekcji Pomocy Potrzebującym Komisji Dzieł Charytatywnych mają głębokie przekonanie o konieczności współpracy pomiędzy siostrami prowadzącymi podobne dzieła charytatywne i dzieła

bliskie sobie, by razem przeciwdziałać ubóstwu, rozpacz, bezsensowi życia, degradacji i dyskryminacji społecznej ludzi. Miłosierdzie jest chwałą Kościoła i znakiem jego wierności Chrystusowi.

Przed sekcją stoi dalsze zadanie przygotowywania spotkań dla sióstr prowadzących dzieła charytatywne i inne. Serdecznie dziękujemy wszystkim członkiniom Konsulty za zaufanie a członkiniom Sekcji Pomocy Potrzebującym za ich wierną posługę i poświęcony czas. Maryja niech będzie nam przykładem żarliwości ducha, radości w nadziei, mocy w przeciwnościach, wytrwałości w modlitwie i troski o potrzeby bliźniego. Niech świat powierzony przez Boga ludzkim rękóm słabego człowieka, staje się coraz bardziej ludzki i sprawiedliwy i będzie znakiem świata przyszłego. Pozostajmy wierne swojej misji w Kościele i w świecie.

Za wszystko Bogu niech będą dzięki!

s. Małgorzata Czarnecka SM.
Przewodnicząca Sekcji

SEKCJA PRZECIWDZIAŁANIA WSPÓLCZESNYM FORMOM NIEWOLNICTWA „BAKHITA”

Cele i zadania Sekcji:

1. Celem Sekcji jest animowanie inicjatyw dotyczących przeciwdziałania i pomocy ofiarom współczesnych form niewolnictwa w ramach *Sieci Bakhita*.
2. Zadaniem Sekcji jest w szczególności:
  - a) działalność edukacyjno-szkoleniowa w zakresie zagrożeń wynikających ze współczesnych form niewolnictwa;
  - b) rozeznawanie sytuacji i tworzenie bazy informacyjnej w zakresie działań pomocowych prowadzonych przez zgromadzenia zakonne;
  - c) pomoc w tworzeniu i wspieranie Sieci Bakhita;
  - d) opracowywanie materiałów mogących służyć pomocą zgromadzeniom w zakresie formacji sióstr;
  - e) przygotowywanie dla Konsulty projektów, wniosków i propozycji dotyczących realizacji celów Sekcji;
  - f) nawiązywanie współpracy z organizacjami krajowymi i międzynarodowymi pracującymi w dziedzinie pomocy ofiarom.

Skład Sekcji:

Sekcję tworzą siostry z różnych zgromadzeń:

1. s. Joanna LIPOWSKA, Zgromadzenie Franciszkanek Misjonarek Maryi - przewodnicząca Sekcji
2. s. Anna BAŁCHAN, Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej – zastępca przewodniczącej
3. s. Ewa JACHIMEK, Zgromadzenie Służebnic Matki Dobrego Pasterza- Sekretarka
4. s. Barbara ZAWIŁA, Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej
5. s. Stella DRUŻDŻEL, Samarytanka
6. s. Monika KWAŚNIAK, Siostry Pasjonistki św. Pawła od Krzyża
7. s. Katarzyna GRUNWALD, Siostry Pasjonistki św. Pawła od Krzyża
8. s. Sylwia PROKOPOWICZ, Zgromadzenie Sióstr Pasterek od Opatrzności Bożej
9. s. Edyta KASJAN, Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej
- 10.s. Goretti NOWAK, Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej
- 11.S. Loretta, Katarzyna DMYTRYSZYN, Zgromadzenie Sióstr Opatrzności Bożej
- 12.s. Leonarda, Anna KLIM, Zgromadzenie Sióstr Opatrzności Bożej

W okresie sprawozdawczym odbyło się kilka posiedzeń roboczych i organizacyjnych Sekcji. W czerwcu 2015 roku nastąpiły nowe wybory Zarządu. Poprzednio przewodniczącą była s. Anna Bałchan.

Sprawozdanie z działalności:

Ważnym polem działania Sekcji i Sieci Bakhita jest edukacja, profilaktyka, uwrażliwianie społeczeństwa (w tym także naszych zakonnych środowisk) na problem współczesnego niewolnictwa oraz kształtowanie postaw i formacja w zakresie odpowiedniego reagowania i udzielania pomocy osobom zagrożonym lub pokrzywdzonym handlem ludźmi.

W ramach działalności edukacyjno-szkoleniowej zostały przeprowadzone szkolenia

- dla członków Sieci Bakhita (wrzesień 2015, w Krakowie)

- dla sióstr zakonnych z różnych zgromadzeń zakonnych, które zgłosiły takie pragnienie (Siostry FMM, październik 2014, Siostry Szarytki, grudzień 2016)

Dla sióstr zakonnych z diecezji częstochowskiej i kieleckiej zostały przeprowadzone spotkania ukazujące tematykę handlu ludźmi ze wskazaniem na sposoby przeciwdziałania temu procederowi. Tego typu szkolenia odbyły się także dwukrotnie w Lubelskim Seminarium Duchownym.

Zostało poprowadzonych wiele spotkań, konferencji dla różnego typu grup odbiorców – dorosłych, osób zrzeszonych w różnych wspólnotach, dla grup katechetów, dla wolontariatów, dla studentów w ramach zajęć (szczególnie na kierunku resocjalizacji), dla młodzieży w ramach zajęć lekcyjnych, podczas rekollekcji i spotkań młodzieżowych.

Kilkanaście razy członkowie Sieci organizowali, w różnych częściach Polski, projekcję dokumentalnego filmu: *Nikczemny handlarz dusz*. W większości przypadków, po filmie była organizowana dyskusja na temat współczesnego niewolnictwa, sposobów zapobiegania i pomocy ofiarom. Po projekcji była możliwość nabycia materiałów i ulotek edukacyjnych.

Celem oddziaływań informacyjno- profilaktycznych została stworzona strona internetowa Sieci Bakhita – www.siecbakhita.com oraz Facebook Sieci Bakhita. Poprzez tego typu współczesne areopagi udaje się łatwiej, szybciej i skuteczniej przekazywać informacje, podejmować profilaktykę, uwarżliwiać, pobudzać do działania, wskazywać na sposoby przeciwdziałania i formować do właściwego reagowania i udzielania pomocy ofiarom handlu ludźmi. Facebook pozwala także na tworzenie wirtualnej wspólnoty, zachęca do modlitewnych akcji i podtrzymywania kontaktu. (Zapraszamy zgromadzenia do linkowania naszej strony).

Przy okazji organizowanych wydarzeń i dni poświęconych przeciwdziałaniu handlowi ludźmi udzielonych zostało kilkanaście wywiadów dla mediów na temat handlu ludźmi, kształtowania postaw wobec współczesnego niewolnictwa, które jest obecne w różnych formach także w naszym społeczeństwie, a także na temat Sieci Bakhita i jej działalności.

Zostały przygotowane i wydrukowane materiały edukacyjne

- broszura z ogólnymi wiadomościami nt. handlu ludźmi i pomocy ofiarom tego procederu
- scenariusz Kampanii ulicznej
- bileciki z krótkimi informacjami jak reagować w sytuacjach podejrzanych handlem i z modlitwą za współczesnych niewolników

Większe wspólne inicjatywy Sieci Bakhita, we współpracy z innymi organizacjami i wspólnotami to: organizowanie Europejskich Dni przeciwko Handlowi Ludźmi (18 października) i Międzynarodowego Dnia Modlitwy i Refleksji nt. Walki z Handlem (który przypada na 8 lutego – wspomnienie św. Bakhity i został ustanowiony w kościele przez Papieża Franciszka)

W ramach Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi w 2015 r., w kilku miastach Polski (w Warszawie, Katowicach, Lublinie, Zamościu, Wrocławiu, Przemyślu, Piasecznie) została zorganizowana, z inicjatywy członków Sieci Bakhita, Kampania OTWÓRZ OCZY, POMÓŻ, POMÓDL SIĘ. Kampania miała charakter społeczno-edukacyjno- artystyczny. Była to forma pantomimy ulicznej mającej na celu ukazanie metod werbunku, różnych form niewolnictwa i losu tych, którzy padli jego ofiarą. Oprócz gry aktorów, wolontariusze przeprowadzali rozmowy z przechodniami i wręczali materiały edukacyjne wraz zachętą do modlitwy. Oprócz wymiaru edukacyjno-profilaktycznego, całe wydarzenie było także wyrazem solidarności i apelem o pomoc dla ofiar handlu ludźmi. Kampanie zostały zakończone wieczornym czuwaniem modlitewnym. W innych miejscowościach organizowane były wspólne modlitwy, najczęściej modlitwa różańcowa za ofiary handlu ludźmi.

Inicjatywy podejmowane z okazji Międzynarodowego Dnia Modlitwy i Refleksji nt. Walki z Handlem Ludźmi wyglądały następująco:

2015 rok – przekazanie przez KEP zachęty do otoczenia modlitwą współczesnych niewolników i przekazanie materiałów, które zostały umieszczone na stronie internetowej Episkopatu

2016 rok – zorganizowanie i zachęta do modlitewnej akcji: *Zamień noc w MOC Miłosierdzia* Przygotowany przez Sekcję Bakhita Apel wzywający do modlitwy za ofiary handlu ludźmi podjęła i wystosowała w swoim imieniu do całego Kościoła w Polsce Konferencja Episkopatu Polski. Został też przesłany list do wszystkich Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych z zachętą do włączenia się w modlitewną akcję – (czyli modlitwa Koronką do Bożego Miłosierdzia o 3.00 w nocy). Na tę okazję został przygotowany plakat z wieloma patronatami i spot nt. handlu ludźmi zakończony zaproszeniem do włączenia się w modlitewną akcję. Rozpowszechnianie akcji wsparły takie media jak: KAI, Gość niedzielný, Deon, Wiara, Radio Maryja i Telewizja Trwam. Telewizja Trwam podczas całego dnia robiła ogłoszenia emitując spot i zapraszając do modlitwy. Również radia lokalne: np. Warszawa, Lublin, Zamość, Przemyśl podjęły temat konieczności przeciwdziałania handlowi ludźmi i zachętę do modlitwy.

2017 rok – zorganizowana została ogólnopolska Noc Czuwania w Warszawie, w Bazylice św. Krzyża, poprzedzona medialnymi zapowiedziami ukazującymi problem niewolnictwa i potrzebę naszego zaangażowania. Na szczególną uwagę zasługuje DEON, który przez kilka dni, wykorzystując materiały ze strony internetowej Sieci Bakhita nagłaśniał

ten temat. Przygotowane zostały plakaty, bileciki z modlitwą. W programie modlitewnego czuwania były: Eucharystia, której przewodniczył ks. Bp Grzegorz Ryś, historie ofiar handlu ludźmi, różaniec z animacją malowania piaskiem, modlitwa o uzdrowienie i uwielbienia Boga. Na szczególną uwagę zasługuje adopcja duchowa osób skrzywdzonych handlem ludźmi przebywających w różnych domach chronionych w Polsce i w innych krajach. Ponad 500 osób zadeklarowało takie swoje wsparcie. Opaski, które były gestem solidarności zostały przekazane ofiarom handlu ludźmi w Polsce, w Niemczech, w Austrii, Albanii, Rumunii, Włoszech i Kenii do domów, z którymi mamy kontakt w ramach współpracy, czy przynależności do RENATE. Nocne czuwanie zgromadziło bardzo wielu (ponad 1000) uczestników (w tym także sióstr zakonnych). Echo z tego wydarzenia można było odnaleźć na różnych portalach internetowych i w prasie: Niedziela, gość Niedzielny, Idziemy.

Zadaniem, któremu Sekcja Bakhita nadaje wielką wartość jest zachęcanie do modlitwy o zaprzestanie niewolnictwa, za ofiary handlu ludźmi i sprawców ich cierpienia. W tym celu, od 8 lutego 2016 roku, została podjęta modlitewna akcja o nazwie *Nocna reakcja przeciwko handlowi ludźmi*, czyli *Zamień ich noc w moc Miłosierdzia*.

W modlitwę włączyło się wiele zgromadzeń zakonnych, wspólnot i świeckich. Oddźwięk był bardzo pozytywny i została zaproponowana kontynuacja modlitwy Koronką do Bożego Miłosierdzia w pierwsze soboty miesiąca (dokładnie z piątku na sobotę) o godz. 3.00 w nocy. Na każdy miesiąc podawana jest odrębna intencja, który łączy nas na modlitwie, a zarazem wskazuje na rodzaje niewolnictwa i cierpienia, które są z nimi związane. Do tej modlitwy wciąż jeszcze dołączają osoby zakonne, czasem całe wspólnoty, a nawet prowincje, oraz osoby świeckie. Nadal istnieje możliwość przyłączenia się (formularz zgłoszeniowy na stronie internetowej Sieci Bakhita).

Na wszystkie ważniejsze wydarzenia związane z dniami modlitwy i solidarności z ofiarami wspólnych form niewolnictwa przekazywane są (poprzez strony internetowe, biuletyn międzyzakonny, listy do zgromadzeń) **konkretne propozycje włączenia się w modlitwę i refleksję oraz materiały przygotowane na te okazje.** Są one udostępniane także poprzez stronę Sieci (są to np. materiały liturgiczne, rozważania różańcowe, materiały na czuwanie, itp.)

W 2016 roku została uaktualniona baza pomocowa Sieci Bakhita. Pozostaje w niej 16 punktów. Kilkanaście Sióstr wyznaczonych jest przez zgro-

madzenia zakonne do kontaktu i przyjmowania osób zagrożonych handlem ludźmi, kobiet - ofiar handlu ludźmi i osób pokrzywdzonych tym procederem, które potrzebują wsparcia i towarzyszenia. Ofiary handlu ludźmi najczęściej są przyjmowane przez wyspecjalizowane stowarzyszenia z mieszkańcami chronionymi, takie jak PoMOC, czy Ośrodek Interwencji Kryzysowej we Wrocławiu, które działają jako samoistne organizacje, natomiast stanowią istotną część Sieci Bakhita. Również inne Zgromadzenia, w ramach swoich misji, ale jednocześnie przynależności do Sieci, wspierają osoby zagrożone handlem i tych, którzy poprzez nieporadność, słabość i różne koleje losu są w grupie ryzyka. Zaistniały także pojedyncze przypadki osób, które w ramach współpracy w Sieci zostały przekazane do punktów zgłoszonych do bazy pomocowej Sieci.

Kontynuowana jest współpraca z organizacjami krajowymi i międzynarodowymi pracującymi w zakresie pomocy ofiarom.

Jedna z sióstr - s. Joanna Lipowska jest członkiem grupy roboczej Europejskiej Sieci Osób Zakonnych przeciwko Handlowi Ludźmi RENATE. Poza tym 4 Siostry z Sieci Bakhita: s. Anna Bałchan i s. Barbara Zawila ze Zgromadzenia Maryi Niepokalanej, s. Katarzyna Grunwald, Pasjonistka i s. Joanna Lipowska FMM uczestniczyły w Międzynarodowej Konferencji RENATE pt: „Koniec handlu ludźmi zaczyna się od nas”, która odbyła się w listopadzie 2016 roku w Rzymie. Pozwoliło to zawiązać nowe kontakty, wzmocnić współpracę z innymi organizacjami z krajów europejskich

Wyzwania na przyszłość

- ⇒ usprawnienie i umocnienie współpracy pomiędzy zgromadzeniami, które zgłosiły swoją przynależność do Sieci Bakhita
- ⇒ pozyskanie większego zainteresowania także wśród męskich zgromadzeń zakonnych
- ⇒ wyłonienie ze zgromadzeń zakonnych osób chętnych, które by mogły prowadzić zajęcia profilaktyczne w szkołach, dla młodzieży i innych zainteresowanych grup. Dla Sióstr zainteresowanych i gotowych podjąć taką misję widzimy potrzebę zorganizowania warsztatów i wyposażenia tych osób w odpowiednią wiedzę i umiejętności.
- ⇒ przygotowanie materiałów i szkoleń dla specyficznych grup zagrożonych handlem ludźmi i organizacji, które nimi się zajmują (osoby opuszczające więzienia, domy samotnej matki, Ośrodki Interwencji Kryzysowej, Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii, itp.)

s. Joanna Lipowska FMM
Przewodnicząca Sekcji Bakhita

⇒ KOMISJA ADMINISTRACYJNO-PRAWNA

Celem Komisji Prawno-Administracyjnej przy Konferencji Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych w Polsce jest służyć pomocą zgromadzeniom zakonnym w sprawach ekonomicznych i prawnych, głównie poprzez organizowanie sesji i szkoleń dla sióstr ekonomek, dyrektorek dzieł i innych oraz przekazywanie informacji o zmianach w prawie.

Trzy lata temu zmienił się skład Komisji: dołączyło 5 nowych członkiń, natomiast ze względu na podjęcie nowych obowiązków w Zgromadzeniu, zakończyła członkostwo w Komisji s. Alina Słonecka, słuźka NMP. Aktualny skład Komisji przedstawia się następująco:

M. Joanna Wiśniowska, przełożona generalna sióstr serafitek – opiekunka Komisji

1. S. Krystyna Chmiel z Sekretariatu KWPZZZ, słuźebniczka NMP NP. (starowiejska) – przewodnicząca Komisji
2. S. Iwona Dworska, urszulanka SJK, ekonomka generalna – sekretarka Komisji
3. S. Teresa Anna Dynier, zmartwychwstanka – ekonomka prowincjalna
4. S. Kamila Bondarczuk, albertynka – ekonomka prowincjalna i dyrektor DPS
5. S. Aleksandra Kmiecik, urszulanka SJK – asystentka generalna
6. S. Władysława Naglik, serafitka – ekonomka generalna
7. S. Savia Bezak, słuźebniczka BDNP (dębicka) – ekonomka generalna
8. S. Jadwiga Smolak, franciszkanka Misjonarka Maryi – referent ds. ubezpieczeń.

W okresie sprawozdawczym Komisja odbyła 7 zebrań, których głównym celem było planowanie i przygotowywanie sesji szkoleniowych dla sióstr ekonomek zgromadzeń czynnych i dyrektorek dzieł lub podsumowanie prowadzonych sesji. Członkinie Komisji spotykały się również „nieformalnie”, aby konsultować bieżące sprawy prawne, służyły ponadto siostrom ekonomkom poradami telefonicznymi, szczególnie w sprawach ubezpieczeń i podatków.

W minionym trzyleciu Komisja zorganizowała pięć sesji szkoleniowych: trzy dla sióstr ekonomek, jedną dla dyrektorek domów pomocy społecznej i jedną dla sióstr zajmujących się ubezpieczeniem duchownych. Na sesje zapraszano przedstawicieli różnych instytucji świeckich, m.in. pracowników Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji (obecnie Spraw Wewnętrznych i Administracji), Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,

przedstawiciele instytucji samorządowych, banków, radców prawnych i adwokatów - osoby kompetentne, fachowo zajmujące się konkretnymi zagadnieniami z racji pełnionych funkcji i zadań. Uczestniczyli również przedstawiciele instytucji kościelnych: z Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski: sekretarz generalny, przewodniczący Rady Ekonomicznej i ekonom, ekonom Konferencji Wyższych Przełożonych Zakonów Męskich, sekretarka generalna naszej Konferencji. Spotkania dla sióstr ekonomek miały charakter szkoleniowy, dlatego przeżywały w nich wykłady i prelekcje.

Sprawozdanie z prowadzonych sesji:

1. Sesje szkoleniowe dla Sióstr ekonomek generalnych i prowincjalnych były tradycyjnie organizowane pod koniec maja lub na początku czerwca: **20-21 maja 2014r., 25-26 maja 2015r. i 1-2 czerwca 2016 r.**, odbyły się w siedzibie Caritas Polska, ul. Okopowej 55 w Warszawie. W spotkaniach uczestniczyło średnio 136 sióstr.

Komisja starała się wychodzić naprzeciw oczekiwaniom sióstr, dlatego podczas Sesji omawiano aktualne tematy, zgłaszane wcześniej przez siostry ekonomki.

Podejmowane były między innymi następujące zagadnienia:

- *planowane przekształcenie Funduszu Kościelnego w dobrowolny odpis 0,5% podatku,*
- *przybliżenie Instrukcji dotyczącej sposobów powiadamiania organów państwowych o uzyskaniu osobowości prawnej przez kościelne osoby prawne oraz powiadamiania o powoływaniu i odwoływaniu osoby sprawującej funkcję organu osoby prawnej - z 31.08.2014,*
- *relacja ze spotkania Ekonomek generalnych w Rzymie, zorganizowanego przez Kongregację ds. Instytutów Życia Konsekwowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego dla ekonomek z całego świata,*
- *zarządzanie etyczne finansami,*
- *sprawy dotyczące ubezpieczenia, m.in. wybór między ZUS, a OFE,*
- *podatki kościelnych osób prawnych,*
- *zasady prowadzenia działalności statutowej i działalności gospodarczej,*
- *wybrane zagadnienia z prawa cywilnego, administracyjnego, prawa pracy.*

Na spotkaniach dla sióstr ekonomek, oprócz wykładów i prelekcji, przedstawiciele różnych instytucji i firm prezentowali swoje oferty. Były to m.in. BGŻ BNP Paribas, Union Investment To-

warzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A., PPU Port Spółka z o.o., Saltus Ubezpieczenia TUW SKOK, Innpact z Wrocławia – firma brokerska.

2. Inne spotkania:

- 1) w dniu **9 września 2014 r.** – **szkolenie z zakresu ubezpieczenia duchownych** – odbyło się również w siedzibie Caritas Polska w Warszawie. Uczestniczyły 93 siostry zajmujące się ubezpieczeniem duchownych, z 74 zgromadzeń. Szkolenie przeprowadziły Panie z I Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie. Prelegentki z dużą kompetencją i znajomością problematyki omówiły następujące zagadnienia:
  - *ogólne zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym,*
  - *zasady korygowania dokumentów ubezpieczeniowych,*
  - *zasiłki chorobowe po ustaniu zatrudnienia a ubezpieczenie osób duchownych,*
  - *świadczenia emerytalno-rentowe w Polsce,*
  - *świadczenia emerytalno-rentowe z uwzględnieniem pracy za granicą.*
- 2) w dniu **16 października 2014 r.** – **zebranie siostr dyrektorek Domów Pomocy Społecznej** prowadzonych przez żeńskie zgromadzenia zakonne – odbyło się w Domu Pielgrzyma

“Amicus”, przy parafii Św. Stanisława Kostki na Żoliborzu, ul. Hozjusza 2 w Warszawie. Uczestniczyło ponad 90 Siostr dyrektorek.

Na zebranie zostały poproszone Panie z wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, które od wielu lat zajmują się nadzorem i kontrolą domów pomocy społecznej w Województwie. Celem spotkania była próba rozwiązania problemów związanych z działalnością domów pomocy społecznej oraz zapoznanie się z projektem nowelizacji ustawy o pomocy społecznej. Uczestniczki wyrażały wdzięczność za zorganizowanie zebrania, gdyż było ono też okazją do wzajemnej wymiany doświadczeń między siostrami dyrektorkami.

Komisja Prawno-Administracyjna, pomagając zgromadzeniom odnaleźć się w gąszczu przepisów i częstych zmian prawa, wciąż przypomina siostram, że ze strony samych zgromadzeń konieczne jest korzystanie z pomocy kompetentnych osób i instytucji oraz wielka czujność, szczególnie w kwestiach finansowych.

M. Joanna Wiśniowska
opiekunka Komisji

⇒ KOMISJA HISTORYCZNA

Działalność Komisji Historycznej przy Konferencji Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych w Polsce w latach 2014-2017

Komisja Historyczna, która skupia około 50 siostr, ściśle współpracuje z Ośrodkiem Badań nad Geografią Historyczną Kościoła w Polsce, działającym w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. W 2013 r. ks. Rektor KUL, prof. dr hab. Antoni Dębiński w oficjalnym piśmie, skierowanym na ręce Przewodniczącej Konsulty m. Leticji Niemczury potwierdził wolę dalszej współpracy i patronatu naukowego KUL dla prowadzonych badań nad dziejami najnowszymi zakonów żeńskich w Polsce.

W ramach swojej działalności Komisja Historyczna każdego roku w maju (zwykle jest to trzeci piątek i sobota maja) organizuje ogólnopolską konferencję naukową siostr historyczek. W okresie sprawozdawczym odbyły się:

- 43. ogólnopolska konferencja historyków zakonnych, Warszawa 16-17 maja 2014 r. Temat: *O warsztacie historyka praktycznie,*
- 44. ogólnopolska konferencja historyków zakonnych, Warszawa 22-23 maja 2015 r. Temat: *Kobiety konsekrowane w historii i dla historii,*
- 45. ogólnopolska konferencja historyków zakonnych, Bila Voda–Wrocław 20-21 maja 2016 r. Temat: *Milenijne uroczystości Chrztu Polski, świętowanie i zmaganie.*

Spotkania seminaryjne dla trzech grup regionalnych: w Krakowie, Warszawie i Wrocławiu odbywają się regularnie dwa razy w roku dla każdej grupy, prowadzi je przewodnicząca Komisji Historycznej, s. Agata Mirek, która jest samodzielnym pracownikiem naukowym Ośrodka Badań nad Geografią Historyczną Kościoła w Polsce na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W organizację spotkań regionalnych angażują się także siostry należące do

Komisji. Są to: w Krakowie s. Danuta Kozieł (nazaranka) i s. Jadwiga Kupczewska (sercanka), we Wrocławiu: s. Venerabilis Guzy (służebniczka śląska) i s. Amata Kupka (de Notre Dame) oraz w Warszawie: s. Małgorzata Krupecka (urszulanka SJK).

W okresie sprawozdawczym odbyły się następujące seminaria naukowe regionalne dla sióstr zakonnych:

w 2014 r.

Warszawa (22 lutego 2014, 25 października 2014 r.), Kraków (11 stycznia 2014; 13 września 2014 r.), Wrocław (8 marca 2014, 18 października 2014 r.),

w 2015 r.

Warszawa (17 stycznia 2015 r., 26 września 2015 r.), Kraków (14 lutego 2015 r., 12 września 2015 r.), Wrocław (7 marca 2015 r., 17 października 2015 r.),

w 2016 r.

Warszawa (20 lutego 2016 r., 24 września 2016 r.), Kraków (13 lutego 2016 r.; 10 września 2016 r.), Wrocław (12 marca 2016 r., 22 października 2016r.),

Dużym sukcesem prac naszej Komisji jest opublikowanie przez uczestniczki seminariów trzech tomów nowej serii wydawniczej *Zakony żeńskie w PRL*, po redakcją naukową Agaty Mirek, z komitetem redakcyjnym: K. Dębowska, H. Gapski, M. Juran, J. Kłoczowski, A. Karolczuk. Tom 1: s. Karina Halina Domagała, *Zgromadzenie Sióstr św. Jadwigi Prowincja Katowicka w latach 1945-1989*, Lublin 2014, ss. 600.

- Tom 2: s. Z. Bazylczuk, *Inspektoria Polska Zgromadzenia Córek Maryi Wspomożycielki w latach 1945-1989*, Lublin 2016, ss. 293.
- Tom 3: s. Dionizja Maria Mendrok, *Historia Prowincji katowickiej Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej w latach 1945-1989*, Lublin 2016, ss. 584.

Aktualnie trwają intensywne prace nad wydaniem kolejnego 4 tomu w serii: opisującego dzieje Zgromadzenia Sióstr Elżbietanek.

Najbliższe, 46. ogólnopolskie spotkanie sióstr historyczek zakonnych pod hasłem *Świadczenie życia codziennego*, odbędzie się w dniach 19-20 maja 2017 r. w Nowym Mieście n. Pilicą i w Warszawie.

Postulaty do dalszej pracy w Komisji Historycznej:

1. Sprawą pilną, dla lepszej współpracy i konkretnej, praktycznej pomocy dla sióstr pracujących

na tym polu jest stworzenie aplikacji internetowej, która byłaby dobrym miejscem zamieszczania fachowych tekstów pomocy, takich jak: formularze ankiet, czy zbiory bibliografii, itp.

2. Doceniamy inicjatywę współpracy między zakonami żeńskimi a KUL-em podjętą w latach siedemdziesiątych przez prof. Jerzego Kłoczowskiego. Zaowocowała ona zebraniem w 17 wydanych już tomach *Żeńskie zgromadzenia zakonne w Polsce w latach 1939-1947* materiałów z okresu II wojny światowej, dokumentujących trudne losy i zarazem bohaterską działalność żeńskich zgromadzeń zakonnych. Trwają prace nad kolejnymi tomami nowej serii *Zakony żeńskie w PRL*. Istnieje pilna potrzeba rozpoczęcia kolejnego etapu badań nad historią najnowszych naszych wspólnot zakonnych po roku 1989. Na nas spoczywa odpowiedzialność zachowania od niepamięci jak ważną rolę dla Kościoła i społeczeństwa odegrały żeńskie zgromadzenia zakonne w okresie transformacji ustrojowej w Polsce. Jako szczególnie istotny jawi się postulat zbierania relacji sióstr mając świadomość, że upływający czas nie jest naszym sprzymierzeńcem.

3. W odpowiedzi na potrzebę kontynuowania prac nad historią zgromadzeń żeńskich jawi się, w ramach współpracy z KUL, możliwość otwarcia seminarium doktoranckiego dla sióstr zakonnych. Działaloby ono na Wydziale Nauk Humanistycznych pod kierunkiem s. prof. Agaty Mirek, która jest samodzielnym pracownikiem naukowym tego wydziału. Zacieśniłoby to współpracę Komisji Historycznej, a co za tym idzie całej naszej społeczności zakonnej, z Uniwersytetem. Pozwoliłoby to w przyszłości stworzyć jednostkę naukowo-badawczą dla sióstr, która mogłaby prowadzić na odpowiednim poziomie akademickim tak bardzo potrzebne systematyczne badania naukowe z wykorzystaniem bogatych zasobów archiwalnych naszych wspólnot, jak również dałoby realny asumpt, by włączyć się w międzynarodowy nurt badań nad historią kobiet.

Dziękuję wszystkim Przełożonym Generalnym i Prowincjalnym za wielką życzliwość, gdyż podczas spotkań seminaryjnych Komisja Historyczna korzysta z gościnności wielu wspólnot zakonnych. Dziękuję także wszystkim siostrom, które z wielkim zaangażowaniem podejmują trud opracowywania historii własnych wspólnot. Jednocześnie chciałabym prosić o rozważenie przedstawionych kwestii kontynuowania i rozwoju prac Komisji Historycznej.

m. Agata Mirek
Opiekunka Komisji

NOWE CZŁONKINIE KONSULTY KWPZZZ

wybrane na 3-letnią kadencję

Obradująca 25-27 kwietnia 2017 r. w Warszawie 135 Konferencja Plenarna Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych w Polsce dokonała wyboru nowej Konsulty. Konsulta jest organem kierowniczym i wykonawczym Konferencji. Inspiruje działalność Konferencji i reprezentuje ją na zewnątrz na płaszczyźnie kościelnej i cywilnej. Członkinie Konsulty są wybierane przez Zebranie Plenarne Konferencji. Kadencja Konsulty trwa 3 lata.

Przewodnicząca Konsulty

- M. Maksymilla – Barbara PLISZKA, przełożona generalna Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Bogarodzicy Dziewicy Niepokalanie Poczętej

Wiceprzewodnicząca

S. Benigna KANIA, przełożona prowincjalna Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej

Członkinie:

- M. Petra - Irena KOWALCZYK, przełożona generalna Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia
- M. Radosława PODGÓRSKA, przełożona generalna Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Służebnic Krzyża
- M. Barbara LATOCHA, przełożona generalna Zgromadzenia Sług Jezusa
- M. Antonina KASJANIUK, przełożona generalna Zgromadzenia Sióstr Opatrzności Bożej
- M. Teresa MACIUSZEK, przełożona generalna Zgromadzenia Sióstr Albertynek Posługujących Ubogim
- S. Dolores – Dorota ZOK, przełożona prowincjalna Zgromadzenia Sióstr Służebnic Ducha Świętego

Na pierwszym posiedzeniu Konsulta mianowała: **Sekretarkę Generalną** - m. Jolantę Olech, urszulankę SJK i **Zastępczynię Sekretarki Generalnej** - s. Krescencję Huk, służebniczkę BDNP.

NUNCJATURA APOSTOLSKA
W POLSCE

Warszawa, 11 maja 2017

N. 254/17

Wielebna Matko,

Serdecznie gratuluję wyboru na przewodniczącą Konferencji Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń zakonnych w Polsce.

Będę pamiętał w modlitwach o posłudze Matki i wszystkich Sióstr wybranych do *Konsulty*, jak również o potwierdzonej sekretarce generalnej *Konferencji* i jej zastępczyni. Niech Pan Bóg błogosławi w pracy.

Łączę wyrazy szacunku w Panu.

✠ Salvatore Pennacchio
Nuncjusz Apostolski

Wielebna
M. Maksymilla PLISZKA
Przewodnicząca Konferencji
Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych w Polsce
WARSZAWA

KONFERENCJA
EPISKOPATU
POLSKI

POLISH BISHOPS'
CONFERENCE

CONFERENTIA
EPISCOPORUM
POLONIAE

Abp Stanisław Gądecki
Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Warszawa, dnia 18 maja 2017 roku
SEP – D/ 3.2.1.2-4

Przewielebna Matko,

z radością przyjąłem informację, że obradująca w Warszawie w dniu 26 kwietnia br. Konferencja Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych wybrała Matkę na Przewodniczącą Zarządu Konferencji.

W imieniu Konferencji Episkopatu Polski składam najserdeczniejsze życzenia, prosząc o dary Ducha Świętego dla Przewielebnej Matki, jak i nowowybranych członkiń Konsulty, tj. M. Benigny Kani, M. Petry Kowalczyk, M. Radosławy Podgórskiej, M. Barbary Latochy, M. Antoniny Kasjaniuk, S. Dolores Zok, M. Teresy Maciuszek.

Życie i posługę Przewielebnej Matki polecam Bożej Opatrzności, przez wstawiennictwo bł. Edmunda Bojanowskiego, a na czas pełnienia zadań zleconych przez Ducha Świętego, z serca błogosławię.

Łącząc wyrazy szacunku, przesyłam pasterskie błogosławieństwo,

✠ Stanisław Gądecki
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Konferencji
Episkopatów Europy (CCEE)

Przewielebna
M. Maksymiliana **PLISZKA** BDNP
Przewodnicząca
Konferencji Wyższych Przełożonych
Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych
ul. Bojanowskiego 8-10
39-200 **DĘBICA**

Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski
Skwer Kard. S. Wyszyńskiego 6
01-015 Warszawa

tel.: +48 22 530 48 00
tel.: +48 22 530 48 85
fax: +48 22 838 09 67

e-mail: skep1@episkopat.pl
www.episkopat.pl
www.przewodniczacy.info

KONFERENCJA
EPISKOPATU
POLSKI

POLISH BISHOPS'
CONFERENCE

—
CONFERENTIA
EPISCOPORUM
POLONIAE

Bp Artur G. Miziński
Sekretarz Generalny
Konferencji Episkopatu Polski

Warszawa, dnia 8 maja 2017 r.

SEP – D/3.2.1.2-4

Czcigodna Matko,

dziękuję za pismo z dnia 28 kwietnia 2017 r. informujące o wyborze i składzie nowego Zarządu Konferencji (Konsulty) Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych w Polsce, na 3-letnią kadencję 2017-2020. Dziękuję również za wiadomość, że nowo wybrana Konsulta mianowała w dniu 27 kwietnia br., m. Jolantę Olech USJK sekretarką generalną Konferencji i Konsulty oraz s. Krescencję Huk SBDNP zastępczynią sekretarki generalnej.

Proszę przyjąć podziękowania za przesłane w załączeniu sprawozdanie z działalności Konferencji w latach 2014-2017.

Modląc się o Boże błogosławieństwa dla Członkiń nowej Konsulty oraz Konferencji Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych w Polsce, łączę wyrazy szacunku i serdeczne pozdrowienia w Chrystusie Panu

Bp Artur G. Miziński
Sekretarz Generalny
Konferencji Episkopatu Polski

Czcigodna
Matka Jolanta OLECH
Sekretarka Generalna KWPZZZ
Skwer kard. Stefana Wyszyńskiego 6
01-015 WARSZAWA

Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski
Skwer Kard. S. Wyszyńskiego 6
01-015 Warszawa

tel.: +48 22 530 48 00
tel.: +48 22 530 48 98
fax: +48 22 838 09 67

e-mail: biuro@episkopat.pl
www.episkopat.pl

STATYSTYKA

UDZIAŁ ŻEŃSKICH ZGROMADZEŃ ZAKONNYCH W DZIELE EWANGELIZACYJNYM KOŚCIOŁA

Zasadniczym wkładem sióstr zakonnych w dzieło ewangelizacyjne Kościoła jest **świadeństwo ich życia oddanego Bogu**, mówiącego bez słów o Bogu i niosącego przesłanie o Chrystusowej Dobrej Nowinie, **modlitwa** w intencji całego świata i **służba ludziom**.

W Polsce mamy ponad 100 zgromadzeń zakonnych tzw. czynnych, w których żyje około 19.000 sióstr w 2230 domach zakonnych obecnych we wszystkich diecezjach. Ponadto 2038 sióstr pracuje poza granicami Polski: 362 sióstr w krajach na Wschodzie, 546 w krajach misyjnych i 1157 – w innych krajach (cyfry są płynne, chodzi o ogólną informację). Około 2570 sióstr apostołuje modlitwą i cierpieniem związanym z wiekiem i chorobą.

2. O obecności sióstr zakonnych w pracy apostołskiej, wychowawczej i charytatywnej Kościoła mówią następujące cyfry:

- * W **katechezie** pracuje ok. 2000 sióstr; w **nauczaniu i wychowaniu** jako dyrektorki dzieł, nauczycielki, wychowawczynie – ok. 2450 (z nich ok. 60 na uczelniach wyższych); w **duszpasterstwie zdrowia** – ok. 1200 (w tym 30 lekarek, 223 pielęgniarki w szpitalach, 830 w innych zakładach i ośrodkach, 29 pielęgniarek środowiskowych i 177 opiekunek parafialnych),

- * Ok. 380 sióstr pracuje w tzw. wolnych zawodach (duszpasterstwo rekolekcyjne, poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne i inne).

- * Siostry **prowadzą** dzieła własne: **związane z nauczaniem i wychowaniem** – ok. 500 (przedszkoli, szkoły podstawowe, średnie i wyższe); 60 - bursy, internaty i domy dla studentek; 122 domów dziecka i innych form opieki, 90 świetlic; Dzieła wychowawcze i nauczające wiążą się też ściśle z duszpasterstwem rodziny i w szczególności kobiet.

- * Związane z różnego rodzaju **pomocą charytatywną i społeczną**: 31 okien życia; ok. 210 - domy opieki dla dzieci i dorosłych; ponad 100 dzieł zorganizowanych dla osób ubogich, bezdomnych, stołówki, noclegownie, domy wychodzenia z bezdomności, centrum zapobiegania wykluczeniu społecznemu, i inne, nie licząc codziennej troski o potrzebujących, o osoby starsze i chore, którymi zajmują się niemal wszystkie wspólnoty. Około 100 sióstr jest zaangażowanych w duszpasterstwo więźniów: odwiedzanie i różne formy pomocy duchowej i materialnej; praca szczególnie z kobietami. Poza tym, co można ująć w cyfry i wykresy statystyczne, każda wspólnota ma własne pole działania i pomocy potrzebującym zarówno duchowej jak i materialnej.

- * Z **duszpasterstwem zdrowia**: ok. 30 dzieł związanych z opieką medyczną (w tym jeden szpital, gabinety lekarskie, kilka przychodni i centrów rehabilitacji, hospicja); rozwija się sieć pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej.

- * Pomoc **rodzinom** szczególnie wielodzietnym, samotnym **matkom, kobietom** w potrzebie (domy wychodzenia z bezdomności, działania na rzecz kobiet zagrożonych bezrobociem i wykluczeniem, pomoc w uzyskaniu kwalifikacji do pracy i inne formy).

- * **Przeciwdziałanie zniewoleniu, prostytucji, handlowi ludźmi i pomoc ofiarom** (3 ośrodki interwencji kryzysowej, punkty konsultacyjne, indywidualna pomoc ofiarom przemocy. Od kilku lat, we współpracy z międzynarodową siecią przeciwdziałania handlowi ludźmi i prostytucji, działa przy Konferencji sekcja Bakhita, w której zaangażowanych jest kilkanaście zgromadzeń;

- * Różnorodna pomoc imigrantom rozwijająca się od lat wobec przybyszów ze Wschodu i aktualnie wobec innych grup pojawiających się w Polsce.

- * Różne formy **duszpasterstwo dziewcząt, kobiet i rodziców** (np. przedszkolnych); pomoc w problemach wychowawczych, towarzyszenie o charakterze duchowym: **centra i ośrodki pomocy duchowej**: rekolekcje, dni skupienia, możliwości odpoczynku w klimacie spokoju i modlitwy. Organizuje się spotkania dla różnych grup dorosłych, szczególnie kobiet i młodzieży pragnących pogłębienia swej duchowości. Jest ich w obecnej chwili ponad 110.

* We współpracy z parafiami organizowanie i prowadzenie **różnych grup** (schole, koła misyjne, wspólnoty modlitewne, biblijne, KSM, Ruch Eucharystyczny, grupy związane z charyzmatem zgromadzeń i inne).

* **Ewangelizacja przez media:** ok.500 portali internetowych, ok. 400 stron na Facebooku i Twitterze; 6 wydawnictw i inne.

* Ponadto siostry **pracują w dziełach prowadzonych** przez inne podmioty: Caritas, diecezje, parafie, urzędy i instytucje kościelne i ostatnio – w centrum Migranta.

STAN LICZBOWY ZAKONÓW ŻEŃSKICH W POLSCE w latach 2008 - 2013

według stanu na dzień 31 grudnia każdego roku

ROK	PROFESKI Wieczyste	PROFESKI czasowe	NOWICJUSZKI	POSTULANTKI	
2016	17.069	697	220	211	<i>Razem: 18.197</i>

Ilość Zgromadzeń czynnych **105**

Ilość domów Zgromadzeń czynnych **2.218**

LICZBA SIÓSTR POLSKICH PRACUJĄCYCH ZAGRANICĄ

- na misjach	- 546
- na Wschodzie	- 362
- w innych krajach	1.157
Razem:	2.065

KALENDARIUM

2017 rok

- 20-22.I.**   **Sesja Naukowa dla Sióstr katechetek** w Częstochowie ul. św. Barbary 43 Tematem spotkania było: *Słowo Boże źródłem formacji katechety i ucznia* W szkoleniu wzięło udział 88 sióstr zakonnych z różnych stron Polski.
- 26.I**   W dniu 26 stycznia 2017 r. w Sekretariacie Konferencji Episkopatu Polski w Warszawie odbyła się **konferencja prasowa** z udziałem biskupa Kazimierza Gurdy, przewodniczącego Komisji Konferencji Episkopatu Polski ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego oraz przedstawicieli zakonów z okazji Dnia Życia Konsekrowanego. Osoby konsekrowane w służbie bliźnim.
- 27-29. I.**   **Sesja formacyjna dla Sióstr referentek powołaniowych** – Częstochowa Dom Rekolekcyjny Sióstr Szarytek, ul. św. Barbary 43 Tematem spotkania było: – „*Bądźcie zawsze gotowi do uzasadnienia tej nadziei, która jest w was*” (1P 3,15)- *świadcstwo w posłudze powołaniowej*. Prelegentami byli: o. Piotr Kwiecień CM oraz p. dr hab. Monika Przybysz, medioznawca, teolog, wykładowca w Instytucie Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa UKSW w Warszawie
- 23-27.I.,**   **Szkolenia nowo mianowanych przełożonych lokalnych** - dwa turnusy zorganizowane

- 6-10.II** przez Komisję Życia Konsekwowanego przy Konsulcie WPZZZ, które odbyło się w Warszawie, w nowym domu Caritas Polska w Warszawie, ul. Okopowa 55. W I turnusie wzięło udział 63 siostry z 24 zgromadzeń, a w II turnusie 83 siostry z 36 zgromadzeń. Tematyka spotkań obejmowała, jak co roku, różne aspekty dotyczące osoby przełożonej i jej posługi: aspekt teologiczny, psychologiczny i prawny (prawo kanoniczne i cywilne). Prelegentkami były głównie siostry zakonne.
- 29.I** **Zebranie Komisji Charytatywnej** przy Konsulcie WPZZZ w Sekretariacie Konferencji, w związku z przygotowaniem Sesji dla sióstr pracujących w dziełach charytatywnych.
- 3.II** **Spotkanie Komisji Misyjnej** w Sekretariacie Konferencji WPZZZ, w celu przygotowania sesji
- 16.II** **Spotkanie Komisji Życia Konsekwowanego** w Sekretariacie Konferencji WPZZZ.
- 17.II** **Spotkanie Konsulty WPZZZ** w Sekretariacie Konferencji.
- 9.III** **Spotkanie Komisji Powołaniowej** w Sekretariacie Konferencji WPZZZ.
- 10-12.III** odbyło się sympozjum dla Sióstr pracujących w dziełach charytatywnych Komisja Dzieł Charytatywnych przy Konsulcie WPZZZ w ramach swojej pracy i pomocy siostrom pracującym czy prowadzącym dzieła charytatywne, zorganizowała kolejne spotkanie formacyjne w Częstochowie w Domu rekolekcyjnym Sióstr Szarytek. Temat spotkania: *Godność człowieka w chorobie, starości oraz kruchość i słabość wobec uzależnienia i innych zagrożeń ze strony współczesnego świata*
- 06.III** **Spotkanie Konsulty WPZZZ** w Sekretariacie Konferencji, przed Zebraniem Plenarnym
- 10-12.III** **Ogólnopolska Kongregacja odpowiedzialnych za Duszpasterstwo Powołań “Jak budować kulturę powołań?”** - to temat spotkania na które zaproszeni zostali wszyscy referenci powołaniowi – diecezjalni i zakonni. Obradom przewodniczył **delegat KEP ds. powołań bp Marek Solarczyk** wraz z Krajową Radą Duszpasterstwa Powołań. Tegoroczna wiosenna Kongregacja podjęła wiele ważnych tematów i przez trzy dni odpowiedzialni na szczeblu diecezjalnym i zakonnym z całego kraju zastanawiali się, jak budować kulturę powołań. Gość spotkania - abp Wong podkreślił, że liczy się nie ilość, ale jakość powołań. Gościem szczególnym podczas tegorocznego spotkania był **abp. Jorge Carlos Patrón Wong**, sekretarz pomocniczy do spraw seminariów duchownych Kongregacji ds. Duchowieństwa. Zachęcał do otwartości na zachodzące w świecie przemiany, w związku z tym zmiany języka i sposobu działania. Podczas spotkania można było posłuchać i aktywnie uczestniczyć w innych konferencjach wygłoszonych między innymi przez ks. Marka Tatara – krajowego duszpasterza powołań i ks. Wojciecha Sadłonia SAC z Instytutu Statystyki Kościoła Katolickiego. Całość ogarniał swą obecnością i troską Delegat KEP ds. powołań bp Marek Solarczyk.
- 18.III** **Spotkanie Komisji Katechetycznej** w Sekretariacie Konferencji WPZZZ.
- 17-19.III** **Sesja „Blaski i cienie wieku średniego”** w Centrum Caritas Polska, w Warszawie odbyła się sesja dla sióstr w wieku średnim”. W tematykę sesji wprowadzi s. Aleksandra Huf SSpS. Natomiast s. Janina Nisiewicz rscj, psycholog podejmie temat od strony psychologicznej. Rozumienie siebie, poznanie siebie pomaga do rozwoju całego bogactwa złożonego przez Boga w człowieku. Zagrożeniami przełomu życia zajmie się dr Maria Golczyńska, psychiatra. Czas popołudniowy został przeznaczony na spojrzenie ze strony duchowej, w czym posłużył o. Zbigniew Kubacki SJ. Konferencje, adoracja a przede wszystkim spotkanie w sakramentach świętych jest drogą do dojrzałości i pełnego spotkania z Bogiem. Ostatni temat dotyczący duchowości kobiety konsekrowanej w połowie życia – omówi s. Joanna Moś rscj, psycholog. W spotkaniu wzięło udział ok. 100 Sióstr z 32 Zgromadzeń z Polski i z zagranicy. Jest to już czwarta edycja sesji.

- 30.III-02.IV Spotkanie Sióstr referentek misyjnych** zostało zorganizowane w Niepokalanowie , przez Komisję przy Konsulcie WPZZZ. Temat Spotkania brzmiał: „**Idźcie i głoscie**”. Prelegentami byli: ks. bp. Rafał Markowski, ks. Szymon Stułkowski, rektor ASD w Poznaniu. Tematy animacji i współpracy misyjnej, zostały przedstawione przez przedstawicieli Papieskich Dziel Misyjnych: ks. Macieja Będzińskiego i s. Monikę Juszka, Ks. Marcin Dąbrowski z ramienia Papieskiej Sekcji Pomoc Kościołowi w Potrzebie. W spotkaniu uczestniczyło 72 siostry z 39 zgromadzeń zakonnych.
- 12-14.V Spotkanie sióstr zakonnych pracujących w zawodach medycznych:** lekarz, lekarz stomatolog, farmaceuta, psycholog kliniczny, fizjoterapeuta, analityk, organizowane przez Komisję Służb Medycznych. Sesja odbyła się w Olsztynie k. Częstochowy.
- 18-19.V Spotkanie ekonomów diecezjalnych,** w którym uczestniczyły 3 przedstawicielki z Komisji Prawno-Administracyjnej KWPZZZ.
- 19-20.V Odbyło się 46. ogólnopolskie spotkanie sióstr zajmujących się historią Zgromadzenia,** w Warszawie, w budynku Caritas Polska, przy ul. Okopowej 55. Głównym tematem spotkania było *Świadkowie życia codziennego*. Tegoroczne spotkanie było połączone z wyjazdem naukowym w dniu 19 maja 2017 r. do Nowego Miasta n. Pilicą i Żdźar.
- 30-31.V Sesja dla sióstr ekonomek zgromadzeń żeńskich** w Warszawie- w budynku Caritas Polska, przy ul. Okopowej 55., zorganizowana przez Komisję Administracyjno-Prawną KWPZZZ. Głównym tematem spotkania było: „*W wierności charyzmatowi – nowe spojrzenie na ekonomię*” W sesji uczestniczyło 135 Sióstr Ekonomek.

W najbliższym czasie odbędą się:

- 5-7.IX. Dni Skupienia dla Sióstr Pielęgniarek** na Jasnej Górze
- 12.X. Zebranie Wikariuszy Biskupich i Sióstr Referentek Diecezjalnych** w SEP
- 9-13.X. Sesja dla Mistrzyń** wszystkich etapów formacji odbędzie się w Laskach k.W-wy
- 10-12.X. Jesienne Zebranie Plenarne** Przełożonych Wyższych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych w Warszawie

100 LAT BENEDYKTYNEK MISJONAREK

Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek, które w tym roku obchodzi 100-lecie istnienia, powstało na dawnych Kresach, na terenie opanowanym przez Rosję, gdy Polska znajdowała się jeszcze w niewoli, podzielona między państwa zaborcze. Rząd carski dążył do likwidacji zakonów. Dopiero od roku 1905 nastąpiła większa swoboda. Potem w 1914 r. zaczęła się I wojna światowa, a w 1917 rewolucja w Rosji. W tym samym roku powstało nowe zgromadzenie zakonne w Białej Cerkwi przy istniejącej już ochronce dla dzieci. Założyła je Matka Jadwiga Józefa Kulesza, która urodziła się w 1859 r. w Karabelówce na Podolu. Była jednym z pięciorga dzieci Michaliny i Józefa. Po śmierci ojca wraz z rodziną mieszkała w Kijowie,

gdzie ukończyła pensję. Przez pewien czas przebywała u swego brata w Stanach Zjednoczonych. W 35. roku życia Józefa wstąpiła do wileńskiego konwentu benedyktynek pod wezwaniem św. Katarzyny, wtedy otrzymała zakonne imię: Jadwiga. Nowicjat musiała odbywać skrycie, ponieważ klasztor wileński nie mógł przyjmować kandydatek. Pomimo zakazów s. Jadwiga przebywała w Wilnie przez kilka lat i 7 marca 1902 r. na ręce Matki Anny Gabrieli Houvalt złożyła śluby zakonne. Kilka następnych lat spędziła potajemnie w różnych klasztorach.

W latach 1907-1910 przebywała w Rzymie, gdzie poznała bł. Matkę Kolumbę Gabriel, założycielkę Sióstr Benedyktynek Miłosierdzia (Benedittine di Carità). S. Jadwiga przyłączyła się do dzieła M. Kolumby, przez którą została wysłana w rodzinne strony na Podole, aby zorganizować dom filialny włoskiego zgromadzenia. Było to w roku 1912 – był to ciągle czas trudny dla zgromadzeń i nie wolno było zakładać nowych domów, trzeba było pracować w ukryciu. Na Podolu s. Jadwiga spotkała się z p. Jadwigą Aleksandrowicz, ziemianką, która w Białej Cerkwi zorganizowała ochronkę dla sierot i potrzebowała pomocy w prowadzeniu tego dzieła. S. Jadwiga przejęła opiekę nad tymi dziećmi oraz zaczęła przyjmować kandydatki. Za zgodą bpa Ignacego Dubowskiego 24 czerwca 1917 r. odbyły się pierwsze obłóczyny. Z tego powodu uroczystość św. Jana Chrzciciela uważa się za dzień założenia nowej rodziny zakonnej. Matka Założycielka zaszczerpiła Zgromadzeniu duchowość benedyktyńską, kult Najśw. Serca Pana Jezusa i gorliwość apostołską przejawiającą się szczególnie w pracy opiekuńczo-wychowawczej nad dziećmi opuszczonymi. Zgromadzenie istniało spokojnie w Białej Cerkwi tylko trzy lata. Po wojnie polsko-radzieckiej, w 1920 r. Biała Cerkiew znalazła się po stronie radzieckiej, nasilały się prześladowania. Wtedy siostry opuściły dom macierzysty i przybyły na Wołyn do Kowla. Tam zajęły się akcją dożywiania biednych, przeważnie dzieci, prowadziły ochronkę dla sierot i żłobek. Na utrzymanie dzieci otrzymywały ofiary od społeczeństwa. Liczba sióstr wzrastała dzięki nowym powołaniom. Dzięki funduszom uzyskanym z kwesty w USA wybudowano nowy sierociniec w Łucku, który stał się także Domem Generalnym Zgromadzenia. W 1928 r. bp Adolf Szelażek zatwierdził Zgromadzenie na prawie diecezjalnym, z czym łączyło się pozwolenie na składanie ślubów czasowych, a 10 lat później wydał dekret pozwalający na składanie ślubów wieczystych.

Kowelski okres historii Benedyktynki Misjonarki od początku był naznaczony wewnętrznym tarciem dotyczącym kształtu i stylu życia w nowej wspólnoty. Na skutek nieporozumień, Założycielka opuściła Zgromadzenie w 1921 r., nie godząc się na proponowane przez siostry i lokalną władzę kościelną wizję wspólnoty. Dalsze jej losy i chęć założenia nowego domu włoskiego zgromadzenia stały się splotem niepowodzeń. Po kilkuletniej tułaczce, na prośbę sióstr wróciła do Kowla w 1927 r. Potem przebywała w Łucku aż do swojej śmierci, która nastąpiła w uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego 5 kwietnia 1931 r.

Z ofiar zbieranych w USA i na terenie kraju także w Kowlu wybudowano sierociniec, a w miarę zwiększania się liczby siostr zakładano także nowe domy – początkowo tylko na terenie diecezji łuckiej: w Mizoczu, Be-reznie, Horochowie, Kiwercach. Szczególną inicjatywę na tym polu wykazywała s. Klara Staszczak.

W 1939 r. została założona pierwsza placówka poza diecezją łucką, w Borkowicach, w diecezji wówczas san-domierskiej (obecnie radomska). Jest to jedyna placówka, która przetrwała zmiany okresu wojny. W czasie II wojny światowej powstała placówka w Huntington w USA, ponieważ siostry przebywające tam na kweście nie mogły wrócić do kraju, natomiast w darze od Polonii amerykańskiej otrzymały dla Zgromadzenia posesję z drewnianym domkiem i tam rozpoczęły działalność.

Po wybuchu II wojny światowej i zajęciu terenów wschodnich przez wojska radzieckie siostry zostały usunięte ze swoich domów, musiały założyć strój świecki i szukać schronienia w mieszkaniach prywatnych. Podejmowały różne prace, aby przetrwać i uchronić się przed wywiezieniem na Syberię. W czasie okupacji niemieckiej rozwinęły działalność charytatywną, zwłaszcza w Łucku i Kowlu. Prowadziły kuchnię dla głodujących, szpitalik i schronisko dla dzieci i starców; wspomagały więźniów, prowadziły tajne nauczanie. Dwie siostry: s. Klara Staszczak i s. Józefa Domdalska, były zaangażowane jako łączniczki AK. Po zakończeniu II wojny światowej, na skutek ustalenia wschodniej granicy Polski na Bugu, Wołyń został pod panowaniem Związku Radzieckiego. Działalność a nawet istnienie tam Zgromadzenia było niemożliwe. Siostry wraz z dziećmi i starcami wyjechały i zatrzymały się początkowo w Lublinie, gdzie zostawiły starców i część dzieci w zakładach. Z resztą dzieci udały się do Puław i Końskowoli, i tam założyły placówki oraz podjęły opiekę nad dziećmi i staruszkami. Kilka siostr z grupą dzieci wyjechało później z Łucka, one dotarły do Zagórowa.

W 1946 r. na zaproszenie proboszcza jednej z kwidzyńskich parafii, siostry podjęły działalność w Kwidzynie i tam przenieśli Zarząd Zgromadzenia.

Po II wojnie światowej narzucone Polsce władze komunistyczne dążyły do zniszczenia Kościoła, w tym także zakonów. Były liczne przejawy ucisku, który w różnych okresach się nasilał. Na przełomie 1952/1953 r. dwie nasze siostry z Kwidzyna: s. Urszula Wąsowicz i s. Stanisława Rymarz, przez kilka miesięcy przebywały w więzieniu za wyhaftowanie sztandaru z orłem w koronie.

W 1951 r. zostały zlikwidowane domy dziecka i domy starców w Kwidzynie i Zagórowie. W Puławach i Ełku domy dziecka zostały zamienione na zakłady specjalne. W 1962 r. zlikwidowano przedszkola prowadzone przez siostry. W Kwidzynie siostry musiały odejść od pracy w szpitalu na oddziale dziecięcym. Było ciągłe nękanie ze strony władz komunistycznych, zwłaszcza Domu Generalnego w Kwidzynie, wielkimi podatkami od nieruchomości. Bez pozwolenia władz państwowych nie można było dokonać żadnej budowy ani remontu, a o pozwolenie było bardzo trudno. Przemiana na lepsze nastąpiła po 1970 r. Przez cały czas powstawały nowe placówki w różnych zakątkach kraju, a także za granicą, wspomniana już w USA, a później w Libii (1976-1997), w Brazylii (1985), w Ekwadorze (1996). W 1977 r. siostry powróciły także na tereny Ukrainy i działały tam początkowo konspiracyjnie w stroju świeckim. W habity siostry ubrały się na pogrzeb s. Klary Staszczak w 1991 r., która zapoczątkowała odrodzenie Zgromadzenia na Ukrainie. Od 1992 r. na Ukrainie istnieje delegatura Zgromadzenia.

23 lutego 1962 r. został dokonany akt agregacji Zgromadzenia do Zakonu św. Benedykta, czyli większe złączenie ze wspólnotami benedyktyńskimi i wynikające stąd przywileje duchowe. 1 listopada 1979 r. nastąpiło zatwierdzenie Zgromadzenia na prawie papieskim, za pontyfikatu Jana Pawła II. W 1986 r. Dom Generalny został przeniesiony do Otwocka, gdzie mieści się do dziś.

Aktualnie jest 280 Benedyktynek Misjonarek na świecie. Mamy 22 domy zakonne w Polsce i 20 za granicą: 12 na Ukrainie, 3 w USA, 3 w Brazylii i 2 w Ekwadorze.

24 czerwca 2017 roku będziemy świętować stulecie ☺ A więc przed nami cały Rok Jubileuszowy! Przygotowywałyśmy się do niego przez 9 lat wielkiej nowenny, podejmując z tej okazji różne inicjatywy, m.in. coroczne czuwania modlitewne w jednych z sanktuariów w naszej Ojczyźnie. Ostatnie z nich odbyło się w nocy 18/19 marca br. na Jasnej Górze. Czas przygotowań się kończy a rozpoczyna się czas świętowania. Dla nas to przede wszystkim czas wyrażania wdzięczności Panu Bogu za łaski oraz dobrym ludziom, przyjaciołom, dobrodziejom, za ofiarną pomoc i życzliwość. Wszystkim z serca dziękujemy i zapraszamy do uczestnictwa w naszej radości z okazji setnej rocznicy urodzin Zgromadzenia Benedyktynek Misjonarek. Ufamy, że będzie to przede wszystkim szczególnie czas doświadczania obecności Pana Boga i Jego działania w życiu naszej rodziny zakonnej, całych wspólnot i każdej z siostr. Będziemy obejmować modlitwą i wypraszać dary Bożego Serca nie tylko dla siebie, ale także dla całego Kościoła i świata, dla wszystkich ludzi wśród których posługujemy i do których jeszcze Pan nas pośle.

s. Dobra Piaścik OSB

*„Uradowałam się wezwaniem: pójdziemy do domu Pana.
I oto stoję u bram Twoich,
Jeruzalem nowe, Kościele święty”.*
Ps 122

W niedzielę, 12 marca 2017 r. w Laskach odeszła do Pana

śp. s. Alma od Ducha Świętego, Anna Skrzydlewska

franciszkańska służebnica krzyża; architekt wnętrz i artysta plastyk: autorka wystroju wnętrza kościoła św. Marcina i stacji Drogi Krzyżowej; mistrzyni nowicjatu i junioratu, przełożona domu zakonnego; radna generalna; przełożona generalna przez dwie kadencje (1977-83, 1983-89); członkini Konsulty KWPZZZ.

przeżyła 87 lat; życia zakonnego – 62, profesji – 61, profesji wieczystej – 55

Siostra Alma urodziła się 28 lipca 1930 roku w Poznaniu. Do dziewiątego roku życia żyła z rodziną na wsi w poznańskim. Gdy wybuchła wojna, ojciec – kapitan artylerii, został powołany do wojska. Mama z dziećmi, po trzymiesięcznej tułaczce, ostatecznie osiadła w Warszawie, gdzie Anna uczyła się i była w internacie w tajnej szkole u sióstr niepokalanek. Po wojnie uczyła się jeszcze cztery lata w Szymanowie do uzyskania matury (1945-49). Następnie pięć lat studiowała w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Poznaniu – wydział architektury wnętrz. Po dyplomie zgłosiła się do Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Służebnic Krzyża i została przyjęta do postulatu 6 stycznia 1955 r. Pierwsze śluby złożyła w sierpniu 1956 roku. Profesję wieczystą 15 sierpnia 1962 r.

W grudniu 1956 roku wraz z grupą sióstr została przeniesiona do Warszawy, do poaugustiańskiego klasztoru przy ul. Piwnej, który Prymas Stefan Wyszyński przeznaczył na dom generalny i formacyjny zgromadzenia oraz siedzibę duszpasterstwa niewidomych. Siostra rozpoczęła pionierską pracę związaną z odbudową przylegającego do klasztoru a zrujnowanego w czasie powstania warszawskiego kościoła św. Marcina. Jego nowoczesny wystrój jest autorskim projektem siostry. Jak określiła po latach, był to jej „pierwszy staż architektoniczny”. Swoim projektem wystroju kościoła św. Marcina, z pierwszym w Warszawie stałym ołtarzem, przy którym kapłan mógł sprawować Eucharystię zwrócony twarzą do ludu, s. Alma włączyła się w nurt odnowy soborowej. Odbudowa kościoła trwała do 1962. Jego konsekracja odbyła się 6.09.1967 roku.

Praca na polu artystycznym łączyła się i przeplatała w całym życiu s. Almy. W 1964 roku została mianowana mistrzynią nowicjatu, a rok później radną generalną. Na przestrzeni lat 1965-1988 przyczyniła się do projektów lub adaptacji w duchu posoborowym wszystkich kaplic w zgromadzeniu.

W 1972 r. przeszła do Lasek, gdzie została przełożoną Domu macierzystego – św. Franciszka. Zbiegło się to w czasie z jego przebudową, trwającą do 1983. Siostra Alma odpowiadała za całościowy projekt i jego wykonanie. Jak wspominała „budowanie” jej nie opuszczało: była czynnie włączona w nadbudowę trzeciego piętra klasztoru na Piwnej (adaptacja strychu po pożarze w 1978 r.), w budowę „Domu Nadziei” dla niewidomych kobiet w Żuławie na Lubelszczyźnie oraz Domu św. Rafała w Laskach.

Funkcję przełożonej generalnej s. Alma pełniła przez dwie kadencje (1977-83, 1983-89). W latach 1978-1987 siostra była członkinią Konsulty Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Za-

konnych i trzykrotnie reprezentowała Konsultę w sesjach Międzynarodowej Unii Przełożonych Wyższych w Rzymie jako delegatka z terenu Polski i krajów wschodnich.

Przez wiele lat była zaangażowana w prace różnych komisji Episkopatu: Komisji Sztuki Sakralnej (1965-1975 i w 1989), Komisji Charytatywnej (1984), Komisji ds. Kultury (1994).

Od 1989 roku przez dwa lata była mistrzynią junioratu, ale w związku z chorobą kończył się czas jej bezpośredniej służby zgromadzeniu, a rozpoczął cykl operacji. W przerwach między pobytami w szpitalach pracowała w szkole podstawowej w Laskach niecałe dwa lata, a następnie dwa lata w Rabce-Zdroju przy przebudowie odzyskanego budynku Szkoły św. Tereski, adaptowanego na szkołę z internatem dla niewidomych. Wtedy powstał także projekt tamtejszej kaplicy, którego realizacji siostra towarzyszyła już z laskowskiej infirmerii.

Na przestrzeni wielu lat czynnego życia zakonnego s. Alma odpowiadała ponadto za projekty Grobu Pańskiego oraz żłóbka w kościele św. Marcina (33 lata), a także za dekoracje w kaplicy w Laskach na Triduum Sacrum i Boże Narodzenie oraz inne dekoracje okolicznościowe.

11 marca 2011 została odznaczona przez Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski za zasługi w budowaniu Polski niepodległej, szczególnie za udział i pomoc Klasztoru w Warszawie w działalności Prymasowskiego Komitetu Pomocy Osobom Pozbawionym Wolności i ich Rodzinom (odznaczenie wręczył w laskowskiej infirmerii w imieniu Prezydenta Premier Tadeusz Mazowiecki).

Ostatnie lata życia s. Almy to okres naznaczony tajemnicą słabości, cierpienia i ogołocenia w chorobie, w którym – jak napisała przed ponad dziesięcioma laty – mogła uzupełnić „to, czego w dość aktywnym życiu zabrakło”.

Odeszła do Pana w niedzielę, 12 marca 2017, otoczona modlitwą sióstr i przyjaciół.

śp. s. Halina Sklepkowska

13 lutego 2017 roku, w wieku 75 lat życia i 57 lat profesji zakonnej, odeszła do Pana **s. Halina Sklepkowska – wieloletnia Przełożona Generalna Zgromadzenia Sióstr Służebnic Jezusa w Eucharystii.**

Uroczystości pogrzebowe odbyły się 16 lutego 2017 roku w parafii św. Kazimierza w Pruszkowie. Ciało zmarłej zostało złożone w kwaterze zakonnej Sióstr Eucharystek na miejscowym cmentarzu.

Siostra Halina Sklepkowska urodziła się 26 kwietnia 1941 r. w Sokółce. Ochrzczona została tamże 22 czerwca 1941 r. Córka Mieczysława i Heleny z Klejów. Posiadała trzech braci Lecha, Janusza i Andrzeja oraz jedną siostrę Annę. W Sakramencie Bierzmowania, który przyjęła w Uroczystość Zesłania Ducha Świętego 13 czerwca 1951 roku, powierzyła się Matce Bożej przyjmując imię Maria.

Do Zgromadzenia Sióstr Służebnic Jezusa w Eucharystii wstąpiła w maju 1958 r. w Warszawie. Jak sama stwierdziła wstępując do Zgromadzenia, już od wielu lat przypatrując się życiu Sióstr miała pragnienie, które często do niej powracało, wstąpienia do klasztoru. Na pytanie: dlaczego chcesz wstąpić do tego Zgroma-

dzenia i co w nim chcesz osiągnąć?, odpowiedziała, że pragnie dojść do świętości i dopomóc w tym innym.

Postulat odbyła w Dąbiu n/Nerem (28 maja – 13 sierpnia 1958).

Nowicjat rozpoczęła 14 sierpnia 1958 r., w Dąbiu.

W opinii jej Mistrzynie czytamy: „Siostra Halina Sklepkowska kieruje się czystą intencją, pragnie pozostać w Zgromadzeniu, chce być dobrą zakonnicą. Zdrowy ma osąd, pobożna, jest bardzo subtelna duchowo. Cicha, spokojna, zgodna w pożyciu z współsiostrami, uступliwa, obowiązkowa w pracy, dokładna. Odznacza się pracowitością, cicha, duchowo zrównoważona, posiada zamiłowanie do modlitwy i rozmyślenia, dobrze uświadomiona religijnie, przywiązana do Zgromadzenia, pracuje nad sobą bez zniechęcania się, w obcowaniu jest usłuszną, uprzejmą i skromną, chętnie przyjmuje wskazówki i do nich się stosuje, przyjmuje uwagi spokojnie i z pokorą, jest oszczędna.

I profesję złożyła 15 sierpnia 1959 r., w Dąbiu. Profesję wieczystą 6 stycznia 1965 r., w Górze Kalwarii.

Ks. Józef Śliwakowski MIC, w protokole z badania kanonicznego przed profesją wieczystą stwierdza: że s. Halina Sklepkowska została wyegzaminowana z wiedzy religijnej w zakresie programu przewidzianego dla czasowej profeski przez Wydział Spraw Zakonnych i złożyła egzamin z wynikiem bardzo dobrym.

12 stycznia 1972 r. uzyskała tytuł magistra teologii na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie w zakresie teologii ogólnej.

W przeciągu 57 lat profesji zakonnej, posługiwała na następujących placówkach: Dąbie, Warszawa przy ul. Wileńskiej i Pszczyńskiej, Nieszawa, Węgorzewo, Pruszków, Michałowice, Jelenia Góra i Góra Kalwaria. Najdłużej posługiwała w Pruszkowie.

Od 28 roku życia, pełniła bardzo odpowiedzialne funkcje w Zgromadzeniu.

27 lat pełniła posługę Przełożonej Domowej, 6 lat była Radną i Sekretarką Generalną, 12 lat była Wikarią Generalną, 12 lat pełniła urząd Przełożonej Generalnej.

Pełniła również funkcje formacyjne na wszystkich etapach formacji:

- 6 lat - Referentka powołaniowa.
- 6 lat - Opiekunka postulatu.
- 5 lat - Mistrzynie Nowicjatu.
- 7 lat - Mistrzynie Junioratu.

Siostra Halina żyjąc duchem naszego Założyciela, pragnęła dojść do świętości i dopomóc w tym innym, jak powiedziała na początku swojego życia zakonnego. Miała niewątpliwie duży wpływ na wychowanie wielu pokoleń Sióstr Służebnic Jezusa w Eucharystii. Swoją posługą a w ostatnim okresie cierpieniem była dla nas przykładem cichej i pokornej Służebnicy Jezusa w Eucharystii.

Niech Dobry Pan Bóg przyjmie ją do swojego Królestwa.